

การตัดสินใจทอดทิ้งบุตรของมารดานอกสมรส

สารนิพนธ์
ของ
นางสมปอง มีสินทานนท์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2547
ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

362.73
ส261ก
ร.3

การตัดสินใจทอดทิ้งบุตรของมารดานอกสมรส

บทคัดย่อ
ของ
นางสมปอง มลิณทานนท์

21 ก.ย. 2547

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2547

๒ 251861

สมปอง มิลินทานนท์. (2547). การตัดสินใจทอดทิ้งบุตรของมารดานอกสมรส. สารนิพนธ์
กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงเงื่อนไขหรือปัจจัยสำคัญที่เป็นส่วนใน
การสนับสนุนต่อการตัดสินใจทอดทิ้งบุตรของมารดานอกสมรส ที่มารับบริการคลอดบุตรใน
โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า และทอดทิ้งบุตรหลังคลอดหรือยกบุตรให้ผู้อื่นเลี้ยงดู โดยเลือก
กลุ่มตัวอย่างดังกล่าว จำนวน 8 ราย ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือในการทำความเข้าใจกับ
ปรากฏการณ์ที่เป็นจริงของมารดานอกสมรส ที่มีส่วนผลักดันต่อการตัดสินใจทอดทิ้งบุตร
รวมทั้งทำความเข้าใจกับสภาพปัญหาดังกล่าว อันจะนำไปสู่แนวทางในการป้องกัน แก้ไขปัญหา
ที่สอดคล้องกับความเป็นจริงของมารดานอกสมรสและบุตร

ผลการศึกษา พบว่า ภาวะเงื่อนไขหรือปัจจัยสำคัญที่มีส่วนสนับสนุนต่อการตัดสินใจ
ทอดทิ้งบุตรของมารดานอกสมรส ประกอบไปด้วย ประการแรกคือ สาเหตุของการตั้งครรภ์
ที่เกิดจากการถูกข่มขืน ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ถูกล่อลวงจากเพื่อนหรือแฟน การตั้งครรภ์
นอกสมรสกับชายอื่นที่ไม่ใช่สามีตนเอง เมื่อเกิดการตั้งครรภ์ขึ้นฝ่ายชายตีตัวออกห่างไม่ยอม
รับผิดชอบร่วมด้วย ทำให้มารดานอกสมรสเกิดปัญหาในชีวิตและไม่อาจยอมรับบุตรที่เกิดได้
ประการที่สอง พบว่า สภาวะทางจิตสังคมของมารดานอกสมรส ในด้านความพร้อมของการเป็น
มารดาของมารดานอกสมรส ขาดความพร้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจ อันเนื่องมาจากสาเหตุของ
การตั้งครรภ์ทำให้ไม่ยอมรับถึงการตั้งครรภ์ในครั้งนี้ สถานภาพที่เป็นโสดและยังเรียนหนังสือ
ยังไม่มีรายได้ มีอายุน้อยทำให้ขาดวุฒิภาวะ บางรายมีครอบครัวและมีบุตรอยู่แล้วเกิดการ
ท้องนอกสมรสกับชายอื่นที่ไม่ใช่สามีจึงไม่สามารถรับบุตรไปเลี้ยงดูได้เพราะกลัวสามี และ
ญาติพี่น้องรับรู้ ทางด้านความรู้สึกต่อตนเองและบุตร พบว่า การตั้งครรภ์เป็นการตั้งครรภ์ไม่พึง
ปรารถนาจึงทำให้มารดารู้สึกผิด เป็นคนไม่ดี ทำผิดพลาดส่งผลให้พ่อแม่พี่น้องได้รับความอับ
อาย รู้สึกว่าบุตรที่เกิดมานั้นสร้างปัญหาให้กับตนเอง เป็นภาระที่หนักเกินไปไม่สามารถให้การ
เลี้ยงดูได้ ด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัว พบว่า ครอบครัวที่พ่อแม่แยกทางกัน พ่อ
ขาดความรับผิดชอบห่างเหิน แม่ต้องทำงานหาเลี้ยงครอบครัวคนเดียว จึงไม่มีเวลาในการดูแล
เอาใจใส่ปล่อยให้พี่น้องดูแลกันเอง ทำให้เหงาและหาทางออกด้วยการออกเที่ยวกับเพื่อน มี
ปัญหา มักปรึกษาเพื่อน บางรายขาดทั้งพ่อและแม่ อาศัยอยู่กับครอบครัวบุญธรรมกับยายหรือ
ญาติพี่น้องทำให้ขาดความเอาใจใส่อย่างจริงจัง ถูกปล่อยปละละเลย ขาดความอบอุ่น ขาดตัว
แบบการเป็นพ่อเป็นแม่ที่ดี ส่วนครอบครัวที่พ่อแม่อาศัยอยู่ด้วยกัน พบว่า พ่อจะมีอำนาจใน
ครอบครัวและปกครองแบบใช้อำนาจบังคับ เข้มงวด ทำให้มารดานอกสมรสขาดความใกล้ชิด
กับพ่อเพราะกลัว ส่วนแม่มีลักษณะอ่อนแอพึ่งพาพ่อ และเป็นฝ่ายยินยอมพ่อตลอดจึงไม่
สามารถให้คำปรึกษาได้ มารดานอกสมรสจึงเป็นคนเก็บกด แก้ปัญหาด้วยการหลีกเลี่ยงปัญหาไม่

กล้าเผชิญกับปัญหาของตนเอง ทางด้านการ อบรมเลี้ยงดู พบว่า มีสองลักษณะ คือ ลักษณะของการเลี้ยงดูเป็นแบบปล่อยปละละเลย และการเลี้ยงดูแบบเข้มงวดเกินไปขาดความยืดหยุ่น ประการที่สาม คือ เจื่อนใจจากบรรทัดฐาน ค่านิยมทางสังคม ที่ไม่ให้การยอมรับต่อมารดานอกสมรสที่เลี้ยงดูบุตรโดยปราศจากสามี และการควบคุมทางเพศที่แตกต่างกันระหว่างเพศชายกับเพศหญิง เป็นผลทำให้ฝ่ายชายมีอภิสิทธิ์ในเรื่องเพศมากกว่าหญิง คอยแสวงหาความสุขทางเพศ เมื่อเกิดการตั้งครรภ์ขึ้นก็มักหลบหนีหายหน้า ฝ่ายหญิงจึงถูกประณามและกล่าวโทษแต่เพียงผู้เดียว จึงพยายามให้ตนเองหลุดพ้นจากสภาพของการเป็นมารดานอกสมรส ด้วยการทอดทิ้งบุตรหลังคลอดของตนเอง

UNMARRIED WOMEN' S DECISION TO ABANDON WITH THEIR BABIES

ABSTRACT

BY

MRS. SOMPONG MILINTANON

**Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University**

May 2004

Sompong Milintanon. (2004). Unmarried Women's decision to Abandon with their Babies. Master Project, M.Ed. (Guidance and Counseling Psychology).
Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Master Project Advisor
: Asst.Prof.Dr. Totsaworn Maneesrikum

The object of this research is to study conditions or factors that effect unmarried women's decision to abandon with their babies, who get child labor at Pra nung klao Hospital, then abandon their infant. Eight interviewees were selected at random and were thoroughly interviewed to understand roots of problems and condition in order to find practical preventions and resolutions suit to their daily life.

The result of this research finds out that conditions or factors that unmarried women' decision to abandon with their babies includes;

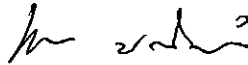
Unexpected pregnancy, which caused from being raped by stranger, being seduced by acquaintance or boyfriend, or commits adultery but their partner refused to take any responsibilities when they got pregnant.

Lack of emotional readiness to become a mother. Since some are too young, single or still in school and can not financially support themselves. Others are married but get pregnant from adultery therefore their partner cannot take care of their illegitimate child. In effect to their emotion, the interviews show that mothers with illegitimate child feel guilty and disparage themselves, thinking that their unwilling pregnancy embarrasses their family, or is a burden of life. From family relationship aspect, the interview shows that mothers with illegitimate child didn't have good up bringing, came from families that are either too strict or have no discipline at all. On one hand, many came from broken family; fathers are not responsible so mothers have to work and never have time to take good care of children. Growing up among siblings or beings or being under relatives' care without role model from parents can cause loneliness therefore trouble kids started to hang out with friends to confine their problems with someone. On the other hand, in some families, parents still live together but fathers are too dominant and strict for daughter to have close relationship with, in the opposite, mothers are too weak and depend on fathers so they can not console their daughters. Therefore daughters become repressive and feared to face problems in daily life.

Conditions from social morals that don't accept mother with illegitimate child. The bias on the differences between sexes let men have more sexual advantages than women. If women get pregnant, she will be the only person to be insulted. Therefore mothers with illegitimate child run away from their situation by abandon their child.

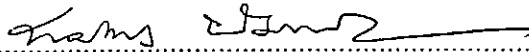
อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนวของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

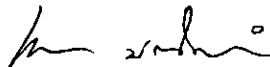
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศพร มณีศรีขำ)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศพร ประเสริฐสุข)

คณะกรรมการสอบ

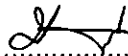
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศพร มณีศรีขำ)

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทา สิริรักษา)

กรรมการ

(อาจารย์ มณฑิรา จารุเพ็ง)

กรรมการ

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนวของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ ดร. คมเพชร จิตรสุกุล)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

วันที่ ๒๘ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๗

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความกรุณาช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากท่านอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร มณีศรีขำ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ได้กรุณาชี้แนะแนวทาง พร้อมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องทั้งทางด้านอักขระ รูปแบบ และเนื้อหา ตลอดจนแนะนำแนวคิด วิธีคิด ให้ผู้วิจัยได้มองและคิดอย่างกว้างไกลขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับ จึงขอรบกวนขอขอบคุณ เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ ท่านอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทา สุรักษา ที่กรุณาเป็นคณะกรรมการคุมสอบ ที่ให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่อง พร้อมทั้งเรียบเรียงภาษาให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีเนื้อหาที่สมบูรณ์มากขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ท่านอาจารย์ มณฑิรา จารุเพ็ง ที่กรุณาเป็นคณะกรรมการคุมสอบ และได้ให้ข้อคิดเห็น และคำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านในภาควิชาการศึกษาและจิตวิทยาการแนะแนว ที่ให้ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชา จนทำให้ผู้วิจัยมีความรู้ความเข้าใจและนำมาเป็นแนวทางในการคิดวิเคราะห์ให้เกิดประโยชน์แก่งานวิจัยฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่จากไปด้วยความระลึกถึงและทุกคนในครอบครัว ที่ให้ความรัก ความห่วงใยพร้อมทั้งเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา คุณงามความดีใดๆที่ผู้วิจัยได้รับจากการศึกษาทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบคุณงามความดีนั้นๆ ให้แก่บิดามารดา ที่จากไป และทุกคนในครอบครัว

ขอบคุณ คุณนาคยา เกรียงชัยพฤกษ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำแก้ไขข้อบกพร่องของเนื้อหา พร้อมทั้งให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดี

สุดท้ายนี้ ระหว่างการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยขอขอบคุณท่านผู้อำนวยการและเจ้าหน้าที่ทุกคนที่เกี่ยวข้องของโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า ตลอดจนมารดานอกสมรสทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการให้สัมภาษณ์ รวมทั้งบุคคลที่ไม่ได้กล่าวนามในที่นี้อีกหลายท่านที่กรุณาให้ความช่วยเหลือจนสารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สมปอง มิลินทานนท์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง	1
	จุดมุ่งหมายของการศึกษา	8
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	9
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	9
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
2	แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมารดานอกสมรสและเด็กถูกทอดทิ้ง	12
	• ความหมายของมารดานอกสมรส	12
	• สาเหตุของการเป็นมารดานอกสมรส	13
	• ความหมายของเด็กถูกทอดทิ้ง	19
	• สาเหตุของการทอดทิ้งเด็ก	20
	• ผลกระทบจากการเป็นมารดานอกสมรส	22
	• สถานการณ์เด็กถูกทอดทิ้งในช่วงภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ.....	26
	• การจัดสวัสดิการสำหรับเด็กถูกทอดทิ้งและมารดานอกสมรส	27
	แนวคิด ทฤษฎี และการปฏิบัติงานกับมารดานอกสมรสและบุตร	29
	แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานกับมารดานอกสมรสและบุตร	29
	บทบาทนักสังคมสงเคราะห์ต่อมารดานอกสมรสและบุตร	30
	ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานกับมารดานอกสมรสและบุตร	33
	✓แนวคิดเกี่ยวกับภูมิหลังของมารดานอกสมรส	39
	ความรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐานทางสังคม (norms)	45
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	47
	งานวิจัยในต่างประเทศ	47
	งานวิจัยในประเทศ	48
	กรอบแนวคิดในการวิจัย	50

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 สรุปรายละเอียดข้อมูลทั่วไปของมารดานอกสมรสที่ตัดสินใจทอดทิ้งบุตร.....	63

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แสดงการเปรียบเทียบเด็กถูกทอดทิ้งในสถานสงเคราะห์ที่รับด้วยสาเหตุกำพร้า และถูกทอดทิ้ง.....	26

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ครอบครัวถือเป็นสถาบันทางสังคม (social institute) ที่เล็กที่สุดและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการผลิตและพัฒนาสมาชิกในสังคมให้มีคุณภาพ เพราะประชากรที่มีคุณภาพย่อมเป็นรากฐาน สำคัญต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรือง ดังนั้นครอบครัวจึงเปรียบเสมือนเป็นสถาบันการอบรมสั่งสอนสถาบันแรก ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทางด้านบุคลิกภาพ และพฤติกรรมมนุษย์ในด้านต่างๆ รวมถึง พฤติกรรมทางเพศของมนุษย์ด้วย (วันทนี วาสิกะสิน. 2529 : 38) บทบาทหน้าที่ขั้นพื้นฐานที่สำคัญของครอบครัวก็คือ การอบรมสั่งสอนขัดเกลา และหล่อหลอมพฤติกรรมมนุษย์ ในสังคมให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม รู้จักช่วยตนเอง รู้จักหน้าที่ และประพฤติปฏิบัติตนให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม สามารถปรับตนเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

นอกจากนี้ ครอบครัวยังเป็นแหล่งของความรัก ความอบอุ่น และเป็นสถานที่ ที่สร้างความมั่นคงให้กับสมาชิก หากครอบครัวใดขาดซึ่งความรักความอบอุ่น พ่อแม่ทะเลาะเบาะแว้ง ทะเลาะกัน เกิดความแตกแยกหย่าร้าง ย่อมส่งผลกระทบต่อความเป็นครอบครัวที่สมบูรณ์ บิดามารดาขาดการเอาใจใส่ดูแลบุตรของตนเอง เด็กๆ ถูกปล่อยปละละเลย ถูกทอดทิ้งให้รู้สึกเหงา ขาดความรักความอบอุ่น ขาดที่พึ่งพิง และผู้ให้คำปรึกษาแนะนำในทางที่ถูกที่ควร ทำให้เด็กๆ ต้องออกไปแสวงหาความสุขนอกบ้าน จนก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์นอกสมรส ที่ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศ และการป้องกันตนเอง อันจะนำไปสู่การตั้งครรภ์นอกสมรสที่ไม่พร้อม ส่งผลต่อการทำแท้ง และการทอดทิ้งบุตร หลังคลอดของมารดานอกสมรส ซึ่งปัญหาต่างๆ เหล่านี้เชื่อมโยงกันเป็นลูกโซ่ ครอบครัวจึงเปรียบเสมือนเป็นกุญแจสำคัญที่ใช้ในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาทางสังคม ทั้งในระยะสั้น และระยะยาว (กิตติพัฒน์ นนทบุรีมະตุลย์. 2529 : 26)

การที่ครอบครัวจะทำหน้าที่ได้ดีเพียงใดนั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและบรรยากาศความเป็นอยู่ภายในครอบครัว ซึ่งในอดีตสังคมส่วนใหญ่เป็นสังคมเกษตรกร ใช้ชีวิตแบบชนบทเรียบง่าย มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เกื้อกูลซึ่งกันและกัน ลักษณะของครอบครัวเป็นครอบครัวขยาย (extended family) พ่อแม่พี่น้อง ปู่ย่า ตายายอยู่ร่วมกัน มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดเอื้ออาทรต่อกัน และยึดถือขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและศาสนาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต เด็กๆ จึงถูกหล่อหลอมทางวัฒนธรรม และค่านิยมทางสังคมจากญาติผู้ใหญ่ การดำเนินชีวิตเป็นไปตามรูปแบบที่สังคมกำหนด แต่ในปัจจุบันสังคมไทยเกิดการเปลี่ยนแปลง

ทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม ทำให้โครงสร้างครอบครัวเกิดการเปลี่ยนแปลง กลายเป็นครอบครัวเดี่ยว (nuclear family) มากขึ้น การเปลี่ยนแปลงนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากการเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ การกำหนดทิศทางในการพัฒนาประเทศของภาครัฐขาดความสมดุล ซึ่งส่วนใหญ่เน้นการพัฒนาทางอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีเป็นสำคัญ ทำให้วิถีทางการดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมอุตสาหกรรมหรือสังคมเมือง เกิดการย้ายถิ่นฐานเดิมเข้ามาในเมือง เพื่อหางานทำและการศึกษา ก่อให้เกิดปัญหาชุมชนแออัดในเมือง สภาพแวดล้อมและความสัมพันธ์ภายในครอบครัวเปลี่ยนแปลงไป ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวกับเครือญาติห่างเหิน การสนทนากันภายในบ้านลดลง ความรักความผูกพันต่อกันของสมาชิกในครอบครัวเริ่มเหลือน้อย เริ่มเห็นแก่ตัวมากขึ้น เพราะทุกคนต่างหมกมุ่นอยู่กับภารกิจของตน จนหลงลืมการขัดเกลาทางด้านศีลธรรมและจริยธรรม

ในสภาวะค่าครองชีพที่สูงขึ้น ครอบครัวบางครอบครัวประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ ทำให้ความเป็นอยู่ฝืดเคือง ผู้หญิงต้องร่วมรับผิดชอบรายจ่ายของครอบครัว ต้องออกไปหางานทำนอกบ้าน เพื่อให้มีรายได้พอเพียงกับความต้องการของครอบครัว ทำให้มีอิสระในการดำเนินชีวิตของตนเองมากกว่าแต่ก่อน เริ่มพบปะผู้คนมากมายเป็นตัวของตัวเอง และมีอิสระในการคบหาเพื่อนต่างเพศ จนนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์นอกสมรส โดยขาดการระมัดระวังในการป้องกันตนเอง เป็นเหตุให้คนบางคนประสบปัญหาในชีวิต เกิดการตั้งครรภ์นอกสมรสขึ้น ในขณะที่ยังไม่มีความพร้อมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมรวมทั้งทางร่างกายและจิตใจ เป็นผลทำให้เด็กที่เกิดขึ้นในช่วงนี้ไม่เป็นที่ต้องการของพ่อแม่ จึงนำไปสู่การตัดสินใจทอดทิ้งบุตรของตนเองภายหลังคลอด

นอกจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและครอบครัวดังกล่าวข้างต้นแล้ว อิทธิพลของระบบการสื่อสารที่แพร่ขยายเข้ามาพร้อมกับความเจริญทางเทคโนโลยี และนำเอาวัฒนธรรมค่านิยม ความเชื่อของชาวต่างชาติเข้ามาในวิถีการดำเนินชีวิตของคนในสังคม โดยไม่มีการคัดกรอง ย่อมส่งผลกระทบต่อสมาชิกในสังคม โดยเฉพาะเด็กและวัยรุ่นสาวที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์ อาจต้องเผชิญกับปัญหาอันเนื่องมาจากการประพฤติปฏิบัติตนตามแนววัฒนธรรม และค่านิยมของชาวต่างชาติ ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงอิทธิพลของวัฒนธรรมของชาวต่างชาติแล้วนั้นก็มีแทรกอยู่ในหลายๆ สิ่งที่เราเห็นชัดเจน คือค่านิยมในเรื่องเพศ ซึ่งในอดีตสังคมไทยมีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ โดยเฉพาะหญิงไทย ต้องรักษาวนลงวนตัวไม่ซิงสุกก่อนห้าม ไม่ให้สิทธิเสรีภาพทางเพศ การที่จะรู้จักกับผู้ชายคนหนึ่งได้นั้น ต้องอยู่ในความดูแลของญาติผู้ใหญ่ แต่ในปัจจุบัน ค่านิยมในเรื่องเพศได้เปลี่ยนแปลงไปตามอิทธิพลของวัฒนธรรม ค่านิยมทางตะวันตก เริ่มตั้งแต่การคบหาเพื่อนต่างเพศ การออกเที่ยวกลางคืน การแต่งกายที่ดึงดูดความสนใจเพศตรงข้าม การอยู่ด้วยกันในขณะเรียนหนังสือโดยไม่มีการสมรส โดยเฉพาะกลุ่มหนุ่มสาวที่เข้ามาหางานทำและเรียนหนังสือ ซึ่งในปัจจุบันจะเห็นว่า การคบหาสมาคมกันระหว่างชายหญิงกระทำได้โดยเปิดเผย เทียบกันตามลำพังสองต่อสอง โดยปราศจากผู้ใหญ่คอยให้การดูแลและแนะนำ ทำให้ชายหญิงมี

โอกาสใกล้ชิดกันมากขึ้น สถานบริการและแหล่งเริงรมย์ สิ่งยั่วยุให้เกิดความต้องการทางเพศ มีเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับความเข้าใจผิดของคนหนุ่มสาว ที่คิดว่าการสงบเสถียรเยี่ยงมิด เป็นเรื่องที่ล้าสมัย จึงนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์นอกสมรส โดยไม่ต้องกังวลถึงความรับผิดชอบ และหากยังคงความสัมพันธ์เช่นนี้ไปเรื่อย ๆ โดยไม่มีการป้องกันหรือคุมกำเนิด ก็จะทำให้เกิดการตั้งครรภ์นอกสมรสขึ้น (วันทนี วาสิกสิน.2526 : 51) จากการสำรวจสถานการณ์ การทำแท้งในประเทศไทย ของกองวางแผนครอบครัวและประชากร กรมอนามัย กระทรวง สาธารณสุข พบว่า ผู้หญิงที่ตั้งครรภ์นอกสมรสร้อยละ 84.7 รู้จักวิธีการคุมกำเนิดแต่ไม่ใช้ ในระหว่างการมีเพศสัมพันธ์ โดยคิดว่าการตั้งครรภ์จะไม่เกิดขึ้น ซึ่งอาจเนื่องมาจากการ ขาดพื้นฐานความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศศึกษา และการป้องกันตนเอง (กองวางแผนครอบครัวและ ประชากร กรมอนามัย. 2544 : 20)

การตั้งครรภ์นอกสมรสของมารดานอกสมรสนั้น นับว่าเป็นปรากฏการณ์ทางสังคม ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นกระบวนการ มีความซับซ้อนเกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัยของผู้หญิง และเกิด ขึ้นจากองค์ประกอบในหลายๆ องค์ประกอบ ประการแรก คือ สภาพสังคมที่มุ่งเน้นการพัฒนา ทางวัตถุและเทคโนโลยี ทำให้ละเลยต่อการปลูกฝัง ทางด้านศีลธรรม จริยธรรม และความ รับผิดชอบต่องานหน้าที่ของสมาชิกในสังคม ประการที่สอง การรับเอาค่านิยม และ วัฒนธรรมจากชาวต่างชาติเข้ามาในวิถีชีวิตโดยขาดการคัดกรองอย่างรอบครอบ ทำให้บางคน หลงผิดจนก่อให้เกิดปัญหาการตั้งครรภ์ขึ้น ประการที่สาม สังคมไทยยังไม่ให้การยอมรับเกี่ยว กับการสอนเรื่องเพศศึกษา ทำให้ขาดพื้นฐานความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศศึกษา และการป้องกัน ตนเอง ประการสุดท้าย เนื่องจากสังคมไม่ยอมรับกับการมีเพศสัมพันธ์นอกสมรส เมื่อเกิดการ ตั้งครรภ์ขึ้นฝ่ายชายมักหนีหายไปไม่รับผิดชอบ ฝ่ายหญิงต้องรับภาระแต่เพียงลำพัง และถูกสังคม กล่าวโทษประณามฝ่ายหญิงแต่เพียงฝ่ายเดียว ซึ่งสังคมใช้หลักการประเมินแบบเกณฑ์ มาตรฐานเชิงซ้อน (double standard) ของการประเมินพฤติกรรมระหว่างชายหญิงที่แตกต่าง กันในการแสดงพฤติกรรมเดียวกัน ซึ่งตามความเป็นจริงแล้วการตั้งครรภ์เป็นผลมาจากผู้หญิง และผู้ชายมีส่วนในการผลักดัน และสนับสนุนส่งเสริมต่อการตั้งครรภ์นอกสมรสรวมกันแต่ มาตรการทางสังคมกลับมุ่งเน้นการปรักปรำความผิดไปที่ตัวผู้หญิงฝ่ายเดียว โดยขาดการมอง และวิเคราะห์แบบองค์รวม

ดังนั้นพฤติกรรมของผู้หญิงจึงได้รับการยอมรับในขอบเขตที่จำกัด(สุชาติ รัชชกุล. 2541 : 38 ; อ้างอิงจาก Reiss.1960) ซึ่งหลักการประเมินนี้ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อร่างกาย และจิตใจของผู้หญิงในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม เกิดภาวะเครียดวิตกกังวล หดหู่เศร้าหมอง เกิดความละอาย รู้สึกว่าตนเองผิดที่อยู่ในสภาวะของการตั้งครรภ์นอกสมรส ต้องอยู่อย่าง หลบๆ ซ่อนๆ และต้องอดทนต่อคำติฉินนินทา ถูกถูกตักเตือนจากคนรอบข้าง ทำให้ผู้หญิงนั้น เกิดความกดดันซับซ้อนใจสับสนอย่างมาก ซึ่งในสภาวะเช่นนี้ ย่อมส่งผลกระทบต่อความรู้สึกที่มี ต่อตนเองและบุตรในครรภ์ ทำให้มารดานอกสมรสขาดความสนใจ ขาดความรักความผูกพัน

ต่อทารกที่อยู่ในครรภ์ และพยายามทำทุกอย่างเพื่อให้หลุดพ้นจากภาวะวิกฤตินี้ ทางเลือกของมารดาเหล่านี้ก็คือ การทำแท้งเพื่อหาทางออกให้กับตนเองและบุตร ซึ่งบางคนอาจไม่สามารถทำได้ อันเนื่องมาจากมีอายุครรภ์มากเกินไป มีเงินไม่พอ หรือพยายามทำแล้วแต่ไม่สำเร็จ ไม่รู้จักสถานທີ່ให้บริการ หรือบางคนอาจเกรงกลัวต่อบาป กลัวผลเสียต่อสุขภาพร่างกาย และเสี่ยงกับชีวิตภายหลังการทำแท้ง ซึ่งในแต่ละปีพบว่า มีหญิงเสียชีวิตจากภาวะแทรกซ้อนภายหลังการทำแท้ง 1-2 แสนราย (สุชาติา รัชชกุล. 2541 : 8 ; อ้างอิงจาก องค์การอนามัยโลก. 2533) และจากสถิติข้อมูลของมารดานอกสมรส ในต่างประเทศโดย The National Council on Illegitimacy (สุชาติา รัชชกุล. 2541 : 9 ; อ้างอิงจาก NCL. 1996 : 123) พบว่าอัตราการตายเนื่องมาจาก ความพยายามในการหาทางออกให้กับการตั้งครรภ์นอกสมรส ในจำนวนมารดานอกสมรสที่เสียชีวิตนี้ มีถึงร้อยละ 80 ของผู้เสียชีวิต อันเนื่องมาจากการพยายามทำแท้ง แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าการทำแท้งไม่ประสบความสำเร็จทางเลือกสุดท้ายก็คือ การตั้งครรภ์ต่อเพื่อรอให้ครบกำหนดคลอด ซึ่งในระหว่างรอคลอดนั้น มารดาอาจรู้สึกเจ็บปวดต่อการตั้งครรภ์และไม่ยอมรับการตั้งครรภ์ ไม่ให้ความสนใจต่อการตั้งครรภ์ ท้อถอยในชีวิต ทำให้ขาดความรัก ความผูกพันต่อทารกที่กำลังจะเกิด ย่อมก่อให้เกิดการตัดสินใจทอดทิ้งบุตรหลังคลอดได้โดยง่ายขึ้น (วิวัน แข่งคุ้ม. 2542 : 2) นอกจากการขาดความรักความผูกพันต่อทารกในครรภ์ที่เป็นสาเหตุหนึ่งแล้ว ในการทอดทิ้งบุตรหลังคลอด หญิงที่ตั้งครรภ์นอกสมรสบางคนอาจต้องประสบกับปัญหาทางเศรษฐกิจ ที่จะต้องใช้จ่ายเลี้ยงดูบุตร และให้การศึกษากับบุตร เพราะต้องออกจากงาน หรือออกจากโรงเรียนในระหว่างตั้งครรภ์ ไม่มีรายได้ จึงไม่อาจนำบุตรกลับไปเลี้ยงดูได้ สิ่งเหล่านี้อาจเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มารดานอกสมรสตัดสินใจทอดทิ้งบุตรของตนภายหลังคลอด

การทอดทิ้งบุตรของมารดานอกสมรสนั้นเกิดขึ้นได้โดยวิธีการต่างๆ เช่น ทิ้งหลังคลอดทันที แจ้งความจำนงค์ว่าไม่ต้องการบุตร หรือมารดานำมาทิ้งภายหลังจากนำกลับไปเลี้ยงดูแล้ว เนื่องจากไม่สามารถให้การเลี้ยงดูต่อไปได้ ซึ่งผลจากการสำรวจเด็กถูกทอดทิ้งของกรมประชาสงเคราะห์ (กรมประชาสงเคราะห์. 2544 : 5) พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วเด็กถูกทอดทิ้งวันละประมาณ 5 คน ซึ่งส่วนใหญ่ถูกทอดทิ้งหลังคลอด และ 4 ใน 5 คนของเด็กถูกทอดทิ้งนั้นเกิดจากมารดานอกสมรส และต้องเลี้ยงดูบุตรตามลำพัง โดยขาดความรับผิดชอบจากฝ่ายชาย สำหรับประเทศไทยมีจำนวนเด็กถูกทอดทิ้ง ในโรงพยาบาล ในที่สาธารณะ และทิ้งไว้กับผู้เลี้ยงดู ทั้งในกรุงเทพฯ ต่างจังหวัด ที่นำเข้าสู่สถานสงเคราะห์ของกรมประชาสงเคราะห์ ในแต่ละปีมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งดูจากสถิติของปี 2540 มีเด็กถูกทอดทิ้งที่นำเข้าสู่สถานสงเคราะห์จำนวน 593 คน และในปี 2541 เพิ่มขึ้นเป็น 775 คน และในปี 2544 มีเด็กถูกทอดทิ้งไว้ตามสถานที่ต่างๆ จำนวน 854 คน จากสถิติดังกล่าวจะเห็นว่า การทอดทิ้งเด็กมีแนวโน้มสูงขึ้น แต่จากตัวเลขดังกล่าวข้างต้น ก็ไม่ได้หมายความว่าเด็กที่ถูกทอดทิ้งจะมีเพียงเท่านั้น เพราะยังไม่ได้รวมถึงเด็กที่ถูกทอดทิ้งและไม่ได้นำส่งเข้าสู่สถานสงเคราะห์อีก

จำนวนหนึ่ง ซึ่งเด็กเหล่านั้นอาจมีผู้อุปการะเลี้ยงดูอยู่แล้ว หรือมารดาทิ้งไว้กับคนเลี้ยงแล้วไม่ได้ นำส่งเข้าสถานสงเคราะห์ และจากการสำรวจจำนวนเด็กที่อยู่ในความดูแลของสถานสงเคราะห์ เด็กชายหญิงทั้ง 21 แห่ง ของกรมประชาสงเคราะห์ พบว่า เด็กที่ถูกทอดทิ้งที่ได้รับการดูแลอยู่ มีจำนวนยอดสะสมเพิ่มมากขึ้น คือยอดสะสมของ ปี 2539 มีจำนวน 5,896 คน และเพิ่มขึ้นอีกในปี 2541 เป็น 6,341 คน (กรมประชาสงเคราะห์. 2544 : 2) ส่วนในต่างประเทศเช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ปี ค.ศ.1970 มีเด็กถูกทอดทิ้งประมาณ 669,000 คน และเพิ่มขึ้นอีก ในปี ค.ศ.1980 เป็น 2.1 ล้านคน (วิวัน แซ่กุ่ม. 2542 : 3)

เด็กที่ถูกทอดทิ้งมักขาดความมั่นคงในชีวิต เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่อาจไม่รับรู้ถึงความเป็นพ่อแม่คน ขาดความรับผิดชอบต่อครอบครัวและสังคม กลายเป็นปัญหาลูกโซ่ สืบทอดไปสู่ลูกหลานในอนาคตไม่มีที่สิ้นสุด และในปัจจุบันนี้ปัญหาเรื่องเด็กถูกทอดทิ้ง เป็นปัญหาใหญ่ที่เราพบเห็นกันอยู่เสมอๆในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ ซึ่งเด็กถูกทอดทิ้งดังกล่าว ก่อให้เกิดผลกระทบต่องานมารดา เด็กที่ถูกทอดทิ้ง และสังคมโดยรวม กล่าวคือ ผลกระทบโดยตรงต่อเด็กที่ถูกทอดทิ้ง มักเป็นเด็กที่ขาดความรักความอบอุ่น ถูกทารุณกรรม และกลายเป็นโรคชนิดหนึ่ง ที่เรียกว่า “โรคขาดแม่” เพราะเด็กเหล่านี้จะถูกนำส่งเข้าสถานสงเคราะห์ เพื่อการเลี้ยงดูหรือ ทอดทิ้งไว้กับผู้อื่นที่ไม่ใช่พ่อแม่ที่แท้จริง ซึ่งเด็กไม่สามารถรับความรักความอบอุ่น และการตอบสนองทางอารมณ์จากบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หากเด็กที่ถูกทอดทิ้งเหล่านี้เติบโตขึ้น จากการได้รับความรักอย่างฉาบฉวย โดยไม่รู้จักรากฐานของความรักที่ แท้จริง เมื่อเป็นผู้ใหญ่มีความเป็นไปได้อันสูง ที่จะทอดทิ้งลูกในไส้ของตนเอง ดังเช่น ที่พวกเขาได้เคยถูกกระทำ แม้จะมีอยู่หลายครั้งที่เมื่อพบตัวครอบครัวที่แท้จริง ก็ไม่สามารถรับกลับไปเลี้ยงดูได้ เด็ก ๆ มักจะได้รับการปฏิเสธด้วยเหตุผลต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความไม่พร้อมในการเลี้ยงดู หรือไม่ต้องการเลี้ยงดูเด็กนอก เด็กจึงต้องตกอยู่ในสภาพของเด็กกำพร้า ได้รับการเลี้ยงดูแบบตามมีตามเกิด

ศาสตราจารย์นายแพทย์ฝน แสงสิงแก้ว ได้กล่าวถึงการศึกษาของ สปีทซ์ (Spitz) ไว้ในวารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย (ฝน แสงสิงแก้ว. 2510 : 64-68) ซึ่งได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่อง สุขภาพจิตเด็กที่ขาดมารดาในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าที่อเมริกา ซึ่งเขาได้ทำการค้นคว้าอยู่ถึง 12 ปี ผลจากการศึกษา พบว่า เด็กมักมีอาการของ โรคขาดแม่ ซึ่ง สปีทซ์ (Spitz) ได้เรียกอาการที่เกิดขึ้นต่อเด็กนี้ว่า เป็นกลุ่มอาการของโรค ที่ขาดอารมณ์ความอบอุ่น (emotion deprivation syndrome) คือ การขาดคนคอยอุ้มชูเลี้ยงดูให้ความอบอุ่น และให้ความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด เด็กจะมีอาการหงอยเหงา ขาดความสุข มีอารมณ์เศร้า เลี้ยงไม่โต และอาจกลายเป็นบุคคลที่ไม่มีอารมณ์ตอบสนองต่อผู้อื่น ไม่รู้จักความรักและให้ความรักแก่ผู้อื่น นอกจากส่งผลกระทบกับตัวเด็กโดยตรงแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อสังคมและประเทศชาติด้วย เพราะเด็กที่ไม่ได้รับความรักความอบอุ่นอย่างเพียงพอเหล่านี้ ผลสุดท้ายก็จะกลายเป็นประชากรที่ขาดคุณภาพ มีปัญหาด้านบุคลิกภาพและการปรับตัว ทำให้เกิดปัญหาสังคม ปัญหาอาชญากรรม

ปัญหายาเสพติด และปัญหาการมีเพศสัมพันธ์นอกสมรสจนเกิดตั้งครรภ์นอกสมรส การทำแท้ง และการทอดทิ้งบุตรหลังคลอด ซึ่งปัญหาดังกล่าวจะเป็นลูกโซ่เชื่อมโยง ในอนาคตคาดว่าสถานการณ์เด็กถูกทอดทิ้งจะรุนแรงขึ้นอย่างแน่นอน ถ้าหากยังไม่ได้รับการแก้ไข

ผลกระทบต่อตัวมารดา คือ มักเกิดความรู้สึกผิดในการกระทำของตนเอง มีความเครียด หดหู่ใจเศร้าหมอง ซึ่งบางคนยังไม่พร้อมจะมีครอบครัวก็มีลูกหรือตั้งท้องโดยไม่ตั้งใจจึงทำให้ต้องทิ้งบุตรของตนเอง เกิดปมปัญหาในการดำเนินชีวิตปรับตนเองไม่ได้ นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อโรงพยาบาลโดยอ้อม คือปัญหาในเรื่องบุคลากรที่จะให้การดูแลเด็ก ๆ เหล่านี้ ในระหว่างที่รอนักสังคมสงเคราะห์ ดำเนินการติดตามมารดามารับกลับไปดูแล หรือนำส่งเข้าสถานสงเคราะห์ตามกระบวนการ ดังนั้นการหาแนวทางวิธีป้องกันมิให้เด็กเหล่านี้ถูกทอดทิ้ง และนำส่งเข้าสถานสงเคราะห์ที่ดีที่สุดก็คือ ความพยายามที่จะเข้าถึงสภาพปัญหาของมารดานอกสมรสก่อนการตัดสินใจทอดทิ้งบุตร แต่ตามสภาพความเป็นจริงแล้วเรายังไม่สามารถเข้าถึงสภาพปัญหาของมารดานอกสมรสได้ ทั้งนี้ เป็นเพราะการเป็นมารดานอกสมรสนั้น สังคมถือว่าเป็นพฤติกรรมที่ผิดจริยธรรม และเป็นผู้ไม่ยึดมั่นในคุณค่าของความเป็นผู้หญิงที่ดี เป็นความอับอายขายหน้าไม่เพียงแต่ตนเองเท่านั้น แต่ยังรวมถึงครอบครัวด้วย (วันทนี วาสิกะสิน. 2526 : 18) จึงทำให้มารดานอกสมรสมีพฤติกรรมซ่อนเร้นปิดบัง ไม่กล้ามาขอความช่วยเหลือจากนักสังคมสงเคราะห์ และพยายามหาทางออกให้กับตนเอง เพื่อความ หลุดพ้นจากปัญหา จึงตัดสินใจทอดทิ้งบุตรหลังคลอดไว้ในโรงพยาบาลแล้วหนีหายไปไม่แจ้งให้พยาบาลรับทราบ

มารดานอกสมรสที่มาคลอดและมีแนวโน้มในการทอดทิ้งบุตรนั้น มักไม่ได้รับการฝากครรภ์ มาคลอดฉุกเฉิน แจ้งที่อยู่ไม่ชัดเจน ส่วนใหญ่ไม่ปรากฏชื่อบิดาของบุตร หลังคลอดมักหนีกลับไป และจากการติดตามพบมารดาที่หนีกลับ โดยทิ้งบุตรไว้หลังคลอด มักให้เหตุผลว่าไม่มีค่ารักษา ถูกสามีทอดทิ้งหรือท้องนอกสมรส ไม่ต้องการบุตร ต้องการให้โรงพยาบาลนำส่งเข้าสถานสงเคราะห์ เนื่องจากถ้าบุตรอยู่กับตนเองก็จะเป็นปัญหา เป็นภาระ ไม่มีเงินในการเลี้ยงดูบุตรของตนเอง แต่จากการตรวจสอบข้อมูลข้อเท็จจริงของมารดานอกสมรสพบว่าปัญหาไม่ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ และสังคมเท่านั้น ยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่สำคัญ ที่เป็นส่วนประกอบของการตัดสินใจทอดทิ้งบุตร หรือไม่ทิ้งบุตรของมารดานอกสมรส ที่ตั้งครรภ์นอกสมรสโดยขาดความรับผิดชอบจากฝ่ายชาย

จากการศึกษาของวินเซนต์ (Vincent.1964 : 185-200) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของมารดานอกสมรสต่อการที่จะรับเลี้ยงดูบุตรของตนเอง หรือยกให้เป็นบุตรบุญธรรมของผู้อื่น ผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่า กลุ่มที่ต้องการบุตร มีปัจจัยที่สนับสนุนคือ ลักษณะของความเป็นหญิง (Femininity) กล่าวคือ เป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพลักษณะอ่อนโยน เจียวนเจีย มีความสัมพันธ์ในครอบครัวอยู่ในเกณฑ์ดีมาก่อน อายุเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 15-24 ปี มีการศึกษาน้อย ส่วนมากมีงานทำโดยเป็นแรงงานกึ่งฝีมือ เช่น อาชีพรับจ้าง และเสมียน เป็นต้น แต่ถึงแม้รายได้น้อยก็ไม่ได้เป็นปัจจัยที่ทำให้ไม่ต้องการบุตร นอกจากนี้ด้านภูมิหลัง

ของครอบครัวยัง พบว่า ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวบ้านแตกหรือครอบครัวแตกแยกมาก่อน ความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องไม่ดีนัก มีมารดาคอยชี้นำในเรื่องครอบครัว มีความเชื่อมั่นในตนเอง ในด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศมีน้อย และมีทัศนคติต่อต้านชนบทธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมเกี่ยวกับเรื่องเพศ ที่กล่าวประณามการให้กำเนิดบุตรนอกสมรส ส่วนในด้านความรัก พบว่า มารดานอกสมรสเป็นบุคคลที่ขาดความรักความอบอุ่น ดังนั้นจึงต้องการผู้ซึ่งสามารถให้ความรักความอบอุ่น ความปลอดภัยแก่ตนเองได้ และแรงจูงใจที่ทำให้ต้องการบุตรมาจากการมีบุคลิกภาพที่มั่นคง มีประสบการณ์ชีวิตที่มีความสุข ตลอดจนมีสัมพันธ์ภาพที่มีความหมายกับชายที่เป็นบิดาของบุตร จึงทำให้ต้องการเลี้ยงดูบุตรด้วยตนเอง เพื่อเป็นการแสดงความปรารถนาที่จะเลี้ยงดู ให้ความรักความอบอุ่นแก่บุตรได้แม้จะไม่มีสามีร่วมรับผิดชอบ ส่วนการศึกษาอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งไม่ต้องการบุตรของตน พบว่า ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวไม่ค่อยมีความสุขนัก ความสัมพันธ์ระหว่างมารดานอกสมรสกับบิดามารดาไม่ดี และเชื่อว่าการรับบุตรไว้เลี้ยงดูจะเป็นภาระกับตนเอง อีกทั้งจะทำให้โอกาสที่จะแต่งงานใหม่มีน้อยลง และบุตรจะเป็นพยานหลักฐานให้บิดามารดาและเพื่อนฝูง ตลอดจนสังคมประณามดูถูกศักดิ์ศรีของการมีบุตรนอกสมรสตลอดไป

จากการศึกษาดังกล่าวสรุปได้ว่า การไม่ต้องการบุตรหรือการทอดทิ้งบุตร ไม่ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม หรือการเป็นมารดานอกสมรสเท่านั้น แต่ยังมีเงื่อนไขหรือสาเหตุในด้านอื่นๆที่ซับซ้อนเชื่อมโยง โดยเฉพาะสังคมไทยที่เพศชายมีอำนาจครอบงำ และสร้างบรรทัดฐานทางสังคมว่า ผู้หญิงที่ดีต้องรักษานวลสงวนตัว มีสัญชาติญาณของความเป็นแม่ และต้องการเลี้ยงดูบุตร การตั้งครรภ์จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีการสมรส หรืออยู่ในระบบครอบครัวแล้วเท่านั้น ถ้าหากฝ่ายหญิงเกิดพลาดพลั้งต่อฝ่ายชาย และส่งผลต่อการตั้งครรภ์ขึ้น สังคมมักประณาม และกล่าวโทษฝ่ายหญิงแต่เพียงผู้เดียว ซึ่งตรงข้ามกับฝ่ายชายที่เป็นผู้แสวงหาให้ได้มาซึ่งความบริสุทธิ์ของเพศหญิง โดยปราศจากขอบเขตและความรับผิดชอบ (สุชาติ ราชกุล. 2541 : 3) บรรทัดฐานทางสังคมดังกล่าว จะถูกถ่ายทอดโดยกระบวนการขัดเกลาทางสังคมผ่านระบบครอบครัว และปลูกฝังความเชื่อที่ว่า ผู้หญิงมีสัญชาติญาณต้องการเป็นแม่ และต้องการเลี้ยงดูบุตรของตนเอง แบบบรรทัดฐานความเป็นแม่นี้เปรียบเสมือนข้อผูกมัดให้ผู้หญิงต้องทำหน้าที่ในการเลี้ยงดูบุตรแม้ว่าฝ่ายชายจะไม่รับผิดชอบ ทำให้ผู้หญิงรู้สึกผิด รู้สึกอึดอัดสับสน จึงต้องปิดบังซ่อนเร้นตนเอง และแก้ปัญหาให้กับตนเอง โดยการทอดทิ้งบุตร เพื่อไม่ให้บุคคลในสังคมหรือครอบครัวรับรู้ถึงการตั้งครรภ์และบุตรที่เกิด

ผู้วิจัยในฐานะนักสังคมสงเคราะห์ โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า และมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับปัญหาการตั้งครรภ์นอกสมรสและการทอดทิ้งบุตร ได้ทำการสัมภาษณ์เชิงประวัติ พร้อมทั้งจัดบริการให้ความช่วยเหลือมารดานอกสมรสและเด็กที่ถูกทอดทิ้ง พบว่า มารดานอกสมรสที่มีการตัดสินใจทอดทิ้งบุตรของตนเองนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับ สถานภาพทางเศรษฐกิจ หรือปัญหาขาดความรับผิดชอบต่อฝ่ายชายเท่านั้น ยังมีเงื่อนไขและปัจจัยอื่นๆ เข้ามาเกี่ยวข้องสนับสนุน

ต่อการตัดสินใจทอดทิ้งบุตรของมารดานอกสมรส ผู้วิจัยจึง สนใจที่จะศึกษามารดานอกสมรส ที่ตัดสินใจทอดทิ้งบุตร เพื่อนำมาวิเคราะห์ และเผยให้เห็นถึงปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขสนับสนุน การตัดสินใจทอดทิ้งบุตรของมารดานอกสมรส ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางใน การเฝ้าระวังป้องกัน และให้การช่วยเหลือหญิงตั้งครรภ์นอกสมรสให้มีทางออกที่เหมาะสมและ สามารถให้การดูแลบุตรของตนเองได้ เพราะการที่เด็กได้อยู่กับมารดาของตนเองนั้นเป็น การป้องกันโรคที่เรียกว่า “โรคขาดแม่” และยังช่วยให้เด็กได้รับการพัฒนาทางด้านบุคลิกภาพ และพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสมตามวัย เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่จะเป็นผู้ที่มีคุณภาพ ไม่ก่อให้เกิดปัญหาสังคม และผลของการศึกษาจะสามารถช่วยหาวิธีการและแนวทางปฏิบัติ ที่ชัดเจนขึ้นในการลดปัญหาการทอดทิ้งบุตรหลังคลอดไว้ในโรงพยาบาล เพราะถ้าหากปล่อยให้ สถานการณ์เช่นนี้ยังคงมีอัตราสูงเพิ่มขึ้น รวมทั้งขาดมาตรการในการป้องกัน และแก้ไขปัญหา อย่างถูกวิธีแล้วก็จะทำให้ปัญหาเหล่านี้ทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ มารดานอกสมรส ครอบครัว บุตรและสังคมโดยรวม นอกจากนั้น การเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ของมารดานอกสมรส ยังสามารถนำมาเป็นแนวทางในการให้คำปรึกษาแก่มารดานอกสมรส เพื่อช่วยให้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว รู้จักรับผิดชอบต่อตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง และ สามารถหาทางแก้ปัญหาของตนเองได้ โดยการจัดบริการการให้คำปรึกษา หรือความช่วยเหลือ อื่น ๆ ที่เป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้มารดานอกสมรสสามารถรับบุตรไปดูแลเองได้ เกิดความ รักใคร่เอ็นดูบุตรของตน และพร้อมที่จะให้การดูแลด้วยความเต็มใจ

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ จำเป็นต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับความรู้สึกนึกคิดและการกระทำ ของมารดานอกสมรสที่สลับซับซ้อนและประกอบไปด้วยหลายปัจจัย เพราะตามปกติแล้วมารดา ทุกคนย่อมมีความยินดีรักใคร่บุตร ไม่ต้องการให้ได้รับความลำบาก มีความหวังใยและสงสาร บุตรจึงไม่ต้องการทอดทิ้งบุตร แต่การตัดสินใจทอดทิ้งบุตรของมารดานอกสมรสเป็น กระบวนการที่ส่งผลกระทบต่ออารมณ์ และจิตใจ การวิจัยจึงจำเป็นต้องใช้วิธีการเก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (indepth interview) ซึ่งหมายถึงการพูดคุยซักถาม ระหว่างผู้วิจัย และมารดานอกสมรสที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างการทอดทิ้งบุตร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลึกซึ้ง และการเก็บ ข้อมูลมีความยืดหยุ่น การสัมภาษณ์จะใช้เทคนิคของการให้เล่าชีวิตประวัติชีวิตความเป็นมา ร่วมด้วย นอกจากนี้ผู้วิจัย ได้ศึกษาดำรงและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูลและอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และการศึกษาเอกสาร ดำรงจะช่วยให้สามารถ วิเคราะห์ และเผยให้เห็นถึงภาวะเงื่อนไขที่สนับสนุนต่อการตัดสินใจ ทอดทิ้งบุตรของมารดานอกสมรสได้ดีขึ้น

จุดมุ่งหมายของการศึกษา

การศึกษานี้ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงเงื่อนไขหรือปัจจัยที่นำไปสู่การตัดสินใจทอดทิ้งบุตรของมารดานอกสมรส พร้อมทั้งเผยให้เห็นถึงสภาพภูมิหลังของมารดานอกสมรส รวมทั้งทำความเข้าใจกับสภาพปัญหาของมารดานอกสมรส อันจะนำไปสู่การแสวงหาแนวทางในการป้องกันแก้ไขปัญหาการทอดทิ้งบุตรของมารดานอกสมรส

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาในครั้งนี้ จะช่วยให้เข้าใจถึงสาเหตุหรือเงื่อนไขที่นำไปสู่การตัดสินใจทอดทิ้งบุตรของมารดานอกสมรสได้ดีขึ้น และผลที่ได้จากการศึกษา จะเป็นแนวทางในการรวบรวมข้อมูล เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนดำเนินการปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหา มารดานอกสมรสและบุตรได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมมากขึ้น ทั้งในเรื่องของแหล่งบริการทางสังคม และการให้คำปรึกษากับมารดานอกสมรส ที่ไม่ต้องการบุตรให้สามารถตัดสินใจ และเลือกแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาของตนเองได้ ทำให้มีกำลังใจที่เข้มแข็งพอในการดำรงชีวิตอยู่ต่อไปในสังคมอย่างปกติสุข

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

- 1.ศึกษามารดานอกสมรสที่เข้ามาขอรับบริการปรึกษาและแจ้งความจำนงค์ว่าไม่ต้องการบุตรหลังคลอดที่แผนกสังคมสงเคราะห์โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า ทั้งนี้จะศึกษาเฉพาะมารดานอกสมรสที่ตัดสินใจทอดทิ้งบุตรแล้วเท่านั้นถ้ามีการเปลี่ยนใจภายหลังจะไม่นำมาศึกษา
- 2.ศึกษามารดานอกสมรสที่ตัดสินใจทอดทิ้งบุตรหลังคลอด โดยไม่แจ้งความจำนงค์ว่าไม่ต้องการบุตร คลอดแล้วหนีออกจากโรงพยาบาลไป โดยไม่นำบุตรกลับไปเลี้ยงดู โดยทำการคัดเลือกเฉพาะมารดานอกสมรส ที่รับคำปรึกษาแล้วยังไม่เปลี่ยนใจ ในการยกบุตรให้บุคคลอื่นหรือสถานสงเคราะห์ ทั้งนี้จะทำการรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ระดับลึกให้ได้ข้อมูลครอบคลุมประเด็นสำคัญของการศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลของการศึกษาวิจัยจะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจสาเหตุและปัจจัยในด้านต่างๆ ซึ่งอาจนำไปสู่การปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือ มารดานอกสมรสอย่างเป็นรูปธรรมเพิ่มมากขึ้น และสามารถนำมาปรับปรุงการให้บริการที่มีคุณภาพและตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเพิ่มมากขึ้น

2. ได้ทราบถึงการสร้างความเข้าใจระหว่างมารดานอกสมรสกับครอบครัวและสังคมเพื่อให้ครอบครัวสังคมเกิดการยอมรับ และหันมาให้ความช่วยเหลือมารดานอกสมรสที่เลี้ยงดูบุตรตามลำพังโดยปราศจากบิดาของบุตร และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างเปิดเผย และผลการศึกษาอาจช่วยลดปัญหาการทำแท้งได้

3. การสร้างเครือข่ายการให้บริการทางสังคมเพื่อให้มารดาได้รับรู้แหล่งบริการทางสังคมเพิ่มขึ้น เพื่อเป็นทางเลือกก่อนตัดสินใจทอดทิ้งบุตร และเป็นการช่วยให้มารดานอกสมรสได้ระบายความรู้สึกสับสน เครียด โดยการมาขอรับคำปรึกษา

4. นำมาเป็นแนวทางในการให้คำปรึกษาแนะนำมารดานอกสมรสให้สามารถตัดสินใจและเลือกแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาของตนเอง การให้ความรู้ในเรื่องการวางแผนครอบครัวและการป้องกันตนเองจากการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงปรารถนา

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การตัดสินใจทอดทิ้งบุตรของมารดานอกสมรส เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นโดยขาดการยอมรับจากสังคมและครอบครัว ตั้งแต่เริ่มตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาจนกระทั่งคลอดบุตรกลายเป็นมารดานอกสมรสไปจนถึงการตัดสินใจทอดทิ้งบุตรของตนเอง ซึ่งสังคมพยายามชี้ให้เห็นว่าเป็นสิ่งที่น่าละอายไม่เหมาะสมโดยผ่านระบบบรรทัดฐานทางเพศ ที่กำหนดว่าผู้หญิงจะมีบุตรได้ก็ต่อเมื่ออยู่ในระบบครอบครัวต้องสมรส และผู้หญิงต้องมีบทบาทของความเป็นแม่ ดังนั้นเมื่อคลอดบุตรนอกสมรส และไม่สามารถเลี้ยงดูได้มารดานอกสมรส จึงต้องทอดทิ้งบุตรเพื่อหลบหนีไม่ให้สังคมรับรู้ เพราะการทอดทิ้งบุตรนั้นมักถูกประณามจากคนในสังคมและบุคคลในครอบครัวเช่นเดียวกับการตั้งครรภ์นอกสมรส

ในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและมองเห็นถึงเงื่อนไขในด้านต่าง ๆ ที่นำไปสู่การตัดสินใจทอดทิ้งบุตรของมารดานอกสมรส ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมารดานอกสมรสและเด็กถูกทอดทิ้ง

- 1.1 ความหมายของมารดานอกสมรส
- ✓ 1.2 สาเหตุของการเป็นมารดานอกสมรส
- 1.3 ความหมายของเด็กถูกทอดทิ้ง
- 1.4 สาเหตุของการทอดทิ้งบุตร
- 1.5 ผลกระทบจากการเป็นมารดานอกสมรส
- ✓ 1.6 สถานการณ์เด็กถูกทอดทิ้งในช่วงปัจจุบัน
- 1.7 การจัดสวัสดิการสำหรับเด็กถูกทอดทิ้งและมารดานอกสมรส

2. แนวคิด ทฤษฎี และการปฏิบัติงานกับมารดานอกสมรสและบุตร

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานกับมารดานอกสมรสและบุตร
- 2.2 บทบาทนักสังคมสงเคราะห์ต่อมารดานอกสมรสและการทอดทิ้งบุตร
- 2.3 ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานกับมารดานอกสมรสและบุตร
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับภูมิหลังของมารดานอกสมรส
- 2.5 ความรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐานทางสังคม (norms)

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมารดานอกสมรสและเด็กถูกทอดทิ้ง

1.1 ความหมายของมารดานอกสมรส

การเป็นมารดานอกสมรส เป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่พบได้บ่อยๆ ในปัจจุบันนี้ ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ ได้กำหนดนิยามมารดานอกสมรสไว้ว่า หมายถึงหญิงที่ตั้งครรภ์โดยไม่มี การจดทะเบียนสมรสอย่างถูกต้องตามกฎหมายกับชายที่เป็นบิดาของบุตร และไม่ต้องการบุตร หลังคลอด จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีผู้ให้ความหมาย ของมารดา นอกสมรสไว้ดังต่อไปนี้

ภัทรา สาริชีวิน (2544 : 22) ได้กล่าวว่า มารดานอกสมรส (unmarried mother or illiterate mother or unwanted mother) หมายถึง ผู้หญิงที่มีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรส (unmarried sex) กับฝ่ายชายผู้เป็นบิดาของบุตรในครรภ์ โดยไม่ได้จดทะเบียนสมรสอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และถูกทอดทิ้ง หรือถูกปฏิเสธความรับผิดชอบจากฝ่ายชายที่เป็นบิดาของ บุตรในครรภ์ และเป็นการตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่ไม่พร้อมที่จะเป็นมารดา และเป็นการ ตั้งครรภ์ที่ไม่พึงปรารถนา (unwanted pregnancy)

สุพัตรา ไบสมุท (2543 : 14) กล่าวว่า มารดานอกสมรสหมายถึง ผู้หญิงที่ตั้งครรภ์ ไม่พึงปรารถนา และคลอดบุตร โดยมีได้จดทะเบียนสมรสอย่างถูกต้องตามกฎหมายกับชาย ผู้เป็นบิดาของเด็กที่เกิด และมักถูกฝ่ายชายทอดทิ้งไม่รับผิดชอบ จึงทำให้หญิงนั้นประสบปัญหา ทางด้านอารมณ์ สังคมและจิตใจ ต้องการปกปิดเพราะเป็นสิ่งที่น่าอับอาย มักจะได้รับคำตำหนิ ดิเตียน และไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัว และสังคมในเบื้องต้น จึงเกิดปัญหาทางอารมณ์ และจิตใจต้องการรับบริการทางสังคม เพื่อช่วยให้สามารถเผชิญกับสภาพปัญหา ที่เกิดขึ้นกับตนเองและบุตรได้

สุภาวดี สวัสดิมงคล (2535 : 16) กล่าวว่ามารดานอกสมรสหมายถึง หญิงที่ตั้งครรภ์ โดยไม่ได้จดทะเบียนสมรสที่ถูกต้องตามกฎหมาย ทั้งที่ยังอยู่กับสามีและไม่อยู่กับสามี

วิวัน แซ่กุ่ม (2542 : 12) ได้ให้ความหมายของมารดานอกสมรสไว้ว่า หมายถึงหญิงที่ ไม่ได้จดทะเบียนสมรสอย่างถูกต้องตามกฎหมาย มีการตั้งครรภ์นอกสมรสและถูกทอดทิ้งจาก ฝ่ายชายที่เป็นบิดาของบุตร รวมทั้งหญิงโสเภณีที่ตั้งครรภ์ โดยปราศจากความรับผิดชอบจาก ฝ่ายชายที่เป็นบิดาของบุตร

โรเบิร์ต (สุพัตรา ไบสมุท. 2543 :13 ; อ้างอิงจาก Roberts W. 1966 : 73) ได้ กล่าวว่า มารดานอกสมรสหมายถึงสตรีที่ตั้งครรภ์นอกสมรส โดยไม่ได้แต่งงานทำให้ประสบ ปัญหาทางอารมณ์ สังคมและจิตใจ ขาดความรับผิดชอบต่อพ่อของบุตร

วินเซนต์ (Vincent. 1964 : 50) ได้กล่าวไว้ว่า มารดานอกสมรส หมายถึงสตรีที่มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้จดทะเบียนสมรสอย่างถูกต้องตามกฎหมายกับฝ่ายชาย และเกิดการตั้งครรภ์ขึ้นโดยไม่ตั้งใจ และไม่ต้องการบุตรที่เกิดในครั้งนั้น

จากการศึกษาเอกสารดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า มารดานอกสมรส คือผู้หญิงที่ตั้งครรภ์โดยไม่ได้จดทะเบียนสมรสอย่างถูกต้องตามกฎหมาย กับชายที่เป็นบิดาของบุตรในครรภ์ จะแยกกันอยู่หรือไม่แยกกันอยู่ก็ตามแต่ยังไม่พร้อมมีบุตร และไม่ต้องการเปิดเผยสถานภาพระหว่างตนเองกับสามี รวมทั้งเป็นผู้ที่ประสบปัญหาทั้งด้านสังคม อารมณ์ และจิตใจ จากการถูกตำหนิติเตียน ถูกตราหน้าว่ากระทำผิดศีลธรรม ไม่รักษานวลสงวนตัว ต้องการความช่วยเหลือทั้งทางด้านอารมณ์ สังคม และรับบริการด้านสวัสดิการสังคมและบริการอื่นๆที่เหมาะสม เพื่อการดำเนินชีวิตในสังคมได้ตามปกติ

* 1.2 สาเหตุของการเป็นมารดานอกสมรส

การตั้งครรภ์นอกสมรสนั้น เกิดจากการที่ผู้ชายผู้หญิงมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนการสมรสจนเกิดการตั้งครรภ์นอกสมรสขึ้น โดยไม่ตั้งใจและไม่มีการจดทะเบียนสมรสอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งการตั้งครรภ์นอกสมรสจะเป็นปัญหาหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่กับว่าการตั้งครรภ์ในครั้งนั้นก่อให้เกิดปัญหากับผู้หญิงที่เป็นมารดานอกสมรสหรือไม่ สาเหตุของการเป็นมารดานอกสมรสนั้นประกอบไปด้วยปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันดังนี้

1.2.1 การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมประเพณี และค่านิยมในเรื่องเพศ ซึ่งในอดีตสังคมไทยมีลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ในเรื่องเพศ กล่าวคือ การรักษานวลสงวนตัวของหญิงไทยไม่เชิงสุกก่อนห้าม หญิงต้องครองความบริสุทธิ์ก่อนแต่งงาน แต่ปัจจุบันค่านิยมเหล่านี้เปลี่ยนไปทำให้ผู้หญิงมีโอกาสใกล้ชิดกับผู้ชายเพิ่มมากขึ้น การถูกเนื้อต้องตัวถือเป็นเรื่องธรรมดา ฝ่ายชายเองมีค่านิยมเกี่ยวกับฝ่ายหญิงว่าต่ำต้อยกว่าตน และเห็นผู้หญิงเป็นเพียงเครื่องสนองความต้องการทางเพศ จึงทำให้หญิงถูกล่อลวงชักจูงจากฝ่ายชายได้ง่าย และเมื่อเกิดปัญหาการตั้งครรภ์ขึ้น ฝ่ายชายมักไม่รับผิดชอบหนีหายไป ปล่อยให้ฝ่ายหญิงต้องรับภาระแต่เพียงลำพัง ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งของการตั้งครรภ์นอกสมรสที่ไม่ต้องการบุตร จำเป็นต้องพยายามหาทางแก้ไขปัญหานั้นให้ผ่านพ้นไปให้ได้ เพื่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างปกติสุข ทั้งมารดานอกสมรสและบุตรของตนเอง

1.2.2. การมีเพศสัมพันธ์โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ถูกล่อลวง อันเนื่องมาจากการที่สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุและเทคโนโลยี การอพยพย้ายถิ่นจากสังคมชนบทเข้าสู่สังคมเมือง เพื่อหางานทำหรือเรียนหนังสือ และมักพักอาศัยอยู่เพียงลำพังทำให้มีโอกาสถูกกระชกและยั่วเย้าทางกามารมณ์ จากแหล่งสถานเริงรมย์และสื่อต่างๆได้โดยง่าย เพราะเด็กวัยรุ่นหรือวัยรุ่นสาว เป็นวัยที่มีความอยากรู้อยากลองมีผลทำให้

เลือกกระทำ ในทางที่ผิดด้วยการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ซึ่งก็เป็นสาเหตุหนึ่งของการตั้งครรภ์นอกสมรส จากการศึกษาของสถาบันวิจัยประชากรและสังคมมหาวิทยาลัยมหิดล ได้ศึกษาวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด รวม 361 คน พบว่า วัยรุ่นชายในเมือง ร้อยละ 85.9 และวัยรุ่นชายในชนบท ร้อยละ 75.6 เคยมีความสัมพันธ์ทางเพศกับคู่อริของตน ขณะที่วัยรุ่นหญิงในเมือง ร้อยละ 76.6 และวัยรุ่นหญิงในชนบท ร้อยละ 45 เคยมีเพศสัมพันธ์กับคู่อริของตน (วิวัน แซ่กุ่ม, 2542 : 13 อ้างอิงจาก คณิดา โพธิ์เจริญชนะพันธ์, 2539 : 8)

1.2.3 การขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศศึกษา และวิธีการคุมกำเนิด ที่สมบูรณ์ เนื่องมาจากสังคมไทยยังไม่ให้การยอมรับเท่าที่ควร ในเรื่องของการสอนเพศศึกษา ในโรงเรียนและที่บ้าน บิดามารดาบางคนยังไม่กล้าที่จะพูดถึงเรื่องเพศศึกษาให้กับบุตรหลาน ได้รับทราบทำให้เด็ก ขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับร่างกายของตนเอง ทำให้ไม่สามารถสื่อสาร เพื่อให้เกิดความเข้าใจในวิธีการควบคุมการเจริญพันธุ์ของตนเอง นอกจากนั้นแล้วยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศ และธรรมชาติทางเพศ จึงนำไปสู่ความไม่รู้เรื่องของการตั้งครรภ์ ทำให้ขาดการวางแผนการคุมกำเนิด รวมทั้งไม่รู้จักวิธีการหลีกเลี่ยงและปกป้องตนเอง เพื่อไม่ให้ถูกเอาเปรียบทางเพศจากฝ่ายชาย จึงทำให้เกิดการตั้งครรภ์นอกสมรส ขึ้นโดยไม่ตั้งใจและไม่ได้อป้องกัน

สุพัตรา ไบสมุท (2543 : 15) ได้กล่าวถึงสาเหตุของการตั้งครรภ์นอกสมรสไว้ดังนี้

1. สาเหตุมาจากการที่มารดานอกสมรส ขาดวุฒิภาวะ ขาดความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องเพศ การคุมกำเนิด และการวางแผนครอบครัว เป็นการตอบสนองความพึงพอใจ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ รวมทั้งตอบสนองความต้องการทางเพศ การผูกมัดฝ่ายตรงข้าม รวมทั้งการขาดความยั้งคิด ขาดการใช้เหตุผล และความใจอ่อนของมารดานอกสมรสเอง จึงเป็นเหตุให้เกิดการตั้งครรภ์นอกสมรส ในขณะที่ไม่มีความพร้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจและสังคม

2. เกิดจากสภาพครอบครัวเดิมของมารดานอกสมรส ที่แตกแยกบิดามารดา แยกทางกัน หรืออาจเกิดจากสภาพเศรษฐกิจ ครอบครัวฐานะยากจน ต้องทำงานเพียงลำพัง ไม่มีผู้รับผิดชอบ หรือทำงานเป็นหญิงบริการ

3. ค่านิยมทางสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลง เป็นการกระทำตามสมัยนิยม ที่เห็นว่าการอยู่ร่วมกันก่อนสมรสเป็นเรื่องทันสมัย หรือเป็นการทดสอบว่าถ้าความสัมพันธ์ก่อนการ แต่งงานล้มเหลวไม่สามารถไปกันได้ในเรื่องเพศ ก็จะดีกว่าการมีปัญหากการปรับตัวในเรื่อง เพศสัมพันธ์หลังการสมรส

4. เกิดจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ

5. ฝ่ายชายที่ขาดวุฒิภาวะ ไม่ตระหนักถึงภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบ เมื่อ ผู้หญิงเกิดการตั้งครรภ์ขึ้นก็หลบหนีหายไป

ภัทรา สาริชีวิน (2544 : 24) ได้กล่าวถึงสาเหตุของการเป็นมารดานอกสมรสว่า เกิดจาก การที่ชายหญิงมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสที่ถูกต้องตามกฎหมาย ขาดความยั้งคิด ความรู้เท่า

ไม่ถึงการณ์ และค่านิยมทางเพศในสังคมเปลี่ยนแปลงไป ทำให้หนุ่มสาวเกิดความต้องการอยากทดลองศึกษาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการสมรสตามสมัยนิยม หรือเกิดจากการถูกล่อลวงชักจูงให้สมัครใจ หรืออาจเกิดจากการถูกข่มขืน ซึ่งการเกิดพฤติกรรมทางเพศขึ้นระหว่างเพศชายและเพศหญิงนั้น บางครั้งปัจจัยสนับสนุนมาจากตัวมารดานอกสมรสเอง เพราะการขาดความอบอุ่นในครอบครัว สังคม สิ่งแวดล้อม และฐานะทางเศรษฐกิจ ซึ่งเมื่อเกิดการตั้งครรภ์ขึ้น ฝ่ายชายมักปฏิเสธความรับผิดชอบ จึงไม่สามารถแก้ปัญหาด้วยการแต่งงาน หรือการทำแท้งได้ จึงต้องปล่อยให้การตั้งครรภ์ดำเนินต่อไปจนกลายเป็นมารดานอกสมรส

กมลวรรณ เปรมวิชัย (2541 : 1-2) ได้กล่าวถึง สาเหตุของการเป็นมารดานอกสมรสไว้ดังต่อไปนี้

1. การมีความรักที่ฉาบฉวยของวัยรุ่นที่มีอายุตั้งแต่ 15-20 ปี เป็นส่วนใหญ่ ไม่มี ความรับผิดชอบ และขาดความพร้อมในการเลี้ยงดูบุตร
2. เกิดจากการที่ฝ่ายหญิงไม่ทราบมาก่อนว่าฝ่ายชายมีภรรยาแล้ว
3. ครอบครัวแตกแยก บิดามารดาแยกทางกันหรือฐานะทางครอบครัวยากจน ทำให้ต้องออกไปหางานทำ เมื่อมาอยู่ตามลำพังจึงมีโอกาสนับปะเพื่อนชาย จึงเกิดความรัก และตัดสินใจอยู่กินด้วยกันแม้จะใช้เวลาในการพบปะกันเพียงระยะสั้น ๆ ก็ตาม
4. การถูกล่อลวง ชักจูง รวมทั้งการถูกข่มขืน
5. จากการที่ฝ่ายหญิงคิดว่าฝ่ายชายเป็นคนดี เมื่อฝ่ายชายแสดงความต้องการทางเพศก็มีได้ตอบปฏิเสธใดๆ
6. ระดับการศึกษา จะเห็นว่าบุคคลที่มีระดับการศึกษาค่อนข้างต่ำ และมักขาดวุฒิภาวะ ไม่มีความยั้งคิด ขาดการใช้เหตุผล และถูกล่อลวงได้ง่าย ไม่มีความรู้เกี่ยวกับเพศสัมพันธ์และวิธีการคุมกำเนิดที่ถูกต้อง
7. เป็นการกระทำตามสมัยนิยม ซึ่งเกิดจากอิทธิพลทางวัฒนธรรมตะวันตก โดยมีความเห็นว่า การอยู่ร่วมกันฉันท์สามีภรรยาก่อนการสมรสเป็นเรื่องปกติธรรมดา และมีความทันสมัยนอกจากนี้ สาเหตุการเป็นมารดานอกสมรสอาจเกิดขึ้น จากการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ด้วยการอยากทดลองในสิ่งที่ไม่รู้ และความปรารถนาที่จะรู้ว่าตนเองมีความสามารถในเรื่องเพศเพียงใด หรืออาจจะเกิดมาจากการถูกล่อลวงชักจูง หรือถูกข่มขืน

จิราภรณ์ เมนะพันธ์ (2538 : 50) สรุปสาเหตุของการเป็นมารดานอกสมรส ไว้คือ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน มีการตั้งครรภ์และคลอดบุตรที่ไม่ได้รับการยอมรับจากชายผู้เป็น บิดาของเด็กที่เกิดมาในขณะนั้น

สุชาดา รัชชกุล (2541 : 78-88) สรุปสาเหตุที่เป็นเงื่อนไขและปัจจัยที่ทำให้ผู้หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาและกลายเป็นมารดานอกสมรส ไว้ 5 กรณี ดังนี้

1. การล้มเหลวของวิธีการคุมกำเนิด กล่าวคือ รัฐจัดให้บริการเรื่องการคุมกำเนิด เข้าไปอยู่ในเรื่องของวางแผนครอบครัว ทำให้จำกัดขอบเขตการให้บริการอยู่เฉพาะชาย

หญิงที่สมรสแล้วเท่านั้น ทำให้ไม่เอื้อต่อการเข้าใช้บริการของผู้ที่ยังไม่ได้สมรส หรืออยู่ร่วมกัน ในลักษณะครอบครัว เพราะความกลัวและอายที่จะต้องถูกมองในแง่ลบ แต่เมื่อจำเป็นต้องใช้วิธีการคุมกำเนิด ก็มักจะขอคำแนะนำจากเพื่อนที่สนิทและร้านขายยาทั่วไป ซึ่งการใช้วิธีคุมกำเนิด โดยไม่ได้ปรึกษาเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทำให้ชายหญิง ในสังคมไทยเลือกใช้วิธีการคุมกำเนิดที่ ขาดประสิทธิภาพ และไม่เหมาะสมเป็นผลทำให้เกิดการตั้งครรภ์ขึ้นภายหลัง และกลายเป็น มารดานอกสมรสไปในที่สุด ซึ่ง สามารถสรุปได้ดังนี้

1.1 ขาดความรู้โดยสมบูรณ์ถึงวิธีการคุมกำเนิด กล่าวคือ การขาดความรู้โดยสมบูรณ์จากวิธีการคุมกำเนิดที่เลือกใช้นั้น มีพื้นฐานมาจากการที่ไม่ได้ศึกษาวิธีการที่ ใช้อย่างถูกต้องจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ดังนั้นเมื่อประสบปัญหาจากผลข้างเคียงของ วิธีคุมกำเนิดที่ใช้อยู่ เช่น กินแล้วมีอาการแพ้ มีเนื้องอก มีเลือดออกทางช่องคลอด ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะ ทำให้ผู้หญิงไม่รู้จักรู้วิธีการแก้ไขหรือควรปฏิบัติตัวอย่างไร รวมทั้งไม่ไปปรึกษากับเจ้าหน้าที่ สาธารณสุข แต่หยุดใช้วิธีการคุมกำเนิดทันที ในขณะที่เดียวกันก็มีเพศสัมพันธ์กันต่อไปตามปกติ โดยไม่คาดคิดถึงผลที่จะทำให้เกิดการตั้งครรภ์นอกสมรสขึ้นได้ หรือบางคนอาจเลือกใช้วิธีการ ป้องกันแบบธรรมชาติแทน คือการนับระยะปลอดภัยซึ่งมีความเข้าใจว่าเป็นวิธีที่สะดวก และง่าย เนื่องจากเคยเรียนรู้อาจมาจากโรงเรียน หรือการซักถามจากเพื่อน ๆ ว่าให้นับ 7 วันก่อนมี ประจำเดือนและ 7 วันหลังมีประจำเดือน ซึ่งเป็นการเข้าใจที่ผิดพลาด เพราะการนับระยะ ปลอดภัยนั้นมีประสิทธิภาพเฉพาะกับคนบางคนเท่านั้น เนื่องจากระยะปลอดภัยของหญิงแต่ละคนมีความแตกต่างกันไม่เหมือนกัน

1.2 การมีทัศนคติและความเชื่อที่ไม่ถูกต้องในการคุมกำเนิด ชายหญิง ส่วนหนึ่งมีทัศนคติและความเชื่อที่ว่า การใช้ถุงยางอนามัยจะให้ความสุขน้อยลง หรือการ กินยาเม็ดคุมกำเนิดจะทำให้หมดลูกแห้ง เป็นผลทำให้เป็นหมันหรือไม่สามารถมีลูกได้ในอนาคต เป็นต้น ซึ่งความเชื่อเหล่านี้ไม่ถูกต้อง และเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้ชายหญิงไม่ได้ใช้วิธี การคุมกำเนิด ทั้งที่มีเพศสัมพันธ์กันตามปกติ จนนำไปสู่การตั้งครรภ์นอกสมรสขึ้น

2.ฝ่ายชายขาดความรับผิดชอบในการช่วยฝ่ายหญิงคุมกำเนิด ซึ่งกรณีที่ฝ่าย หญิงไม่สามารถคุมกำเนิดได้เนื่องจากผลข้างเคียงของวิธีการคุมกำเนิด ฝ่ายชายก็ไม่รับผิดชอบ ที่จะคุมกำเนิดเสียเอง และขาดความร่วมมือในการคุมกำเนิด ผลสุดท้ายถ้าฝ่ายหญิงไม่สามารถ คุมกำเนิดได้ก็ทำให้เกิดการตั้งครรภ์และเป็นมารดานอกสมรส

3.การขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องเพศ และโอกาสเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ กล่าวคือ สังคมไทยเรามีค่านิยมและความเชื่อที่ว่า ผู้หญิงที่มีพฤติกรรมสนใจเกี่ยวกับเรื่องเพศ หรือผู้ที่ รู้จักวิธีการวางแผนคุมกำเนิดเป็นผู้หญิงที่ไม่ดี มักถูกประณามว่าเป็นผู้ที่คุ้นเคยกับกิจกรรม ทางเพศเป็นประจำ ผู้หญิงจะถูกปลูกฝังความเชื่อที่ว่าผู้หญิงดีย่อมไม่ควรรู้เรื่องเพศ การรักษา พรหมจรรย์ และความไร้เดียงสาในเรื่องเพศเป็นเครื่องหมายของผู้หญิงที่ดี แต่ในสภาพ สังคมไทยปัจจุบันนี้ การยึดมั่นในค่านิยมและความเชื่อดังกล่าว กลายมาเป็นเงื่อนไขสำคัญที่

ให้ผู้หญิงตั้งครรภ์โดยไม่ตั้งใจ การขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศและโอกาสเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ ย่อมเป็นหนทางนำไปสู่การตั้งครรภ์โดยไม่ตั้งใจได้ง่าย ปัจจัยที่ทำให้ชายหญิงในสังคมไทยขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศนั้น มีพื้นฐานมาจากการขาดแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องเพศ และระบบสืบพันธุ์อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เพราะครอบครัวซึ่งมีหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนขัดเกลาค่านิยมต่างๆ ให้กลับเด็กนั้น มองเรื่องเพศเป็นสิ่งต้องห้ามสำหรับการพูดคุยกันอย่างเปิดเผย บางครอบครัวผู้หญิงถูกพ่อแม่ห้ามไม่ให้ซักถามหรือพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องเพศภายในครอบครัว พ่อแม่ไทยเกือบจะไม่มีบทบาทในการแนะนำหรือสอนเกี่ยวกับเรื่องเพศกับลูกๆ นอกจากนี้แล้วโรงเรียนที่เปรียบเสมือนเป็นแหล่งของการอบรมความรู้ต่อจากครอบครัว ก็ยังไม่สามารถให้ความรู้ในเรื่องเพศศึกษาได้อย่างสมบูรณ์ถูกต้อง ครูผู้สอนไม่มีความสามารถในการอธิบายให้เข้าใจได้ เมื่อประสบกับปัญหาก็มักปรึกษาเพื่อนกันเอง โดยไม่คิดที่จะปรึกษาพ่อแม่หรือครูเพราะไม่กล้าและคิดว่าคงไม่ได้คำตอบ ซึ่งคำตอบที่ถูกบังมิดบังจากเพื่อนๆ อาจนำไปสู่การยั่วยุ หรือกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้อยากลอง และอาจส่งผลให้เกิดการตั้งครรภ์โดยไม่คาดคิดไว้ล่วงหน้า

4. การมีเพศสัมพันธ์ด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ซึ่งเกิดจากการที่ฝ่ายหญิงไร้เดียงสาในเรื่องเพศทำให้ไม่รู้เท่าทันฝ่ายชาย โดยผู้หญิงมักจะให้ความไว้วางใจฝ่ายชายโดยเฉพาะเพื่อนชายทำให้ไม่ตระมัดระวังตัวในการไปไหนมาไหนด้วยกันตามลำพัง เท่ากับเป็นการเปิดโอกาสให้ฝ่ายชายล่วงเกินทางเพศ โดยที่ฝ่ายหญิงไม่สามารถช่วยเหลือป้องกันตนเองได้ หรือบางกรณีที่ฝ่ายชายเป็นที่พึงพอใจ หรือเป็นชายคนรักด้วยแล้ว โอกาสที่ฝ่ายหญิงจะถูกเอาเปรียบทางเพศด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ยิ่งมีมากขึ้น ทำให้ผู้หญิงขาดการระมัดระวังและป้องกันตนเอง เพราะเชื่อในคำพูดของฝ่ายชาย จึงเป็นสาเหตุทำให้เกิดการตั้งครรภ์ในที่สุด และเมื่อเก็บครรภ์ไว้โดยไม่มีการทำแท้ง ผู้หญิงก็จะกลายเป็นมารดานอกสมรส

5. การถูกล่อลวงและถูกข่มขืน เจื่อนไขที่ทำให้ผู้หญิงเกิดการตั้งครรภ์โดยไม่ตั้งใจและนำความทุกข์มาให้ผู้หญิงมากที่สุดคือ การตั้งครรภ์ของหญิงที่เกิดจากการถูกล่อลวงและข่มขืน เพราะการข่มขืนถือว่าเป็นความรุนแรงทางเพศอย่างหนึ่งของสังคม ซึ่งโดยทั่วไปแล้วหญิงในกลุ่มนี้มักจะมีศึกษาน้อย หรือเป็นวัยรุ่นที่ขาดประสบการณ์ ไม่รู้จักช่วยเหลือตนเอง และมักจะเชื่อหรือไว้วางใจคนง่ายโดยเฉพาะเพื่อนชาย แฟนของเพื่อน พี่ชายเพื่อน หรือพ่อเลี้ยง เป็นต้น เมื่อเหตุการณ์ครั้งแรกผ่านไปแล้ว ผู้หญิงในกลุ่มนี้มักจำเป็นต้องจำยอมมีเพศสัมพันธ์กับชายที่ล่วงเกินทางเพศในครั้งต่อไป เพราะกลัวและรู้สึกอับอายถ้ามีคนล่วงรู้ บางรายอาจคาดหวังว่าฝ่ายชายจะยินยอมแต่งงาน หรือเลี้ยงดูอย่างจริงจังจึงยอมมีเพศสัมพันธ์ในครั้งต่อไป จนกระทั่งเกิดการตั้งครรภ์ขึ้น ขณะที่ฝ่ายชายหนีหายไป และที่นับว่าโชคร้ายคือการตั้งครรภ์ที่เกิดจากการถูกข่มขืนเพียงครั้งเดียว

คินเซย์ (Kinsey. 1953 : 307- 309) ได้สรุป สาเหตุของการเป็นมารดานอกสมรส คือ การตั้งครรภ์ที่เกิดจากฝ่ายชาย และฝ่ายหญิงมีเพศสัมพันธ์กันก่อนการสมรส (premarital sex)

โดยไม่มีการจดทะเบียนที่ถูกต้องตามกฎหมายทำให้ฝ่ายหญิงเกิดการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงปรารถนา เด็กที่เกิดมา จึงกลายเป็นเด็กที่ไม่พึงปรารถนา (unwanted child) และส่วนมากสังคมจะไม่ให้การยอมรับต่อการมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงานของชายและหญิง

จิล (Gill. 1977 : 19-20) ได้กล่าวถึงสาเหตุของการเป็นมารดานอกสมรส ว่า สาเหตุเดิมของการเป็นมารดานอกสมรสนั้น มักให้ความสำคัญไปที่ความยากจนและการมีครอบครัวแตกแยก (family disorganization) แต่ในปัจจุบันสาเหตุดังกล่าวจะมีความสำคัญน้อยลง เพราะรูปแบบใหม่ของการแนวโน้มในการเกิดบุตรนอกสมรส จะมีมากขึ้นในกลุ่มของวัยรุ่น (youth) ซึ่งมีผลมาจากการมีทัศนคติต่อความเชื่อผิดๆ เกี่ยวกับการอาศัยอยู่ในเมืองคิวิไลซ์ และคิดว่าการอยู่ในชนบทเป็นสิ่งล้าหลัง รวมทั้งคำจำกัดความของพฤติกรรมทางเพศที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย ดังนั้นเขาจึงจัดประเภทของการเป็นมารดานอกสมรสไว้ 3 ประเภทดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้หญิงที่มักไม่ค่อยอยู่บ้านเกิดของตนเอง
2. ผู้หญิงซึ่งเติบโตและใช้ชีวิตโดยลำพัง มักมีโอกาสดีกทางหรือหย่าร้างง่าย
3. ผู้หญิงที่อยู่กินกับสามีและแต่งงานอย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีฐานะทางสังคมที่ดี แต่มักจะมีประสบการณ์การแต่งงานที่ไม่ดีไม่ราบรื่น หรือมีความแตกร้างในชีวิตแต่งงานมาก่อนทำให้ไม่ต้องการบุตร ซึ่งกลุ่มนี้มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น

จากการศึกษาดำรงและเอกสารต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า สาเหตุของการเป็นมารดานอกสมรสเกิดมาจาก

1. การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม ค่านิยมในเรื่องเพศของคนหนุ่มสาวสมัยใหม่ ทำให้มีโอกาสใกล้ชิดกันมากขึ้นจนหลงผิดมีเพศสัมพันธ์นอกสมรส เมื่อเกิดการตั้งครรภ์ขึ้น ฝ่ายชายขาดความรับผิดชอบ และมองเห็นหญิงเป็นเพียงเครื่องสนองความต้องการทางเพศ
2. ขาดการยั้งคิด และรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เพราะสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมีผลทำให้มีความเจริญทางวัตถุและการแพร่ขยายทางวัฒนธรรมของต่างชาติเข้ามาอย่างรวดเร็ว และมีบทบาทสำคัญในวิถีทางการดำเนินชีวิตของคนในสังคม จนทำให้คนหนุ่มสาวคล้อยตามวัฒนธรรมต่างชาติดังกล่าว โดยเฉพาะค่านิยมในเรื่องเพศ ทำให้เกิดการมีเพศสัมพันธ์กับคูรักรของตน จนกลายเป็นมารดานอกสมรสและไม่สามารถให้การดูแลบุตรได้
3. ถูกล่อลวง ชักจูงหรือถูกข่มขืน
4. ยังไม่พร้อมมีบุตร ซึ่งบางคนยังอายุน้อย ขาดวุฒิภาวะและประสบการณ์ในการหลีกเลี่ยงการปฏิเสธจากเพื่อนชายหรือแฟนที่ต้องการมีเพศสัมพันธ์ด้วย ทำให้เกิดการตั้งครรภ์ขึ้นและไม่รับผิดชอบ หรือบางคนมีอาชีพเป็นหญิงบริการเกิดการตั้งครรภ์โดยไม่ตั้งใจ
5. ครอบครัวแตกแยกหย่าร้าง ขาดความอบอุ่นจากครอบครัวเดิม บิดาของบุตรในครรภ์มีผู้หญิงคนใหม่ และไม่รับผิดชอบต่อบุตรที่เกิด

6.เกิดจากแนวความคิดและการรับเอาวัฒนธรรมทางตะวันตกเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตของวัยรุ่น ซึ่งเป็นผู้ที่ขาดวุฒิภาวะในด้านต่าง ๆ เมื่อเกิดการตั้งครรภ์ขึ้นจึงหาทางออกด้วยการทำแท้ง ถ้ามีการตั้งครรภ์ต่อหลังคลอดมักทอดทิ้งบุตรไว้ที่โรงพยาบาล

7.ขาดความรู้เกี่ยวกับเพศสัมพันธ์และวิธีการคุมกำเนิดที่ถูกต้อง

8.ระดับการศึกษาค่อนข้างต่ำ ทำให้ขาดวุฒิภาวะและการยั้งคิด

9. ประสบปัญหาทางการเงินไม่ดี

1.3 ความหมายของเด็กถูกทอดทิ้ง

ตามปกติเด็กถูกทอดทิ้งโดยทั่วไปแล้วมีความเข้าใจว่า เป็นเด็กที่ถูกทอดทิ้งโดยบิดามารดาหรือครอบครัวทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจ ซึ่งการทอดทิ้งเด็กย่อมเกิดจากการไม่ต้องการเลี้ยงดูเด็กไว้ในครอบครัวเพราะครอบครัวอาจประสบปัญหาต่างๆ ที่ไม่อาจให้การดูแลเด็กได้ ทำให้เด็กขาดความรักความอบอุ่นมีความทุกข์กายและจิตใจ จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆ มีผู้ให้ความหมายของเด็กถูกทอดทิ้งไว้ดังนี้

กัญญารัตน์ จิรจินดา (2540 : 3) กล่าวว่า เด็กที่ถูกทอดทิ้งนั้นจะถูกจัดเป็นเด็กประเภทหนึ่งของเด็กใน สภาวะยากลำบาก ซึ่งสามารถแบ่งเป็น 4 กลุ่มใหญ่ๆ ดังนี้คือ

1. เด็กถูกละเมิดสิทธิ ประกอบด้วย

1.1 เด็กถูกทารุณกรรม

1.2 เด็กถูกข่มขืน

1.3 โสเภณีเด็ก

1.4 แรงงานเด็ก

2. เด็กถูกปล่อยปละละเลย ประกอบด้วย

2.1 เด็กกำพร้าและถูกทอดทิ้ง

2.2 เด็กเร่ร่อน

2.3 เด็กที่มาจากครอบครัวที่ยากจน

2.4 เด็กในชุมชนแออัด

2.5 เด็กชนกลุ่มน้อย

3. เด็กที่ประพฤติดนไม่เหมาะสมแก่วัยอันควรได้แก่

3.1 เด็กและเยาวชนติดยาเสพติด

3.2 เด็กที่มั่วสุมในสถานเริงรมย์

3.3 เด็กและเยาวชนที่ตั้งครรภ์นอกสมรส

4. เด็กพิการในด้านต่าง ๆ

วัลลภ ตังคณานุรักษ์ (2535 : 28-29) ให้ความหมายไว้ว่า เด็กถูกทอดทิ้งหมายถึงเด็กที่ถูกทอดทิ้งโดยพ่อแม่ หรือครอบครัวโดยที่ตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ ทำให้เด็กต้องทุกข์ทรมานทั้งทางร่างกาย จิตใจและอารมณ์ เป็นเด็กขาดความรักโยยหาความรัก

การประชุมเรื่อง “The second Asian regional conference on child abuse and neglect. (สุริรัตน์ ก้านบัวแก้ว. 2542 : 8) ได้ให้ความหมายของคำว่าเด็กถูกทอดทิ้งไว้ว่า หมายถึง เด็กที่ถูกทอดทิ้งโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตามในระยะเวลาชั่วคราวหรือตลอดไป ดังนั้นจึงกลายเป็นเด็กที่ไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานจากครอบครัว ปราศจากการดูแลป้องกันและควบคุม โดยบุคคล กลุ่มบุคคล หรือสถาบันที่มีความรับผิดชอบ

การศึกษาเอกสารตำราดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า เด็กถูกทอดทิ้งก็คือเด็กที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองไม่ต้องการรับผิดชอบเลี้ยงดูต่อไป หรือมีความจำเป็นในการเลี้ยงดู ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านร่างกาย จิตใจและอารมณ์ มีผลทำให้เด็กไม่ได้รับการตอบสนอง ความต้องการขั้นพื้นฐานและอาจนำไปสู่ปัญหาทางสังคม ปัญหาอาชญากรรม

✎ 1.4 สาเหตุของการทอดทิ้งบุตร

ความแตกร้างในครอบครัว การตั้งครมภ์โดยขาดความรับผิดชอบจากฝ่ายชาย และปัญหาการบีบคั้นทางเศรษฐกิจ ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้มารดานอกสมรสเกิดความรู้สึกวิตกกังวลต่อการที่จะต้องรับผิดชอบบุตรในครรภ์แต่โดยลำพัง จึงอาจเป็นสาเหตุหนึ่งในการตัดสินใจทอดทิ้งบุตร และในการทอดทิ้งบุตรของบิดามารดา และครอบครัวอาจมาจากสาเหตุหลายประการด้วยกัน ซึ่งมีผู้สรุปถึงสาเหตุของการทอดทิ้งบุตรไว้ดังนี้

วัลลภ ตังคณานุรักษ์ (2535 : 26-27) ได้สรุปถึงสาเหตุของการทอดทิ้งบุตรไว้ดังต่อไปนี้

1. เป็นเด็กที่เกิดจากความสนุกทางเพศของวัยรุ่น กรณีเช่นนี้ จะมีมากขึ้นทุก ๆ วัน เพราะปัจจุบันวัยรุ่นไทยถูกกระตุ้นด้วยสื่อทางเพศ เช่น สถานบันเทิงที่มีบรรยากาศเอื้อต่อการสนุกสนานทางเพศ ยากล่อมประสาทมีมากมาย ทำให้วัยรุ่นมีความสัมพันธ์ทางเพศกันง่ายขึ้น ทำให้เกิดการตั้งครมภ์นอกสมรสและนำไปสู่การทอดทิ้งหลังคลอด
2. เป็นเด็กพิการมาตั้งแต่กำเนิด ทำให้บิดามารดาปรับตัวไม่ได้ จึงทอดทิ้งบุตรของตนเอง ไม่ดูแลเอาใจใส่ต่อบุตรของตน
3. เป็นเด็กที่ป่วยเรื้อรังและต้องเสียค่าใช้จ่ายสูง บิดามารดาฐานะยากจนไม่อาจให้ความดูแลเลี้ยงดูได้จำเป็นต้องทอดทิ้งบุตรของตนเอง
4. เป็นเด็กที่เกิดมาในขณะที่ บิดามารดาหย่าร้างกัน และมารดาต้องรับผิดชอบแต่เพียงฝ่ายเดียว เด็กที่ออกมาจึงอยู่ในสภาวะลำบากไปกับแม่ ซึ่งในที่สุดมารดาก็มักจะเลือกหนทางในการทอดทิ้งบุตร เพื่อความอยู่รอดของตนเองและบุตร

5. เป็นเด็กที่เกิดจากมารดาที่ถูกข่มขืนหรือมารดาปัญญาอ่อน

6. เกิดจากการมีความสัมพันธ์ทางเพศโดยไม่ได้แต่งงานและจดทะเบียนสมรส ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งอาจเป็นเพราะกำลังศึกษาเล่าเรียน หรือชายที่เป็นบิดามารดาของเด็กมีครอบครัวแล้วจึงไม่อาจแต่งงานและจดทะเบียนสมรสได้

7. การไม่ต้องการบุตร หรือการทอดทิ้งบุตรเป็นผลสืบเนื่องมาจากปัญหาทางเศรษฐกิจของครอบครัว

สกล บุญคำ (2540 : 8-11) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่สำคัญที่ทำให้เด็กถูกทอดทิ้งมีดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ที่เปลี่ยนแปลงจากภาคเกษตร เป็นการผลิตภาคอุตสาหกรรม ซึ่งโรงงานใหญ่ๆ ส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในเมืองทำให้มีการอพยพย้ายถิ่นฐาน ทั้งจากชนบทเข้ามาหางานทำในเมืองทำให้ห่างไกลครอบครัว ท้องนอกสมรส หรือค่าครองชีพสูงขึ้น พ่อแม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้านทั้งคู่ จึงปล่อยเด็กไว้ตามลำพังหรืออยู่กับพี่เลี้ยง พ่อแม่ไม่สามารถทำหน้าที่หลักของครอบครัวได้จึงเกิดการทอดทิ้งเด็กขึ้น

2. เกิดจากการทำหน้าที่ที่บกพร่องของสถาบันครอบครัว กล่าวคือ ครอบครัวขาดการทำหน้าที่ในการเลี้ยงดูให้ความรักความอบอุ่นแก่สมาชิก บกพร่องในเรื่องของเศรษฐกิจ การที่พ่อแม่และเลียบบทบาทของตนเองหรือครอบครัวขาดฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไปและไม่สามารถทำหน้าที่พื้นฐานของครอบครัวได้ ครอบครัวย่อมเกิดปัญหา หรือครอบครัวแตกแยก อันส่งผลถึงการเลี้ยงดูเด็กหรือการทอดทิ้งเด็กในเวลาต่อมา ซึ่งสาเหตุที่ทำให้เกิดการทอดทิ้งเด็กอันเนื่องมาจากความบกพร่องของสถาบันครอบครัว มาจากสาเหตุดังนี้

2.1. พ่อแม่มีชีวิตวัยเด็กถูกทอดทิ้ง ไม่ได้ได้รับความรักและการยอมรับมาก่อน ทำให้ไม่สามารถให้ความรักและความอบอุ่นกับลูกได้

2.2. พ่อแม่มีความแตกแยกในชีวิตสมรส ทำให้ไม่ต้องการเลี้ยงดูบุตร เพราะถือว่าลูกที่เกิดมาเป็นตัวขัดขวางการมีคู่ครองคนใหม่ หรือเป็นผู้กระทำให้ระลึกถึงความแตกแยกในชีวิตสมรสทำให้ไม่มีความสุขในครอบครัว

2.3. พ่อแม่ที่เป็นวัยรุ่นยังไม่บรรลุนิติภาวะทางอารมณ์ ทำให้ไม่ยอมรับบทบาทการเป็นพ่อแม่ของตนเองและไม่สามารถรับภาระเลี้ยงดูและปฏิบัติตนเป็นพ่อแม่ได้

3. ความบกพร่องในการทำหน้าที่ในสถาบันการศึกษา เนื่องจากระบบการศึกษาไทยมุ่งเน้นพัฒนาด้านวิชาการ และความเป็นเลิศทางปัญญาของเด็กมากกว่าการมุ่งเน้นพัฒนาให้เด็กมีความสามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสภาพสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง หรือความสามารถในการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ เป็นพ่อแม่ที่ดีของครอบครัวใหม่ ซึ่งสถาบันการศึกษามีได้จัดเตรียมความรู้ที่เหมาะสมสำหรับการใช้ชีวิตและการครองเรือน ทดแทนความรู้ที่เด็กควรได้รับจากครอบครัว จึงทำให้เด็กไม่มีความรู้ในเรื่องดังกล่าวดีเพียงพอที่จะเข้าใจชีวิตครอบครัวได้ การขาดความรู้ความเข้าใจดังกล่าว จึงทำให้เด็กมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อน

วัยอันควรโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ อันเป็นเหตุให้มีการตั้งครรภ์ในระหว่างเรียน อายุยังน้อยหรือมีการตั้งครรภ์นอกสมรส ซึ่งจะนำไปสู่การทอดทิ้งบุตรได้โดยง่าย

4. เงื่อนไขบางประการที่ทำให้เกิดการทอดทิ้งบุตรหรือไม่ยอมรับบุตร เช่น ลูกมีความบกพร่องทางร่างกายหรือจิตใจและสติปัญญา มีลักษณะทางบุคลิกภาพและอารมณ์ไม่เป็นที่ต้องการของครอบครัว นอกจากนี้ ความเชื่อถือบางอย่างอาจทำให้เกิดการไม่ยอมรับบุตรหรือทอดทิ้งบุตรได้เช่น ความเชื่อว่าเพศชายดีกว่าเพศหญิง ความผิดหวังที่ไม่ได้ลูกตามที่ต้องการ หรือความเชื่อที่ว่าเด็กเกิดมาเป็นสิ่งที่ทำให้ครอบครัวหายนะเป็นต้น

จากเอกสารดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การทอดทิ้งบุตรมีสาเหตุมาจากการที่บิดามารดาไม่รับรู้บทบาทของตนเอง พ่อแม่มีภูมิหลังที่ขาดความรักความอบอุ่นในวัยเด็ก ขาดการปลูกฝังด้านจริยธรรม คุณธรรม ไม่มีตัวแบบของการเป็นพ่อเป็นแม่ที่ดี ทำให้ไม่มีการเรียนรู้ถึงบทบาทของการเป็นพ่อแม่ที่สมบูรณ์ และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคม เน้นการพัฒนาระบบอุตสาหกรรม มีความเจริญทางเทคโนโลยีในเมืองใหญ่ ทำให้เกิดการอพยพย้ายถิ่นเข้ามาทำงานหรือเรียนหนังสือในเมืองใหญ่ ทำให้ห่างไกลจากครอบครัวเดิมส่งผลต่อการขาดผู้ใหญ่อุปถัมภ์ ทำให้เกิดการมีเพศสัมพันธ์นอกสมรส หรือบางคนอาจถูกข่มขืน เมื่อคลอดแล้วก็ไม่ต้องการ เด็กที่เกิดมาจึงมักทอดทิ้งบุตรหลังคลอด หรือเด็กบางคนเกิดมาพิการ ไม่เป็นที่ต้องการของพ่อแม่

๑.๕ ผลกระทบจากการเป็นมารดานอกสมรส

ภาวะของการเป็นมารดานอกสมรส ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ทั้งในด้านอารมณ์จิตใจ มารดานอกสมรสมักเกิดความวิตกกังวลและเครียด ซึ่งเป็นเพราะว่า สังคมไทยไม่ให้การยอมรับและมองว่าฝ่ายหญิงเป็นฝ่ายผิดเพียงลำพัง หญิงที่มีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน และเกิดการตั้งครรภ์นอกสมรสมักจะถูกประณามจากสังคมและบุคคลรอบด้าน ย่อมส่งผลกระทบให้มารดาที่ตั้งครรภ์นอกสมรสเกิดความรู้สึกหดหู่ เครียดวิตกกังวล เศร้าหมองและท้อแท้ผิดหวัง เกิดความรู้สึกอับอายทั้งต่อตนเองและครอบครัว มีความรู้สึกขาดความมั่นคงทางจิตใจ และต้องอดทนต่อคำติฉินนินทา เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจตามมาเนื่องจากการตั้งครรภ์เป็นอุปสรรคในการการทำงาน นายจ้างจึงมักให้ลาออกจากงาน ถ้าเป็นนักเรียนก็ถูกพักการเรียน จึงเกิดสภาวะการณ์ที่ไม่ต้องการบุตร เพราะเกิดความรู้สึกว่าเด็กที่เกิดมาสร้างความอับอาย และทำให้ตนเองต้องลำบาก ซึ่งเหตุผลดังกล่าวอาจเป็นสาเหตุของการทอดทิ้งบุตรหลังคลอด ในการศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีผู้กล่าวถึงผลกระทบที่เกิดจากการเป็นมารดานอกสมรสไว้ดังนี้

ภัทรา สาริชีวิน (2544 : 26) ได้สรุปถึงผลกระทบจากการเป็นมารดานอกสมรสไว้ว่า การเป็นมารดานอกสมรสก่อให้เกิดปัญหาต่อตนเอง ครอบครัว เศรษฐกิจ สังคม และบุตร ในครรรวมทั้งบิดาของบุตรในครรภ์ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ ทำให้เกิดความตึงเครียดในจิตใจของผู้ที่

เป็นมารดานอกสมรสอย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ จากสาเหตุที่ไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัว และสังคม และถูกปฏิเสธความรับผิดชอบจากฝ่ายชายที่เป็นบิดาของบุตรในครรภ์ ทำให้ประสบปัญหาทางการเงิน ไม่มีรายได้เพียงพอ ที่จะให้การเลี้ยงดูบุตรได้ เกิดปัญหาในการทอดทิ้งบุตร และบุตรที่เกิดมาเป็นบุตรนอกสมรส ที่ไม่มีสิทธิที่จะเกี่ยวข้องกับบิดาได้ และจากการที่ผู้หญิงต้องตกอยู่ในสภาพการเป็นมารดานอกสมรสนั้น ย่อมถือได้ว่าสังคมขาดคุณภาพชีวิตที่ดี เพราะผู้หญิงขาดความปลอดภัย และถูกกดขี่ทางเพศ เป็นผลทำให้กลายเป็นมารดานอกสมรสที่ต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆ ทั้งด้านส่วนตัว ครอบครัว และสังคม อันมีผลกระทบต่อสภาพร่างกายและจิตใจทั้งมารดาและบุตรที่กำลังจะเกิด

สุพัตรา โปสมุทร (2543 : 15) ได้กล่าวว่า การเป็นมารดานอกสมรสก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพสังคมอารมณ์และจิตใจ สังคม ชุมชนและครอบครัวไม่ให้การยอมรับ เด็กจะขาดโอกาสพัฒนาตัวร่างกาย อารมณ์ จิตใจและสติปัญญาและคุณธรรม ส่งผลต่อการเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพไปสู่วัยผู้ใหญ่ที่ดีและมีคุณภาพในอนาคต

กมลวรรณ เปรมวิชัย (2541 : 2-3) ได้สรุป ผลกระทบของการเป็นมารดานอกสมรสไว้

1.ผลกระทบต่ออารมณ์และจิตใจ เนื่องจากถูกปฏิเสธความรับผิดชอบจากสามีหรือชายที่เป็นพ่อของเด็ก ทำให้สตรีที่ตกอยู่ในสภาพการเป็นมารดานอกสมรส มีความคิดว่าสิ่งที่ตนเองกระทำไปนั้นไม่ถูกต้อง มีความรู้สึกผิดและเกิดความละอายใจ มีความเครียด และสภาวะอารมณ์แปรปรวนอยู่ตลอดเวลา

2.ครอบครัวไม่ให้การยอมรับ เพราะการตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้นนั้นไม่ได้มีการสมรส หรือมีการแต่งงานอย่างถูกต้องตามประเพณีและไม่ได้จดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย จึงถือว่าเป็นเรื่องที่ซุกซุกก่อนห้าม ที่นับว่าเป็นเรื่องที่น่าอับอายและเสื่อมเสียชื่อเสียงต่อวงศ์ตระกูล

3.ด้านเศรษฐกิจ ระหว่างการตั้งครรภ์ไม่มีรายได้ เนื่องจากต้องออกจากงาน และถูกปฏิเสธความรับผิดชอบจากฝ่ายชายที่เป็นบิดาของบุตรในครรภ์ รวมทั้งไม่มีอาชีพจึงทำให้เกิดปัญหาในการเลี้ยงดูบุตรตามลำพัง ส่งผลกระทบต่อการทอดทิ้งบุตร

4.ด้านสังคม เนื่องจากการไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัวและสังคม ถูกประณามจากสังคม จึงทำให้มารดานอกสมรสไม่ต้องการบุตรในครรภ์ จึงมักจะแก้ปัญหาด้วยการทำแท้ง ซึ่งก่อให้เกิดผลเสียต่อสภาพร่างกาย และถ้าทำแท้งไม่สำเร็จมารดานอกสมรสก็มักจะตั้งครรภ์ต่อ และทอดทิ้งบุตรหลังคลอดไว้ที่โรงพยาบาล ทำให้เกิดปัญหาต่อเด็กและสังคมต่อไป

จิราภรณ์ เมนะพันธ์ (2538 : 50-51) ได้กล่าวถึงผลกระทบ ต่อการเป็นมารดานอกสมรส ไว้ดังต่อไปนี้

1.การเป็นมารดานอกสมรสส่งผลกระทบต่อสภาวะทางอารมณ์และจิตใจ

2.สังคมไทยไม่ให้การยอมรับต่อการเป็นมารดานอกสมรส มักกล่าวประณาม และใช้ค่านิยมทวิมาตรฐาน (double standard) ประเมินพฤติกรรมระหว่างชายและหญิง

3.ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างมารดานอกสมรส กับครอบครัวเดิมเกิดความ
ห่างเหิน และไม่ให้การยอมรับในการตั้งครรภ์นอกสมรสในครั้งนั้น

4.มารดานอกสมรสประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ เพราะในระหว่างการตั้งครรภ์
ไม่สามารถทำงานได้อย่างเต็มที่ทำให้ขาดรายได้

5.เกิดปัญหาบุตรนอกสมรส และปัญหาในการทอดทิ้งบุตรหลังคลอด

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พอสรุปได้ ว่าเป็นมารดานอกสมรส มีผล
กระทบต่อบุตรและมารดาโดยตรง ดังนี้

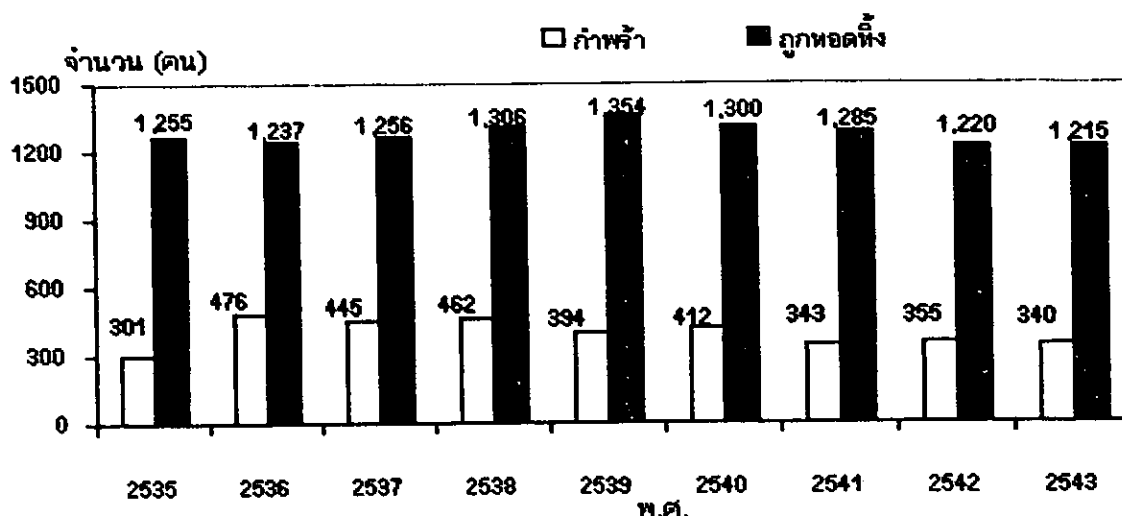
✧ ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับบุตร

สภาพปัญหาทางอารมณ์และจิตใจของเด็ก มารดานอกสมรสจะไม่ค่อยเอาใจใส่ต่อทารก
ในครรภ์ไม่บำรุงรักษา เมื่อคลอดออกมาแล้ว มักเจ็บป่วยหลังคลอด และทอดทิ้งบุตรไว้ใน
โรงพยาบาล เจ้าหน้าที่ดำเนินการส่งเข้าสถานสงเคราะห์ ทำให้เด็ก ขาดคนเอาใจใส่ดูแล
อย่างใกล้ชิด หรือบางรายที่รับกลับไปเลี้ยงดูเองก็มักประสบปัญหาการเลี้ยงดู ขาดการเอาใจใส่
ดูแลจากบิดามารดา โดยเฉพาะบิดามารดาที่เป็นวัยรุ่น มักใช้อารมณ์ในการเลี้ยงดูบุตรของ
ตนเองไม่เข้าใจในพัฒนาการของเด็ก และมักลงโทษลูกด้วยการตี เกิดการทอดทิ้งเด็กไว้
ตามลำพัง ทำให้เด็กขาดวุฒิภาวะในด้านต่าง ๆ เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่จะขาดคุณภาพ และ
มีบุคลิกภาพบกพร่อง เกิดปัญหาในการปรับตัว เด็กที่ขาดพ่อมักขาดแบบอย่างในความเป็นเพศ
เพราะเด็กจะเลียนแบบบทบาทของพ่อแม่ พ่อจะเป็นแบบอย่างให้ลูกชายวางตัวได้เหมาะสม
กับเพศ เด็กหญิงก็จะเลียนแบบแม่ ถ้าขาดพ่อหรือแม่เด็กก็จะขาดแบบอย่าง ทำให้เกิด
พฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศได้ เด็กที่ขาดแม่ส่วนใหญ่จะทำให้เด็กมีอารมณ์หงุดหงิด ฉุนเฉียว
เมื่อโลก และชอบแยกตัวเองออกจากสังคม

✧ ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อมารดา

การตั้งครรภ์นอกสมรส ถือเป็นภาวะวิกฤติหนึ่งของผู้หญิง ไม่ว่าจะการตั้งครรภ์นั้นจะเกิด
มาจากสาเหตุใด ๆ ก็ตาม โดยเฉพาะการตั้งครรภ์ที่ขาดความรับผิดชอบจากฝ่ายชาย ผู้หญิง
จะได้รับแรงกดดันทั้งภายนอก และภายในก่อให้เกิดความเจ็บปวด เครียด วิตกกังวล และมักทำ
ให้มารดานอกสมรสเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจเลือก ซึ่งมีอยู่ 2 ทาง คือการทำแท้งหรือการ
ตั้งครรภ์ต่อเพื่อรอคลอด หากหญิงเลือกที่จะตั้งครรภ์ต่อ หรือการทำแท้งไม่สำเร็จ การดำรงอยู่
ของการตั้งครรภ์ย่อมทำให้มารดาเกิดความเครียด และวิตกกังวลตั้งแต่เริ่มการตั้งครรภ์
จนกระทั่งคลอด เพราะมารดานอกสมรสจะต้องพบกับปัญหาทางเศรษฐกิจ ภาระการเลี้ยงดู และ
มาตรฐานสังคมเกี่ยวกับเรื่องเพศ ขาดการยอมรับจากสังคมและบุคคลรอบข้าง หากการตั้งครรภ์
เกิดขึ้นกับผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ก็ทำให้ต้องออกจากการศึกษาเล่าเรียน เพราะสถาบันการศึกษา
ส่วนใหญ่ยังไม่ยอมรับให้มีการตั้งครรภ์ขึ้นในขณะที่เรียนหนังสือ หรือแม้แต่มารดาที่ทำงานแล้ว
ก็อาจต้องถูกออกจากงาน เพราะงานบางอย่างไม่สามารถทำได้ขณะตั้งครรภ์ ทำให้ ขาดรายได้
ขาดที่พึ่งพิง ขาดการยอมรับจากครอบครัวเดิม ต้องอดทนต่อคำติฉินนินทา ดูถูกตักเตือน

จากครอบครัวเกิดความอับอายทั้งต่อตนเองและครอบครัว ทำให้มารดานอกสมรสต้องหลบๆ ซ่อนๆ ซึ่งอาจทำให้มารดานอกสมรสมีภาวะเครียดอย่างรุนแรง จนนำไปสู่การฆ่าตัวตายได้ในที่สุด และจากการปิดบังไม่ให้ใครรู้ว่าเกิดการตั้งครรภ์ขึ้นนั้น เป็นผลทำให้มารดานอกสมรสขาดการเอาใจใส่ดูแลบุตรในครรภ์ไม่บำรุงรักษาครรภ์ ขาดการโภชนาการที่มีคุณภาพ ไม่มีความผูกพัน อารมณ์หงุดหงิดฉุนเฉียว ส่งผลต่อภาวะแทรกซ้อนของการตั้งครรภ์ และการคลอด เมื่อเด็กเกิดมาจึงไม่เป็นที่ปรารถนาของมารดา หรืออาจพิการ ทำให้เกิดการตัดสินใจทอดทิ้งบุตรภายหลังคลอด ส่งผลให้เด็กกลายเป็นปัญหาทางสังคมต่อไปในอนาคต มีปัญหาสุขภาพจิตจากการศึกษาของ ฟอรัสมันและเทอร์ (สุชาติ รัชชกุล. 2541 : 17 ; อ้างอิงจาก Frossman and Thurwe.1970.) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพจิตและการปรับตัวทางสังคม และระดับการศึกษาของเด็กที่ไม่พึงปรารถนา ของเด็กในประเทศสวีเดน พบว่าเด็กพวกนี้มีปัญหาทางสังคมและสุขภาพจิตมาก ต้องปรึกษาจิตแพทย์และต้องเข้าโรงพยาบาล เพื่อการบำบัดทางจิตถึงร้อยละ 28 ในขณะที่กลุ่มเด็กจากครอบครัวสมบูรณ์ มีเพียงร้อยละ 15 ที่ประสบปัญหาทางจิต เนื่องจากเด็กที่มารดาไม่พึงปรารถนา มักเป็นเด็กที่ไม่ได้รับการเลี้ยงดูและเอาใจใส่เพียงพอ นอกจากนั้นการศึกษาของประเทศไทยยังพบว่า อุบัติการณ์ของการทอดทิ้งบุตรภายหลังคลอดของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนา มีอัตราสูงถึงร้อยละ 6 และจากการศึกษาวิจัยครอบครัวสัมพันธ์ภาพ ของ วรารัตน์ ประทานวรัญญา (กรมประชาสงเคราะห์. 2544 ; อ้างอิงจาก วรารัตน์ ประทานวรัญญา 2543 : 18) พบว่า ภาวะสุขภาพจิตของเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาที่มีพ่อหรือแม่คนเดียว ร้อยละ 45.25 มีอาการที่แสดงถึงความผิดปกติ ตั้งแต่ 1 ด้านขึ้นไป โดยพบว่า มีอาการซึมเศร้า (depression) สูงสุดเป็นอันดับแรก กลุ่มที่พ่อแม่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีอาการแสดงถึงปัญหาสุขภาพจิตมากกว่ากลุ่มที่พ่อแม่มีระดับการศึกษาสูงกว่า นอกจากนั้น การศึกษาของ จินตนา และมณีรัตน์ (กองสงเคราะห์เด็กและบุคคลวัยรุ่น กรมประชาสงเคราะห์. 2543 ; อ้างอิงจาก จินตนา และมณีรัตน์ 2538 : 45) พบว่า เด็กที่ถูกทอดทิ้งและเติบโตในสถานสงเคราะห์ ร้อยละ 19 มีพัฒนาการช้าในด้านการพูดและการช่วยเหลือตนเอง เด็กที่มีปฏิสัมพันธ์กับมารดาในทางบวก จะมีคะแนนพัฒนาการสูงกว่าเด็กที่มีปฏิสัมพันธ์กับมารดาในทางลบ และจำนวนเด็กกำพร้า และถูกทอดทิ้งในความดูแลของสถานสงเคราะห์ 21 แห่ง (ภาพประกอบที่ 1 หน้า 26) เป็นเพียงภาพสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กเพียงบางส่วนเท่านั้น ในความเป็นจริงแล้ว ยังมีเด็กที่ถูกทอดทิ้ง เด็กกำพร้าอีกมาก ที่ขาดการดูแลจากครอบครัว รวมทั้งเด็กและบุคคลเร่ร่อน ที่ไม่สามารถเข้าถึงบริการได้ (กองสงเคราะห์เด็กและบุคคลวัยรุ่น กรมประชาสงเคราะห์. 2543)

ภาพประกอบที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบเด็กในสถานสงเคราะห์ที่รับด้วยสาเหตุตาพร้าและสาเหตุการถูกทอดทิ้งของปีงบประมาณ 2535 - 2543

ที่มา : กองสงเคราะห์เด็กและบุคคลวัยรุ่น กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

หมายเหตุ :

เด็กตาพร้า หมายถึง เด็กที่พ่อแม่เสียชีวิต หรือไม่สามารถเลี้ยงดูได้ ให้คนอื่นดูแลแทน เช่น ญาติ ปู่ ย่า แต่ไม่สามารถเลี้ยงดูได้ ด้วยสาเหตุต่างๆ กรมประชาสงเคราะห์สำรวจหรือได้รับแจ้ง จึงรับไว้ในความดูแลของสถานสงเคราะห์

เด็กถูกทอดทิ้ง หมายถึง เด็กที่พ่อแม่ทิ้งไว้ในโรงพยาบาล ด้วยเหตุมีความพิการ ป่วย เรื้อรัง ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ มารดาถูกข่มขืน หย่าร้าง สถานสงเคราะห์ของกรมประชาสงเคราะห์รับไว้ดูแล

1.6 สถานการณ์เด็กถูกทอดทิ้งในช่วงภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ

จากการสำรวจสถานการณ์เด็กที่ไร้ผู้อุปการะเลี้ยงดู ที่พักพิงอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็ก (กองสงเคราะห์เด็กและบุคคลวัยรุ่น, 2542) พบว่าจำนวนเด็กที่สะสมอยู่ในสถานสงเคราะห์ทั้ง 21 แห่งที่ให้การดูแลอยู่นั้น เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือในปี 2539 มีจำนวนเด็กที่พักอาศัยอยู่ 5,896 คน ในปี 2540 เพิ่มขึ้นเป็น 6,012 และเพิ่มขึ้นอีกในปี 2541 เป็น 6,341 คน ซึ่งเด็กเหล่านี้รวมทั้งเด็กถูกทอดทิ้ง เด็กตาพร้า เด็กที่พ่อแม่ยากจน เด็กเร่ร่อนพลัดหลง ฯลฯ อัตรารับใหม่ต่อปีทั้งในสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนและเด็กโตเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะสถานสงเคราะห์เด็กอ่อน (0-5 ปี) นั้นอัตรารับใหม่ในปี 2540 ลดลง 1.9 เปอร์เซ็นต์เมื่อเทียบกับปี 2539 ในขณะที่อัตรารับใหม่ในปี 2541 เพิ่มขึ้น 9.7 เปอร์เซ็นต์เมื่อเทียบกับปี 2540 ส่วนอัตรารับใหม่ในสถานสงเคราะห์เด็กโต (ช่วงอายุ 6 -8 ปี) ในปี 2540 เพิ่มขึ้น 3.7 เปอร์เซ็นต์เมื่อเทียบกับปี 2539 ในขณะที่อัตราเด็กรับใหม่ในปี 2541 เพิ่มขึ้นถึง 34.1 เปอร์เซ็นต์ เมื่อนำ

มาเทียบกับปี พ.ศ.2540 และจากสถิติของกองสงเคราะห์เด็กและบุคคลวัยรุ่น กรมประชาสงเคราะห์ในช่วงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2544 มีเด็กถูกทอดทิ้งไว้ในที่สาธารณะจำนวน 854 คน สถานการณ์เด็กทารกแรกเกิดที่ถูกทอดทิ้งในโรงพยาบาล ในที่สาธารณะ และทิ้งไว้กับผู้เลี้ยงดูทั้งในกรุงเทพและต่างจังหวัด ที่นำเข้าสู่สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนของกรมประชาสงเคราะห์ในปี พ.ศ. 2541 เพิ่มมากขึ้นกว่าในปี พ.ศ. 2540 จำนวน 2.9 เปอร์เซ็นต์ และจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของกรมประชาสงเคราะห์ พบว่า เด็กทารกบางส่วนที่ถูกทอดทิ้งในโรงพยาบาลนั้น ทางบางรายโรงพยาบาลได้หาผู้อุปการะให้กับเด็ก และบางรายสามารถติดตามครอบครัวมารับกลับได้

✧สรุปสถานการณ์การทอดทิ้งบุตรในปัจจุบัน จะเห็นว่าเด็กถูกทอดทิ้งที่สะสมอยู่ในสถานสงเคราะห์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ถ้าโรงพยาบาลมีแนวทางในการป้องกัน และเฝ้าระวังการทอดทิ้งบุตรหลังคลอด โดยจัดให้มีการให้คำปรึกษามารดานอกสมรส จัดหาแหล่งสนับสนุนทางสังคมได้อย่างเหมาะสมและเพียงพอ การให้ข้อมูลหรือสารสนเทศ ในเรื่องเกี่ยวกับการวางแผนครอบครัว การคุมกำเนิดและความรู้เกี่ยวกับเพศ จะช่วยให้การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ และอัตราการทอดทิ้งบุตรมีจำนวนลดลง

✧ 1.7 การจัดสวัสดิการสำหรับเด็กถูกทอดทิ้งและมารดานอกสมรส

1.7.1 บริการทางสังคมที่จัดให้กับมารดานอกสมรสมุ่งต่อไปนี้

1.7.1.1.หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานหลักที่ให้บริการทางสังคมและให้คำปรึกษาแก่มารดานอกสมรสของภาครัฐ ได้แก่กรมประชาสงเคราะห์ ซึ่งในการจัดให้บริการนั้น จะบริการตามสภาพปัญหาของผู้รับบริการในแต่ละราย เช่น มารดานอกสมรสที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาที่อยู่อาศัย ครอบครัวยากจน ก็สามารถขอรับบริการในเรื่องของเงินทุนประกอบอาชีพ ค่าครองชีพชั่วคราว เป็นต้น นอกจากนี้ หากมารดานอกสมรสมีความประสงค์ที่จะเข้ารับการฝึกอาชีพในศูนย์ฝึกอาชีพสตรี ก็สามารถเข้ารับการฝึกอาชีพได้ตามความต้องการ สำหรับการเลี้ยงดูบุตรของมารดานอกสมรส หากยังสามารถเลี้ยงดูได้ แต่ขาดปัจจัยในการเลี้ยงดูบุตรของตนเอง เช่น อุปกรณ์ต่าง ๆ ในการเลี้ยงดู นมผง มารดานอกสมรสก็สามารถไปขอความช่วยเหลือ ได้ที่ประชาสงเคราะห์จังหวัดในแต่ละจังหวัด แต่ถ้ามารดานอกสมรสมีปัญหาในการเลี้ยงดูบุตรด้วยตนเอง ก็สามารถฝากเลี้ยงไว้ในสถานสงเคราะห์ หรือถ้ามีความจำเป็นอย่างที่สุด ก็สามารถยกบุตรให้กับกรมประชาสงเคราะห์ ได้ที่กองสงเคราะห์เด็กกรมประชาสงเคราะห์

1.7.1.2.หน่วยงานเอกชน สำหรับในภาคเอกชนมีหน่วยงานหลายหน่วยงานที่ให้บริการแก่มารดานอกสมรส ทั้งในด้านการให้ความช่วยเหลือทุนประกอบอาชีพ ค่าครองชีพชั่วคราว บริการรับฝากเลี้ยงบุตรชั่วคราว การฝึกอาชีพให้แก่มารดานอกสมรส

การรับบุตรบุญธรรม สถานที่พักสำหรับมารดานอกสมรสระหว่างรอลงอาญาและหลังคลอดรวมไปถึงการให้บริการให้คำปรึกษา (Counseling) เพื่อให้มารดานอกสมรสได้มีการตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งให้ความช่วยเหลือตรงตามความมุ่งหมาย องค์การเอกชนต่างๆ เหล่านี้ประกอบไปด้วย งานสวัสดิการครอบครัว และเด็กของสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย สหทัยมูลนิธิ บ้านพักฉุกเฉิน เป็นต้น

๔1.7.2 การจัดสวัสดิการสังคมแก่เด็กถูกทอดทิ้งนั้น มีดังนี้

1.7.2.1. ภาครัฐ มีหน่วยงานหลัก 3 หน่วยงาน คือ กองสงเคราะห์เด็กและบุคคลวัยรุ่น ศูนย์อำนวยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม และกองคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก จะทำหน้าที่ทั้งในการป้องกัน แก้ไขปัญหาเด็กถูกทอดทิ้ง และในการให้ความช่วยเหลือเด็กถูกทอดทิ้งนั้น เมื่อมีผู้พบเห็นเด็กถูกทอดทิ้งในโรงพยาบาล สถานที่สาธารณะ หรือถูกทอดทิ้งไว้กับผู้รับจ้างเลี้ยงเด็กนั้น กองสงเคราะห์เด็กและบุคคลวัยรุ่น กองคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กจะให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือ โดยนำเด็กเข้าไปในความอุปการะของสถานแรกรับเด็ก หรือสถานสงเคราะห์เด็ก ซึ่งโดยทั่วไปแล้วในกรณีที่เป็นการส่งเด็กเข้ามาอยู่ในความดูแลของกองสงเคราะห์เด็กและบุคคลวัยรุ่น การอุปการะเด็กไว้ในสถานสงเคราะห์ในสังกัดก็จะกระทำอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะมีการสงเคราะห์เด็กนั้นด้วยวิธีอื่น แต่ในกรณีของสถานสงเคราะห์ ในหน่วยงานสังกัดกองคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กมักจะมีระยะเวลาในการสงเคราะห์กักขัง เป็นการอยู่ชั่วคราว และส่งต่อไปให้กับกองสงเคราะห์เด็กและบุคคลวัยรุ่น (กองคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก. 2540 : 3) เมื่อเด็กอยู่ในสถานสงเคราะห์แล้ว กองสงเคราะห์เด็กและวัยรุ่น หรือกองคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กก็จะติดตามสืบหาพ่อแม่หรือครอบครัว เพื่อจะส่งเด็กคืนให้พ่อแม่หรือครอบครัว และเมื่อพบครอบครัวของเด็กแล้วก็อาจจะต้องดำเนินการสงเคราะห์ครอบครัว เพื่อช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจนทำให้ต้องทอดทิ้งเด็กบรรเทาจนสามารถรับเด็กไปเลี้ยงไว้ในครอบครัวให้การเลี้ยงดูได้ แต่ในกรณีที่ไม่มีครอบครัวหรือพบแล้วแต่ยังไม่สามารถส่งเด็กคืนให้ครอบครัวกลับไปเลี้ยงดูได้ เด็กนั้นก็ต้องอยู่ในสถานสงเคราะห์ต่อ จนกว่าจะสามารถจัดสวัสดิการประเภทอื่นให้ได้ ซึ่งการจัดสวัสดิการสังคมแก่เด็กที่ไม่สามารถติดตามพ่อแม่ได้ หรือพ่อแม่ไม่สามารถรับเด็กกลับไปดูแลได้นั้นก็คือ การจัดหาครอบครัวอุปถัมภ์เพื่อทดแทนครอบครัวเดิม แต่ระบบครอบครัวอุปถัมภ์นี้ เป็นการฝากเลี้ยงไว้ชั่วคราวกับครอบครัวภายนอกสถานสงเคราะห์เท่านั้น ยังไม่มีลักษณะเป็นครอบครัวใหม่ที่ถาวรทดแทนครอบครัวเดิมให้กับเด็ก ดังนั้นจึงมีการจัดสวัสดิการอีกลักษณะหนึ่งคือ การจัดหาครอบครัวบุญธรรมให้แก่เด็ก ซึ่งมีลักษณะในการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมไว้ในครอบครัว และถือว่าเป็นการส่งเด็กออกไปจากระบบการจัดสวัสดิการของภาครัฐ โดยให้เด็กมีวิถีชีวิตใหม่กับครอบครัวบุญธรรมที่เหมาะสม โดยเจ้าหน้าที่จะติดตามดูอยู่เป็นระยะๆ เพื่อแก้ไขปัญหาการเลี้ยงดูและการปรับตัวระหว่างเด็กกับครอบครัวใหม่ ซึ่งในขั้นตอนนี้อยู่ในความรับผิดชอบของศูนย์อำนวยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม กรมประชาสงเคราะห์

1.7.2.2. ภาคเอกชน การสังคมสงเคราะห์ในหน่วยสวัสดิการครอบครัว และเด็ก (family and child welfare) ดำเนินการโดย หน่วยสวัสดิการครอบครัวของสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ บริการสงเคราะห์ครอบครัวของกรมประชาสงเคราะห์ มูลนิธิโฮลท์สทัทย มูลนิธิปอเต็กเชียงต้ง เป็นต้น การให้บริการสงเคราะห์แก่เด็กนี้สามารถอาจแยกออกได้ดังนี้

1.7.2.2.1. การบริการทางสังคมสงเคราะห์ แก่เด็กถูกทอดทิ้งในสถานสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ (institutional care for children) ดำเนินการโดยสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถี สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด สถานแรกรับเด็กหญิงพญาไท มูลนิธิโสสะ มูลนิธิสงเคราะห์เด็กพทยา ฯลฯ

1.7.2.2.2. การบริการทดแทนแก่เด็ก (substitute care for children) ซึ่งได้แก่ บริการในด้านการฝากเลี้ยงเด็กตามบ้าน (foster home care) การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม (adoption) ซึ่ง มูลนิธิโฮลท์สทัทย และกรมประชาสงเคราะห์เป็นผู้ให้การดำเนินการช่วยเหลืออยู่

2. แนวคิด ทฤษฎีและการปฏิบัติงานกับมารดานอกสมรส

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน กับมารดานอกสมรสและบุตร

การปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์มีแนวคิดที่สำคัญซึ่งสามารถนำมาปรับใช้สำหรับการปฏิบัติกับมารดานอกสมรสและบุตรได้ดังนี้

2.1.1. แนวคิดการทำหน้าที่ทางสังคม (concept of social function) คือการสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นกับผู้รับบริการ เพื่อให้สามารถทำตามบทบาทและหน้าที่ของตนเองได้อย่างถูกต้อง การปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมบุคคลเพื่อให้เกิดภาวะสมดุล เช่น การสร้างแนวความคิดที่ถูกต้อง ให้กับมารดานอกสมรสที่จะต้องให้การดูแลและรับผิดชอบบุตรที่เกิดมา ในฐานะบทบาทของความเป็นมารดาหรือถ้าเป็นไปได้พยายามหาทางทำความเข้าใจกับบิดามารดาของมารดานอกสมรสให้เกิดการยอมรับ ในสภาวะการเป็นมารดานอกสมรสของบุตรสาวตนเอง เพื่อให้ครอบครัวได้สามารถแสดงบทบาททางสังคม ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

2.1.2. แนวคิดเกี่ยวกับความสมดุลและไม่สมดุล (concept of equilibrium and disequilibrium) คือการสร้างความสมดุลให้เกิดขึ้น ระหว่างความต้องการในด้านบริการทางสังคมของมารดานอกสมรส กับจำนวนประชากรที่เป็นมารดานอกสมรสที่มารับบริการ เช่น หากพบว่ามารดานอกสมรส ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการวางแผนครอบครัว การคุม

กำเนิดหรือขาดความพร้อมในการใช้ชีวิตครอบครัว ผู้ให้บริการต้องคอยจัดหาแหล่งที่บริการให้ได้ทั่วถึง และสามารถให้บริการกับกลุ่มเป้าหมายได้ครอบคลุม

2.1.3. แนวคิดเกี่ยวกับความตึงเครียด (concept of stress) คือผู้ให้บริการจะต้องเข้าใจถึงสภาวะความตึงเครียดทางอารมณ์ของผู้รับบริการ ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจในการแก้ปัญหาต่างๆ ของผู้รับบริการ ผู้ให้บริการจะต้องช่วยให้ผู้รับบริการหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดความรู้สึกสำนึก และเข้าใจว่าตนเองมีความต้องการที่แท้จริงอย่างไร และจะต้องปรับศักยภาพของตนเองอย่างไร เพื่อให้การตอบสนองความต้องการได้อย่างเหมาะสม เช่น มารดานอกสมรสที่ถูกทอดทิ้งหรือเลิกร้างกับสามี ย่อมต้องเกิดความตึงเครียดในการดำเนินชีวิต และการเลี้ยงดูบุตรที่เกิดขึ้น ผู้ให้บริการต้องพยายามช่วยให้มารดานอกสมรสเกิดความเข้มแข็ง และพร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้งช่วยกระตุ้นหรือพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ของมารดานอกสมรสให้สามารถตอบสนองความต้องการ และดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเหมาะสม

2.1.4. แนวคิดในการปฏิบัติงาน (concept of intervention) คือจะต้องพิจารณาถึงบริการทางสังคม ที่ผู้รับบริการได้รับว่าสามารถตอบสนองความต้องการได้อย่างเพียงพอหรือไม่ ถ้าบริการทางสังคมที่มารดานอกสมรสได้รับ ไม่สามารถตอบสนองความต้องการหรือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ผู้ให้บริการ จะต้องจัดหาทรัพยากร ที่เหมาะสมเข้าร่วมในกระบวนการให้ความช่วยเหลือ เช่น กรณีที่มารดานอกสมรสมีปัญหาในการเลี้ยงดูบุตร ผู้ให้บริการจำเป็นต้องค้นหาแหล่งบริการทางสังคม ที่ให้การดูแลช่วยเหลือมารดานอกสมรส ให้สามารถเลี้ยงดูบุตรของตนเองได้ โดยไม่เกิดการทอดทิ้งบุตรไว้ในโรงพยาบาลอีกต่อไป

จากแนวคิดดังกล่าวพอสรุปได้ว่า ผู้ที่ทำหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือมารดานอกสมรสและบุตรนั้นต้องมีความพร้อมในการให้ความช่วยเหลือ ทั้งทางด้านทักษะวิชาชีพที่จะเข้าถึงตัวตนของมารดานอกสมรส รวมทั้งมีความรู้ในเรื่องของสุขภาพการดูแลตนเอง ความรู้ความเข้าใจในการวางแผนครอบครัวและความพร้อมในการจัดหาแหล่งทรัพยากรที่เหมาะสมกับความต้องการของมารดานอกสมรสได้อย่างเพียงพอ

2.2 บทบาทนักสังคมสงเคราะห์ต่อมารดานอกสมรสและการทอดทิ้งบุตร

ในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์นั้น นักสังคมสงเคราะห์จำเป็นต้องมีบทบาทหลายอย่าง และกระทำอย่างต่อเนื่อง เป็นการทำงานเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ไปในทิศทางที่ดีขึ้นของมารดานอกสมรสทั้งการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของมารดานอกสมรส และการเปลี่ยนแปลงที่จะต้องเกิดมีขึ้นในตัวของมารดานอกสมรสเอง

การทำงานกับกลุ่มมารดานอกสมรสนี้ สามารถปฏิบัติงานได้หลายวิธีการตามความเหมาะสมของสภาพปัญหาและความต้องการ ซึ่งควรจะมีเทคนิคเฉพาะที่น่าสนใจดังนี้คือ สิ่งที่มารดานอกสมรสต้องการจากนักสังคมสงเคราะห์ ก็คือสิ่งที่มารดานอกสมรสไม่เคยได้รับจาก

มารดาของตนเอง ดังนั้นนักสังคมสงเคราะห์ควรให้ความสนใจในคำถามต่าง ๆ ของมารดานอกสมรสมากกว่าท่าทางการแสดงออก ซึ่งบางครั้งอาจไม่เป็นมิตร หรือเต็มไปด้วยความต้องการต่าง ๆ มากมาย เพราะท่าทางเหล่านั้นเป็นปฏิกิริยาป้องกันตนเอง (defensive response) ที่แสดงออกมาจากความรู้สึกที่เจ็บปวด เพราะรู้สึกว่าไม่มีใครให้ความสนใจหรือดูแลทอดทิ้งตนเอง

สตรีน (Strean. 1983 : 133) ได้แนะนำรูปแบบการทำงานกับมารดานอกสมรสไว้ว่า มารดานอกสมรสมักจะมาพบนักสังคมสงเคราะห์ในช่วงภาวะวิกฤตและขวัญเสียเนื่องจากการตั้งครรภ์นอกสมรส และจะทวีความรุนแรงมากขึ้น ถ้าพ่อแม่ของตนไม่เข้าใจ และไม่ให้ความช่วยเหลือ ซึ่งทำให้มารดานอกสมรส มีพฤติกรรมถดถอยหรือเต็มไปด้วยความต้องการต่าง ๆ จากนักสังคมสงเคราะห์ นอกจากนี้นักสังคมสงเคราะห์จะต้องทำความเข้าใจกับพฤติกรรม และเข้าใจถึงแรงจูงใจที่แท้จริงของมารดานอกสมรสแล้ว ยังต้องพยายามตอบคำถามทันที ที่มารดานอกสมรสถามและต้องการข้อมูล และเมื่อมารดานอกสมรสได้รับการตอบสนองในสิ่งที่ต้องการแล้ว นักสังคมสงเคราะห์จึงควรที่จะค่อย ๆ ให้ความรู้และอบรมในเรื่องของการดูแลรักษาครรภ์ ซึ่งจะส่งผลต่อสภาวะจิตใจของทารกในครรภ์โดยตรง รวมไปถึงการดูแลร่างกายของมารดานอกสมรสเอง การใช้จ่าย การออกกำลังรวมถึงรายละเอียดในการคลอด และเรื่องอื่นๆ ที่น่าสนใจ ซึ่งจะทำให้มารดานอกสมรสรู้สึกเป็นมิตรกับนักสังคมสงเคราะห์มากขึ้น และจะเริ่มบอกกล่าวถึงประสบการณ์ต่าง ๆ และสาเหตุที่ทำให้ต้องมารับบริการ ความสับสนเรื่องเพศหรือประสบการณ์ที่มีต่อบิดามารดาและสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้อาจออกมาในรูปของคำพูด คำถาม ที่อ้อมค้อมหรือบอกเป็นนัยด้วยการร้องไห้

เมื่อนักสังคมสงเคราะห์ได้สัมผัสกับสาเหตุหรือที่มาของปัญหาอย่างแท้จริงของมารดานอกสมรสแล้ว ทั้งนักสังคมสงเคราะห์และมารดานอกสมรสควรที่จะวางแผนร่วมกันอย่างตรงไปตรงมา ในการให้คำปรึกษาหรือการให้ความช่วยเหลือ และให้ความมั่นใจแก่มารดานอกสมรสว่า นักสังคมสงเคราะห์มีความยินดีในการสนับสนุนช่วยเหลือตลอดเวลาที่มารดานอกสมรสมารับบริการในโรงพยาบาล หรือมาพบแพทย์เมื่อเกิดการเจ็บป่วย ซึ่งจะทำให้มารดานอกสมรสมีความรู้สึกปลอดภัยและมั่นใจ และหลังจากที่มารดานอกสมรสคลอดบุตรแล้ว นักสังคมสงเคราะห์ก็ยังคงสร้างสัมพันธภาพที่ดีเช่นเดิมต่อมารดานอกสมรสไว้เท่าที่มารดานอกสมรสต้องการ ยิ่งไปกว่านั้นสัมพันธภาพที่มารดานอกสมรสต้องการมากกว่าสัมพันธภาพกับนักสังคมสงเคราะห์ก็คือ สัมพันธภาพกับพ่อแม่และสามี ซึ่งจะต้องเป็นส่วนหนึ่งในการวางแผนให้การช่วยเหลือ อันจะทำให้มารดานอกสมรสไม่รู้สึกโดดเดี่ยวตามลำพัง ขั้นตอนต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นการเสนอให้มารดานอกสมรส ได้มีประสบการณ์ทางอารมณ์อย่างถูกต้องเหมาะสมกับลักษณะของความเป็นมารดา การให้บริการแบบนี้ เป็นการให้ความช่วยเหลือมารดานอกสมรสได้พัฒนา ความต้องการของตนเองในฐานะที่เป็นมารดานอกสมรส นักสังคมสงเคราะห์จะเป็นผู้ให้การสนับสนุน

ทางอารมณ์ (emotions nourishment) ให้ความรู้และคำแนะนำให้การศึกษา ให้ความรู้สึกที่ดีของบทบาทการเป็นพ่อเป็นแม่ แก่มารดานอกสมรส

จากแนวคิดและการปฏิบัติงานเกี่ยวกับมารดานอกสมรสพอสรุปได้ดังนี้การปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์จำเป็นต้องเข้าใจ ในสภาวะอารมณ์และจิตใจของมารดานอกสมรสสามารถจัดหาแหล่งบริการทางสังคมมาสนับสนุนได้ อย่างเพียงพอ และต้องพยายามสนับสนุนให้มารดานอกสมรสสร้างความสัมพันธ์กับครอบครัวเดิมให้ได้ เพราะครอบครัวเป็นแหล่งให้ความช่วยเหลือได้ดีที่สุด ทั้งทางด้านอารมณ์จิตใจ เศรษฐกิจ และที่อยู่อาศัย เมื่อนักสังคมสงเคราะห์มีแนวคิดในการปฏิบัติงานดังกล่าวข้างต้นแล้วนั้น บทบาทของนักสังคมสงเคราะห์จึงแบ่งออกได้เป็น 3 ประการคือ

1. บทบาทในการป้องกัน (prevention function)
2. บทบาทในการแก้ไขปัญหา (remedial function)
3. บทบาทในการพัฒนาผู้รับบริการ (developmental function)

จากบทบาททั้ง 3 ด้าน ทำให้สามารถสรุปหน้าที่ของนักสังคมสงเคราะห์ได้ดังนี้คือ

1. ผู้ให้คำปรึกษา (Consultant) มีหน้าที่ในการให้คำปรึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นกับมารดานอกสมรส ด้วยการสัมภาษณ์ประวัติโดยละเอียด สอบถามถึงการตัดสินใจเกี่ยวกับบุตรในครรภ์ การวางแผนหลังคลอดแล้ว ในการให้คำปรึกษาควรชี้ให้มารดานอกสมรสได้เห็นสาเหตุของปัญหา ยอมรับปัญหา เสนอทางเลือกและแนวทางแก้ปัญหา
2. เป็นผู้จัดบริการทางสังคม (Provider of social service) หน้าที่ในการจัดหาบริการทางสังคม เช่น จัดหาที่พักระหว่างรอคลอด หลังคลอด และถ้าหากมารดานอกสมรสมีปัญหาในการเลี้ยงดูบุตร ก็จะต้องให้คำแนะนำแหล่งบริการที่สามารถช่วยเหลือได้ เช่น บริการฝากเลี้ยง บริการสนับสนุนนมผง เครื่องใช้สำหรับเด็ก แนะนำบริการทางสังคมอื่นๆ ที่จะสามารถขอรับบริการได้เมื่อมีปัญหา เช่น บริการกรมประชาสงเคราะห์ หรือหน่วยงานเอกชนอื่นๆ เช่น สหทัยมูลนิธิ เป็นต้น เพื่อให้มารดานอกสมรสเกิดกำลังใจ และรู้สึกว่าคุณเองมีที่พึ่งไม่สิ้นหวัง พร้อมทั้งจะดำเนินชีวิตและเผชิญปัญหาอุปสรรคต่างๆ ได้
3. ผู้ให้การศึกษา (Educator) มีหน้าที่ในการให้ความรู้ในเรื่องเพศศึกษาและการวางแผนครอบครัวการดูแลสุขภาพอนามัยก่อนคลอดหลังคลอดและการเลี้ยงดูบุตร
4. ผู้วางแผนการ (Planner) มีหน้าที่ในการวางแผนแก้ไขและป้องกันปัญหา ร่วมกับมารดานอกสมรส และร่วมกับหน่วยงานในการวางแผนป้องกันปัญหา และจัดบริการให้เหมาะสม เนื่องจากนักสังคมสงเคราะห์เป็นผู้ปฏิบัติงานใกล้ชิดกับปัญหา จึงทำให้ทราบสาเหตุและแนวโน้มของปัญหาได้อย่างชัดเจน
5. ผู้ประสานงาน (Co-ordinates) ทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งในและนอกหน่วยงาน เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาการทอดทิ้งบุตร และให้มารดานอกสมรสได้

รับบริการทางสังคมตามความเหมาะสม รวมไปถึงการประสานงานกับครอบครัวของมารดานอกสมรสด้วย

6. ผู้ดูแลและส่งต่อ (Referrer) มีหน้าที่ในการส่งต่อเรื่อง โดยนักสังคมสงเคราะห์ต้องรู้จักทรัพยากรทางสังคมทั้งภาครัฐและเอกชน ที่สามารถจัดบริการสนับสนุนให้มารดานอกสมรสได้มีความสามารถในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม และสามารถเลี้ยงดูบุตรของตนเองได้ นักสังคมสงเคราะห์จะต้องส่งต่อมารดานอกสมรสเหล่านี้ไปรับบริการทางสังคมในหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนได้อย่างเหมาะสมตามความต้องการของมารดานอกสมรสที่มารับบริการในแต่ละราย

*2.3 ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานกับมารดานอกสมรสและบุตร

ในการปฏิบัติงานกับมารดานอกสมรสและบุตรนั้นเป็นการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์เฉพาะราย ซึ่งเป็นการทำงานระหว่างนักสังคมสงเคราะห์กับตัวผู้รับบริการ และครอบครัวของเขา และเป็นการดำเนินการเกี่ยวกับปัญหาด้านจิตใจ สังคม เศรษฐกิจและพฤติกรรม ทฤษฎีที่สามารถนำมาใช้อธิบายการทำงานได้มีดังนี้ คือ

2.3.1 ทฤษฎีจิตสังคม (Psychological approach)

กิตติพัฒน์ นนทปัทมะคุลย์ (เอกสารประกอบคำบรรยาย วิชาสังคมสงเคราะห์ จุลภาค 1. 2535 : 1-34) ได้กล่าวว่า ทฤษฎีจิตสังคม (Psychological Approach) ของฟลอเรนท ฮอลลิส (Florence Hollis) เป็นทฤษฎีที่ใช้ในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์เฉพาะรายทฤษฎีหนึ่ง เนื้อหาของทฤษฎีได้รับอิทธิพลมาจาก ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ ฟรอยด์ (Freudian theory) และทฤษฎีระบบ (System Theory) มีหัวใจการทำงานอยู่ที่การเน้นทั้งปัจเจกบุคคล และสถานการณ์ของบุคคล ในฐานะที่เป็นปัจจัยที่จะนำมาวิเคราะห์ทำความเข้าใจในฐานะที่เป็นเนื้อหา (element) ที่จะเปลี่ยนแปลงด้วยการช่วยเหลือทางสังคมสงเคราะห์ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลกับสถานการณ์ คือมองว่า การเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมจะมีผลกระทบต่อการหน้าที่ของปัจเจกบุคคล และการเปลี่ยนแปลงของปัจเจกบุคคล ก็มีผลกระทบต่อการหน้าที่ของสภาพแวดล้อมเช่นกัน ในการวิเคราะห์แยกแยะปัญหาของผู้รับบริการตามทฤษฎีนี้มี 4 ประการ คือ

1. วิเคราะห์บทบาท (Role) ทางสังคมของผู้รับบริการและครอบครัว
2. วิเคราะห์การโต้ตอบ (Reactions) ความรู้สึกต่าง ๆ ของผู้รับบริการ และครอบครัวที่มีต่อปัญหาและตนเอง
3. วิเคราะห์สัมพันธภาพ (Relationship) ในการสร้างและรักษา สัมพันธภาพระหว่างผู้รับบริการ ครอบครัวและบุคคลรอบข้าง

4. วิเคราะห์ทรัพยากร (Resource) ได้แก่พิจารณาในเรื่องของเงิน วัสดุ สิ่งของ สภาพแวดล้อม ที่อยู่อาศัย บริการทางสังคมต่าง ๆ ทรัพยากรบุคคล เช่น ญาติ เพื่อรวมทั้งความสามารถในตัวผู้รับบริการ ประสบการณ์ชีวิต ความสามารถในการแก้ไขปัญหาของผู้รับบริการ เป้าหมายของการปฏิบัติงานตามทฤษฎีจิตวิทยาสังคม มีเป้าหมายระยะยาวหรือระยะไกลเป็นเป้าหมายสูงสุด เป็นเรื่องของภาพรวมโดยทั่ว ๆ ไปของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชีวิตของผู้รับบริการ และเป้าหมายระยะสั้นหรือระยะใกล้ เป็นเป้าหมายที่ชัดเจน เฉพาะเจาะจงลงไปถึงการกำหนดประเด็นที่ต้องการจะทำให้สำเร็จ วิธีการที่จะบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมาย นักสังคมสงเคราะห์จะต้องมีความเข้าใจในสมมุติฐาน (etiology) และพลวัต (dynamics) ของปัญหารวมทั้งภาพรวม (configuration) ของบุคคลและสถานการณ์ที่ชัดเจนขึ้น เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความสามารถของผู้รับบริการ ในการจัดการกับบางแง่มุมของชีวิต เช่น การทำหน้าที่ของพ่อแม่ การสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ๆ รวมทั้งบุคคลในครอบครัวของมารดานอกสมรส

การปฏิบัติงานตามทฤษฎีจิตสังคม นักสังคมสงเคราะห์อาจมีหลายบทบาทที่แตกต่างกันไป เนื่องมาจากเป็นการทำงานกับสภาพแวดล้อมของผู้รับบริการ การทำงานครั้งหนึ่ง ๆ อาจต้องใช้ทรัพยากรที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก นักสังคมสงเคราะห์ต้องเป็นผู้จัดหาทรัพยากร (provider) หรือจัดตั้งทรัพยากรที่มีคุณภาพ และพอเพียงต่อความต้องการของผู้รับบริการ ตลอดจนแปลความหมายของความต้องการ ของผู้รับบริการในสถานการณ์ที่ยุ้งยากเป็นปัญหา นักสังคมสงเคราะห์อาจเป็นตัวกลางประสานประโยชน์ (mediator) ระหว่างผู้รับบริการกับทรัพยากรที่มีปัญหากับเขา และในบางกรณีอาจต้องเป็นปากเป็นเสียงในการพิทักษ์ผลประโยชน์ (advocator) ให้กับผู้รับบริการด้วย บางกรณีนักสังคมสงเคราะห์ไม่เป็นเพียงแต่ผู้จัดหาทรัพยากรที่จำเป็นเท่านั้น แต่ยังต้องปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อม ดังนั้นนักสังคมสงเคราะห์จึงจำเป็นต้องมีบทบาทหลายบทบาท เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

ในทางปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์นั้น การให้ความสนใจบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในแง่ของจิตสังคม (psycho-social aspect) เป็นสิ่งสำคัญในการที่จะเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของผู้รับบริการ ที่มีต่อครอบครัว กลุ่มหรือสังคมที่เขาดำรงชีวิตอยู่ และเข้าใจถึงการเลือกแนวทางการดำเนินชีวิต รวมไปถึงการตัดสินใจเผชิญ หรือหลีกเลี่ยงปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในชีวิตด้วยการปฏิบัติงานในรูปแบบนี้ เป็นการปฏิบัติงานที่พยายามทำความเข้าใจกับมนุษย์ในสถานะที่เป็นจริงตามที่เขาเป็นอยู่ (Person-in-situation) และนำความเข้าใจเหล่านี้ไปช่วย ให้มนุษย์ได้พบกับความสำเร็จตามศักยภาพที่เขา มีอยู่ และเป็นไปในทางที่เขาปรารถนา การปฏิบัติกรด้วยวิธีการนี้ มีจุดมุ่งหมายอยู่ที่การได้เข้าไปให้ความช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม และช่วยให้สามารถประสบความสำเร็จในการจัดการกับปัญหาทางด้านอารมณ์ จิตใจ ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสังคม และปัญหาสังคม รวมไปถึงการมีปฏิสัมพันธ์ของคนเหล่านั้น ด้วยการศึกษาด้านจิตวิทยาสังคม (psychosocial study) เป็นกระบวนการแสวงหาข้อมูลที่ตรงกับ

ประเด็นปัญหา และเป็นการตัดสินใจเลือกแนวทางวางแผนปฏิบัติงานที่เป็นไปได้ ในการให้ความช่วยเหลือ ผู้รับบริการ ข้อมูลข่าวสารต่างๆ เหล่านี้จะรวมไปถึงรายละเอียดปัญหาของผู้รับบริการ ซึ่งควรได้รับการยืนยันจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ด้วย เช่น บันทึกรายงานทางการแพทย์ ประวัติการศึกษา หรือการเยี่ยมบ้านพบปะโดยตรงกับสมาชิกในครอบครัวของผู้รับบริการ บันทึกประวัติทางจิตสังคม ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมของผู้รับบริการ ข้อมูลทางสภาพแวดล้อมที่ผู้รับบริการอาศัยอยู่ ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรต่างๆ ซึ่งอาจนำมาใช้ในการให้บริการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับบริการได้ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทางจิต-สังคม นี้ จะนำมาใช้ในการประเมินปัญหาต่อไป ดังเช่น การปฏิบัติงานกับมารดานอกสมรสนั้น จำเป็นที่นักสังคมสงเคราะห์ จะต้องทำการศึกษาถึงสภาวะทางสังคม และจิตใจของมารดานอกสมรส เพื่อทราบและเข้าใจถึงกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม (socialization) อันหมายถึงการเรียนรู้ และการอบรมเลี้ยงดูของมารดานอกสมรสที่ได้รับมา ซึ่งได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกแนวทางการดำเนินชีวิต และวิธีการแก้ไขปัญหาของมารดานอกสมรส วิธีการทางจิตสังคม psycho-social approach นี้ จะทำให้นักสังคมสงเคราะห์สามารถวิเคราะห์ประเมินปัญหา และวางแผนการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการวางแผนการป้องกันปัญหา ที่จะเกิดขึ้นจากสภาวะการเป็นมารดานอกสมรสได้อย่างถูกต้อง

* 2.3.2 ทฤษฎีการปฏิสังสรรค์เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Interactions)

ทฤษฎีการปฏิสังสรรค์เชิงสัญลักษณ์นี้ เป็นทฤษฎีหนึ่งทางด้านจิตวิทยาสังคม ทฤษฎีนี้ กล่าวว่า เมื่อมนุษย์ดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มสังคม เพื่อให้ตนสามารถดำรงชีวิตได้รอดปลอดภัยภายใต้เงื่อนไขสภาวะการณ์ต่าง ๆ มนุษย์จึงต้องใช้วิธีการต่างๆ ทั้งที่เป็นการกระทำต่อสภาวะการณ์แวดล้อมนั้น และที่เป็นการกระทำต่อตนเอง (การปรับตัว) เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง การดำเนินชีวิตของมนุษย์จึงมีสภาพพื้นฐานเป็นการดำเนินชีวิตทางสังคม (social life) ในลักษณะของการกระทำระหว่างกัน มนุษย์แต่ละคนจึงกระทำและรับการกระทำซึ่งกันและกันร่วมกับมนุษย์คนอื่นๆ โดยมีจุดมุ่งหมายและวิธีการที่แตกต่างกัน แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการปฏิสังสรรค์เชิงสัญลักษณ์ เน้นเรื่องการรับรู้เกี่ยวกับตนเอง (self perception) และการรับรู้เกี่ยวกับบทบาท (role perception) ในสถานการณ์ทางสังคมหนึ่งๆ เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด ในการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การรับรู้เกี่ยวกับบทบาทในแง่ที่บุคคลยึดหลักหรือแบบอย่างของกลุ่ม หรือบุคคลมาใช้เป็นแนวทางในการแสดงออกทางพฤติกรรม (reference group) นั้น มีอิทธิพลอย่างสูงต่อพฤติกรรมของมนุษย์ (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. 2536 : 190-191 ; อ้างอิงมาจาก Mangus. 1957 : 206-208) การศึกษาถึงการกระทำทางสังคมของบุคคล และพฤติกรรมของคนในกลุ่ม มีตัวแปรสำคัญที่กำหนดการปฏิสังสรรค์ของบุคคลคือ ตัวตนหรือตัวบุคคลแต่ละคน อันได้แก่ความคาดหวัง หรือความเข้าใจของบุคคลต่อสถานการณ์ต่างๆ บุคลิกภาพของบุคคล แรงกดดันหรือปฏิกิริยาที่บุคคลในกลุ่มมีต่อกัน ความสัมพันธ์ต่อกันของคนในสังคม เป็นกระบวนการของการกระทำตอบโต้ซึ่งกันและ

กันที่มีความผันแปรอยู่เสมอตามสถานการณ์ บุคคลในสังคมจะเป็นผู้กำหนดการกระทำนั้น (ทศพร มณีศรีขำ, 2545 : 31) ดังนั้นเมื่อบุคคลแสดงบทบาทที่ไม่เป็นไปตามความคาดหวังหรือแบบอย่างของสังคมหรือกลุ่ม จึงทำให้เกิดความกดดัน และความรู้สึกแก่ตัวเองอย่างมาก ซึ่งมารดานอกสมรส มักเผชิญกับปัญหาดังกล่าวเพราะสังคมคาดหวัง ต่อการตั้งครรภในรูปแบบของการมีครอบครัวที่ถูกต้อง ตามบรรทัดฐานทางสังคม ที่ถูกกำหนดขึ้นมาควบคุมพฤติกรรมทางเพศระหว่างชายกับหญิง โดยเฉพาะหญิงที่ถูกควบคุมเข้มงวดมากกว่าชาย จึงเป็นเหตุให้มารดาที่ตั้งครรภ์นอกสมรสไม่กล้าออกมาเผชิญต่อปัญหาและได้รับความกดดันอย่างรุนแรงจากสังคมทั้งภายในและภายนอก

จากการศึกษาของ สุชาดา รัชชกุล (2541 : 79) เรื่อง “การตั้งครรภไม่พึงปรารถนาและการตัดสินใจทำแท้ง” ได้สรุปเชิงทฤษฎีการปฏิสังสรรค์เชิงสัญลักษณ์ไว้ว่า เมื่อผู้หญิงเกิดการตั้งครรภขึ้น สิ่งแรกที่จะเกิดขึ้นกับผู้หญิงคือ การปฏิสังสรรค์โต้ตอบกับตนเอง เพื่อรับรู้ความรู้สึกของตนที่มีต่อครรภ์ที่เกิดขึ้น กรณีที่การตั้งครรภนั้นมีการวางแผน หรือมีความรู้สึกพร้อมที่จะมีบุตรย่อมไม่รู้สึกขัดแย้งกับบทบาทความเป็นแม่ที่สังคมกำหนด แต่ถ้าวการตั้งครรภนั้นเป็นการตั้งครรภที่ยังไม่พร้อม หรือเกิดขึ้นโดยไม่คาดคิดมาก่อน หญิงนั้นย่อมรู้สึกขัดแย้งกับบทบาทที่กำลังจะเกิดขึ้นของตนเอง ดังนั้นเมื่อการตั้งครรภของตนไม่เป็นไปตามแบบอย่าง หรือตามความคาดหวังของสังคม ย่อมทำให้เกิดการปิดบังซ่อนเร้นหาทางออกให้กับตนเอง เพื่อไม่ให้สังคมรับรู้โดยการตัดสินใจทำแท้ง ถ้าวการทำแท้งไม่ประสบความสำเร็จก็ต้องอยู่อย่าง หลบๆ ซ่อนๆ เพื่อรอคลอด และเมื่อคลอดแล้วอาจรู้สึกขัดแย้งกับบทบาทความเป็นแม่ จนทำให้เกิดความรู้สึกต่อต้านไม่ยอมรับบุตรของตน ไม่ผูกพันและทอดทิ้งบุตรหลังคลอดไปในที่สุด

2.3.3. ทฤษฎีทางบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพ คือ ลักษณะเฉพาะของบุคคลที่แสดงพฤติกรรมออกมาทั้งกาย วาจา ที่สังเกตเห็นได้ และทางจิตใจที่มองไม่เห็น แสดงออกในลักษณะของความรู้สึกนึกคิด การที่เราจะทำความเข้าใจกับพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ได้นั้น เราต้องรู้และมีความเข้าใจเกี่ยวกับบุคลิกภาพ และพัฒนาการในแต่ละช่วงวัยของชีวิตมนุษย์ มนุษย์แม้ว่าจะมีความเป็นมนุษย์ที่เหมือนกัน มีความต้องการคล้ายคลึงกัน แต่ยังมีส่วนที่แตกต่างกันซึ่งก็คือ บุคลิกภาพนั่นเอง ซึ่งบุคลิกภาพอาจมีติดตัวมาตั้งแต่เกิด หรือพัฒนาขึ้นภายหลังผ่านกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม (socialization) โดยเฉพาะสถาบันครอบครัว ที่มีส่วนในการเสริมสร้างบุคลิกภาพและปลูกฝังลักษณะนิสัยส่วนตัวของแต่ละคน เพราะครอบครัวเป็นสถานที่แรกที่เด็ก ๆ จะได้รับการอบรมสั่งสอนให้เป็นคนดีตามแบบที่สังคมต้องการ จากการศึกษาของ โสภา ชูพิกุลชัยและคณะ (2542 : 154-155) พบว่า สังคมไทยในปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ภายในครอบครัว บิดามารดามักใช้เวลาส่วนใหญ่กับการกิจนอกบ้าน ทำให้เด็ก

ขาดความรัก ความอบอุ่นซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพ ทำให้เกิดพฤติกรรม เบี่ยงเบน ซึ่งในการศึกษาคครั้งนี้สามารถสรุปลักษณะของบุคลิกภาพของคนในสังคมไทยได้ดังนี้

1. มีลักษณะตัวใครตัวมัน
2. มองโลกในแง่ร้าย
3. เอาัดเอาเปรียบ เห็นแก่ตัว
4. ขาดระเบียบวินัย
5. ขาดความน่าเชื่อถือ
6. ขาดการรักษาวลสงวนตัวซึ่งสุกก่อนห้าม และมีเพศสัมพันธ์ก่อน

การสมรส จนเกิดการตั้งครรภ์นอกสมรส

พฤติกรรมดังกล่าวข้างต้นถ้าเป็นที่ยอมรับกันในสังคม อาจก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม ตามมา โดยเฉพาะการยอมรับในพฤติกรรมทางเพศ ซึ่งอาจส่งผลต่อการท้องนอกสมรสและการ ทอดทิ้งบุตร เนื่องจากขาดความพร้อมในการเป็นมารดา

ฟรอยด์ (Freud, Anna. 1970 : 376-386) ได้กล่าว ถึงแนวคิดเกี่ยวกับแม่ปฏิสนธิบุตร ว่า ในช่วงปีแรกพ่อแม่เป็นสิ่งแวดล้อมแรกของเด็ก ดังนั้นท่าทีของแม่ย่อมมีความสำคัญและมี อิทธิพลอย่างมากต่อบุตรของตน ยิ่งเด็กได้รับความอบอุ่นจากมารดาเท่าใด เด็กยิ่งมี ความไว้วางใจ และเปลี่ยนลักษณะตนเองจากการที่ไม่เคยรักหรือสนใจสิ่งแวดล้อมกลับมาเป็น การรักสิ่งของหรือบุคคลอื่น และมีความสัมพันธ์กับสิ่งอื่น ๆ ได้มากขึ้นเท่านั้น และเมื่อใดที่เด็ก ไม่ได้รับสิ่งที่ทำให้เกิดความอบอุ่นไว้วางใจเด็กก็มักมีปัญหาทางด้านพฤติกรรมไปด้วย ฉะนั้น การทอดทิ้งบุตรของมารดานอกสมรส อาจกล่าวได้ว่ามารดานอกสมรสมีความล้มเหลว ในแง่ของการไม่ได้รับความรักความอบอุ่นในครอบครัวตั้งแต่เยาว์วัย จึงมีผลต่อการพัฒนาการ ทางอารมณ์และจิตใจ ทำให้ไม่สามารถถ่ายทอดความรักที่มีต่อบุตรของตนได้ และปฏิสนธิบุตร ของตนไปในที่สุด ในการเรียนรู้บทบาทของครอบครัวว่าบิดามารดามีบทบาทหน้าที่จะต้อง เลี้ยงดูบุตรให้เจริญเติบโตเป็นคนดีมีผลต่อบุคลิกภาพของเด็ก โดยเฉพาะเด็กที่เริ่มเข้า สู่วัยการเรียนรู้ การปรับตัวให้เข้ากับบุคคล และสถานการณ์ใหม่ ๆ ซึ่งประสบการณ์จาก ครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญในการที่จะช่วยให้เด็กเกิดการปรับตัว มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม เด็กจะ เรียนรู้บทบาทจากบิดามารดาเพื่อนำมาเป็นแบบฉบับในการดำรงชีวิตในวัยผู้ใหญ่ ถ้าครอบครัว หย่าร้างหรือบ้านแตก ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาไม่ดีเด็ก ๆ ก็จะกลายเป็นบุคคลที่ มองโลกในแง่ร้าย เมื่อโตขึ้นก็มักสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น และเพศตรงข้ามได้ลำบาก เป็นคน ที่ไม่รู้จักรักใครจริง และอาจเกิดปัญหาในการสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น (วันทนี วาสิกะสิน. 2526 : 169)

โรเจอร์ (ตรีเรื่อน แก้วกังวาล. 2539 : 117-135 ; อ้างอิงจาก Carl Rogers. 1902-1985) อธิบายว่าบุคลิกภาพของมนุษย์ ถูกหล่อหลอม และผลักดันจากประสบการณ์ ของบุคคลตั้งแต่แรกเกิดเป็นต้นมา และตลอดไปจนจบชีวิต จึงอาจกล่าวได้ว่าประสบการณ์

ของบุคคลเป็นแกนนำบุคลิกภาพ เป็นสิ่งที่บุคคลสำนึกรู้เฉพาะตน (phenomenal field) พฤติกรรมใดๆ ที่บุคคลแสดงออกมา จะอยู่ภายใต้ประสบการณ์เฉพาะตัวของเขามากกว่า ข้อเท็จจริง มนุษย์ทุกคนต่างมีเป้าหมายของชีวิต คือการตระหนักรู้จักตน พอกพอใจในตนเอง และทำกิจกรรมในชีวิตให้เต็มศักยภาพของตน แต่ความปรารถนาดังกล่าว มักไม่สมความปรารถนาเสมอไป เพราะมีอุปสรรคขัดขวางนานาประการ ตั้งแต่วัยเด็กถึงวัยผู้ใหญ่ โดยเฉพาะบรรยากาศในครอบครัวที่ขาดความรักความผูกพันต่อกัน การเลี้ยงดูแบบเข้มงวดมากเกินไปหรือการเลี้ยงดูแบบทิ้งๆ ขว้างๆ จากพ่อแม่ จนทำให้เด็กขาดโอกาสในการพัฒนาทางด้านอารมณ์และจิตใจ ขาดวุฒิภาวะในการยอมรับตนเองและผู้อื่น รู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า มีปัญหาในการปรับตนเองให้เข้ากับผู้อื่น หรือการไม่ยินดียินร้ายกับอะไรๆ และใครๆ ทั้งสิ้น ความรู้สึกเกี่ยวกับตนเอง หรือมโนทัศน์นี้ โรเจอร์ (วิวัน แซงคัม 2542 : 26-27 ; อ้างอิงจาก Rogers, 1965) ได้แบ่งอัตตะมโนทัศน์ออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. ค่านิยมทางการศึกษา (academic value) หมายถึง ความรู้สึกตัวต่อตนเอง ในด้านสติปัญญา ความรู้ แรงจูงใจ ทักษะการอ่าน ความสามารถในการทำงาน และการประกอบอาชีพต่างๆที่เหมาะสม
2. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal relationship) หมายถึง ความรู้สึกที่มีต่อตนเองในด้านเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับผู้อื่น ความสามารถในการคบเพื่อน และการรักษาความเป็นเพื่อน
3. การปรับตัวทางเพศ (sexual adjustment) หมายถึง ความรู้สึกเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวทางเพศ การมีเพศสัมพันธ์ต่อเพื่อนต่างเพศ
4. การปรับตัวทางด้านอารมณ์ (emotional adjustment) หมายถึง ความรู้สึกต่อตนเองเกี่ยวกับความกดดันทางอารมณ์ ความวิตกกังวล ความเครียด และความเหนื่อยหน่ายในชีวิตตนเอง เป็นต้น

ความรู้สึกต่อตนเองนับว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความผูกพันระหว่างมารดาออกสมรสกับบุตรทั้งนี้เพราะความรู้สึกกับตนเองเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการปรับบทบาทตนเองสู่ความเป็นมารดาที่จะต้องให้การดูแลบุตรของตนเองต่อไป (วิวัน แซงคัม. 2542 : 15)

จากการศึกษาเอกสารดังกล่าว พอสรุปได้ว่า บุคลิกภาพของแต่ละบุคคลมีความแตกต่าง และถูกหล่อหลอมมาจากครอบครัว และสภาพแวดล้อมทางสังคมตามโครงสร้างสังคมนั้นๆ ดังนั้นเมื่อเด็กได้รับรู้หรือเรียนรู้จากสังคม ครอบครัว โดยขาดความรักความเข้าใจ ย่อมก่อให้เกิดบุคลิกภาพที่เบี่ยงเบน ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมตามมา ซึ่งในปัจจุบันสิ่งแวดล้อมทางสังคมเปลี่ยนแปลง ครอบครัวห่างเหิน พ่อแม่ทำงานนอกบ้าน ไม่มีเวลาในการดูแลอบรมสั่งสอน ขาดความรักความอบอุ่น ทำให้เด็ก ๆ เรียนรู้กันเองจึงก่อให้เกิดการลองผิดลองถูก กลายเป็นปัญหาทางสังคม โดยเฉพาะปัญหาทางเพศสัมพันธ์ และการทอดทิ้งบุตรหลังคลอด เพราะเด็ก ๆ

เกิดปัญหาต่อการพัฒนาการทางด้านอารมณ์และจิตใจตั้งแต่วัยเด็ก จึงไม่สามารถถ่ายทอดความรักที่มีต่อบุตรได้ ขาดความรักความผูกพันที่มีต่อบุตร

๕ 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับภูมิหลังของมารดานอกสมรส

เนื่องจากการดำเนินชีวิตมักยึดติดกับค่านิยม วัฒนธรรมประเพณีและสภาพสังคม จึงทำให้มารดานอกสมรสไม่ได้รับการยอมรับในการตั้งครรภ์ และคลอดลูกนอกสมรสจากครอบครัวของตนเอง จึงไม่กล้าเปิดเผยตนต่อสังคมและครอบครัว ทำให้ระหว่างตั้งครรภ์เกิดภาวะเครียด วิตกกังวล รู้สึกอับอาย ส่งผลกระทบต่อบุตรในครรภ์ ทำให้มารดาไม่เกิดความรักความผูกพันที่มีต่อบุตร เพราะมีความรู้สึกว่าการที่จะเกิดมาทำให้ตนรู้สึกเจ็บปวด และลำบาก ไม่มีใครต้องการแม้แต่ชายที่เป็นบิดาของบุตร มีความรู้สึกในแง่ลบไม่อาจยอมรับบุตรได้ ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจทอดทิ้งบุตรหลังคลอด (วิวัน เข่งคุ้ม, 2542 : 27)

จากการศึกษาของ สุพร เกิดสว่าง (2528 : 20) โดยศึกษาภูมิหลังด้านครอบครัวของหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาและตัดสินใจทำแท้งพบว่า ส่วนใหญ่ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวเดิมและปัจจุบันของหญิงเหล่านี้ขาดความอบอุ่น พ่อแม่แยกทางกันอยู่และกว่าครึ่งหนึ่งไม่ได้อยู่กับพ่อแม่แต่เช่าหอพักอยู่กับเพื่อนในกรุงเทพฯ ดังนั้นโอกาสที่จะประพาศิตทางเพศจึงมีง่ายขึ้น ทำให้แนวโน้มอัตราการตั้งครรภ์ในหญิงโสดจะมีมากขึ้นเป็นลำดับ โดยเฉพาะหญิงวัยรุ่นซึ่งจะเรียนรู้เรื่องเพศอย่างผิดๆ จากเพื่อนและสื่อ แทนที่จะเรียนรู้ได้จากพ่อแม่และโรงเรียนอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับวัย อันจะช่วยลดปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นได้ แนวคิดเกี่ยวกับภูมิหลังของมารดานอกสมรสสามารถสรุปได้ดังนี้

2.4.1 ความสัมพันธ์ของครอบครัว ครอบครัวถือเป็นสถาบันขั้นพื้นฐานที่ให้กำเนิดชีวิตของเขาเหล่านั้นในฐานะสมาชิกใหม่ มีส่วนกำหนดความอยู่รอดปลอดภัย และเจริญเติบโต รวมทั้งการมีคุณภาพชีวิตที่ดี ครอบครัวเป็นสถานที่ที่ตอบสนองความต้องการของสมาชิกในครอบครัว ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม ตลอดจนการถ่ายทอดความรู้ คีลธรรมจรรยา ประสบการณ์ต่างๆ ที่มีคุณค่า รวมทั้งให้การอบรมสั่งสอนขัดเกลาและเป็นแบบอย่างด้านความรู้สึกนึกคิด พฤติกรรม ปลุกฝังให้เกิดการรับรู้คุณค่าของชีวิต เสริมสร้างบุคลิกภาพสมาชิกในครอบครัวทุกคนให้เป็นคนมีคุณภาพและได้มาตรฐานทางสังคม การที่เด็กจะมีบุคลิกภาพอย่างไร จะเป็นคนดีมีความสุข และสามารถทำประโยชน์แก่สังคม หรือจะเป็นคนด้อยสมรรถภาพที่สร้างปัญหาให้กับตนเองและสังคม ย่อมขึ้นอยู่กับสภาพครอบครัวและวิธีการอบรมเลี้ยงดูเป็นสำคัญ ดังนั้นสมาชิกทุกคนในครอบครัวจะต้องมีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างมาก ประพฤติปฏิบัติต่อกันในทางที่ดีและราบรื่น จึงจะสามารถทำให้สมาชิกในครอบครัวได้รับสิ่งต่างๆ ดังที่กล่าวมามาข้างต้น

สุธีรา นัยจันทร์ (ศติพัฒน์ ยอดเพชร. 2536 : 192 ; อ้างอิงจาก สุธีรา นัยจันทร์ 2530 : 19) ได้กล่าวไว้ว่า ความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวช่วยเสริมสร้างความผาสุก ความราบรื่น ความมั่นคง และความเป็นปึกแผ่นให้แก่ประเทศชาติ เพราะความราบรื่นจะเป็น เครื่องมือที่สำคัญในการป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่า สตรีเข้ามามีส่วนร่วมในตลาดแรงงานเพิ่มมากขึ้น เพราะ ต้องช่วยสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจของครอบครัว และสังคมให้ดีขึ้น แต่ผลเสียอัน ไม่ปรารถนาที่ตามมาก็คือ มารดาต้องห่างเหินจากครอบครัว และหันไปให้ความสำคัญต่อการ ประกอบอาชีพ จนทำให้บทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติ และดูแลเอาใจใส่ต่อครอบครัวลดลง และ ในส่วนของบิดานั้นก็ยังคงแสวงหาบทบาทที่สำคัญในการปฏิบัติหน้าที่การงานนอกบ้าน โดยมองข้ามความจำเป็น ในการแบ่งเบาภาระการดูแลครอบครัวจากมารดา จนก่อให้เกิดความ ไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน จนบางครั้งแต่ละฝ่ายเครียดจากการงานมา ทำให้ทะเลาะเบาะแว้ง และ อาจถึงขั้นหย่าร้างกันไปในที่สุด ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ภายในครอบครัวอย่างมาก โดยเฉพาะเด็ก และเยาวชนขาดการเอาใจใส่ดูแลและถูกทอดทิ้ง ไม่ได้รับความอบอุ่นจาก ครอบครัวดังแต่ก่อน ทำให้เด็กออกเที่ยวเตร่นอกบ้าน คบเพื่อนและอาจจบลงด้วยการมี เพศสัมพันธ์นอกสมรส จนก่อให้เกิดปัญหาการการตั้งครรภ์นอกสมรส และทอดทิ้งบุตรโดย ขาดความรับผิดชอบ ดังนั้นความสัมพันธ์ที่ดีของสมาชิกในครอบครัวย่อมส่งผลดีให้แก่สังคม และปัจจัยที่ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวก็คือ ระบบของครอบครัวที่จัดวางหน้าที่ของ ครอบครัวไว้ให้สมาชิกปฏิบัติตามได้อย่างเหมาะสม จากการศึกษาของ กมลลา แสงสีทอง (ศติพัฒน์ ยอดเพชร. 2536 : 193 ; อ้างอิงจาก กมลลา แสงสีทอง 2526 : 8) กล่าวว่า สัมพันธภาพภายในครอบครัว เป็นสัมพันธภาพตามบทบาทที่คนเรามีต่อสมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัว ถ้าความสัมพันธ์เป็นแบบการปรองดองรักใคร่กลมเกลียวกันในครอบครัวนับว่า เป็นลักษณะสัมพันธภาพที่ดี แต่ถ้าเป็นความขัดแย้งหรือมีความรู้สึกที่เป็นอริต่อกัน ถือว่าเป็น ลักษณะของสัมพันธภาพที่ไม่ดีภายในครอบครัว ความสัมพันธ์ในครอบครัวประกอบไปด้วยองค์ ประกอบหลายๆ องค์ประกอบดังนี้

2.4.1.1.ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและบุตร ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการเจริญเติบโตทั้งทางร่างกาย และจิตใจ ของบุคคล ซึ่งขึ้นอยู่กับองค์ประกอบและปัจจัยหลาย ๆ ประการในการที่จะเลี้ยงดูบุตรไม่ให้เกิด ปัญหาครอบครัว และปัญหาสังคมต่อไป ฉะนั้นการจะมีบุตรต้องมีความพร้อมโดยคำนึงถึงฐานะ ทางเศรษฐกิจ ความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ เพราะถ้ามีบุตรเมื่อยังไม่พร้อม อาจเกิดการ ไม่ยอมรับบุตรของตนเอง และทำให้เกิดการตัดสินใจทอดทิ้งบุตรได้

2.4.1.2 การอบรมเลี้ยงดู เป็นที่ยอมรับกันว่าการอบรมเลี้ยงดูเด็ก เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพ เพราะการอบรมเลี้ยงดู ก็คือการขัดเกลา ปลูกฝังค่านิยม วัฒนธรรมความเชื่อและทัศนคติ โดยผ่านกระบวนการ การมีปฏิสัมพันธ์กัน

ระหว่างพ่อแม่และลูก ซึ่งรวมทั้งการแสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมาควบคู่ไปกับการเลี้ยงดู และฝึกพฤติกรรม การอบรมเลี้ยงดูเป็นกระบวนการ ที่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องทุกขณะที่เด็กใช้ชีวิต ร่วมกับบิดามารดา มีผลต่อพฤติกรรมในปัจจุบันและสะสมเป็นศักยภาพที่จะแสดงออกในอนาคต เด็กจะมีพฤติกรรม หรือการแสดงออกที่เหมาะสมหรือไม่เพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับกระบวนการเลี้ยงดูของแต่ละครอบครัว ซึ่งมีความแตกต่างกันตามความเชื่อ ความเคยชินและลักษณะนิสัยประจำของคนในกลุ่มที่แตกต่างกัน จากการศึกษา ของทัศน ทองภักดี (ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร. 2543 : 6-7 ; อ้างอิงจาก ทัศน ทองภักดี 2539 : 6-7) ได้แบ่งรูปแบบของการอบรมเลี้ยงดูเด็กไว้ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน คือ การที่บิดามารดา มีการปฏิบัติต่อบุตรของตนด้วยความรักใคร่ เอาใจใส่สนใจทุกซอกทุกซอของบุตรมาก มีความใกล้ชิดกับบุตร และทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับบุตรตลอดเวลา

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง การที่บิดามารดา ได้อธิบายเหตุผลให้แก่บุตรในขณะที่มีการส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของบุตร หรือลงโทษบุตร นอกจากนั้นบิดามารดาที่ใช้วิธีการนี้ยังให้รางวัลและลงโทษบุตร อย่างเหมาะสมกับการกระทำของบุตร มากกว่าที่จะปฏิบัติต่อบุตรตามอารมณ์ของตนเอง การกระทำของบิดามารดาจะเป็นเครื่องช่วยให้บุตรได้เรียนรู้และรับทราบถึงสิ่งที่ควรและไม่ควรทำ นอกจากนั้นยังช่วยให้บุตรสามารถจะทำนายว่าตนจะได้รับรางวัลหรือถูกลงโทษจากบิดามารดา หลังจากที่ตนกระทำพฤติกรรมต่างๆ มาแล้ว

3. การอบรมเลี้ยงดูเด็กแบบลงโทษทางกายหรือทางจิต หมายถึง บิดามารดาใช้วิธีการทำโทษทางกายหรือทางจิตกับเด็ก การลงโทษทางกาย หมายถึง การที่ผู้ปกครองเลือกวิธีการทำโทษเมื่อเด็กทำคนไม่เหมาะสมด้วยการตี หยิก ดบ เตะ ซึ่งเป็น การกระทำที่เด็กเจ็บหรือทรมานกาย นอกจากการทำโทษทางกายแล้ว ผู้ปกครองอาจใช้การลงโทษทางจิตด้วยการดุด่าว่ากล่าว การดัดสีทริชของเด็ก หรือการเพิกเฉยต่อเด็กไปชั่วขณะหนึ่ง

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม หมายถึง การออกคำสั่งให้เด็กทำตามแล้วผู้ใหญ่คอยตรวจตราใกล้ชิด ว่าเด็กทำตามที่ต้องการหรือไม่ ถ้าเด็กไม่ทำตาม ก็จะลงโทษเด็กด้วยวิธีการต่างๆ แล้วแต่ว่าจะใช้ วิธีการเลี้ยงดูแบบควบคุมนี้ ถ้าผู้ปกครองมีการควบคุมน้อยก็อาจปล่อยให้เด็กได้รู้จักคิดตัดสินใจเองว่าควรทำหรือไม่ควรทำสิ่งใด และเปิดโอกาสให้เด็กเป็นตัวของตัวเองบ่อยครั้ง โดยไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเด็กมากนัก เด็กก็สามารถพัฒนาไปตามขั้นตอนได้

วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่กล่าวข้างต้นนั้น การเลี้ยงดูแบบให้ความรัก ความอบอุ่น มักเป็นวิธีการที่ดีที่สุด เพราะจะช่วยให้เด็กมีการพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์ ความมั่นคงทางอารมณ์ มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม การให้ความรักและความเอาใจใส่ต่อเด็กสำคัญมาก เพราะเด็กที่ขาดความรักความอบอุ่น ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ เด็กจะอยู่ในลักษณะถูกทอดทิ้ง เขาจะ

มีชีวิตอยู่โดยความรู้สึกที่อ้างว้าง ขาดหลักยึด มีความหวั่นไหวในจิตใจ ขาดความอ่อนโยน และเต็มไปด้วยความแข็งกระด้าง เห็นแก่ตัว ขาดความเมตตากรุณา มีพฤติกรรมที่ชาเย็น เมื่อเขาเหล่านั้นเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ก็ยากที่จะปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความรักความเมตตาได้ เขาจะไม่รู้จักการให้อภัย ก้าวร้าว หยาบคาย (ลัทธิคัลลิส เกษมเนตร. 2543 : 9) ส่งผลกระทบต่อปัญหาทางสังคม โดยเฉพาะปัญหาการตั้งครรภ์ และทอดทิ้งบุตร เพราะบุคคลเหล่านี้ไม่เคยได้รับความรักจากใคร จึงไม่สามารถแสดงความรักต่อผู้อื่นได้ เมื่อคลอดบุตรนอกสมรสที่ขาดความรักรับผิดชอบจากฝ่ายชาย จึงทำให้มารดานอกสมรสตัดสินใจได้ง่ายขึ้น ต่อการทอดทิ้งบุตรภายหลังคลอด เพราะขาดความผูกพันต่อบุตรที่เกิด

2.4.1.3. การแสดงบทบาทของบิดามารดา เด็ก ๆ ต้องเรียนรู้บทบาทของครอบครัวว่าบิดามารดามีบทบาทหน้าที่อย่างไร ถ้าเด็กอยู่ในครอบครัวที่สมบูรณ์ย่อมส่งผลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพไปในทิศทางที่ดีในอนาคตของเด็ก โดยเฉพาะเด็กที่เริ่มเข้าสู่วัยเรียนรู้ เพราะวัยนี้เป็นวัยที่เรียนรู้เรื่องการปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่น และสถานการณ์ใหม่ ๆ ซึ่งประสบการณ์จากครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญในการที่จะช่วยให้เด็กปรับตัว และมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม เพราะเด็ก ๆ จะคอยสังเกต และเลียนแบบการแสดงบทบาทของพ่อแม่ ถ้าพ่อแม่แสดงบทบาทได้ตรงกับความเป็นจริง เด็กย่อมเรียนรู้การเป็นพ่อเป็นแม่ที่ดี และเลียนแบบตามบทบาทนั้น ๆ การเรียนรู้บทบาทของบิดามารดาก็เพื่อนำมาเป็นแบบฉบับในการดำรงชีวิตเมื่อถึงวัยผู้ใหญ่ ถ้าครอบครัวเหลือแต่บิดาหรือมารดาเพียงอย่างเดียวบทบาทหรือความประพฤติที่เหมาะสมกับเพศอาจเกิดขึ้นได้ยาก เด็กจะกลายเป็นผู้ที่มีทัศนคติมองโลกในแง่ร้าย เมื่อโตขึ้นก็สร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นและเพศตรงข้ามได้ลำบาก ไม่รู้จักรักใคร่จริง และอาจเกิดปัญหาสัมพันธ์ทางเพศกับเพศชายได้ เมื่อมีการตั้งครรภ์ขึ้นอาจไม่มีความผูกพัน และทอดทิ้งบุตรได้ในที่สุด การที่บิดามารดาเป็นผู้ให้ความรู้ในเรื่องเพศกับเด็กนั้นเป็นการปลูกฝังค่านิยมที่ดีในเรื่องเพศให้ติดตัวและกลายเป็นสิ่งที่ซึมซับและรับมาเป็นส่วนหนึ่งของความนึกคิดและนิสัยที่ติดมาเพื่อเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพก็จะได้ไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับสังคม เด็กจะสามารถที่จะเลือกคู่ครอง และปรับตัวได้ดีในคู่สมรสเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ และสามารถทำหน้าที่ที่ดี ในบทบาทของการเป็นพ่อเป็นแม่ในอนาคต (วันทนี วาสิกะสิน. 2526 : 169) ถ้าเด็กได้รับประสบการณ์ของครอบครัวที่แตกแยกหรือบ้านแตก ขาดคนใดคนหนึ่งไป เด็กจะไม่ได้รับแบบฉบับของการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องและสมบูรณ์ เพราะเด็กชายหญิงต่างต้องเรียนรู้ทั้งลักษณะของทั้งบิดามารดา เด็กหญิงเรียนรู้บทบาทของบิดาเพื่อจะได้รู้วาทะบทความรับผิดชอบของผู้ใหญ่ชายเป็นอย่างไร เด็กชายเรียนรู้ถึงสภาพอ่อนโยนของความเป็นแม่ ถ้าครอบครัวขาดพ่อหรือแม่อ่อนโยนก่อให้เกิดปัญหาการปรับตัวต่อเพศตรงข้าม มีปัญหาด้านบุคลิกภาพ ซึ่งเป็นผลต่อชีวิตคู่ในอนาคต และอาจประสบกับปัญหาการเป็นมารดานอกสมรส เพราะเด็กจะขาดการเรียนรู้เรื่องเพศที่ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งปัญหาการเป็นมารดานอกสมรสนี้ส่งผลกระทบต่อทั้งปัญหาคอรัวและสังคม โดยเฉพาะมารดานอกสมรสที่เป็นวัยรุ่น การที่

บิดามารดาจะยอมรับสภาพของการมีลูกนอกสมรสของลูกสาวได้หรือไม่นั้นก็ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์เดิมของบิดามารดาที่มีต่อลูกสาว การที่บิดามารดาเข้าใจและให้อภัยต่อลูกสาวนั้นย่อมช่วยลดปัญหาทางด้านอารมณ์และจิตใจของมารดานอกสมรสได้ แต่ถ้ายอมรับไม่ได้หญิงนอกสมรสกับลูกที่ขาดบิดาก็ต้องเผชิญชีวิตกันตามลำพัง

2.4.2.สภาวะด้านสังคมและจิตใจ การที่บุคคลแต่ละคนจะมีความสามารถในการเลือกหรือตัดสินใจในการดำเนินชีวิตหรือแนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่างที่เผชิญอยู่ในชีวิตประจำวันได้มากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

2.4.2.1 องค์ประกอบทางด้านร่างกาย (biological factor) หมายถึง ลักษณะทางกายภาพของคนแต่ละคน ซึ่งมีติดตัวมาแต่กำเนิดและอาจเปลี่ยนแปลงไปได้ตามองค์ประกอบทางจิตใจและสังคม เช่น รูปร่างหน้าตา สีผิว สภาวะความเจ็บป่วย เป็นต้น

2.4.2.2 องค์ประกอบทางด้านจิตใจ (psychological factor) หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ สุขภาพจิต บุคลิกภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งเกิดมีขึ้นตามพัฒนาการทางร่างกาย และสังคมของบุคคลนั้นๆ ประกอบไปด้วย การรับรู้ตนเอง และรู้จักคุณค่าในตนเอง

2.4.2.3 องค์ประกอบทางด้านสังคม (social factor) หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตของคนแต่ละคน ในการที่จะอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างมีระเบียบซึ่งผลกระทบมาจาก องค์ประกอบทางด้านร่างกาย และจิตใจของกลุ่มคนต่างๆ ในสังคม ประกอบด้วยการมีปฏิสัมพันธ์กับครอบครัว การมีสัมพันธภาพที่ต่อเนื่อง แบบฉบับการเลี้ยงดู ระบบการศึกษา และระบบสวัสดิการสังคม เป็นต้น

2.4.3. สภาวะทางด้านสภาพแวดล้อม สภาวะแวดล้อม หมายถึง สภาวะการณ์ต่างๆ ที่อยู่รอบๆ ตัวบุคคลทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ทั้งทางกายภาพ ทางสังคม และวัฒนธรรม ซึ่งมีอิทธิพลต่อชีวิต และการพัฒนาการของบุคคล ในการปรับตัว และแสดงพฤติกรรมต่างๆ

ในดิงเกล (วีนัน เซงคัม. 2542 : 33-36 ; อ้างอิงจาก Nightingale. 1966) ได้แบ่งสิ่งแวดล้อมออกเป็น 3 ด้าน ดังต่อไปนี้

2.4.3.1. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพประกอบไปด้วย ความสะอาด อากาศบริสุทธิ์ แสงสว่าง น้ำ ความอบอุ่น กลิ่น เสียง และอื่นๆ เป็นสิ่งที่ควรให้ความสนใจเช่นเดียวกัน เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศของสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น ส่งผลต่อการมีสุขภาพที่ดีทั้งกายและใจ

2.4.3.2 สิ่งแวดล้อมด้านจิตใจ ในดิงเกล (Nightingale) ได้ตระหนักถึงอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมด้านร่างกายที่มีผลต่อสภาพจิตใจของบุคคล โดยกล่าวว่าถ้าสิ่งแวดล้อมทางด้านร่างกายไม่เหมาะสม ย่อมทำให้บุคคลมีความเครียดทางกาย ซึ่งจะส่งผลกระทบโดยตรงต่อสภาพทางด้านอารมณ์ของบุคคล สภาวะที่บุคคลเจ็บป่วยอยู่นั้นจำเป็นต้องได้รับการกระตุ้นจิตใจจากสิ่งแวดล้อมด้วย แต่อย่างไรก็ตาม องค์ประกอบของสิ่งแวดล้อม อาจจะให้ผลทั้งทางด้านบวก และลบต่อจิตใจของบุคคลได้ ฉะนั้นผู้ที่ช่วยกระตุ้นควรจะมีตระวังในการกระตุ้นด้านจิตใจด้วย

2.4.3.3. สิ่งแวดล้อมด้านสังคม เป็นสิ่งแวดล้อมทางกายที่อยู่มนุษย์ในชุมชนในบ้านในครอบครัว ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์และวัฒนธรรม ซึ่งมีอิทธิพลต่อการป้องกันสุขภาพอนามัย การพัฒนาการ การปรับตัวและการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคล

จากสิ่งที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า ภูมิหลังของมารดานอกสมรสทางด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู และบุคลิกภาพตัวตนของมารดานอกสมรส มีผลต่อการตั้งครร์ภักดิ์ นอกสมรสและการทอดทิ้งบุตรและข้อสำคัญคือ การขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศศึกษา และการวางแผนครอบครัวที่ถูกต้อง และครอบครัวในสังคมไทยเรายังไม่เปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ได้เรียนรู้เรื่องเพศศึกษาอย่างเหมาะสมตามวัย จึงทำให้เด็ก ๆ ไปเรียนรู้จากแหล่งอื่น เช่น จากเพื่อนโดยขาดความเข้าใจ จนเกิดมีเพศสัมพันธ์กันขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาตามมา เพราะการไม่รู้ในเรื่องของเพศศึกษา และการวางแผนในการคุมกำเนิด เป็นผลทำให้มารดานอกสมรสไม่รู้จักการป้องกันตนเอง เกิดการพลาดพลั้งตั้งครร์ภักดิ์นอกสมรส ในขณะที่ยังไม่มีความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ รวมทั้งสภาพแวดล้อมทางสังคมขาดการยอมรับผู้ที่อยู่ในสภาวะการเป็นมารดานอกสมรส จึงเป็นผลให้เกิดความเครียด ไม่กล้าไปขอคำแนะนำ และพยายามหาทางออกให้กับตนเองด้วยการทอดทิ้งบุตร เพื่อไม่ให้ใครรับรู้ในสิ่งที่ตนกระทำ ซึ่งการตั้งครร์ภักดิ์นอกสมรสนั้น สังคมไทยยังไม่ให้การยอมรับ และมีค่านิยม วัฒนธรรมเกี่ยวกับเรื่องเพศที่ว่าผู้หญิงจะตั้งครร์ภักดิ์ได้นั้นต้องผ่านการแต่งงานตามประเพณีเป็น ระบบครอบครัว ถูกต้องตามกฎหมายและศาสนาเท่านั้น ฉะนั้นผู้หญิงที่ตั้งครร์ภักดิ์ นอกสมรสถือว่าเป็นตราบาป เป็นคนไม่ดี ลำบาก และส่งผลกระทบต่อสภาวะจิตใจ สังคมในอนาคตของมารดานอกสมรส ทำให้เกิดความอับอาย ถูกประณามจากสังคม กลายเป็นปัญหาทางด้านอารมณ์ และจิตใจของมารดานอกสมรส ส่งผลต่อการตัดสินใจทำแท้งหรือการทอดทิ้งบุตรหลังคลอด สภาวะแวดล้อมที่เกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อมารดานอกสมรสนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ด้าน ดังนี้ คือ

1. ด้านกายภาพ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ทั้งสิ้น (วิวัฒน์ ช่างคุ้ม. 2542 : 36 ; อ้างอิงจาก Jones. 1947) การจัดสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมจะช่วยให้บุคคลมีความสดชื่นอบอุ่น ฉะนั้นมารดานอกสมรส ถ้ามีสถานที่พักพิงชั่วคราวอำนวยความสะดวก และเหมาะสมกับการดาานอกสมรส จะทำให้มารดานอกสมรสมีสุขภาพจิต และสุขภาพกายที่ดีขึ้น ช่วยลดความเครียด คลายความวิตกกังวลลง ทำให้มีเวลาที่จะทบทวนตนเอง ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความคิดหันมายอมรับบุตร และเลี้ยงดูบุตรด้วยตนเอง

2. ด้านจิตสังคม มารดานอกสมรสที่ไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม และบุคคลรอบด้านย่อมเกิดผลกระทบต่อจิตใจ เกิดความท้อแท้ ผิดหวัง ฉะนั้นถ้าสิ่งแวดล้อมทางสังคมให้การยอมรับ คือครอบครัวเดิม หรือบุคคลรอบข้างให้การยอมรับ อาจช่วยให้มารดานอกสมรสเลือกการตัดสินใจที่ถูกต้องและเหมาะสม และให้ความสนใจบุตรของตนเองสามารถสร้างความสัมพันธ์กับบุตรได้ง่ายขึ้น

✖ 2.5 ความรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐานทางสังคม (Norms)

บรรทัดฐาน เป็นวัฒนธรรมที่มนุษย์ในแต่ละสังคมยึดถือเป็นมาตรฐานกำหนดการกระทำใดถูกและการกระทำใดผิด ยอมรับได้หรือไม่ได้ มนุษย์สร้างบรรทัดฐานขึ้นมาเพื่อควบคุมและเป็นแนวทางที่ใช้ปฏิบัติต่อกันทางสังคม และยังได้กำหนดสถานภาพและตำแหน่งต่างๆให้คนในสังคมได้ติดตัวไว้เพื่อให้แต่ละคนรู้ว่าตนเองมีพันธะต้องเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับคนอื่นในฐานะอะไร บรรทัดฐานและสถานภาพจึงเป็นสิ่งที่ต้องมีควบคู่กัน บุคคลต้องรู้ว่าตนมีสถานภาพใดและมีบรรทัดฐานอะไรสำหรับการแสดงบทบาทตามสถานภาพนั้นๆ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าบรรทัดฐานทางสังคม เป็นองค์ประกอบหนึ่งของโครงสร้างทางสังคม ที่กำหนด ความหมายทางสังคมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์ได้แก่ การจัดระบบระเบียบแบบแผนของความสัมพันธ์ทางเพศ ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งสิ่งดังกล่าวก็คือระบบสัญลักษณ์ชนิดหนึ่ง ที่คนในสังคมกำหนดขึ้นมารับรู้ร่วมกัน และคาดหวังให้สมาชิกของสังคมกระทำตาม หากสมาชิกคนใดไม่ปฏิบัติตามย่อมกลายเป็นคนเบี่ยงเบนฝ่าฝืนบรรทัดฐาน ย่อมได้รับการตอบโต้จากคนอื่น ๆ ในสังคมอย่างใดอย่างหนึ่งเสมอ บรรทัดฐานช่วยควบคุมให้บุคคลอยู่ในกรอบของสังคม ซึ่งการควบคุมทางสังคมนั้นมีอยู่หลายวิธี เช่นการลงโทษผู้ฝ่าฝืนและการให้รางวัลแก่ผู้ปฏิบัติตาม การลงโทษเป็นวิธีการที่ใช้กันทั่วไปตั้งแต่ในครอบครัวจนถึงการลงโทษโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ คือการควบคุมที่เป็นทางการ (formal control) และการควบคุมที่ไม่เป็นทางการ (informal control) และการควบคุมแบบไม่เป็นทางการที่กระทำโดยญาติพี่น้องและชาวบ้านนั้น เป็นการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดผลกระทบกระเทือนทางจิตใจและอารมณ์ แก่ผู้กระทำหรือผู้ฝ่าฝืนบรรทัดฐานทางสังคมอย่างมาก โดยเฉพาะการกระทำที่เกี่ยวข้องกับบรรทัดฐานทางเพศ (sexuality norms) เพราะ พฤติกรรมในเรื่องเพศเป็นพฤติกรรมหนึ่งที่ผูกพันคาบเกี่ยวกับการตัดสินใจถูกผิด ในเชิงศีลธรรมหากมีการละเมิดเกิดขึ้นยอมนำไปสู่การปฏิบัติการโต้ตอบจากสมาชิกทางสังคมอย่างรุนแรงมากกว่าการละเมิดบรรทัดฐานอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับศีลธรรมธรรม (สุปาจริย์ วิชัยโรจน์. 2530 : 93) แต่การควบคุมพฤติกรรมหญิงชาย ไม่ให้มีการละเมิดบรรทัดฐานทางเพศนั้น ส่วนใหญ่กฎเกณฑ์ต่างๆ จะเน้นและควบคุมเข้มงวดในเพศหญิงมากกว่าเพศชายเพราะสังคมให้การยอมรับในพฤติกรรมทางเพศที่แตกต่างกัน โดยยึดเกณฑ์มาตรฐาน ช้อน (double standard) ทำให้เพศชายหญิงถูกพิจารณาตัดสินอย่างแตกต่างกัน ในพฤติกรรมเดียวกัน จากการศึกษาสังคมยึดเกณฑ์ดังกล่าวทำให้ฝ่ายชายแสวงหาความสุขทางเพศ โดยเน้นความพึงพอใจของตนและความสุขทางกายโดยขาดความรับผิดชอบ เนื่องจากกฎเกณฑ์ที่สร้างขึ้นมาั้นเพศชายมีส่วนในการครอบงำและสร้างขึ้น เพราะระบบสังคมให้ความสำคัญและยกย่องให้ชายเป็นใหญ่เน้นการ

สืบสายเลือดทางฝ่ายชาย ทำให้ผู้ชายมีโอกาสในการกำหนดกฎเกณฑ์ขึ้นมา เพื่อผลประโยชน์ของเพศชาย ประกอบกับเหตุผล ทางสรีระวิทยาที่เพศหญิงจะต้องตั้งครรภ์ และให้กำเนิดบุตร ในขณะที่เพศชายไม่ต้องแบกรับภาระนี้ (สุชาติ รัชชกุล. 2541 : 35-37 ; อ้างอิงจาก Reiss. 1960) ดังนั้นเมื่อมีการละเมิด ฝ่ายหญิงจะถูกสังคมลงโทษอย่างรุนแรงทั้งทางตรง และทางอ้อม นับตั้งแต่การดุด่าทรมาน จนถึงการประณามและการลงโทษตามกฎหมาย บรรทัดฐานทางเพศนั้นไม่เพียงแต่ทำหน้าที่ควบคุมพฤติกรรมต่างๆ เท่านั้น ยังเป็นตัวกำหนดแบบแผนของ ความประพฤติและการปฏิบัติตนในสังคม โดยผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (socialization) และปลูกฝังความเชื่อที่ว่าผู้หญิงทุกคนต้องการเป็นแม่ ต้องการมีบุตร และบุตรทุกคนต้องการแม่ ซึ่งเป็นการกำหนดบทบาท และภาระหน้าที่ในความรับผิดชอบต่อการเลี้ยงดู บุตร ซึ่งบทบาทเหล่านี้กำจัดการสิทธิและโอกาสในการทำงาน และการพัฒนาศักยภาพของผู้หญิง ให้เจริญเต็ม ความสามารถ และความเชื่อดังกล่าวนี้อาจมีอิทธิพลสูงต่อภาพอุดมคติของเพศหญิง และซึมซับ (internalize) ไปในความรู้สึกนึกคิด และจิตสำนึกทำให้พร้อมที่จะปฏิบัติตาม และหากมีการละเมิดถือว่า มีความผิดและยินยอมรับโทษจากสังคม

จากการศึกษา ของวีเวอร์ (สุชาติ รัชชกุล. 2541 : 39 ; อ้างอิงจาก Veever. 1978 : 42-56) ที่ได้ศึกษาในหญิงที่มีความไม่ต้องการมีบุตรจากการสัมภาษณ์พบว่า สตรีเหล่านี้ได้รับแรงกดดันทั้งทางตรง และทางอ้อมเสมอๆ เพื่อให้ยอมรับการมีลูก รวมทั้งรู้สึกว่าตนเองถูกประทัບตราว่าเป็นผู้เบี่ยงเบน เห็นแก่ตัว ไร้ศีลธรรม ไม่มีความเป็นผู้หญิงและเป็นผู้มีความผิด ปกติ จากการยึดมั่นในบรรทัดฐานทางเพศดังกล่าว ทำให้ผู้หญิงต้องตกอยู่ในสภาพเป็นผู้ผิดถ้าเกิดการตั้งครรภ์ และมีการทอดทิ้งบุตรหรือการไม่ยอมรับการมีบุตร ผู้หญิงจะถูกตราหน้าว่าเป็นคนไม่ดีมีพฤติกรรมชั่วร้าย ดังนั้นถ้ามีการตั้งครรภ์นอกสมรสขึ้นจะปกปิด และลักลอบทำแท้ง หรืออยู่อย่างหลบๆ ซ่อนๆ จนกว่าจะคลอดและแอบทิ้งบุตรไว้โดยไม่เปิดเผยข้อมูลของตนเอง เพื่อไม่ให้มีผู้ใดติดตามได้

กล่าวโดยสรุป กรอบบรรทัดฐานทางเพศที่สังคมแต่ละสังคมกำหนดขึ้นเพื่อเป็น ตัวควบคุมพฤติกรรมทางเพศของผู้ชาย ผู้หญิงให้อยู่ในขอบเขตจำกัด และเน้นไปที่ตัวผู้หญิงเสีย ส่วนมาก โดยเฉพาะสังคมไทยผู้หญิงจะได้รับการอบรมให้ระมัดระวังในเรื่องความสัมพันธ์ จันท์ชู้สาวกับเพศชาย สอนให้รู้ว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องน่าอับอาย ไม่ควรนำมาพูดคุยโดยเฉพาะ ผู้หญิงไม่ควรรับรู้เรื่องเพศ ต้องมีความระมัดระวังและสำรวมในเรื่องเพศ การจะมีความสัมพันธ์ทางเพศ และมีบุตรได้นั้นต้องเข้าสู่ระบบครอบครัว มีการแต่งงานที่ถูกต้องตามประเพณี ฉะนั้น การตั้งครรภ์นอกสมรส จึงเป็นสิ่งที่สังคมประณามไม่ให้การยอมรับ ถูกตักเตือนและถูกตราหน้าว่าสาส์อนทางเพศ ส่งผลกระทบต่ออารมณ์ และจิตใจทำให้มารดานอกสมรสมีพฤติกรรมปิดบัง ซ่อนเร้น จึงอาจกล่าวได้ว่า บรรทัดฐานทางเพศเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มารดานอกสมรสนำมา เป็นเงื่อนไขในการตัดสินใจทอดทิ้งบุตร

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเป็นมารดานอกสมรสในต่างประเทศ

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเป็นมารดานอกสมรสในต่างประเทศ พบว่า มีผู้ศึกษาวิจัยในสาระสำคัญที่ใกล้เคียงกับงานวิจัยมีดังนี้

เชสท์ที และคณะ (Cheasty & others. 1998 : 198 -201) ได้ศึกษาถึงปัญหาที่มีผลต่อสตรีตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์พบว่า การตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนา เป็นเหตุการณ์ชีวิตที่นำมาซึ่งปัญหาทางด้านร่างกาย และจิตใจมากมายได้แก่ การสร้างสัมพันธภาพ การคิดว่าตนเองไร้ค่า ภาวะเก็บกด ความคิดอยากฆ่าตัวตาย และภาวะเสี่ยงต่อการติดโรคสัมพันธุ์

เบอร์ก (ศิริพร หนูนวล. 2541 : 28 ; อ้างอิงจาก Burk.1971 : abstract) ได้ศึกษาถึงสตรีที่กินยาฆ่าตัวตายที่มารักษาในโรงพยาบาลประเทศออสเตรเลียพบว่าสตรีร้อยละ 12 ของสตรีวัยเจริญพันธุ์จากจำนวน 58 คนที่อยู่ระหว่างการตั้งครรภ์ 4 เดือน เป็นสตรีโสดที่ยังไม่ได้แต่งงาน สาเหตุการกินยาฆ่าตัวตายมาจากการหนีปัญหาชีวิตในสภาวะการตั้งครรภ์

ลอว์เดอเลและบอย (Lauderdale & Boyle. 1994 : unpagged) ได้ศึกษากลุ่มมารดานอกสมรสที่ตัดสินใจยกบุตรให้คนอื่นรับไปอุปการะ หรือเป็นบุตรบุญธรรม จำนวน 12 คน พบว่า มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของมารดานอกสมรสได้แก่ การมีประสบการณ์ที่เจ็บปวดมาก่อนการตั้งครรภ์ ซึ่งมารดานอกสมรสกลุ่มนี้ได้ให้เหตุผลในความไม่ต้องการบุตรไว้ว่า ตนเองไม่รู้สึกรักผูกพันกับบุตร ไม่รู้จะตัดสินใจอย่างไร ยินดีที่จะยกบุตรให้คนอื่น ยังมีความโกรธ รู้สึกอับอาย สูญเสีย รู้สึกผิดศีลธรรม และรู้สึกทุกข์ใจกับเหตุการณ์ที่ประสบมาตลอดเวลา

เฮนส์ชอร์ว (Henshaw,S.K. 1994 : 76) พบว่า การตัดสินใจของผู้หญิงที่ตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนานั้น ความจริงการทำแท้งเป็นเพียงปลายเหตุ และเป็นเพียงทางออกทางหนึ่งของการตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาเท่านั้น เพราะถ้าตัดสินใจเลือก การตั้งครรภ์ต่อไป นอกจากจะต้องเผชิญปัญหาภาวะเศรษฐกิจที่ต้องใช้จ่ายในการเลี้ยงดู และให้การศึกษาแล้ว สิ่งตามมาในหญิงบางรายคือ ความอับอาย ความรู้สึกด้อยคุณค่าจากการตีตราจากสังคม และการไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัวของตนเอง บางรายต้องออกจากโรงเรียน ออกจากงาน ใช้ชีวิตอยู่อย่างหลบๆซ่อนๆและไม่มีศักดิ์ศรีจนกว่าจะคลอดจึงมักคิดทำแท้ง หรือถ้าตั้งครรภ์ต่อก็มักไม่ต้องการบุตร และวางแผนการไว้ล่วงหน้าในการทอดทิ้งบุตรหลังคลอด โดยแจ้งชื่อเท็จ ไม่ได้รับการฝากครรภ์ ไม่นำบัตรประชาชนมา หลังคลอดบุตรแล้วพยายามหลบหนีกลับไปโดยไม่แจ้งให้พยาบาลรับทราบ เป็นต้น

3.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการเป็นมารดานอกสมรสในประเทศ

ปริญดา ตีตัง (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรมของมารดานอกสมรสที่มีแนวโน้มในการทอดทิ้งบุตร ในบ้านพักฉุกเฉิน 2 และ 3 โดยการสัมภาษณ์ระดับลึก (in-depth interview) พบว่าเหตุผลของการมีแนวโน้มทอดทิ้งบุตรของมารดานอกสมรสมี 5 ประการได้แก่

1. สงสารและเป็นห่วงอนาคตของบุตร
2. เพราะความไม่ปลอดภัยของบุตร
3. บุตรเป็นภาระที่เกินเลย
4. เพราะอับอายญาติพี่น้องในครอบครัวและคนในสังคม
5. ไม่มีความรู้สึกผูกพันกับบุตร

กมลวรรณ เปรมวิชัย (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาของสตรีที่เป็นมารดานอกสมรสที่มารับบริการจากบ้านพักฉุกเฉิน 2 และ 3 พบว่ามารดานอกสมรสมีปัญหาคือต้องการการบำบัดทางสังคมและการบำบัดทางจิตใจได้แก่ การดูแลสุขภาพอนามัยก่อนและหลังคลอด การให้คำปรึกษา การแนะแนวอาชีพ ซึ่งการดูแลสุขภาพทางจิตใจที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งได้แก่ การให้กำลังใจ และการสนับสนุนทางด้านอารมณ์ เพื่อลดความเครียดจากสภาวะการเป็นมารดานอกสมรส และเป็นแนวทางในการเปลี่ยนค่านิยม และทัศนคติต่อตนเองในทางที่เหมาะสมต่อไป

ภัทรา สาริชีวิน (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลาง เพื่อลดความเครียดที่มีต่อการดำเนินชีวิตของมารดานอกสมรส ในระยะตั้งครรภ์ที่บ้านพักฉุกเฉิน พบว่า การให้คำปรึกษาสามารถช่วยทำให้มารดานอกสมรสได้ระบายความรู้สึกและความกดดันภายในจิตใจ สามารถที่จะแก้ไขปัญหาวิตถิ์ได้ดีขึ้น เกิดการยอมรับตนเอง เข้าใจตนเองมากขึ้น และสามารถมองเห็นแนวทาง และบอกถึงการตัดสินใจเกี่ยวกับบุตรในครรภ์และการดำเนินชีวิตต่อไปในอนาคตได้อย่างเหมาะสม

สุพัตรา ไบสมุท (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การประยุกต์ใช้แนวคิดการสนับสนุนทางสังคมต่อการบริการสำหรับมารดานอกสมรส เพื่อเตรียมตัวสำหรับการดูแลบุตรที่จะเกิดมาและ ผลของการที่มารดานอกสมรสได้รับการช่วยเหลือทางสังคมในด้านต่าง ๆ ช่วยให้มารดานอกสมรสลดภาวะความตึงเครียดในด้านต่าง ๆ ได้ สามารถสร้างความรู้สึกในเชิงบวก และทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนแนวคิดบางอย่าง ในการดำเนินชีวิตของมารดานอกสมรส ทำให้เกิดการยอมรับบุตรในครรภ์เพิ่มมากขึ้นและเกิดการเปลี่ยนใจยอมรับเด็กกลับไปดูแลเอง

อัจฉรา อักษรวิทย์ (2529 : บทคัดย่อ) ได้กล่าวถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีส่วนสนับสนุนในการตัดสินใจทอดทิ้งบุตรไว้ ดังนี้คือ

1. ด้านจิตใจ อารมณ์ ประกอบด้วย การไม่ยอมรับจากครอบครัวเดิม การทอดทิ้งไม่รับผิดชอบของบิดาของเด็กในท้อง เกิดความเครียด ความวิตกกังวล
2. ด้านเศรษฐกิจ ขาดรายได้ขณะตั้งครรภ์ ถูกไล่ออกจากงาน และไม่ได้รับความช่วยเหลือจากผู้อื่นทำให้เกิดความวิตกกังวลที่ต้องดูแลบุตรคนเดียว

3.ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัวและภูมิหลัง ครอบครัวแตกแยก เกิดการหย่าร้างภายในครอบครัวและมักพบว่ามารดาที่ท้องนอกสมรสและทอดทิ้งบุตรมาจากครอบครัวแตกแยกพ่อแม่แยกทางกัน มารดานอกสมรสมักอาศัยอยู่กับญาติหรือมารดาที่แต่งงานใหม่

4.ระดับการศึกษาพบว่าผู้ที่ทอดทิ้งบุตร มักมีระดับการศึกษาที่ค่อนข้างต่ำ จึงขาดวุฒิภาวะในการตัดสินใจในการที่จะดูแลบุตรหรือทอดทิ้งบุตร

5.ช่วงอายุ มารดานอกสมรสมักมีอายุน้อยและอยู่ในวัยศึกษา ทำให้เมื่อตั้งครรภ์นอกสมรสแล้วไม่รู้ว่าจะไปปรึกษาใครและมักทำแท้ง ถ้าจำเป็นต้องตั้งครรภ์ต่อจึงมักไม่มีความผูกพันกับเด็กในท้องเมื่อคลอดแล้วจึงทอดทิ้งบุตรหลังคลอด

6.ด้านการรับรู้แหล่งบริการทางสังคม มารดานอกสมรสมักไม่ทราบว่า มีหน่วยงานใดที่ให้ความช่วยเหลือตนเองและบุตร ไม่รู้จะปรึกษาใคร จึงไม่มีผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ และหาทางออกที่เหมาะสม

7.ความผิดปกติทางด้านร่างกายของเด็ก เนื่องมาจากเด็กเกิดความพิการ จึงทำให้มารดาไม่สามารถยอมรับเด็กที่เกิดมาได้ จึงตัดสินใจทอดทิ้งบุตรไว้ที่โรงพยาบาลหรือการที่เด็กเจ็บป่วยหลังคลอดเป็นเวลานานจึงทำให้ไม่มีความผูกพันต่อบุตร

8.การไม่ยอมรับจากสังคม ผู้หญิงตั้งครรภ์นอกสมรสมักถูกสังคมประณามดูถูกเหยียดหยาม และถือว่าทำผิดศีลธรรมไม่รักษาวลสงวนตัว ซึ่งมักเป็นการกล่าวโทษแต่ทางฝ่ายผู้หญิงฝ่ายเดียวไม่เคยกล่าวถึงผู้ชายที่ทำให้เกิดการตั้งครรภ์นอกสมรสขึ้น

9.ความเชื่อเกี่ยวกับการทำแท้ง หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์มักผ่านการทำแท้งมาแล้ว เมื่อทำไม่สำเร็จจึงมักทอดทิ้งบุตรไว้

10.ลำดับการเกิดและจำนวนบุตร มักเป็นบุตรคนแรกของมารดานอกสมรส

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวข้างต้น พบว่า การเป็นมารดานอกสมรสมีภาวะทางด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม เกิดความเครียด ความวิตกกังวลเพราะถูกปฏิเสธจากผู้ชายที่เป็นบิดาของเด็กในท้อง และครอบครัวของตนเองไม่ให้การยอมรับ การถูกเหยียดหยามจากสังคมรอบด้าน ไม่มีที่พึ่งพิงต้องแก้ปัญหาเพียงลำพัง ต้องการหลบหนีจากสังคมเดิม ขาดรายได้ ตั้งแต่ตั้งครรภ์จนกระทั่งคลอดบุตร ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีผลทำให้มารดานอกสมรสไม่มีความผูกพันต่อบุตรในครรภ์ เพราะทำให้อับอาย เป็นภาระที่จะต้องดูแล ทำให้หาทางออกด้วยการทำแท้ง การทอดทิ้งบุตรหลังคลอด และถ้ามีความเครียดที่รุนแรง และไม่ได้รับการแก้ไข มารดานอกสมรสอาจคิดฆ่าตัวตายได้

การตัดสินใจทอดทิ้งบุตรของมารดานอกสมรสนั้นประกอบไปด้วยหลากหลายปัจจัยเข้ามาเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันเริ่มตั้งแต่ความรู้สึกของมารดานอกสมรสที่มีต่อตนเองและบุตรในครรภ์ความรู้สึกต่อบิดาของบุตร บุคลิกภาพของมารดานอกสมรส การไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมรอบด้านและการไม่ยอมรับของครอบครัวเดิมของมารดานอกสมรส ความพิการของบุตร การไม่รู้แหล่งบริการทางสังคม และปัจจัยด้านจิตสังคม และสภาพสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ

๘ 4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การตัดสินใจทอดทิ้งบุตรของมารดานอกสมรส เป็นการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจ และเผยให้เห็นถึงภาวะเงื่อนไขหรือปัจจัยสำคัญที่เป็นส่วนในการสนับสนุนต่อปรากฏการณ์การตัดสินใจทอดทิ้งบุตรของมารดานอกสมรส การศึกษานี้ได้นำ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามารดานอกสมรสและเด็กถูกทอดทิ้ง มาบูรณาการเป็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์ ให้เห็นถึงปรากฏการณ์ดังกล่าวของมารดานอกสมรสแบบองค์รวม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดสำหรับการวิจัยไว้ดังนี้

การตัดสินใจทอดทิ้งบุตรของมารดานอก เป็นเพราะสังคมไทยได้สร้างกรอบหรือบรรทัดฐานขึ้นมาควบคุมพฤติกรรมทางเพศระหว่างชายหญิงที่แตกต่าง โดยผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคม และใช้เกณฑ์มาตรฐานเชิงซ้อน (double standard) ทางเพศในการพิจารณาตัดสินในพฤติกรรมเดียวกันของชายหญิง และไม่ให้การยอมรับหญิงที่ตั้งครรภ์นอกสมรส และมารดาที่เลี้ยงดูบุตรโดยปราศจากการมีสามี โดยเฉพาะสังคมไทยที่มีแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องเพศว่าเป็นสิ่งที่ผู้หญิงไม่ควรรับรู้ การจะมีเพศสัมพันธ์ หรือมีบุตรได้นั้นต้องผ่านการแต่งงาน เข้าสู่ระบบครอบครัว หรือถ้าหญิงนั้นผ่านการแต่งงานมาแล้วก็ไม่สามารถมีความสัมพันธ์ทางเพศกับชายอื่นได้ แต่สำหรับเพศชายดูเหมือนได้อภิสิทธิ์ในการแสวงหาให้ได้มาซึ่งความบริสุทธิ์ของหญิงสาว การมีเพศสัมพันธ์นอกสมรสมักถือเป็นเรื่องปกติ จากบรรทัดฐาน ดังกล่าวเป็นผลทำให้ชายและหญิงเมื่อมีเพศสัมพันธ์กันจนเกิดการตั้งครรภ์ขึ้น ฝ่ายหญิงกลับถูกประณามเหยียดหยามจากสังคมแต่เพียงฝ่ายเดียว โดยเฉพาะการตั้งครรภ์ครั้งนั้นได้รับการปฏิเสธจากฝ่ายชาย ผู้หญิงต้องรับภาระ และอยู่แก้ปัญหาแต่เพียงลำพัง พยายามปิดบังซ่อนเร้นตนเองไม่กล้าเปิดเผย จนเกิดความเครียด วิตกกังวล และรู้สึกผิด เกิดความละอายต่อญาติพี่น้องในครอบครัว และคนในสังคม จึงต้องพยายามหาทางออกให้กับตนเอง และบุตรเพื่อให้พ้นจากภาวะวิกฤติ เช่นนี้ ทางเลือกหนึ่ง ก็คือ การทอดทิ้งบุตร แต่การทอดทิ้งบุตรนั้นก็ไม่ใช่ทางออกที่ดีสำหรับผู้หญิง เพราะสังคมได้ปลูกฝังความเชื่อที่ว่า ผู้หญิงทุกคนจะต้องมีบทบาทของความเป็นแม่ ต้องรับผิดชอบ และมีภาระหน้าที่ในการเลี้ยงดูบุตร ให้ความรักความอบอุ่นกับบุตร สิ่งเหล่านี้สังคมยึดถือเป็น วัฒนธรรม ค่านิยม และถ่ายทอดผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ซึ่งอยู่ภายใต้ความครอบงำของเพศชาย ดังนั้นหากใครละเมิดบรรทัดฐานทางเพศ และบทบาทความเป็นมารดา ถือว่าเป็นความเบี่ยงเบน สังคมจะประณามตัดสินลงโทษ และกดดันทั้งทางตรงและทางอ้อม นับตั้งแต่การดิ้นรนหา ดูถูกศักดิ์ศรี และกล่าวหาว่าเป็นผู้ไร้ศีลธรรม โดยลืมนึกไปว่า การเข้าสู่การเป็นมารดานอกสมรส จนกระทั่งต้องทอดทิ้งบุตรนั้นต้องผ่านกระบวนการตั้งครรภ์ที่ถูกสนับสนุนโดยเพศชาย และเพศหญิงร่วมกัน

การที่มารดานอกสมรสจะทอดทิ้งบุตรหรือไม่นั้น ผู้วิจัยเชื่อว่า สาเหตุของการตั้งครรภ์นอกสมรสเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้มารดานอกสมรสตัดสินใจทอดทิ้งบุตร ซึ่งการตั้งครรภ์ของมารดานอกสมรสนั้นเป็นผลกระทบมาจากสภาวะแวดล้อมทางสังคมที่เปลี่ยนไป พ่อแม่ต้องออก

ทำงานนอกบ้านจึงไม่มีเวลาเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนบุตรของตน เด็กๆ เกิดการเรียนรู้เองจากเพื่อน และสื่อต่างๆ โดยขาดการชี้แนะที่ถูกต้อง ทำให้บางคนหลงผิดด้วยการมีเพศสัมพันธ์นอกสมรส จนเกิดการตั้งครรภ์ขึ้น เพราะรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศและการคุมกำเนิด หรือบางคนอาจถูกล่อลวงให้หลงผิด ถูกข่มขืนทารุณกรรม หรือการมีเพศสัมพันธ์นอกชีวิตสมรสอันเนื่องมาจากห่างไกลครอบครัว ต้องหางานทำนอกบ้านเพื่อหารายได้ช่วยเหลือครอบครัวหรือบางคนต้องไปเรียนหนังสือไกลบ้าน เกิดความห่างเหินจากครอบครัวเดิม มีอิสระ และมักเข้าหอพักอยู่ตามลำพังจนเกิดความรู้สึกเหงาว่าเหว ต้องการเพื่อนที่เข้าใจ โดยเฉพาะเพื่อนต่างเพศ เท่ากับเป็นการเปิดโอกาสให้ชายหญิงได้ใกล้ชิดสนิทสนมกันมากขึ้นกว่าแต่ก่อน และจากสภาพแวดล้อมปัจจุบันที่มีแหล่งอบายมุขสถานเริงรมย์ อันมีลักษณะเป็นการยั่วยุให้เกิดการมั่วสุม และเอื้ออำนวยต่อการมีกิจกรรมทางเพศนอกสมรสระหว่างชายกับหญิง ทำให้พลาดพลั้งมีเพศสัมพันธ์กัน ดังนั้นเมื่อเกิดการตั้งครรภ์ขึ้น ฝ่ายชายไม่รับผิดชอบและเป็นกรณีที่ไม่น่าพึงปรารถนา ฝ่ายหญิงก็ต้องพยายามหาทางออกให้กับตนเอง เมื่อหาทางออกไม่ได้ระหว่างตั้งครรภ์ ก็จำเป็นต้องเก็บครรภ์ไว้จนกว่าจะคลอด และในที่สุดก็ตัดสินใจทอดทิ้งบุตร เพื่อตัดปัญหาที่จะก่อให้เกิดขึ้นต่อไปในอนาคต

นอกจากเงื่อนไขหรือปัจจัยดังกล่าวข้างต้นแล้ว การที่มารดานอกสมรสจะตัดสินใจทอดทิ้งบุตรได้นั้นนั้น สภาพแวดล้อมทางจิตสังคมของมารดานอกสมรส ในด้านความพร้อมของการเป็นมารดา ด้านความรู้สึกต่อตนเองและบุตร ด้านการยอมรับบุตรของมารดานอกสมรสจากครอบครัวเดิม ด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัวและบุคคลใกล้ชิด และลักษณะของการอบรมเลี้ยงดู ผู้วิจัยเชื่อว่าเป็นเงื่อนไขหนึ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดู เพราะการอบรมสั่งสอนให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศที่ถูกต้องจากครอบครัว การได้รับความรักความอบอุ่น การมีความสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่ดี ย่อมที่จะเป็นเกราะป้องกันปัญหาต่างๆ ได้ดี และสามารถเป็นตัวควบคุมการมีเพศสัมพันธ์นอกสมรสไม่ให้เกิดขึ้นได้ เพราะเด็กๆ ที่ขาดความรักความอบอุ่น ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพมีผลทำให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบน เกิดการแสวงหาความรักความอบอุ่นนอกบ้าน คบเพื่อน ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม รวมทั้ง ขาดการรักนวลสงวนตัวซึ่งสุกก่อนห่าม มีพฤติกรรมทางเพศนอกสมรสอย่างง่ายดายโดยไม่รู้จักคุณค่าความรัก จนกระทั่งกลายเป็นความมั่งง่ายในเรื่องเพศ และนำไปสู่การตั้งครรภ์นอกสมรสและการทอดทิ้งบุตรขึ้น

กรอบแนวคิดดังกล่าว ประกอบไปด้วยเงื่อนไขหรือปัจจัยที่หลากหลาย ที่ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาอย่างกว้างๆ ดังนั้นการทำความเข้าใจและเผยให้เห็นถึงเงื่อนไขหรือปัจจัยสำคัญที่เป็นส่วนในการสนับสนุนต่อปรากฏการณ์การตัดสินใจทอดทิ้งบุตรของมารดานอกสมรสนั้น จำเป็นต้องศึกษาถึงสภาพภูมิหลังและจิตสังคมของมารดานอกสมรสตามคำบอกเล่า โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากมารดานอกสมรสอย่างละเอียดชัดเจน เพราะฉะนั้นเงื่อนไขหรือปัจจัยสำคัญจึงขึ้นอยู่กับลักษณะของข้อมูลที่ได้จากการศึกษา พร้อมทั้งนำเสนอให้เห็นถึง

สภาพปัญหาของการตัดสินใจทอดทิ้งบุตรของมารดานอกสมรส นั้นเป็นเพียงการพยายามหาทางออกให้กับตนเอง และบุตร เพื่อให้รอดพ้นจากความอับอาย การถูกลงโทษจากญาติพี่น้องในครอบครัวและคนในสังคม และในการที่จะช่วยให้มารดานอกสมรส มีจิตสำนึกที่ดีไม่ตัดสินใจในการทอดทิ้งบุตร การให้ข้อมูลความรู้และให้คำปรึกษาทั้งต่อมารดาที่ทอดทิ้งบุตรและบุคคลในครอบครัวได้แก่บิดามารดาและญาติจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ โดยเฉพาะการที่มารดามีแบบอย่างที่ดีในครอบครัว จะส่งผลให้มารดาได้รับพัฒนาการด้านความรักความผูกพันที่มีในครอบครัว แสดงออกต่อบุตรด้วยความรัก เหมือนกับที่ตนเองเคยได้รับ

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษา เพื่อคลี่คลายให้เห็นถึงภาวะเงื่อนไขหรือปัจจัยที่เป็นส่วนสำคัญสนับสนุนต่อการตัดสินใจทอดทิ้งบุตรของมารดานอกสมรส รวมทั้งการเข้าสู่การเป็นมารดานอกสมรส ผู้วิจัย จึงใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน เพราะการทอดทิ้งบุตรเป็นสิ่งที่สังคมให้การประณามและกล่าวโทษมารดาแต่เพียงผู้เดียว ตั้งแต่เริ่มมีการตั้งครรภ์นอกสมรสเกิดขึ้น โดยขาดการวิเคราะห์แบบองค์รวมระหว่างชายกับหญิง ทำให้มารดานอกสมรสประสบปัญหาทางอารมณ์และจิตใจอย่างมาก จึงเป็นผลให้มารดานอกสมรสมีพฤติกรรมที่ปิดบังซ่อนเร้น ไม่กล้าเปิดเผย ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และศึกษาประวัติชีวิต พร้อมทั้งวิเคราะห์ถึงรายละเอียดปรากฏการณ์ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตของมารดานอกสมรสจากคำบอกเล่าประวัติชีวิต ตั้งแต่ในช่วงวัยที่ผ่านมา ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนขึ้น ทั้งทางด้านพฤติกรรมและความรู้สึกนึกคิดของมารดานอกสมรส และนำข้อมูลที่ได้มาประมวลและวิเคราะห์เพื่อหาคำอธิบาย พฤติกรรมและการกระทำต่าง ๆ ในสิ่งที่เกิดขึ้น และนำผลที่ได้ สู่แนวทางการปฏิบัติการช่วยเหลือและป้องกันการตั้งครรภ์นอกสมรส รวมทั้งการตัดสินใจทอดทิ้งบุตรของมารดานอกสมรส

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

1.หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์และเป็นมารดานอกสมรส ที่เข้ามาขอรับบริการที่แผนกสังคมสงเคราะห์โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า และแจ้งความจำนงค์ว่าไม่ต้องการบุตรหลังคลอด โดยเก็บข้อมูลส่วนบุคคลและประวัติเบื้องต้นของมารดานอกสมรสเหล่านี้ไว้ เพื่อนำมาเป็นเกณฑ์พิจารณาคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างหลังจากคลอดบุตรแล้ว และมีการตัดสินใจทอดทิ้งบุตร โดยมีเงื่อนไขในการเลือกคือ มารดาที่มาคลอดบุตรในโรงพยาบาล ที่ไม่มีการจดทะเบียนสมรสอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ระหว่างชายที่เป็นบิดาของบุตรที่มารดานอกสมรสไม่ต้องการจะเลี้ยงดูบุตร และในการวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายจากผู้ให้สัมภาษณ์และครอบคลุมประเด็นปัญหาของการวิจัยทั้งหมด ผู้วิจัยจึงศึกษากลุ่มตัวอย่างที่มีบริบทแวดล้อมที่แตกต่างกัน

2.กลุ่มตัวอย่างที่เป็นมารดานอกสมรสที่มาคลอดบุตรโดย ไม่มีการแจ้งความจำนงค์ว่าไม่ต้องการบุตรและไม่เคยฝากครรภ์ที่โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า คลอดและทิ้งบุตรไว้หลังคลอดและสามารถติดตามมารดากลับมาได้และประสงค์จะยกบุตรให้สถานสงเคราะห์

วิธีการศึกษาและเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) และการเล่าประวัติชีวิตร่วมด้วย เพราะวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นการพูดคุยซักถาม ระหว่างผู้ศึกษาและมารดานอกสมรสที่ทอดทิ้งบุตรตามกรอบการสัมภาษณ์ที่กำหนด ซึ่งอาจจะมีบางอย่างที่มารดานอกสมรสนั้นยังไม่ได้พูดหรือบอก เพราะ คำถามอาจเป็นคำตอบที่คลุมเครือ จนไม่สามารถแสดงรายละเอียดอย่างอิสระของตัวเองได้ แต่การให้เล่าประวัติเป็นการให้อิสระในการบอกเล่า มีความยืดหยุ่นสูงในการเก็บข้อมูล ช่วยให้ผู้วิจัยสามารถซักถามหารายละเอียด ของประเด็นปัญหาที่ต้องการศึกษาได้ลึกซึ้งขึ้น อีกทั้งลักษณะของบรรยากาศการสัมภาษณ์ดำเนินไปแบบไม่เป็นทางการ ทำให้สามารถตรวจสอบความเข้าใจได้ตรงกันระหว่างผู้ให้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์ในขณะนั้น มีการสื่อสารความหมายแบบตอบโต้กันทั้งสองฝ่าย (Two-way communication) ทำให้ผู้สัมภาษณ์สามารถแสดงความชัดเจนโดยการซักถามเพิ่มเติมรายละเอียดต่าง ๆ ให้ได้คำตอบตรงประเด็นมากขึ้น พร้อมกับตรวจสอบพฤติกรรมต่าง ๆ จากการทำทาง น้ำเสียง และสีหน้าของผู้ให้สัมภาษณ์ได้ชัดเจนขึ้น การได้มาซึ่งข้อมูล ผู้วิจัยใช้แนวคำถาม ซึ่งมีลักษณะคำถามแบบปลายเปิดเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ แนวคำถามนั้นตั้งอยู่บนพื้นฐานของกรอบแนวคิดของการวิจัย โดยการตั้งคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับ ข้อมูลส่วนบุคคล บทบาททางสังคม และสิ่งแวดล้อม สัมพันธภาพระหว่างมารดานอกสมรส ครอบครัว และบุคคลรอบข้าง การอบรมเลี้ยงดูในวัยเด็ก ความรู้สึกต่าง ๆ ของมารดานอกสมรสและครอบครัวที่มีต่อตนเองและบุตรรวมทั้งทรัพยากรต่าง ๆ เช่น ปัจจัยทางด้านการเงิน ที่อยู่อาศัย สาเหตุของการตั้งครรรภ์ เป็นต้น ผู้วิจัยมีความสนใจเรื่องราวต่าง ๆ ที่ซ่อนเร้นอยู่ในความรู้สึกเหล่านั้น และนำมาตีความหมายเชื่อมโยงกับข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้มา และผู้วิจัยได้มีการปรับเปลี่ยนคำพูดหรือคำถามให้ มีลักษณะที่เหมาะสมกับผู้ให้สัมภาษณ์ในแต่ละคนด้วย

ก่อนการเก็บตัวอย่างจริง ผู้วิจัยได้นำแนวคำถามไปสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเป้าหมายเพื่อทดสอบความต่อเนื่อง ความชัดเจน และความครอบคลุมของแนวประเด็นคำถาม รวมทั้งการสังเกตปฏิกิริยาการตอบสนองต่อคำถามเป็นไปในทางบวกหรือทางลบ หลังจากนั้นนำแนวคำถามมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วจึงนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากการทอดทิ้งบุตรเป็นพฤติกรรมที่ถือว่าเป็นเรื่องผิดศีลธรรม และจริยธรรม สังคมไทยให้การประณาม และกล่าวโทษมารดาเป็นผู้ขาดความรับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียว มารดานอกสมรสที่ตัดสินใจทอดทิ้งบุตรจึงต้องการปิดบังซ่อนเร้นเป็นความลับไม่เปิดเผย ดังนั้นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ใกล้เคียงความจริงมากที่สุด ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ในการเก็บข้อมูลและสัมภาษณ์ด้วยตนเองทุกราย ผู้วิจัยมีจำเป็นในการสร้างความคุ้นเคย และให้การช่วยเหลือมารดานอกสมรสตลอดช่วงรอคอย โดยให้การช่วยเหลือหาสถานที่พักอาศัยชั่วคราว ช่วยเหลือค่ารักษาและค่าครองชีพชั่วคราวให้กับมารดานอกสมรสและคำปรึกษาแนะนำในเรื่องต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาเบื้องต้นให้กับมารดานอกสมรส แสดงความเอื้ออาทร

สอบถามความเป็นไปตลอดช่วงเวลาที่นัดหมาย หรือการมาตามหมอนัดเพื่อตรวจครรภ์ และตรวจสุขภาพที่แผนกสูติกรรมโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า แต่ในกรณีที่มารดานอกสมรส ทอดทิ้งบุตรหลังคลอดโดยไม่แจ้งความจำนงค์กลับ และสามารถติดตามมารดากลับมาได้นั้น ครั้งแรกที่พบต้องสร้างความสัมพันธ์อันดี และแสดงให้เห็นว่าเราพร้อมให้การช่วยเหลือ และเคารพในสิทธิการตัดสินใจของเขา แสดงการยอมรับ และให้คำปรึกษาช่วยเหลือปัญหาต่างๆที่กำลังประสบอยู่ หลังจากนั้นก็จะมีการนัดหมาย และแจ้งให้ทราบถึงงานวิจัยการเก็บข้อมูลและขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์ ซึ่งทำให้บรรยากาศของการสัมภาษณ์เป็นไปด้วยดี

บรรยากาศในการสัมภาษณ์ การตอบคำถาม แม้ว่าผู้ที่มาตามนัดหมายจะเป็นผู้ที่เต็มใจในการให้สัมภาษณ์ก็ตาม เมื่อมีคำถามใดที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อภาวะทางอารมณ์ และจิตใจของผู้ให้สัมภาษณ์ ซึ่งสังเกตจากอาการเจ็บหลังตั้งคำถาม หรือมีการร้องไห้สะเทือนใจ ผู้วิจัยจะยึดถือในจรรยาบรรณของการวิจัยอย่างเคร่งครัด ด้วยการไม่รบกวนให้ตอบคำถาม และมีการเปลี่ยนเรื่องในการพูดคุย ให้กำลังใจ และเบนความสนใจไปพูดถึงเรื่องทั่วไปแทน หรือหยุดการสนทนาเพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้ระบายความรู้สึกออกมาอย่างเต็มที่ และช่วยเหลือปลอบใจ โดยการสัมผัสเบาๆที่แขน เมื่อผู้ถูกสัมภาษณ์เข้าสู่ภาวะปกติแล้วค่อยเริ่มสัมภาษณ์ใหม่ โดยการเปลี่ยนลักษณะคำถามหรือระวางคำถามให้มากขึ้น

ขั้นตอนการสัมภาษณ์ การดำเนินการในขั้นตอนการสัมภาษณ์ เนื่องจากสถานที่การสัมภาษณ์เป็นหน่วยงานของผู้วิจัยเอง ผู้วิจัยจึงได้เรียนปรึกษากับหัวหน้ากลุ่มงานในการเก็บข้อมูลและขออนุญาตทำงานวิจัย โดยมีรายละเอียดของขั้นตอนการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

1. จัดหาสถานที่ที่เหมาะสมเป็นสัดส่วนเพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์มีความสบายใจและคลายความกังวล กล้าแสดงออกมากขึ้น

2. คัดเลือก ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตัดสินใจทอดทิ้งบุตรหลังคลอด

3. ขั้นตอนการสร้างความสัมพันธ์ภาพ ผู้วิจัยแนะนำตนเอง รวมทั้งการแจ้งเรื่องที่ทำการศึกษาร่วมทั้งวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย ให้มารดานอกสมรสที่ตัดสินใจทอดทิ้งบุตรได้รับทราบ และอธิบายว่าการให้สัมภาษณ์ในครั้งนี้จะไม่มีผลใดๆ ต่อมารดานอกสมรส ขณะทำการสัมภาษณ์ผู้ศึกษาขออนุญาตจดบันทึกและอัดเทป ประเด็นสำคัญๆ ไว้ด้วย โดยการขอความร่วมมือจากมารดานอกสมรส

4. ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาสัมภาษณ์มารดานอกสมรสที่ตัดสินใจทอดทิ้งบุตร ให้ครอบคลุมประเด็นปัญหาการวิจัย และนำเทปที่ได้มาถอดความแบบคำต่อคำจนได้รายละเอียดครบถ้วน และจัดแยกเป็นรายๆ ให้ชัดเจนเพื่อนำผลมาวิเคราะห์ต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เริ่มทำการเก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์ ตั้งแต่กันยายน 2545 - มิถุนายน 2546 ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลประมาณ 10 เดือน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นมารดานอกสมรสที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ และแจ้งความจำนงค์ว่าไม่ต้องการบุตรอาจมีการเปลี่ยนใจภายหลังคลอด เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นต้องรอผู้ให้สัมภาษณ์คลอด และ

ยืนยันความต้องการเดิม และผู้ให้สัมภาษณ์ที่คลอดแล้วหนีกลับโดยไม่ได้อ้างให้ทราบมักติดตามไม่พบเพราะที่อยู่ไม่ชัดเจน จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนน้อย

การเลือกบุคคลผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์หรือผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ มารดานอกสมรสที่แจ้งความประสงค์ไม่ต้องการบุตร ตัดสินใจทอดทิ้งบุตรหรือมารดานอกสมรสที่ทอดทิ้งบุตรหลังคลอดโดยไม่แจ้งความจำนงว่าไม่ต้องการบุตร หลังคลอดหนีกลับโดยไม่แจ้งพยาบาลประจำตึกให้ทราบ ทอดทิ้งบุตรไว้ที่ตึกทางสังคมสงเคราะห์ได้ติดตามให้มารับบุตรและแจ้งว่าไม่ต้องการบุตร ต้องการให้ส่งเข้าสถานสงเคราะห์ ซึ่งบุคคลกลุ่มนี้ถือเป็นบุคคลที่สามารถให้ข้อมูลได้ในระดับลึกและตรงกับวัตถุประสงค์ของการศึกษามากที่สุด จำนวน 8 ราย

รายที่ 1 ฟาร์ (ชื่อสมมุติ) อายุ 14 ปี กำลังเรียนอยู่ชั้น ม.2 คลอดบุตรคนแรก คลอดเมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2546 ครั้งแรกที่พบ มารดาพาเข้ามาและแจ้งความประสงค์ว่าไม่ต้องการบุตร เนื่องจากถูกข่มขืน และยังเรียนหนังสือ ในระหว่างรอคลอดขอพักอาศัยอยู่ในสถานสงเคราะห์ ผู้วิจัยจึงส่งเข้ารับการสงเคราะห์ที่บ้านเกร็ดตระการเป็นการชั่วคราวจนกว่าจะคลอด ภายหลังคลอดไม่เปลี่ยนใจ ขอให้นำส่งเด็กเข้าสถานสงเคราะห์ หลังจากดำเนินการจัดส่งเด็กเข้าสถานสงเคราะห์แล้ว ได้ขอความร่วมมือในการทำวิจัยโดยการชี้แจงรายละเอียดให้ทราบ ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ยินดีให้ความร่วมมือ และได้นัดหมายให้มาสัมภาษณ์

รายที่ 2 นารี (ชื่อสมมุติ) อายุ 18 ปี เรียนจบชั้น ม. 3 ว่างงาน คลอดบุตรคนแรก คลอดเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2546 รับแจ้งจากพยาบาลประจำตึกว่ามีมารดาคลอดบุตรมีแนวโน้มในการทอดทิ้งเนื่องจากไม่สนใจบุตรเหม่อลอยและไม่ปรากฏชื่อสามี ทางสังคมสงเคราะห์ได้ขึ้นไปชักประวัติเบื้องต้นและให้คำปรึกษาแนะนำ ผู้ให้สัมภาษณ์ มีความต้องการจะยกบุตรให้สถานสงเคราะห์ เนื่องจากมีปัญหาที่อยู่อาศัยและปัญหาทางเศรษฐกิจ ออกจากโรงพยาบาลแล้วยังไม่รู้ว่าจะไปอยู่ที่ไหน แผนกสังคมสงเคราะห์จึงได้ติดต่อประสานงานกับศูนย์สงเคราะห์สตรีบ้านเกร็ดตระการ เพื่อนำส่งเข้ารับการสงเคราะห์และฝึกอาชีพให้มารดา ส่วนเด็กส่งเข้าสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด หลังจากนั้นได้นัดมาพบและแจ้งวัตถุประสงค์และรายละเอียดของการทำวิจัยให้รับทราบ และนัดทำการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลในการวิจัย เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2546

รายที่ 3 วิ (ชื่อสมมุติ) อายุ 18 ปี จบชั้น ป.6 ว่างงาน คลอดบุตรคนแรก เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2545 คลอดแล้วหนีกลับ ทิ้งบุตรไว้ที่ตึก ทางสังคมสงเคราะห์ได้ติดตามและพบกับผู้ให้สัมภาษณ์ครั้งแรกเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2545 ได้ติดตามเยี่ยมบ้านและนัดให้มาพบที่โรงพยาบาลเพื่อหาทางแก้ไขปัญหา ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ได้มาตามนัดและพูดคุยถึงปัญหา และ

ความพร้อมในการเลี้ยงดูบุตร มารดาอ้างว่าไม่มีเงิน ตอนนี้อย่างงานและพ่อของเด็กไม่รับผิดชอบ ขอให้หาผู้อุปการะให้ด้วย

รายที่ 4 ดวง (ชื่อสมมุติ) ผู้วิจัยได้รับแจ้งจากทนายผู้ช่วยแผนกสุตินารีเวชว่า มีมารดาคลอดบุตรไม่ปรากฏชื่อบิดา และแจ้งความจำนงค์ว่าไม่ต้องการบุตร ขอให้ทางโรงพยาบาลหาผู้อุปการะเลี้ยงดูหรือส่งเข้าสถานสงเคราะห์ ผู้ให้สัมภาษณ์ อายุ 18 ปี กำลังศึกษา หลังจากพูดคุยให้คำปรึกษาแนะนำแล้วมารดายังยืนยันว่าไม่ต้องการบุตร ทางสังคมสงเคราะห์จึงดำเนินการนำเด็กเข้าสถานสงเคราะห์ตามความประสงค์ และได้เสนองานวิจัยและขอความร่วมมือผู้ให้สัมภาษณ์ตอบตกลงจึงได้นัดหมายให้มาในวันถัดไป และทำการสัมภาษณ์

รายที่ 5 จันท์ (ชื่อสมมุติ) เป็นมารดาดังครรภ์ไม่พึงประสงค์และต้องการนำเด็กเข้าสถานสงเคราะห์หลังคลอด อายุ 19 ปี มีสถานภาพเป็นนักศึกษา คลอดบุตรคนแรก เข้ามาติดต่อเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2545 ตอนเข้ามาพบผู้วิจัย ตั้งครรภ์ได้ 8 เดือน มีกำหนดคลอดประมาณวันที่ 10 พฤศจิกายน 2545 หลังจากคลอดแล้วได้ให้คำปรึกษาแนะนำอีกครั้งแต่ ผู้ให้สัมภาษณ์ ยืนยันว่าเอากลับไปได้ไม่ได้ เนื่องจากบิดาเป็นคนดุ เข้มงวดกับการตั้งครรภ์นอกสมรส และยังไม่รับทราบว่ามิบุตร ส่วนมารดาได้รับทราบ ผู้วิจัยจึงขอพูดคุยกับมารดาของ ผู้ให้สัมภาษณ์อีกครั้ง มารดาของ ผู้ให้สัมภาษณ์ แจ้งความประสงค์เดียวกับ ผู้ให้สัมภาษณ์ คือไม่ต้องการบุตร เนื่องจากว่าถ้ารับเอาเด็กไปจะต้องเกิดปัญหาขึ้นในครอบครัวแน่นอน ขอให้ทางสังคมสงเคราะห์ดำเนินการนำส่งเข้าสถานสงเคราะห์ด้วย ทางสังคมสงเคราะห์จึงแนะนำผู้อุปการะคุณท่านหนึ่งที่มีความประสงค์ต้องการเด็กไปเป็นบุตรบุญธรรม เนื่องจากไม่มีบุตรและได้ติดต่อประสานงานให้ และให้พูดคุยและตกลงกันเอง จากการที่พูดคุยตกลงกันแล้ว ผู้ให้สัมภาษณ์ยินดียกให้เป็นบุตรบุญธรรม จึงไปดำเนินการที่ประชาสงเคราะห์จังหวัด หลังจากนั้นผู้วิจัยก็ได้ติดต่อ ผู้ให้สัมภาษณ์ เพื่อขอสัมภาษณ์เก็บข้อมูลโดยแจ้งวัตถุประสงค์ให้ทราบ ซึ่ง ผู้ให้สัมภาษณ์ ยินดีแต่ขอกลับไปเรียนหนังสือต่อให้จบเทอมก่อน และมาพบเพื่อการสัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2546

รายที่ 6 ดาว (ชื่อสมมุติ) ผู้วิจัยได้รับแจ้งจากตึกแผนกเด็กอ่อน เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2545 ว่า มีเด็กมาป่วยหลังคลอด ไม่เคยมีมารดามาเยี่ยมเลยและไม่ปรากฏชื่อบิดา มารดาอายุประมาณ 27 ปีคลอดบุตรคนที่ 2 วางงาน เด็กคลอดก่อนกำหนดมีน้ำหนักน้อย นำส่งเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2545 โดยเจ้าหน้าที่มูลนิธิปอเต็กตึ๊ง เนื่องจากเด็กต้องเข้าตู้อบเป็นเวลานาน จึงต้องให้มารดากลับไปก่อน และหลังจากนั้นมารดาก็ไม่เคยติดต่อกลับมา ทางตึกต้องการให้ติดตามมารดามารับบุตรกลับไปเพื่อการดูแล เนื่องจากเด็กมีอาการดีแล้ว ต่อมาได้ติดตามจนพบตัวมารดาของเด็กเมื่อวันที่ 26 กันยายน 2545 โดยครั้งแรกมารดาเด็กได้โทรติดต่อเข้ามาทางโทรศัพท์และแจ้งว่าไม่สามารถมารับเด็กกลับไปได้ เนื่องจากทางบ้านไม่ทราบว่ามิบุตร และได้พูดคุยถึงปัญหาของความไม่พร้อมในการเลี้ยงดูบุตร ผู้วิจัยจึงให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์ พร้อมทั้งให้กำลังใจและได้นัดหมายให้มาพบที่ห้องสังคมสงเคราะห์ที่โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า

หลังจากสร้างความคุ้นเคยต่อกันแล้ว ผู้วิจัยได้เสนอรายละเอียดของการวิจัยและขออนุญาตสัมภาษณ์เก็บข้อมูลซึ่งมารดานอกสมรสยินดีให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และนัดให้มาพบเพื่อทำการสัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2545

รายที่ 7 ด้อย (ชื่อสมมุติ) อายุ 27 ปี คลอดบุตรคนที่ 2 คลอดแล้วทิ้งโดยไม่แจ้งให้พยาบาลรับทราบ หลังจากคลอดได้ 1 วันก็หนีกลับไปทิ้งบุตรไว้ที่แผนกหลังคลอด สังคมสงเคราะห์ได้รับแจ้งและได้ติดตามมารดาและพบมารดาเมื่อวันที่ 17 มกราคม 2546 นัดมาพบที่แผนกสังคมสงเคราะห์และได้พูดคุยถึงปัญหาและสาเหตุของการทอดทิ้งบุตร และยืนยันว่าไม่ต้องการบุตร หลังจากนั้นผู้วิจัยได้แจ้งความประสงค์ในการทำวิจัยและขอสัมภาษณ์

รายที่ 8 มะลิ (ชื่อสมมุติ) อายุ 34 ปี เรียนหนังสือจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อาชีพรับจ้างทั่วไป คลอดบุตรคนที่ 3 ไม่ปรากฏชื่อสามี คลอดแล้วทิ้งโดยไม่แจ้งให้พยาบาลทราบ หลังคลอดหนึ่งและทิ้งบุตรไว้ที่แผนกหลังคลอด สังคมสงเคราะห์ได้รับแจ้ง เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2545 และได้ดำเนินการติดตามญาติและได้ออกเยี่ยมบ้าน ผู้ป่วยแจ้งว่า จำเป็นต้องทิ้งเพราะตั้งครรภ์กับคนอื่นที่ไม่ใช่สามี กลัวญาติทางสามีจะรู้ ผู้วิจัยจึงนัดให้ไปพบที่แผนกสังคมสงเคราะห์โรงพยาบาล และได้พูดคุยให้คำปรึกษาและจัดหาผู้อุปการะเลี้ยงดูเด็กให้ พร้อมทั้งแจ้งความประสงค์ของการวิจัย และขอสัมภาษณ์ซึ่งมารดายินยอมให้คำสัมภาษณ์

ปัญหาและอุปสรรคในการรวบรวมข้อมูล

1.เนื่องจากผู้ให้สัมภาษณ์ ในเรื่องการตัดสินใจทอดทิ้งบุตรของมารดานอกสมรสเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมซ่อนเร้นปิดบัง เพราะสังคมไม่ยอมรับ และถือว่าเป็นเรื่องของการผิดศีลธรรมจริยธรรม ไม่มีความรับผิดชอบ จึงทำให้มารดานอกสมรสส่วนใหญ่ ไม่กล้าเข้ามาขอความช่วยเหลือจากหน่วยงาน และไม่กล้าเปิดเผยตนเอง รอจนครบกำหนดคลอด และหนีกลับโดยไม่แจ้งความจำนงว่าไม่ต้องการบุตร หรือ ผู้ให้สัมภาษณ์บางรายนำบุตรกลับไปแต่ไปทิ้งไว้กับคนเลี้ยงบ้าง ทิ้งตามที่สาธารณะบ้าง ส่งผลให้ไม่สามารถติดตามผู้สัมภาษณ์ที่ตัดสินใจทอดทิ้งบุตรได้ทุกราย เนื่องจากมีการแจ้งที่อยู่ไม่ชัดเจน ไม่มีบัตรประชาชน และส่วนใหญ่คลอดได้เพียง 1 วันก็หนีกลับโดยไม่แจ้งพยาบาลได้ทราบ

2.บางรายที่เข้ามาขอความช่วยเหลือ และแจ้งความจำนงว่าไม่ต้องการบุตร เมื่อได้รับคำปรึกษา และสามารถแก้ไขปัญหาของตนเองได้แล้ว เกิดเปลี่ยนใจเมื่อคลอดบุตรยอมรับบุตรกลับไปเลี้ยงดู จึงเป็นข้อจำกัดอย่างหนึ่งในการเลือกผู้ให้สัมภาษณ์

3.ในการสร้างสัมพันธภาพกับมารดานอกสมรสนั้น เพื่อให้เกิดความไว้วางใจ จำเป็นต้องใช้เวลา และโอกาสที่เหมาะสมในการสัมภาษณ์ และมักต้องใช้เวลาการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ เพราะการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ จะทำให้มารดานอกสมรสเกิดความรู้สึกสับสน และอาจทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจผู้สัมภาษณ์ตามมา

4.ในการปฏิบัติงานช่วยเหลือมารดานอกสมรสและบุตรนั้น จำเป็นต้องทำงานร่วมกับวิชาชีพอื่นๆ และต้องดำเนินการให้การช่วยเหลือทันที จนกระทั่งคลอดและตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งเกี่ยวกับบุตร จึงทำให้เกิดความยุ่งยากในการปฏิบัติงานกับมารดานอกสมรส และต้องใช้เวลาในการศึกษา เนื่องจากต้องรอผู้รับบริการคลอดและหลังคลอดมีการตัดสินใจทั้งบุตร เพราะมีบางรายหลังคลอดแล้วเปลี่ยนใจรับบุตรกลับไปเลี้ยงดูเองจึงไม่นำมาศึกษา ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ศึกษาเฉพาะมารดานอกสมรสที่ตัดสินใจทั้งบุตร

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ผู้ศึกษามีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ที่ได้จากการศึกษาข้อมูลจากเอกสารทะเบียนประวัติของมารดานอกสมรส และจากการสัมภาษณ์มารดานอกสมรส และนำมาวิเคราะห์เชื่อมโยงและวิเคราะห์คำสัมภาษณ์ว่ามีปัจจัยหรือสาเหตุใดที่ทำให้ทอดทิ้งบุตร

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยนำมาวิเคราะห์หลังจากทำการสัมภาษณ์ทุกครั้งและนำมาจัดหมวดหมู่ของมโนทัศน์ เพื่อหาความสัมพันธ์เชื่อมโยงเหตุผลให้เข้าใจความหมายและตีความพฤติกรรมของผู้ให้สัมภาษณ์ภายใต้เงื่อนไขที่แตกต่างกันของผู้ถูกสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 3 นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์รวมกันโดยนำมาจัดแยกเป็นหมวดหมู่ตามหัวข้อที่ต้องการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดผู้วิจัยจะนำเสนอในบทที่ 4 พร้อมทั้งอธิบายเหตุผลของการทอดทิ้งบุตรของมารดานอกสมรส ส่วนบทที่ 5 จะเป็นการสรุปผลและข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัย เรื่อง การตัดสินใจทอดทิ้งบุตรของมารดานอกสมรส ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากคำสัมภาษณ์ และการเล่าประวัติชีวิตเท่าที่จำได้ในช่วงวัยที่ผ่านมาถึงปัจจุบันของมารดานอกสมรส ทั้งนี้มารดานอกสมรสที่ทำการศึกษาต้องเป็นมารดานอกสมรสที่ไม่มีการจดทะเบียนสมรสกับชายที่เป็นบิดาของบุตร มาคลอดที่โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า และตัดสินใจทอดทิ้งบุตร หรือยกบุตรให้สถานสงเคราะห์เป็นผู้เลี้ยงดูหรือมีผู้ขอเป็นบุตรบุญธรรม ผู้วิจัยได้ติดตามและนัดหมาย การสัมภาษณ์หลังจากมารดาตัดสินใจทอดทิ้งบุตรและได้ดำเนินการจัดหาผู้อุปการะหรือส่งเด็กเข้าสถานสงเคราะห์เรียบร้อยแล้ว

การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการตัดสินใจทอดทิ้งบุตรหลังคลอดของมารดานอกสมรสให้ชัดเจนนั้น จำเป็นต้องศึกษาถึง สภาพภูมิหลัง สาเหตุของการตั้งครรภ์และสภาวะทางจิตสังคมของมารดานอกสมรส อันเป็นเงื่อนไขหรือปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนต่อการเลือกแนวทางในการทอดทิ้งบุตร เพราะตามปกติแล้วมารดาทุกคนย่อมมีความยินดี ตั้งแต่รู้ว่าตนเองตั้งครรภ์ มีความพึงพอใจเมื่อคลอดบุตร แสดงความรักความห่วงใย ไม่ต้องการให้บุตรได้รับความลำบาก แต่เป็นเพราะเหตุใดมารดาบางคนถึงไม่ต้องการบุตร ทอดทิ้งบุตรของตนเองได้ และการที่จะได้มาซึ่งข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และศึกษาประวัติชีวิตที่ผ่านมาจากคำบอกเล่าของมารดานอกสมรส เพราะภูมิหลังในอดีตมีส่วนสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่แสดงออกในปัจจุบัน ตามทฤษฎีจิตสังคมนั้น เชื่อว่าพฤติกรรมมนุษย์ที่แสดงออกในปัจจุบันมีผลกระทบโดยตรง จากประวัติในอดีตของตน พฤติกรรมมนุษย์จึงอยู่ในวิสัยที่สามารถทำความเข้าใจได้ โดยศึกษาจากประวัติจิตสังคมหรือ “psychosocial study” (วันทนี วาสิกะสิน และคณะ. 2529 : 67) ดังนั้น การศึกษาเหตุการณ์ในอดีตที่ผ่านมาของมารดานอกสมรส โดยผ่านกระบวนการสัมภาษณ์เชิงลึกและการเล่าประวัติชีวิตที่เกี่ยวข้องประกอบกับสัมภาษณ์ ย่อมทำให้เห็นภาพชีวิตที่ก่อให้เกิดปัญหาได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น และจากการศึกษาในครั้งนี้ จะสามารถทำให้บุคคลในสังคมได้รับรู้และเข้าใจถึงสภาวะของการเป็นมารดานอกสมรสและการทอดทิ้งบุตรเพิ่มมากขึ้นว่าเพราะเหตุใดมารดานอกสมรสจึงตัดสินใจทอดทิ้งบุตร

ผลจากการศึกษา โดยการสัมภาษณ์มารดานอกสมรสที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า การตัดสินใจทอดทิ้งบุตรของมารดานอกสมรส เป็นกระบวนการตัดสินใจเลือกกระทำบางอย่างลงไปเพื่อให้ตนเองพ้นจากภาวะการเป็นมารดานอกสมรส และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติ การที่มารดานอกสมรสมีความต้องการหลุดพ้นจากสภาวะการเป็นมารดานอกสมรส เป็นเพราะได้รับความกดดันจากสังคมและบุคคลรอบข้าง ในระหว่างการตั้งครรภ์นอกสมรส

ที่ไม่พึงปรารถนา มารดานอกสมรสจึงพยายามหาทางออกให้กับตนเองและบุตร เพราะการตั้งครรภ์นอกสมรสนั้น สังคมถือว่าเป็นการตั้งครรภ์นอกระบบครอบครัว ขาดการยอมรับจากคนในสังคมและบุคคลใกล้ชิด โดยเฉพาะสังคมไทยให้ความสำคัญต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับเพศเป็นอย่างมาก และพฤติกรรมทางเพศของเพศหญิงจะถูกควบคุมเข้มงวดมากกว่าเพศชาย เพศหญิงจะได้รับการปลูกฝังค่านิยมความเชื่อที่ว่า ผู้หญิงต้องรักษาวนสรวงตัว ไม่ชิงสุกก่อนห่าม มีความอ่อนโยนเป็นกุลสตรี มีความสงบเสงี่ยม เอื้ออาทร และหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง และผู้หญิงทุกคนต้องรับบทบาทการเป็นมารดาที่ให้การอบรมเลี้ยงดูบุตร (สุชาติ รัชชกุล. 2541 : 81-82) ถ้าผู้หญิงคนใดปราศจากสิ่งดังกล่าวสังคมถือว่าเป็นผู้หญิงไม่ดี ไม่มีศีลธรรมจริยธรรม ดังนั้น เมื่อเกิดการตั้งครรภ์นอกสมรสขึ้นโดยไม่ตั้งใจ รู้เท่าไม่ถึงการณ์ ฝ่ายชายไม่ยอมรับผิดชอบ ถูกข่มขืน หรือตั้งครรภ์กับผู้ที่ไม่ใช่สามี จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ไม่ต้องการบุตรหลังคลอด เพราะการตั้งครรภ์ในครั้งนี้นำเปรียบเสมือนมารดานอกสมรสไม่สามารถรักษาบทบาทและคุณค่าของความเป็นหญิงไว้ได้ ย่อมทำให้มารดานอกสมรสเกิดความรู้สึกเครียดและวิตกกังวล สับสน พยายามปิดบัง ซ่อนเร้น กลัวคนในสังคมจะล่วงรู้ รู้สึกอับอายและคิดว่าตนเองได้กระทำความผิด เป็นผู้ละเมิดบรรทัดฐานทางสังคม ผู้ที่ละเมิดจะได้รับการกล่าวโทษ ตีฉีchnินทา ถูกถูกศักดิ์ศรีได้รับความอับอาย ทั้งต่อตนเองและญาติพี่น้องในครอบครัวของตน จึงต้องอยู่อย่างหลบ ๆ ซ่อน ๆ และพยายามทุกวิถีทางที่จะให้การตั้งครรภ์นั้นยุติลงก่อนคลอด แต่บางรายก็ไม่สามารถยุติครรภ์ได้ เนื่องจากการดากลุ่มนี้ส่วนใหญ่รับรู้การตั้งครรภ์เมื่อครรภ์นั้นมีอายุมากแล้ว จึงไม่สามารถทำแท้งได้ หลังคลอดบุตรจึงทอดทิ้งบุตรไว้เพื่อปกปิดตนเองไม่ให้สังคมรับรู้ต่อการเป็นมารดานอกสมรส

นอกจากนี้ ยังพบว่า ลักษณะของการเลี้ยงในอดีตที่ผ่านมาของมารดานอกสมรส เป็นไปใน 2 ลักษณะ คือ ลักษณะการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย เนื่องมาจากการดากลุ่มนี้มาจากครอบครัวแตกแยก พ่อแม่แยกทางกันและพักอยู่กับแม่หรือบุคคลอื่น แม่ต้องหาเลี้ยงครอบครัวเพียงลำพังคนเดียว พ่อขาดความรับผิดชอบ จึงทำให้ไม่มีเวลาดูแลอย่างใกล้ชิดหรือการได้รับความรักอย่างฉาบฉวยจากบุคคลอื่นที่มารดานอกสมรสพักอาศัยอยู่ด้วย และลักษณะการเลี้ยงดูแบบเข้มงวดเกินไป ซึ่งมารดานอกสมรสมาจากครอบครัวที่มีทั้งพ่อและแม่ แต่พ่อมีอิทธิพลต่อคนในครอบครัวอย่างมาก เข้มงวดไม่มีความยืดหยุ่น จากการเลี้ยงดูดังกล่าวทำให้มารดานอกสมรสขาดโอกาสในการพัฒนาทางด้านอารมณ์และจิตใจ มักถอยห่างไม่กล้าเข้าใกล้พ่อ ขาดวุฒิภาวะในการยอมรับตนเองและผู้อื่น รู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่ามีบุคลิกภาพแบบพึ่งพาทำตามคำสั่ง หรือมีบุคลิกภาพแบบการไม่ยินดียินร้ายกับอะไร ๆ และใคร ๆ ทั้งสิ้น ซึ่งบุคลิกภาพดังกล่าว มีผลต่อการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น และก่อให้เกิดปัญหาในการปรับตัว (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2539 : 19 ; อ้างอิงจาก โรเจอร์. 1965 : 117-120 อ้างอิงจาก) ส่งผลต่อการปรับบทบาทการเป็นมารดาและการสร้างความผูกพันกับบุตรที่เกิด ซึ่งบทบาทการเป็นมารดาในวิถีชีวิตของหญิงไทย ถูกถ่ายทอดผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (socialization)

ที่เริ่มต้นจากสถาบันครอบครัวเป็นหลัก ดังนั้น สัมพันธภาพภายในครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดู จึงมีส่วนสำคัญต่อบทบาทและพฤติกรรมทางเพศของมารดานอกสมรส ฉะนั้นการทอดทิ้งบุตรของมารดานอกสมรส อาจกล่าวได้ว่ามารดานอกสมรสมีความล้มเหลวในชีวิตครอบครัว อยู่ในลักษณะถูกทอดทิ้ง สัมพันธภาพภายในครอบครัวห่างเหิน ขาดความรักความอบอุ่นที่เหมาะสมตั้งแต่เยาว์วัย ทำให้มีผลต่อการพัฒนาด้านอารมณ์และจิตใจ จึงไม่สามารถถ่ายทอดความรักที่มีต่อบุตรของตนได้และปฏิเสธบุตรไปในที่สุด

ข้อมูลทั่วไป

มารดานอกสมรสตามกลุ่มตัวอย่าง มีอายุตั้งแต่ 14-35 ปี ระดับการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี ต่ำสุดระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่เป็นครั้งแรก การตั้งครรภ์ในครั้งนี้ของมารดานอกสมรส เป็นการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์แต่จำเป็นต้องเก็บครรภ์ไว้เนื่องมาจากการทำแท้งไม่ประสบผลสำเร็จเพราะครรภ์มีอายุมากเกินไป เกิดความกลัว ไม่รู้จักสถานที่และขาดปัจจัยด้านการเงิน ในส่วนของสภาพแวดล้อมก่อนการตั้งครรภ์ พบว่า สภาพแวดล้อมและสถานที่เอื้ออำนวยต่อการถูกเอารัดเอาเปรียบทางเพศ เพราะในระหว่างถูกเอารัดเอาเปรียบทางเพศนั้นส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่กับครอบครัว ขาดผู้ปกป้อง สถานภาพของมารดานอกสมรส มีตั้งแต่เป็นโสเภณี กำลังเรียนหนังสือ แต่งงานแล้วและแยกทางกับสามีหรือไม่ได้อยู่กับสามีระหว่างการมีเพศสัมพันธ์นอกสมรส และในระหว่างการตั้งครรภ์นอกสมรสนั้น มารดานอกสมรสพยายามปกปิดตนเองไม่ต้องการให้สังคมรับรู้ เกิดความละอายต่อสังคม ยึดตามบรรทัดฐานทางสังคมโดยการย้ายจากแหล่งที่อยู่เดิมหาที่พักอาศัยชั่วคราว เช่น บ้านเพื่อน หรือสถานสงเคราะห์ที่ให้การช่วยเหลือมารดานอกสมรสที่ประสบปัญหาในการตั้งครรภ์เพื่อรอคคลอด สถานภาพของครอบครัวเดิมของมารดานอกสมรสส่วนใหญ่มีครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ บางรายบิดามารดาแยกทางกัน บางรายบิดาปกครองแบบใช้อำนาจบังคับเข้มงวดเกินไป ทำให้บรรยากาศภายในครอบครัวขาดความอบอุ่น และการทอดทิ้งบุตรหลังคลอดของมารดานอกสมรสเป็นเพราะไม่สามารถสร้างความผูกพันกับบุตรได้ในระหว่างรอคคลอด เพราะในระหว่างนั้นมารดานอกสมรสมีความเครียดและวิตกกังวลเกี่ยวกับตนเอง และการดำเนินชีวิตต่อไปภายหลังคลอด ครอบครัวเดิมขาดการยอมรับจึงทำให้ไม่ได้ใส่ใจต่อการตั้งครรภ์ในครั้งนั้น เมื่อคลอดบุตรจึงตัดสินใจทอดทิ้งบุตรของตนเอง (ดูตารางแสดงข้อมูลทั่วไปหน้า 63)

ตาราง 1 แสดงรายละเอียดข้อมูลทั่วไปของมารดานอกสมรสที่ตัดสินใจทอดทิ้งบุตร

ลำดับ ที่	อายุ	การศึกษา	อาชีพ	สถานภาพ	อาชีพ พ่อแม่	สถานภาพ พ่อแม่	คลอด บุตร คนที่	สาเหตุของ การตั้งครรภ์	สาเหตุที่ตั้งครรภ์ ต่อเพื่อรอลอด
1	14	ม.2	นักเรียน	โสด	ขายปลา	แยกทาง กัน	1	ถูกข่มขืน	อายุครรภ์มาก ไม่ รู้จักสถานที่และ กลัวอันตราย
2	18	ม.3	ว่างงาน	โสด	ค้าขาย	แยกทาง กัน	1	ถูกข่มขืน	ไม่มีเงินและไม่รู้ จักสถานที่
3	18	ป.6	นักเรียน	โสด	ไม่รู้ อยู่ กับยาย ตั้งแต่ เกิด	แยกทาง กัน	1	ถูกลงให้ดื่ม เหล้า ไม่ได้ คาดการณ์	ไม่รู้แหล่งบริการ เคยทำตัวเองแต่ ไม่สำเร็จ
4	18	ปวส.	นักศึกษา	โสด	รับจ้าง	แยกทาง กัน	1	เชื่อว่าฝ่าย ชายคุม กำเนิดแล้ว จึงไม่ได้กิน ยาคุม	ทำแท้งแต่ไม่ สำเร็จ
5	19	ปวส.	นักศึกษา	โสด	รับจ้าง	อยู่ด้วยกัน	1	ถูกข่มขืน อายุไม่กล้า ไปซื้อยาคุม และเชื่อว่า ชายจะรับ ผิดชอบ	ทำแท้งแต่ไม่ สำเร็จเนื่องจาก อายุครรภ์มากเกินไป
6	27	ม.2	นักเรียน	แยกกันอยู่ กับสามี	รับจ้าง	แยกทาง กัน	2	ถูกข่มขืน	ทำแท้งด้วยตนเอง แต่ไม่สำเร็จ
7	27	ปริญญาตรี	ค้าขาย	แยกกันอยู่ กับสามี	รับจ้าง	แยกทาง กัน	2	คุมกำเนิดผิด พลาด	ทำแท้งด้วยตนเอง แต่ไม่สำเร็จ
8	34	ป.6	รับจ้าง	แยกกันอยู่ กับสามี	ทำสวน	อยู่ด้วยกัน	3	คุมกำเนิดผิด พลาด	ทำแท้งแต่ไม่ สำเร็จ

เงื่อนไขหรือปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนต่อการตัดสินใจทอดทิ้งบุตร

การวิจัยครั้งนี้ จำเป็นต้องทำความเข้าใจถึงเงื่อนไขหรือปัจจัยในด้านต่างๆ ของมารดานอกสมรสให้ชัดเจน เพราะว่าการตั้งครรภ์นอกสมรสนั้นสังคมถือว่าเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบน แต่ทำไมมารดานอกสมรสจึงเกิดการตั้งครรภ์ขึ้น การที่มารดานอกสมรสนั้นยังไม่พร้อมมีบุตรและไม่ต้องการบุตรหลังคลอด ทำไมจึงปล่อยให้มีการกำเนิดบุตร แล้วไม่สามารถนำกลับไปเลี้ยงดูได้ การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์นั้นนำไปสู่การทอดทิ้งบุตรหลังคลอดใช่หรือไม่ จากการศึกษาพบว่า เงื่อนไขหรือปัจจัยที่เป็นส่วนสำคัญที่สนับสนุนการตัดสินใจทอดทิ้งบุตรนั้นประกอบไปด้วยหลายปัจจัยดังนี้

1. สาเหตุของการตั้งครรภ์

1.1 การตั้งครรภ์ที่เกิดจากการถูกล่วงละเมิด

จากการวิจัย พบว่า เงื่อนไขในการตั้งครรภ์ของมารดานอกสมรสเป็นปัจจัยหนึ่งที่สนับสนุนต่อการทอดทิ้งบุตร ซึ่งได้แก่การถูกล่วงละเมิด ซึ่งมักเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่ผู้หญิงไม่ได้คาดการณ์ล่วงหน้าจึงไม่ได้เตรียมการป้องกันตัวเองไว้ จนทำให้เกิดการตั้งครรภ์ในที่สุด ซึ่งการถูกข่มขืนเป็นความรุนแรงที่เจ็บปวดทั้งร่างกายและจิตใจ เป็นสถานการณ์ที่ไม่สามารถช่วยเหลือและปกป้องกันตนเองได้ ดังเช่น การศึกษาของ สุชาติา รัชกุล (2541 : 87) ที่กล่าวว่า การตั้งครรภ์ที่เกิดจากการถูกข่มขืนนี้ ฝ่ายหญิงมักจะเชื่อและไว้วางใจคนง่ายโดยเฉพาะเพื่อนชายหรือบุคคลใกล้ชิดทำให้ขาดความระมัดระวังในการปกป้องตนเอง เท่ากับเป็นการเปิดโอกาสให้ฝ่ายชายล่วงเกินทางเพศ และเมื่อเกิดเหตุการณ์ครั้งแรกขึ้นแล้ว ฝ่ายชายก็มักหาโอกาสในการล่วงเกินทางเพศในครั้งต่อไป ฝ่ายหญิงก็มักจะจำเป็นต้องยินยอมมีเพศสัมพันธ์กับชายที่ล่วงเกินด้วยเพราะถูกข่มขู่ กลัวบุคคลอื่นจะล่วงรู้ บางรายคาดหวังว่าฝ่ายชายจะรับผิดชอบแต่งงานเลี้ยงดู และมักจะไม่ได้คุมกำเนิด ฝ่ายชายก็ไม่ได้ให้ความสำคัญในการคุมกำเนิด แต่เมื่อเกิดการตั้งครรภ์ขึ้น ฝ่ายชายก็มักจะให้ไปทำแท้งและหนีหน้าหายไปโดยปล่อยให้ผู้หญิงอยู่แก้ปัญหาแต่เพียงลำพัง หรือ บางคนอาจเกิดขึ้นเพียงครั้งเดียวก็เกิดการตั้งครรภ์ขึ้นโดยไม่รู้ตัว และพยายามทุกวิถีทางที่จะเอาเด็กออก แต่ไม่สามารถกระทำได้อันเนื่องมาจากไม่มีเงินบ้าง เกิดความกลัวบ้าง อายุครรภ์มากเกินไปบ้าง เพราะผู้หญิงกลุ่มนี้มักรับรู้การตั้งครรภ์เมื่ออายุครรภ์มากแล้ว เพราะคิดว่าเพียงครั้งเดียวคงไม่ทำให้ตั้งครรภ์ หรือคิดว่าฝ่ายชายจะรับผิดชอบ ทันทีที่รับรู้ว่าตนเองตั้งครรภ์ ทุกคนจะรู้สึกทุกข์มาก เกิดความกลัวและสับสน วิดกกังวลเกี่ยวกับการตั้งครรภ์อย่างมาก ไม่รู้ว่าจะจัดการอย่างไร ไม่กล้าปรึกษาใคร ทำให้ขาดการดูแลเอาใจใส่ต่อบุตรและไม่ให้การยอมรับกับบุตรที่เกิดมา ดังนั้นของ จันทร (ชื่อสมมุติ) ที่เล่าให้ฟังว่า

วันนั้นเพื่อนที่อยู่หอพักเดียวกันกับหนูได้มาชวนไปงานวันเกิดของเพื่อนรุ่นพี่ที่เป็นผู้ชายซึ่งเรียนอยู่ที่เดียวกัน ตอนแรกหนูก็ไม่อยากไป แต่เพื่อนบอกว่าให้ไปเป็นเพื่อนกันหน่อย หลังจากไปแล้วเพื่อนหนูเขาก็ไปอยู่กับแฟนเค้า "....." ทั้งให้หนูอยู่กับเพื่อนชายคนนั้นและมีการพูดคุยกันและเค้าได้เอาน้ำส้มมาให้หนูดื่ม หลังจากนั้นหนูก็รู้สึกตัวอีกเลย มารู้ตัวอีกทีก็เห็นว่ามานอนอยู่ในห้องนอนในสภาพที่ไม่ใส่เสื้อผ้ากับเค้าแล้ว หนูนอนร้องไห้เสียใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแต่ก็ทำอะไรไม่ได้แล้ว เค้าบอกว่าชอบหนูมานานแล้วและจะรับผิดชอบในสิ่งที่เกิดขึ้น หลังจากนั้นเค้าก็จะมาดักกรอหนูหลังเลิกเรียนตลอด ถ้าหนูไม่ไปเค้าก็จะบอกว่าเค้าจะบอกเพื่อนหนูทุกคนว่าหนูกับเค้ามีอะไรกันแล้ว หนูรู้สึกอายและกลัวพ่อแม่จะรู้จึงยอมไปกับเค้า.... จนหนูท้อง".....".เค้าให้หนูไปทำแท้งและไม่มาพบหนูอีกเลย หนูก็ไปทำแท้งแต่เค้าบอกว่าอายุครรภ์มากแล้วกลัวอันตราย หนูกลัวเลยไม่ทำ "....." หนูรู้สึกกลัวและสับสนไปกล่าปรึกษาใคร

นอกจากนี้อาชีพบางอย่างเปิดโอกาสให้ผู้หญิงถูกละเมิดทางเพศได้ง่าย และมักไม่ได้เตรียมความพร้อมในการป้องกันตนเอง เป็นเหตุการณ์ที่ไม่ได้คาดการณ์ล่วงหน้าและไม่กล้าไปแจ้งความ มักปล่อยเลยตามเลย เรื่องเกิดเพียงครั้งเดียวไม่คิดว่าตนเองจะท้อง เป็นผลให้มารดานอกสมรสขาดการป้องกันการตั้งครรภ์ เมื่อเกิดการตั้งครรภ์ขึ้นจึงไม่อาจยอมรับเด็กในครรภ์นั้นได้ จึงตัดสินใจทอดทิ้งบุตรหลังคลอด เช่น กรณีของ ดาว (ชื่อสมมุติ)

ตอนนั้นหนูจำได้ว่า ประมาณ ตี 3 หนูเดินทางกลับจากการร้องเพลงที่ร้านอาหารตามทางเดินเข้าบ้านมันเปลี่ยวมากและมีคนมากด้วย แต่เส้นทางนั้น หนูก็เดินประจำอยู่แล้วซึ่งส่วนใหญ่ก็จะกลับบ้านมากับเพื่อนคนหนึ่งที่ยังร้องเพลงด้วยกัน แต่วันนั้นเป็นวันโชคร้ายของหนูเพื่อนหนูเกิดไม่สบายก็เลยไม่ได้ไปร้องเพลงด้วยกัน ทำให้หนูต้องเดินเข้าบ้านคนเดียว ระหว่างทางหนูก็เห็น... เห็นแล้วว่ามีคนยืนอยู่ ก็ประมาณ 3-4 คน พอพวกนั้นเห็นหนูเดินมาก็วิ่งกรูเข้ามาเอามือล็อกคอปิดปากไม่ให้ร้องและลากหนูเข้าไปข่มขืนในป่าข้างทาง หลังจากนั้นหนูก็กลับที่พักและไม่ได้บอกให้เพื่อนทราบ หนูรู้สึกกลัวมากไม่รู้ว่าเป็นใคร และก็ไม่ได้แจ้งความ รู้สึกอายเพื่อน "....." คิดว่าคงไม่ต้อง

"..." ตอนท้องก็ไม่ว่าจะจัดการอย่างไร เครียดมาก

สถานการณ์บางอย่างสถานการณ์เปิดโอกาสให้เกิดเหตุการณ์การข่มขืนขึ้นได้ง่าย ดังเช่นกรณีของ นารี (ชื่อสมมุติ) เป็นหญิงอายุ 18 ปี หนีออกจากบ้านจะไปอยู่กับเพื่อน เธอเล่าให้ฟังว่า ตัวเธอหนีออกจากบ้าน และกำลังจะไปหาเพื่อนในกรุงเทพฯ แต่ได้ทำกระเป๋าสตางค์หายระหว่างทางลงรถที่หัวลำโพง เธอเล่าให้ฟังว่า เธอกำลังสับสน วิดกกังวล ไม่รู้จะทำอย่างไร เพราะมาคนเดียวไม่รู้จักใครเลย อยู่ๆ ก็มีผู้ชายคนหนึ่งเข้ามาตีสนิท และบอกว่าเป็นคนบ้านเดียวกับเธอยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือ บอกว่าจะพาไปส่งบ้านเพื่อน เธอหลงเชื่อ และถูกข่มขืนโดยไม่รู้สีกตัว กับใครก็ไม่รู้จัก และไม่คิดว่าตนเองจะท้อง

หนูเดินมา เรื่อย ๆ จนมาถึงสนามกีฬาอะไรไม่รู้ และเข้าไปนั่งพัก เวลาตอนนั้นประมาณ 5 โมงเย็นแล้ว ก็...ก็มีผู้ชายคนหนึ่งเข้ามาตีสนิทพูดคุยด้วย เขาถามหนูว่าจะไปไหน หนูบอกว่าหนูจะไปบ้านเพื่อน ทำกระเป๋าสตางค์หาย ไม่มีสตางค์ ผู้ชายคนนั้นรับอาสาจะไปส่ง และได้เดินไปซื้อน้ำให้หนูดื่ม หนูดื่มแล้ว..... แล้วจำได้ว่าลุกขึ้นเดินไปกับเค้า หลังจากนั้นก็จำไม่ได้แล้วว่าอย่างไร มารู้สึกตัวอีกที ก็เช้าของวันใหม่ หนูก็ตุนะ คูว่าเป็นอย่างไร เสื้อผ้ายังเป็นปกติดอยู่..... ไม่คิดว่าจะเกิดเหตุการณ์อะไร ..ไม่รู้ว่าจะถูกข่มขืนจนรู้ว่าตนเองตั้งครรภ์ตอน 5 เดือน..... หนูกลัวและอายเพื่อนมากและไม่ได้บอกใครว่าหนูท้อง...หนูก็พยายามทำแท้งแต่ไม่สำเร็จ

จากลักษณะดังกล่าวจะเห็นว่า มารดาออกสมรสมักไว้วางใจคนง่ายโดยเฉพาะเพื่อน และบางรายตกอยู่ในสภาพที่ต้องการความช่วยเหลือ เมื่อมีคนยื่นมือมาให้ความช่วยเหลือจึงคิดว่าบุคคลผู้นั้นหวังดีจนเกิดความไว้วางใจ และไม่คาดคิดว่าจะเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้น และเมื่อเกิดขึ้นแล้วก็มักปล่อยไม่ได้ป้องกันการตั้งครรภ์ทำให้ตนเองเกิดการตั้งครรภ์ขึ้น

คนใกล้ชิดบางครั้งก็ไม่สามารถไว้วางใจได้ อย่างกรณีของ ฟาร์ (ชื่อสมมุติ) อายุ 14 ปี กำลังเรียนหนังสืออยู่ชั้น ม. 2 บ้านอยู่ต่างจังหวัด บิดามารดาแยกทางกัน มารดามีเพื่อนชายคนใหม่ ส่วนบิดาไปอยู่กับแฟนใหม่ มีพี่น้อง 3 คนรวมทั้งตัวเธอ เธอเล่าให้ฟังว่า ตัวเธอและน้องอีก 2 คน พักอยู่กับแม่ และแม่มักพาเพื่อนชายมาอนค้ำที่บ้านเสมอ มีอยู่วันหนึ่งไม่มีใครอยู่บ้าน เพื่อนแม่คนนี้ได้เข้าปลุกปล้ำข่มขืนและข่มขู่ไม่ให้บอกใคร และหลังจากนั้นก็พยายามลวงเกินทุกครั้งที่แม่ไม่อยู่บ้าน ซึ่งเธอต้องจำยอมมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนของแม่ที่ลวงเกินเธอ เพราะเธอกลัว และรู้สึกอายถ้ามีคนรู้ว่าเธอถูกข่มขืน เธอไม่กล้าปรึกษาใคร เธอถูกเพื่อนชายแม่ข่มขืนจนตั้งครรภ์ ซึ่งเธอไม่รู้ว่าจะตนเองตั้งครรภ์ จนแม่เธอเห็นผิดปกติ จึงพาไป

ตรวจ พอแม่รู้ แม่ก็ให้เธอไปทำแท้ง เพราะไม่อาจรับได้ เธอรู้สึกสับสน เครียด ไม่รู้จะจัดการอย่างไรกับตนเอง แม่ให้ทำอะไรก็ทำตาม ซึ่งเธอมีอายุน้อยทำให้ขาดประสบการณ์

“....” ตอนนั้นหนูนอนหลับอยู่กับน้อง แม่ออกไปขายปลา เจ้าเข้ามาเรียกบอกว่า แม่ให้มาเอาของ หนูก็ไปเปิดประตูให้.....เค้าก็..ข่มขืนหนู... หลังจากนั้นเค้าก็มาหา หนูบ่อยเวลาแม่ไปขายปลาที่ตลาด หนูไม่รู้ว่าคงเองท้อง..... จนท้องใหญ่ขึ้นแม่ เห็นผิดสังเกตก็คาดคั้นและพาไปตรวจพอรู้ว่าท้องหนูรู้สึกตกใจ และแม่ก็พาไปทำแท้งแต่ทำไม่ได้ เลยขึ้นมาฝากไว้ที่บ้านเกร็ดตระการ เพื่อรอคลอดหลังคลอดแม่ บอกว่าจะให้อยู่กับป้าที่กรุงเทพฯ และเรียนหนังสือที่นี้เลย ส่วนลูกให้ยกให้สถานสงเคราะห์เลี้ยงดู

จากตัวอย่างดังกล่าว จะเห็นว่าบุคคลใกล้ชิดเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการตั้งครรภ์นอกสมรสเพราะมารดานอกสมรสมีความไว้วางใจ และไม่คิดว่าจะเกิดเหตุการณ์ดังกล่าว ทำให้ไม่ระมัดระวังตัว เมื่อเกิดขึ้นแล้วมักไม่กล้าทำอะไร เกิดความกลัว และปล่อยให้ปัญหาเกิดซ้ำๆ จนเกิดการตั้งครรภ์นอกสมรส

กล่าวโดยสรุปว่า เงื่อนไขของการตั้งครรภ์ในกรณีที่ถูกข่มขืน ฝ่ายหญิงมักไม่กล้าไว้วางใจ ไม่กล้าแจ้งความ กลัวความอับอาย ทุกคนที่เกิดเหตุการณ์ดังกล่าวจะไม่กล้าบอกหรือปรึกษาใคร เกิดความเครียดและวิตกกังวลอย่างยิ่ง ซึ่งบางคนปล่อยให้เหตุการณ์เดิมเกิดซ้ำๆ จนเกิดการตั้งครรภ์ขึ้น แต่บางคนก็เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว และมักขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องเพศที่ถูกต้อง ซึ่งทำให้ขาดความสามารถในการควบคุมสภาวะการเจริญพันธุ์ของตนเอง จนปล่อยให้เกิดการตั้งครรภ์ขึ้นทั้งที่ขาดความพร้อมและไม่พึงปรารถนาในการมีบุตร เมื่อเกิดการตั้งครรภ์ขึ้นแล้วมารดานอกสมรสมักไม่กล้าไปปรึกษาใคร กลัวคนล่วงรู้ มีความวิตกกังวล เครียด ทั้งนี้เพราะผู้หญิงทุกคนสร้างกรอบของตนเอง ตามบรรทัดฐานทางเพศที่สังคมกำหนดไว้ว่า การตั้งครรภ์จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อสมรสแล้วเท่านั้น เมื่อเกิดการตั้งครรภ์นอกสมรสขึ้นจึงคิดว่ามันเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องกลัวถูกสังคมกล่าวโทษว่าเป็นคนไม่ดี ไม่รักนวลสงวนตัว จึงไม่ยอมรับการตั้งครรภ์ครั้งนั้น แล้วพยายามปกปิดไว้เป็นความลับและหาทางออกให้กับตนเองโดยตัดสินใจทำแท้งแต่ไม่สำเร็จ เพราะเนื่องจาก มารดานอกสมรสกลุ่มนี้ มีการรับรู้ถึงการตั้งครรภ์เมื่ออายุครรภ์มากแล้ว เมื่อเก็บครรภ์ไว้ หลังคลอดก็ไม่อาจทำใจให้ยอมรับบุตรที่เกิดได้ จึงตัดสินใจทอดทิ้งบุตร เพื่อให้ตนเองพ้นจากการเป็นมารดานอกสมรส และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติ

1.2 การตั้งครรภ์ที่เกิดจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์และขาดความรับผิดชอบ

นอกจากเงื่อนไขที่กล่าวข้างต้นแล้ว ยังพบว่า การตั้งครรภ์ที่เกิดจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ขาดความรับผิดชอบต่อฝ่ายชาย เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มารดานอกสมรสมีความรู้สึกว่าเป็นภาระ และยังไม่พร้อมที่จะให้การเลี้ยงดู จึงพยายามหาทางออกครั้งแรกด้วยการทำแท้งแต่ไม่สำเร็จเนื่องจากรับรู้เมื่อครรภ์มีอายุมากแล้ว ซึ่งการทำแท้งอาจก่อให้เกิดอันตรายได้ และจากการศึกษา พบว่ากลุ่มนี้ มักเป็นหญิงโสดหรือวัยรุ่นที่ชอบเที่ยว พักอยู่ตามลำพัง และคบหาเพื่อนต่างเพศ มักให้ความไว้วางใจเพื่อนชายไปไหนมาไหนกันตามลำพัง เปิดโอกาสการมีเพศสัมพันธ์นอกสมรส และมักไม่ให้ความสำคัญกับการคุมกำเนิด บางคนผู้ชายที่คบหาด้วยเป็นชายคนรัก และหลงเชื่อคำพูดของฝ่ายชายคิดว่ารักจริง และไม่ทำให้ตั้งครรภ์ จึงยินยอมให้ล่วงเกินจนเกิดการตั้งครรภ์ในที่สุด ดังเช่นกรณีของ ดวง (ชื่อสมมุติ) เป็นนักศึกษาอายุ 18 ปี บ้านอยู่ต่างจังหวัดเข้ามาเรียนหนังสือเช่าหอพักอยู่ตามลำพัง เธอเล่าถึงสาเหตุของการตั้งครรภ์ ให้ฟังว่า แฟนชวนไปเที่ยวบ้าน เธอก็ไปครั้งแรกก็ไม่มีอะไรเกิดขึ้น แต่ในครั้งต่อๆ มาก็เกิดใจอ่อนยอมให้ฝ่ายชายล่วงเกินทางเพศ และก็เกิดเหตุการณ์ซ้ำๆ จนเกิดการตั้งครรภ์ขึ้น โดยไม่ตั้งใจและคิดว่าฝ่ายชายจะรับผิดชอบ

หนูก็ไวใจ ต่อมาเค้าก็ชวนไปที่บ้านเค้าอีก ซึ่งครั้งนี้ไม่มีคนอยู่บ้าน เรายืนนั่งคุยกัน หนูก็ไม่ได้คิดอะไร และไม่คิดว่ามันจะเกิดขึ้นได้ เค้าบอกว่าเค้ารักหนู เค้าต้องการมีอะไรกับหนูเพราะว่าเค้ารักหนูมาก ครั้งแรกหนูก็ไม่ยอม เค้าบอกว่าจะรับผิดชอบ และไม่ทำให้หนูท้องหรอก หนูก็เลยใจอ่อน “...” หนูไม่ได้กินยาคุม.... เค้าบอกว่าเค้าคุม.....หนูก็เชื่อเค้าและไม่เคยซื้อยามากิน หนู..หนูไม่กล้าไปซื้อรู้สึกอาย... ไม่คิดว่าจะท้อง

นอกจากกรณีของ ดวง แล้วยังมีมารดานอกสมรสที่เกิดเหตุการณ์ดังกล่าวด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เพราะเป็นคนชอบเที่ยว คบเพื่อนต่างเพศ ไม่ระวังตัวไว้วางใจ เช่น กรณีของ วี (ชื่อสมมุติ) เธอเล่าให้ฟังว่า เธออาศัยอยู่กับยาย พ่อแม่แยกกัน เธอเป็นคนชอบเที่ยว ชอบความสนุกสนาน เธอบอกว่าอยู่บ้านก็ไม่ค่อยมีความสุข ยายชอบด่า เวลาถูกยายว่าไม่ค่อยเชื่อฟังทำให้เกิดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้น

หนูไปเที่ยวร้านอาหารกับเพื่อนๆ ที่มีคาราโอเกะ กินเหล้าร้องเพลงกันจน ปรมาณเที่ยงคืน ก็กลับบ้าน แต่เพื่อนชวนให้ไปนอนค้างที่บ้านเค้าหนูก็ไป หนูเห็นว่าไปกันหลายคนและมีเพื่อนผู้หญิงไปด้วย หนูก็นอนในห้องกับเพื่อนผู้หญิง หนูหลับไม่รู้เรื่องเพราะเมามาก มารู้ตัวอีกทีก็เสียตัวให้เพื่อนผู้ชายไปแล้ว หนูคิดว่าครั้งเดียวคงไม่ต้อง หลังจากนั้นหนูก็ไม่เคยเจอหน้าเพื่อนชายคนนั้นอีกเลย และไม่คาดคิดว่าตนเองจะท้อง" "...." ตอนที่รู้ว่าท้องก็ประมาณ 3 เดือน

การตั้งครรภ์โดยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ฝ่ายหญิงมักให้ความไว้วางใจฝ่ายชาย โกลัซิดสนิทสนมด้วยยอมไปไหนมาไหนด้วยกัน ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสในการถูกล่วงละเมิด ทางเพศ และฝ่ายหญิงบางรายมีใจกับฝ่ายชาย ดังนั้นการมีเพศสัมพันธ์จึงเกิดขึ้นง่าย โดยขาดความรับผิดชอบในการคุมกำเนิด เมื่อเกิดการตั้งครรภ์ขึ้น ฝ่ายชายไม่ร่วมรับผิดชอบและหายหน้าไป ทำให้ฝ่ายหญิงต้องแก้ปัญหาคนเดียว เมื่อคลอดจึงตัดสินใจทอดทิ้งบุตร

1.3 การมีเพศสัมพันธ์นอกชีวิตสมรสกับชายอื่นที่ไม่ใช่สามี

นอกจากสาเหตุจากการถูกข่มขืนและรู้เท่าไม่ถึงการณ์แล้วยังมีสาเหตุอีกประการหนึ่งที่มารดานอกสมรสนำมาเป็นเงื่อนไขในการตัดสินใจทอดทิ้งบุตรคือ การมีเพศสัมพันธ์นอกชีวิตสมรสที่ไม่ใช่สามีตนเอง จากการศึกษาพบว่ามารดาในกลุ่มนี้จะถูกสามีทำร้ายจิตใจโดยการมีภรรยาใหม่ไม่รับผิดชอบดูแล และมักแยกตัวเองออกมาจากสามี อยู่กับญาติบ้าง อยู่กับพ่อแม่บ้าง และมีความสัมพันธ์ทางเพศนอกสมรสกับชายอื่นโดยขาดจิตสำนึก เมื่อตั้งครรภ์แล้วมักกลัวสามีล่วงรู้ จึงจำเป็นต้องทิ้งบุตรไม่สามารถนำกลับไปดูแลที่บ้านได้

การที่ผู้หญิงเกิดการตั้งครรภ์นอกสมรสขึ้น ย่อมไม่เป็นที่ปรารถนาของหญิงนั้นและจำเป็นต้องพยายามหาทางแก้ไขปัญหานั้นให้ผ่านพ้นไปได้ เพื่อให้ตนเองสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ตามปกติสุข และวิธีการในการแก้ปัญหานี้มีทางเลือก เพียง 2 ทางคือการตัดสินใจที่จะยุติการตั้งครรภ์ด้วยการทำแท้ง หรือการตัดสินใจที่จะตั้งครรภ์ต่อไปเพื่อรอคลอด (สุชาดา รัชชกุล, 2541 : 75) การตัดสินใจเลือกย่อมมีความแตกต่างกันไปแล้วแต่เหตุผลของแต่ละคน ถ้าเลือกการตั้งครรภ์ต่อ บุตรที่เกิดมาย่อมไม่เป็นที่ต้องการ (unwanted child) เพราะการมีเพศสัมพันธ์นอกสมรสนั้น เป็นการฝ่าฝืนกฎหมายห้ามตามบรรทัดฐานของสังคมเป็นผลให้มารดานอกสมรสต้องปิดบังซ่อนเร้นไม่กล้าเปิดเผยตนเองจนกว่าจะคลอด เมื่อคลอดแล้วจำเป็นต้องทิ้งบุตรไว้ เพราะถ้านำบุตรไปเลี้ยงดู ย่อมเกิดปัญหากับตนเองและครอบครัวอย่างแน่นอน

จากการศึกษา พบว่า ชายหญิงส่วนหนึ่งมีค่านิยมหรือประเพณีติดเกี่ยวกับเรื่องเพศ โดยขาดจิตสำนึก ทำให้ขาดความยับยั้งชั่งใจ ในการวางตัวและคบเพื่อนต่างเพศ ปลดปล่อยให้เกิดโอกาสต่อการมีเพศสัมพันธ์ เพราะเห็นว่าการมีเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องปกติในการคบหากัน ทำให้เกิดการตั้งครรภ์ขึ้น และเมื่อต่างฝ่ายต่างไม่พร้อม ย่อมหมายถึงว่าฝ่ายหญิงต้องหาทางแก้ปัญหาของตนเองโดยลำพัง ขาดความรับผิดชอบจากฝ่ายชาย และทางเลือกของ ฝ่ายหญิง นั้นส่วนใหญ่ก็คือการทำแท้ง ต่อเมื่อการทำแท้งไม่ประสบความสำเร็จก็ต้องตั้งครรภ์ ต่อไปอย่าง หลบๆ ซ่อนๆ ปิดบังซ่อนเร้นตนเอง ขาดการบำรุงรักษาครรภ์ ไม่ใส่ใจต่อเด็กในท้องจึงทำให้ ขาดความผูกพันต่อบุตร เมื่อคลอดแล้วมักทิ้งบุตรไว้ที่โรงพยาบาล และจากการศึกษาพบว่า มารดากลุ่มนี้รู้จักวิธีการคุมกำเนิด แต่คุมไม่สม่ำเสมอ ทำให้เกิดความพลาดพลั้งตั้งครรภ์ขึ้นโดยไม่ตั้งใจ และไม่พึงปรารถนา

ดังเช่นกรณีของ ต้อย (ชื่อสมมุติ) อายุ 27 ปี ผ่านการแต่งงานมาแล้วมีบุตร 1 คน มาคลอด และทิ้งบุตรไว้หลังคลอด หลังติดตามได้ เธอเล่าให้ฟังถึงความจำเป็นในการทอดทิ้ง บุตรว่า เธอเคยแต่งงานมาแล้วและอยู่กับสามีคนเก่าได้ประมาณ 3 ปี มีบุตรด้วยกัน 1 คน ตอนนี้อย่าเอาไปเลี้ยงไว้ และเธอต้องการกลับไปขอคืนดีกับสามีถ้ารับบุตรกลับไปสามีคงรับไม่ได้ เธอจึงไม่ต้องการบุตรจึงทอดทิ้งไว้หลังคลอดดังกล่าว

สามีมีผู้หญิงคนใหม่.....หนูหนีมาอยู่กับแม่..... มาช่วยแม่ขายข้าวแกง..... และก็เริ่มคบเพื่อนนอกเที่ยวกลางคืน แค่นี่สามีมาก..... ก็เลยออกเที่ยว.... และได้รู้จักกับผู้ชายคนหนึ่งเป็นรุ่นน้องและกำลังเรียนอยู่..... และมีอะไรกัน และ เจ้าชวนไปอยู่ด้วยก็ไปอยู่กับเจ้าที่คอนโค อยู่ได้ ประมาณ 3 เดือน หนูก็ท้อง หนู กินยาคุม แต่ไม่รู้ท้องได้อย่างไร

นอกจากนี้ยังพบว่ามีมารดานอกสมรสที่มีลักษณะเดียวกันอีกเช่น กรณีของมะลิ (ชื่อสมมุติ) อายุ 35 ปี แต่งงานแล้วมีบุตร 2 คน แยกกันอยู่กับสามี เพราะสามี มีภรรยาใหม่ เธอ เล่าว่า สามีเป็นอิสลามมีภรรยาได้หลายคน และสามีก็ไปอยู่กับภรรยาใหม่ ส่วนตัวเธอเองอาศัย อยู่บ้านญาติของสามี และต้องเลี้ยงลูกอีก 2 คน จึงไม่สามารถนำเด็กกลับไปดูแลได้ กลัวญาติ และสามีจะรู้ การตั้งครรภ์ในครั้งนี้เธอไม่ตั้งใจให้เกิดขึ้น

หนูอาศัยอยู่บ้านญาติสามีกับลูก 2 คน ทำงานโรงงานแถวบ้าน และในละแวกนั้นก็ มีคนไปทำงานโรงงานนี้หลายคน มีผู้ชายอยู่คนหนึ่งทำงานโรงงานเดียวกัน เขามี

ภรรยาแล้ว โรงงานที่ทำนี้ จะทำงาน เป็นกะ มีกะเช้า กะบ่าย กะดึก ถ้าวันไหนออก
จากที่ทำงานพร้อมกันก็มักจะกลับบ้านพร้อมกัน ที่แรกหนูก็ไม่คิดอะไรหรอก
อาจจะเพราะหนูเหงา สามิไม่เคยมาหา เจ้าชวนไปเที่ยวหนูก็ไป และแอบมี
อะไรกัน หนูไม่ได้กินยาคุม แต่ให้เจ้าคุมเอง เจ้าก็คุมโดยใช้ถุงยางอนามัยบ้าง
คุมตามธรรมชาติบ้าง แต่ก็ท้อง ตอนรู้ว่าท้องหนูตกใจ.....กลัวสามิและญาติสามิ
จะรู้ ตลอด.....หนูมาคลอดแล้วหนูกลับยังไม่เคยเห็นหน้าลูก.....

จากกลุ่มตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่า มารดานอกสมรสกลุ่มดังกล่าวมักถูกทำร้ายจิตใจจาก
สามิตัวเองโดยการมีภรรยาใหม่และไม่ให้การดูแลเอาใจใส่ ทำให้เกิดอารมณ์เสียแค้น น้อยใจ
และแสดงออกในทางที่ไม่เหมาะสม เมื่อเกิดการตั้งครรภ์ขึ้นจึงกลัวความผิดเพราะคิดว่า
การท้องนอกสมรสกับชายที่ไม่ใช่สามิ เป็นความผิดและเบี่ยงเบนบรรทัดฐานทางสังคม
ซึ่งกำหนดไว้ว่า การจะมีบุตรได้นั้นต้องอยู่ในระบบครอบครัว ผู้หญิงที่แต่งงานแล้วไม่สามารถ
มีเพศสัมพันธ์กับชายอื่นได้ เมื่อเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้นจึงทำให้ผู้หญิงเกิดความเครียด
และวิตกกังวล ปิดบังตนเอง เมื่อคลอดบุตรจึงขาดความผูกพันและทอดทิ้งไปในที่สุด

จากการวิจัยพอสรุปได้ว่า เงื่อนไขที่ส่งผลให้มารดานอกสมรสนำมาพิจารณาในการ
ตัดสินใจทอดทิ้งบุตรก็คือสาเหตุของการตั้งครรภ์ จากการสัมภาษณ์มารดานอกสมรส ส่วนใหญ่
มักถูกข่มขืน บางรายมีเพศสัมพันธ์ต่อเนื่องเพราะคิดว่าฝ่ายชายจะรับผิดชอบ บางรายถูก
ขู่บังคับจำยอมต้องมีเพศสัมพันธ์ไปเรื่อย ๆ บางรายเพียงครั้งเดียวก็ตั้งครรภ์ การที่มารดา
นอกสมรสมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้อาศัยการฉ้อฉลหน้าเป็นผลทำให้ไม่ได้คุมกำเนิด เพราะว่า
ไม่ได้เตรียมตัวเตรียมใจไว้และไม่กล้าไปซื้อยาคุม เพราะกลัวคนจะรู้ จึงไม่มีการคุมกำเนิดทั้งที่
รู้จักวิธีคุมกำเนิดดีอยู่แล้ว และมารดาเหล่านี้มักจะพบว่าตนเองตั้งท้องก็ต่อเมื่อมีอายุครรภ์มาก
แล้วจึงไม่สามารถทำแท้งได้จึงต้องเก็บครรภ์ไว้เพื่อรอคลอด ซึ่งผลการศึกษา พบว่า มารดาที่
ถูกข่มขืนหรือการมีเพศสัมพันธ์โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์นี้ เป็นหญิงที่ไม่เคยมีประสบการณ์
ของการตั้งครรภ์ เพราะเป็นการตั้งครรภ์ครั้งแรก เมื่อมีภาวะของการขาดหายไปของ
ประจำเดือนในระยะ 1-2 เดือนแรกจะยังไม่ไปตรวจ แม้บางครั้งมีอาการเปลี่ยนแปลงทาง
ร่างกายก็ตาม เมื่อทราบถึงการตั้งครรภ์ก็มีอายุครรภ์มากแล้ว จึงทำให้ไม่มีทางเลือก จำเป็นต้อง
เก็บครรภ์ไว้เพื่อรอคลอด หลังจากคลอดแล้วไม่สามารถทำใจให้ยอมรับได้ จึงตัดสินใจทอดทิ้ง
บุตร จากการศึกษาของ สุชาดา รัชชกุล (2541 : 156-157) ที่ทำการศึกษามารดาที่เลือกการ
เก็บครรภ์ไว้จนกว่าจะคลอด พบว่า หญิงที่ไม่เคยตั้งครรภ์มาก่อนหรือหญิงวัยรุ่นที่กำลังเรียน
มักไม่มีประสบการณ์ของการตั้งครรภ์มาก่อน เมื่อมีการขาดหายของประจำเดือนหรือมีการ
เปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ซึ่งเป็นอาการ บ่งชี้ถึงสภาวะการตั้งครรภ์ แม้จะสงสัยอยู่บ้างว่าอาจ
จะเกิดการตั้งครรภ์ แต่หญิงเหล่านี้ก็มักจะใช้วิธีเพิกเฉยไม่ไปตรวจให้รู้ชัด ต่อเมื่อมีอาการของ

เด็กดั้นในครรภ์ หรือมีคนซักถามว่าตั้งครรภ์หรือไม่ เมื่อถึงตอนนั้นแล้วหญิงเหล่านี้ถึงจะยอมรับภาวะของการตั้งครรภ์ของตนเอง ซึ่งหมายความว่า อายุครรภ์มากแล้วทำให้ไม่มีทางเลือกอื่นนอกจากเก็บครรภ์ไว้ เพื่อรอคคลอด แม้จะรู้สึกว่าการไม่ต้องการบุตรก็ตาม ส่วนในกรณีของการตั้งครรภ์ที่เกิดจากการ มีเพศสัมพันธ์กับชายอื่นที่ไม่ใช่สามีนั้น เป็นเพราะว่า มารดานอกสมรสได้รับความกดดัน จากสามีเดิม ถูกทำร้ายจิตใจ เมื่อมีคนคอยดูแลเอาใจใส่ คอยปลอบใจในเรื่องที่ทุกข์ใจ กอปรกับเกิดความเหงาจึงทำให้ประพฤติดนไม่เหมาะสมมีเพศสัมพันธ์กับชายอื่น เมื่อเกิดการตั้งครรภ์ขึ้นจึงสันนิษฐานได้ว่าเป็นความผิดพลาด กลัวสามีล่วงรู้ และฝ่ายชายก็ไม่รับผิดชอบการตั้งครรภ์ ในครั้งนั้น จึงทำให้มารดานอกสมรสตัดสินใจทอดทิ้งบุตร

การตั้งครรภ์ของมารดานอกสมรส เกิดจากหลายปัจจัยสาเหตุที่ทำให้เกิดการตั้งครรภ์ขึ้น ได้แก่ ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ การถูกข่มขืนและขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศ ขาดทักษะในการปกป้องตนเอง ไม่กล้าปฏิเสธ ก่อให้เกิดเหตุการณ์ซ้ำซาก จนกระทั่งตั้งครรภ์ ฝ่ายชายขาดความรับผิดชอบ ไม่ใส่ใจกับการป้องกันการตั้งครรภ์ ไม่รับรู้ถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับฝ่ายหญิงเมื่อเกิดการตั้งครรภ์ขึ้น ก็พยายามตีตัวออกห่างเนื่องจากตนเองก็ไม่สามารถที่จะให้การดูแลได้ ซึ่งบางคนก็กำลังเรียนหนังสือ พ่อแม่ผู้ปกครองไม่ยินยอม ทำให้ผู้หญิงเกิดภาวะความกดดัน เพราะคิดว่าตนเองเป็นผู้ผิด ที่ละเมิดบรรทัดฐานทางเพศที่สังคมกำหนดไว้ว่า ผู้หญิงที่ดีต้องรักษาพรหมจรรย์ไว้จนกว่าจะสมรส ดังนั้นผู้หญิงทุกคนจึงกลัวสังคมตราหน้าว่าเป็นผู้หญิงไม่ดี เป็นผู้เบี่ยงเบนจากบรรทัดฐานของสังคม ซึ่งสิ่งนี้เป็นตัวกดดันให้ผู้หญิงพยายามปิดบังตนเองจนขาดโอกาสในการแก้ปัญหาที่ถูกต้องเหมาะสม เพราะผู้หญิงคิดว่าสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นความลับ ไม่สามารถให้ใครล่วงรู้ได้ จึงทำให้ไม่กล้ามาขอรับคำปรึกษา และขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งทางภาครัฐและเอกชน และพยายามหาทางออกให้กับตนเองเพื่อให้ตนเองและบุตรได้ดำเนินชีวิตได้ตามปกติในสังคม เมื่อหาทางออกไม่ได้ จึงเป็นเหตุให้เกิดการตัดสินใจทอดทิ้งบุตร ซึ่งการศึกษานี้ สอดคล้องกับการศึกษาของ สุชาดา รัชชกุล (2541 : 76-78) ที่ทำการศึกษามารดาที่ตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาและตัดสินใจทำแท้ง พบว่า การมีเพศสัมพันธ์ด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือถูกข่มขืน มักเกิดกับผู้หญิงที่ไร้เดียงสาในเรื่องเพศไม่รู้เท่าทันฝ่ายชาย มักให้ความไว้วางใจ ไม่ให้ความระมัดระวังตนเองยอมไปไหนมาไหนด้วยกัน เท่ากับเป็นการเปิดโอกาสให้มีการล่วงละเมิดทางเพศ ส่วนใหญ่มักเป็นคนใกล้ชิด โดยเฉพาะ เพื่อนชาย หรือคนในครอบครัว เช่น พ่อเลี้ยง และมักปล่อยเลยตามเลย และเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวซ้ำๆ จนเกิดการตั้งครรภ์นอกสมรสขึ้น ซึ่ง ทำให้มารดานอกสมรสดังกล่าว เกิดความเครียด วิตกกังวล และทุกข์ใจอย่างมาก จนไม่อาจสร้างความผูกพันให้เกิดกับบุตรได้หลังคลอดจึงทิ้งบุตรไว้

2. สภาวะทางจิตสังคม

2.1 ความพร้อมในการเป็นมารดา

ผลจากการศึกษาพบว่า มารดานอกสมรสที่ตัดสินใจทอดทิ้งบุตรเป็นมารดาที่มีเพศสัมพันธ์นอกชีวิตการแต่งงาน (unmarried sex) จึงทำให้ขาดความพร้อมในการเป็นมารดาทั้งทางด้านภาวะทางอารมณ์ ความพร้อมทางจิตใจ สังคมและเศรษฐกิจ เพราะบางรายอยู่ในวัยเรียน ยังไม่มีอาชีพ ไม่มีรายได้ บางรายอายุน้อย บางรายแต่งงานแล้วแต่มีเพศสัมพันธ์กับชายอื่นที่ไม่ใช่สามีคนทำให้ขาดความพร้อมด้านสังคม เพราะสังคมคาดหวังต่อการตั้งครรภ์ในรูปแบบของการมีครอบครัวที่ถูกต้อง ดังนั้นเมื่อมารดานอกสมรสแสดงบทบาทไม่เป็นไปตามความคาดหวังของสังคมย่อมทำให้มารดานอกสมรสได้รับความกดดันจากสังคมอย่างมาก พยายามปิดบังซ่อนเร้น และเลือกกระทำในสิ่งที่เป็นการปกป้องตนเอง โดยการทำแท้งหรือทอดทิ้งบุตร ซึ่งจากสภาพแวดล้อมในปัจจุบันนี้ จะพบเห็นอยู่ทั่วไปในสังคม เพราะสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้ชายหญิงมีโอกาสในที่จะใกล้ชิดสนิทสนมกันมากขึ้น แต่ค่านิยมและบรรทัดฐานทางสังคมยังไม่ให้การยอมรับหญิงที่มีเพศสัมพันธ์และตั้งครรภ์นอกสมรส ดังนั้นเมื่อเกิดการตั้งครรภ์นอกสมรสขึ้น มารดานอกสมรสมักไม่กล้าไปปรึกษาใครโดยหาทางออกให้กับตนเอง ตั้งแต่รู้ว่าเกิดการตั้งครรภ์ และพยายามทำแท้ง จึงทำให้ไม่สนใจต่อการตั้งครรภ์ ไม่ดูแลรักษาและพยายามปกปิดตนเองโดยใช้ผ้ารัดท้องบ้าง และพยายามทำแท้งบ้างแต่ไม่ประสบความสำเร็จ ซึ่งอาจเนื่องมาจากไม่มีเงิน อายุครรภ์มากเกินไป หรือเกิดความกลัวในการทำแท้งจนทำให้ต้องตั้งครรภ์ต่อจนคลอด และเมื่อคลอดแล้วก็ไม่เกิดความผูกพันจึงเกิดการทอดทิ้งบุตรภายหลังคลอด เพราะมารดากลุ่มนี้ คิดว่าถ้าเอาบุตรกลับไปเลี้ยงเองคงเกิดปัญหากับตนเอง และครอบครัวแน่นอน จึงแก้ปัญหาโดยการทอดทิ้งบุตรหลังคลอด

หนูเอาลูกไปไม่ได้ ตอนนี้หนูดกงาน หนูเลิกร้องเพลงตั้งแต่รู้ว่าท้อง รับจ้างไปวันๆ ได้วันละ 50 บาท ที่อยู่ก็ไม่มี หนูคิดว่าหนูจะขอร้องพี่สาวและไปอยู่กับเค้า ถ้าเอาไปหนูคงไม่ได้เข้าไปอยู่ในบ้านแน่เลย ไม่มีใครรู้ว่าหนูท้อง แล้วหนูจะบอกว่าท้องกับใคร สามีหนูก็เลิกไปแล้ว และตอนนี้ก็ติดคุกอยู่ หนูไม่มีเงินไม่มีรายได้ และยังต้องเลี้ยงลูกอีกคน พี่สาวคงไม่รับเลี้ยงและอาจไม่ให้เข้าบ้าน

จากตัวอย่างจะเห็นว่ามารดาขาดความพร้อมทางเศรษฐกิจ เนื่องจากไม่มีงานทำไม่มีใครรับผิดชอบ และที่สำคัญมารดาต้องรับภาระเลี้ยงดูลูกอีกหนึ่งคน ถ้าเอากลับไปคิดว่าไม่สามารถให้การเลี้ยงดูได้จึงพยายามแก้ปัญหาให้กับตนเองโดยการทอดทิ้งบุตรไว้หลังคลอด

นอกจากที่กล่าวมาข้างต้น การตั้งครรภีในขณะที่เรียนหนังสือของมารดานอกสมรสยังทำให้มารดานอกสมรส ขาดความพร้อม ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและบทบาททางสังคมเพราะ มารดานอกสมรสนี้ยังไม่มีงานทำไม่มีรายได้ มีสถานภาพ เป็นนักเรียน นักศึกษา จึงยังคงมีบทบาทการเป็นนักเรียนที่ดี ไม่ยอมรับบทบาทของการเป็นมารดา และต้องการเรียนให้จบ ได้มีการวางแผนไว้แล้วว่า เมื่อคลอดบุตรจะกลับไปเรียนให้ต่อ จึงคิดว่าถ้ารับบุตรกลับไปอาจสร้างภาระให้กับตนเอง และอาจไม่ได้เรียนหนังสือต่อ จึงได้ตัดสินใจทอดทิ้งบุตรหลังคลอด ดังเช่น กรณีของจันทร์ (ชื่อสมมุติ) อายุ 19 ปี ยังเรียนหนังสือ เธอเล่าว่า

“หนูยังเรียนไม่จบ หนูอยากกลับไปเรียนหนังสือต่อ ถ้าเธอกลับไปเลี้ยง หนูก็ไม่มีเงินในการเลี้ยงดู..... พ่อหนูเป็นคนดูแลและเข้มงวดเรื่องแบบนี้มาก เธอกลับไปหนูคงโดนตีตาย.....แม่ก็กลัวพ่อ.....แม่บอกว่าคลอดแล้วให้ยกให้โรงพยาบาล แล้วให้หนูกลับไปเรียนหนังสือ เพราะถ้าพ่อรู้ พ่อบอกว่าพ่อจะตีให้ตายเลย พ่อหนูเค้าบอกไว้เลยถ้าทำตัวไม่ดี เกิดท้องมานี้ จะไม่ให้เข้าบ้าน ถ้าเข้ามาจะฆ่าให้ตายทั้งแม่ทั้งลูก และแม่หนูก็กลัวพ่อมาก หนูกลัวไม่กล้าบอกพ่อจึงให้แม่พามาคลอดต่างจังหวัด”

เรื่องราวของ ฟาร์ (ชื่อสมมุติ) ก็เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งที่ขาดความพร้อมทั้งทางด้านฐานะ ฐานะขาดความพร้อมทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม เนื่องจากอายุ 14 ปี และยังเรียนหนังสือไม่มีรายได้ และตั้งครรภีกับชายที่เป็นแฟนของแม่ แม่ของ ฟาร์ จึงไม่อาจยอมรับได้ ตัว ฟาร์ เองก็ยังเด็กเกินไปที่จะตัดสินใจแม่จึงจัดการทั้งหมดให้ เธอเล่าให้ฟังว่า

หนูถูกข่มขืนจากเพื่อนชายของแม่ แม่รู้แม่ก็บอกให้ทำแท้ง แม่ก็พยายามไม่ให้คนที่บ้านรู้ ฝ่ายชายไม่ยอมรับผิดชอบ หนูกำลังเรียนหนังสืออยู่ ม.2 ตอนนี้ต้องออกจากโรงเรียนและถูกส่งตัวมาอยู่ในกรุงเทพฯ เมื่อคลอดแล้วอยากกลับไปเรียนต่อ จึงไม่อยากจะกลับไปเลี้ยงเองเพราะที่บ้านยังไม่มีคนรู้ว่าท้อง แม่ไม่อยากจะให้คนทางบ้านรับรู้จึงให้หนูทิ้งไว้ที่โรงพยาบาล หนูอยากกลับไปเรียนต่อ “.....” หนูไม่รู้....แม่ไม่อยากจะให้เธอกลับไป..... แม่บอกว่าอายคนทางบ้าน

ที่กล่าวข้างต้นก็เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งที่มารดายังเรียนหนังสือ และมีอายุน้อย ทำให้ขาดความพร้อมทั้งทางด้านวุฒิภาวะ และบทบาทการเป็นมารดา เพราะ การตัดสินใจยังต้องอาศัยมารดาของตนเองเป็นผู้เลือกและตัดสินใจให้ นอกจากนี้ยังพบว่ามารดาบางคน ยังขาดความพร้อมในด้านสังคมเนื่องจากการตั้งครรภ์ในครั้งนั้นเป็นการตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาจึงตัวอย่างของ ค้อย (ชื่อสมมุติ) อายุ 27 ปี จบการศึกษาระดับ ปริญญาตรี ปัจจุบัน ขายอาหารอยู่กับมารดา เป็นหญิงที่แต่งงานแล้ว แต่ไปมีสัมพันธ์ทางเพศกับชายอื่นที่ไม่ใช่สามีตนเอง ทำให้ไม่กล้ารับเด็กกลับไป เพราะคิดว่าเป็นสิ่งไม่ถูกต้องที่ตั้งครรภ์กับชายอื่นและขาดการยอมรับจากสังคม และกลัวสามีจะล่วงรู้

สามีมีภรรยาใหม่ หนูหนีออกมาอยู่กับแม่และช่วยแม่ขายของ ในระหว่างนั้น หนูก็ออกเที่ยวกับเพื่อนและไปพบผู้ชายคนหนึ่งเป็นรุ่นน้อง และหนูก็มีอะไรกับเค้า หนูไม่รู้ตอนนั้นหนูรู้สึกเหงาและแค้นสามีมากที่ทำกับหนูแบบนั้น ไม่คิดว่าจะต้อง.....ผู้ชายเค้าไม่รับผิดชอบ เค้าให้ไปทำแท้ง แต่หนูกลัว และไม่รู้ว่าจะไปทำที่ไหน แม่หนูก็ไม่รู้ว่าท้อง ตอนนั้นหนูเลยออกมาอยู่บ้านผู้ชายคนนั้น จนคลอด และก็ทิ้งลูกไว้ที่โรงพยาบาล” หนูยังไม่ได้หย่ากับสามีคนแรก หนูกลัวเค้ารู้ หนูเอาลูกไปเลี้ยงไม่ได้ ตอนนั้นแม่หนูบอกว่า พ่อแม่ทางโน้นเค้ามาตามให้กลับไปบ้านให้กลับไปอยู่กับสามี..หนูมีลูกแล้ว หนึ่งคน ตอนนี้อายุ 1 ปี .ถ้าเอาลูกกลับไปด้วย สามีต้องฟ้องหย่ากับหนูแน่ หนูกลัว

การตั้งครรภ์ที่ขาดความพร้อมทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคมและจิตใจ ย่อมทำให้มารดานอกสมรสยากที่จะยอมรับบุตรที่เกิดขึ้นได้ เพราะบุตรที่เกิดมักถูกมองว่าเป็นภาระและสร้างความยากลำบากให้เกิดขึ้นแก่ตัวมารดานอกสมรส จึงพยายามหาทางออกให้กับตนเองเพื่อให้พ้นจากภาวะนี้ เมื่อคลอดบุตรจึงตัดสินใจทอดทิ้งบุตร

จากการศึกษาดังกล่าวทำให้มองเห็นว่า การตั้งครรภ์ที่เกิดขึ้นเป็นการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงปรารถนาไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมและบุคคลรอบข้าง ขาดความพร้อมทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เป็นผลให้ได้รับแรงกดดันทั้งภายในและภายนอกไม่ว่าการตั้งครรภ์ครั้งนั้นมีเงื่อนไขใดก็ตาม จนไม่อาจปรับตัวสู่บทบาทของการเป็นมารดาได้อย่างเหมาะสม และการตั้งครรภ์ในครั้งนั้นทำเสียโอกาสในการศึกษาและมารดาทุกคนที่อยู่ในวัยเรียน มีความคิดที่จะกลับไปเรียนต่อหลังคลอดบุตรแล้ว ซึ่งบางคนไม่ได้ประสบปัญหาแต่เรื่องเรียนเท่านั้น แต่ยังคงรับภาระในการเลี้ยงดูบุตรให้เจริญเติบโต ในขณะที่ตนเองยังไม่พร้อมทั้งรายได้ การประกอบอาชีพในการพึ่งพาตนเอง ย่อมทำให้หญิงนั้นตัดสินใจเลือกจากทอดทิ้งบุตร

ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุชาติ รัชกุล (2541 : 87-89) ที่ทำการศึกษาดังการตั้งครรภ์ ไม่เพียงปรารถนากับการทำแท้ง ที่พบว่า หญิงวัยรุ่นที่มีสถานภาพเป็นนักเรียนหรือนักศึกษา เมื่อเกิดการตั้งครรภ์ขึ้น ไม่ว่าจะเพราะเหตุใดก็ตาม เป็นผลทำให้ขาดโอกาสในการศึกษา ในการเรียนต่อให้จบ เท่ากับว่าอนาคตของตนเองต้องเปลี่ยนแปลงไปโดยสิ้นเชิง ไม่เพียงแต่ไม่สามารถไปเรียนได้เท่านั้น แต่ต้องตั้งครรภ์ต่อจนคลอด และต้องรับภาระเลี้ยงดูบุตรให้เจริญเติบโต ในขณะที่ตนเองยังไม่ได้ประกอบอาชีพอะไรหรือยังไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งเป็นผลทำให้มารดาในกลุ่มนี้ตัดสินใจทำแท้ง แต่ซึ่งบางคนประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ เกิดความกลัวอายุครรภ์มากหรือเหตุผลใดๆ ก็ตามที่ทำให้ไม่ประสบความสำเร็จในการทำแท้ง และเป็นผลที่ทำให้ต้องตั้งครรภ์ต่อเมื่อคลอดแล้วก็มักเกิดการทอดทิ้งบุตร เพราะไม่รู้ว่าเอาเด็กกลับไปเลี้ยงดูอย่างไร เนื่องจากขาดรายได้ ขาดการยอมรับจากครอบครัวและสังคม และที่สำคัญคือการเสียโอกาสในการศึกษา

๕.2 ความรู้สึกต่อตนเองและบุตร

สภาพการเป็นมารดานอกสมรส นอกจากจะเกิดภาวะวิกฤติของชีวิตการตั้งครรภ์แล้วยังก่อให้เกิดภาวะวิกฤติอื่นเนื่องมาจากการที่จะกลายเป็นมารดานอกสมรสอีกด้วย ซึ่งมารดานอกสมรสจะต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆ ระหว่างรอคลอด ทั้งปัญหาทางเศรษฐกิจ และการได้รับความกดดันจากสังคมและครอบครัวที่ไม่ยอมรับการตั้งครรภ์นอกสมรส ส่งผลให้มารดานอกสมรสเกิดความคับข้องใจ เครียด อับอาย ไม่ยอมรับบทบาทการเป็นมารดา และเกิดความรู้สึกว่าทารกในครรภ์ทำให้ตนเองพบกับความลำบาก เป็นภาระที่ไม่สามารถให้การดูแลได้ก่อให้เกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อการตั้งครรภ์ ไม่ให้ความสนใจดูแลรักษาสุขภาพ ขาดการมีสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างทารก จึงไม่สามารถสร้างความผูกพันให้เกิดขึ้นได้ระหว่างการตั้งครรภ์ เมื่อคลอดแล้วก็รู้สึกว่าถ้ารับบุตรไปเลี้ยงดูก็จะเกิดความอับอายต่อครอบครัวและคนในสังคม

จากการศึกษา พบว่า มารดาส่วนใหญ่มีความรู้สึกกับตนเองว่าเป็นผู้กระทำผิด รู้สึกกลัวและสับสน ไม่กล้าที่จะไปปรึกษาใคร รู้สึกอับอายในการกระทำของตนเอง คิดว่าเป็นความผิดพลาดของตนเอง ขาดความเชื่อมั่น รวมทั้งขาดความผูกพันต่อบุตรที่เกิด เพราะระหว่างการตั้งครรภ์นั้นมารดาขาดความสนใจ และใส่ใจต่อบุตรในครรภ์ คิดเพียงว่าจะทำอย่างไรในช่วงภาวะวิกฤตินี้ ที่จะหาทางออกให้กับตนเองและบุตรได้ เพราะทุกคนยึดมั่นในบรรทัดฐานทางสังคมที่ไม่ให้การยอมรับการตั้งครรภ์นอกสมรสและการคลอดบุตรนอกสมรส จนเกิดความกลัว เกิดความอับอายต่อครอบครัว และคนในสังคม คิดว่าบุตรที่เกิดมานั้นทำให้ตนอับอาย เป็นภาระที่จะต้องให้การดูแลในขณะที่ตนเองยังไม่ได้ประกอบอาชีพอะไร บางรายยังเรียนหนังสือ เช่น กรณีของดวง (ชื่อสมมุติ) อายุ 18 ปี เรียนหนังสืออยู่เทคนิค

หนู.....ผิดเองที่ไปยอมเค้าตั้งแต่แรกโดยไม่คิดว่าเค้าจะไม่รับผิดชอบ หนูไม่กล้ากลับไปบ้าน คิดว่าถ้าทางบ้านรู้ พ่อแม่หนูคงอับอายชาวบ้านที่มีลูกไม่ดียว่างหนู แฟนเค้าให้หนูไปทำแท้ง แต่หนูไม่กล้า ก็เลยปล่อยไปจนคลอด"แฟนไม่รับผิดชอบ ถ้าเอา ไปเลี้ยงก็เป็นภาระ หนูไม่มีรายได้ แม่หนูส่งเงินมาให้เรียนหนังสือทุกเดือน หนูต้องเรียนให้จบ

นอกจากนี้ กรณีของ วี (ชื่อสมมุติ) อายุ 18 ปี เรียนจบ ป. 6 มีอาชีพเสริมอาหารอยู่ร้านอาหารรายได้น้อย มีความรู้สึกว่าตนเองผิดที่ยอมนอนกับเพื่อนชายโดยไม่ได้คุมกำเนิด และไม่คิดว่าฝ่ายชายจะทำแบบนี้ เพราะเป็นเพื่อนเที่ยวด้วยกัน คลอดแล้วมีปัญหาในการเลี้ยงดู เพราะฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี และเธอก็ไม่ผูกพันกับบุตร

หนูมีลูกไม่ได้หรอกตอนนี้.....หนูอาศัยอยู่กับยายหาเช้ากินค่ำ ไม่มีเงินเลี้ยงลูกหนูหรอก หนูก็มีงานบางไม่มีบาง บางทีก็ไปร้องเพลงที่ห้องอาหาร..... ลูกเกิดมาอีกคนก็เป็นภาระเพิ่ม" "... ผู้ชายที่ทำให้หนูท้องก็ไม่รับผิดชอบ ไม่รู้หายไปไหน หนูผิดเองที่ไม่ระวังตัวปล่อยให้เกิดเหตุการณ์นั้นขึ้นมา ยายก็ด่า หว่าทำตัวเหมือนแม่ทำให้ลูกเกิดมาลำบากด้วย

ผู้หญิงที่ตั้งครรภ์นอกสมรส มักรู้สึกว่าเป็นผู้ผิดเกิดความละอายต่อภาวะของการมีลูกนอกสมรส รู้สึกว่าบุตรจะเป็นภาระ ถ้าเลี้ยงเองอาจทำให้บุตรได้รับความลำบาก และรู้สึกว่าลูกอาจทำให้ตนเองไม่เป็นที่ต้องการของสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการใช้มาตรฐานทางสังคมมาเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมทางเพศ นับว่าเป็นการลงโทษทางอ้อมให้มารดารู้สึกเจ็บปวดในความผิดนั้น และนำมาตรฐานทางสังคมมาผูกติดกับตนเอง ทำให้เกิดการปฏิเสธบุตรของตนเองที่เกิดขึ้นมา

หนูไม่รู้ว่ใครคือพ่อของเด็ก หนูไม่รู้จัก ตอนนี้ถ้าหนูเอาลูกไปเลี้ยง หนูคงเลี้ยงไม่ได้เพราะหนูกำลังตกงาน ไม่มีรายได้ ลำพังตนเองก็ยังไม่รู้เลยว่าจะทำอย่างไรดี หนูคิดว่าจะกลับไปอยู่กับพ่อแม่ บุญธรรมถ้าเอาลูกไปด้วยเขาคงไม่ให้หนูเข้าบ้านแน่เลย ลูกก็คงลำบากถ้าไปอยู่กับหนู หนูสงสัย ให้เขาอยู่สถานสงเคราะห์จะดีกว่า เพราะมีคนดูแลอย่างดี

ส่วนกรณีของมะลิ (ชื่อสมมุติ) อายุ 34 ปี เธอตั้งครรภ์กับชายอื่นที่ไม่ใช่สามีตนเอง เกิดจากความเหงา สามีทำร้ายจิตใจมีภรรยาใหม่และไม่เคยมาดูแลเอาใจใส่ ปล่อยให้อยู่กันตามลำพัง กับบุตรที่บ้านพ่อแม่สามี เธอรู้สึกน้อยใจเสียใจ เมื่อมีคนคอยดูแลปลอบใจจึงเกิดความเคลิบเคลิ้ม ปล่อยตัวปล่อยใจ เมื่อคลอดบุตรแล้วไม่สามารถดูแลบุตรได้เพราะสังคมไม่ให้การยอมรับบุคคลที่มีบุตรนอกกรอบครอบครัว และรู้สึกว่าตนเองผิด ที่ทำให้ลูกเกิดมาแล้วเลี้ยงดูไม่ได้ สงสารลูกแต่จำเป็นต้องทอดทิ้งไว้เพราะรับไป เธอต้องประสบปัญหาครอบครัวและลูกอีก 2 คน ก็พลอยลำบากไปด้วย ทำให้เธอแก้ปัญหาด้วยการทอดทิ้งบุตร

หนูคิดเองที่ปล่อยตัวปล่อยใจให้เกิดเรื่องขึ้น แต่สามีหนูเขาก็ไม่เคยมาดูแลหนูกับลูกเลย หนูรู้สึกเจ็บใจและอยากประชด โดยลืมนึกถึงเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นตามมา เช่นนี้.....หนูอยากเอาออกแต่ทำไม่ได้ก็เลยปล่อยไว้ รอจนคลอด หนูเอากลับไปไม่ได้เดียวคนทางบ้านรู้ และหนูก็มีลูกอยู่แล้วถึง 2 คน รายได้ไม่พอหรอก สามีคนแรกหนูก็ไม่ได้ส่งเสีย ตอนนี้หนูก็ต้องอาศัยอยู่กับทางญาติสามี ถ้ารู้เค้าคงไม่ให้หนูอยู่บ้าน ผู้ชายที่มีอะไรกับหนูเค้าก็มีเมียแล้ว เค้าไม่รับผิชอบ เค้ากลัวเมียเค้ารู้ ถ้าเอาลูกกลับไป หนูกับลูกก็คงลำบาก และหนูต้องดูแลลูกอีก 2 คน หนูคงดูแลไม่ได้ลูกก็จะลำบาก ให้เขาอยู่สถานสงเคราะห์จะดีกว่าอยู่กับหนู

นอกจากกรณี ของ มะลิ แล้วยังพบว่า มีมารดาที่มีมีความรู้สึกต่อตนเองว่าทำให้พ่อแม่พี่น้องได้รับความอับอาย และไม่ต้องการให้บุตรที่เกิดมาได้รับรู้ถึงสิ่งเหล่านี้ สงสารบุตร และคิดว่า บุตรอยู่กับคนอื่นจะปลอดภัยกว่าอยู่กับตนเอง เพราะเด็กจะถูกตราหน้าว่าเป็นลูกไม่มีพ่อจากสังคม รู้สึกสงสารลูกที่ต้องมารับกรรมนี้ จึงทำให้เธอตัดสินใจทอดทิ้งบุตร

หนูเอากลับไม่พอกับแม่คงอับอายชาวบ้านเค้า และพ่อหนูเคยบอกว่าถ้าท้องในขณะเรียนไม่จบจะไม่ให้เข้าบ้าน คนแถวบ้านจะต้องมองว่าลูกหนูไม่มีพ่อ หนูสงสารลูกไม่อยากให้เค้าต้องเจอแบบนั้น หนูทิ้งไว้โรงพยาบาลเพราะคิดว่าทางโรงพยาบาลต้องหาคนเลี้ยงดูให้ และลูกก็มีความปลอดภัยกว่าอยู่ที่อื่น

มารดานอกสมรส มีความรู้สึกว่า ถ้ารับลูกกลับไป ก็คงให้การเลี้ยงดูที่ดีไม่ได้ เพราะตนเองขาดรายได้ ไม่มีที่อยู่อาศัยที่แน่นอน เกิดความรู้สึกสงสารบุตร อยากให้บุตรได้รับความสบายและคิดว่า การที่บุตรได้เข้าไปอยู่ในสถานสงเคราะห์ หรือมีผู้อุปการะจะทำให้บุตรมีโอกาสอยู่ในที่ดีๆ และปลอดภัย

จากการศึกษาดังกล่าว พบว่า มารดาทุกคน ที่เกิดการตั้งครรภ์นอกสมรส พยายามปิดบังตนเองไม่ให้ใครรับรู้และแก้ปัญหาด้วยการทอดทิ้งบุตรหลังคลอด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า บรรทัดฐานทางสังคมมีผลในการควบคุมพฤติกรรมทางเพศของผู้หญิงอย่างมาก เมื่อคลอดแล้วก็ยังแสดงอาการปกปิดโดยไม่รับบุตรกลับไปเลี้ยงดู โดยให้เหตุผลว่า การรับบุตรไปเลี้ยงดูโดยไม่มีพ่อเป็นที่อับอายต่อญาติพี่น้องคนในครอบครัว และบุคคลในสังคม และคิดว่าเด็กที่เกิดมาเป็นภาระในการเลี้ยงดู และไม่เกิดความผูกพัน ไม่พร้อมในการเลี้ยงดูซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษา ของ ปริญญา ดีดวง. (2543 : 79) ที่ได้ทำการศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรมของ มารดาที่มีแนวโน้มทอดทิ้งบุตรที่พบว่า การที่มารดาคิดที่จะทอดทิ้งบุตรและไม่พร้อมที่จะเลี้ยงดูบุตร เพราะมีเหตุผลว่าไม่รู้สึกผูกพันเนื่องมาจากการตั้งครรภ์ครั้งนั้นเป็นไปโดยไม่ตั้งใจ ฝ่ายชายขาดความรับผิดชอบ มารดาจึงรู้สึกว่าบุตรเป็นสัญลักษณ์หรือตัวแทนของความผิดพลาดที่คอยตอกย้ำให้รู้สึกเจ็บปวด และเคียดแค้นบิดาของบุตรอยู่ตลอดเวลา จนทำให้ไม่สามารถสร้างความผูกพันต่อบุตรที่เกิดได้ กอรปกับขาดรายได้จึงทำให้รู้สึกว่าบุตรเป็นภาระที่หนักเกินไปที่จะให้การดูแล และบางคนยังมีความรู้สึกที่ว่าถ้าเอาบุตรกลับไป ก็ต้องออกจากโรงเรียนไปหางานทำ จึงทำให้ทั้งบุตรไว้เพื่อกลับไปเรียนต่อ และจากการศึกษาของ สุชาดา รัชชกุล (2541 : 79) เรื่อง “การตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาและการตัดสินใจทำแท้ง” ได้สรุปเชิงทฤษฎีการปฏิสังสรรค์เชิงสัญลักษณ์ไว้ว่า เมื่อผู้หญิงเกิดการตั้งครรภ์ขึ้น สิ่งแรกที่จะเกิดขึ้นกับผู้หญิงคือการปฏิสังสรรค์ได้ตอบกับตนเอง เพื่อรับรู้ความรู้สึกของตนที่มีต่อครรภ์ที่เกิด กรณีที่การตั้งครรภ์นั้นมีการวางแผน หรือมีความรู้สึกพร้อมที่จะมีบุตรย่อมไม่รู้สึกขัดแย้งกับบทบาทความเป็นแม่ที่สังคมกำหนด แต่ถ้การตั้งครรภ์นั้นเป็นการตั้งครรภ์ที่ยังไม่พร้อมหรือเกิดขึ้นโดยไม่คาดคิดมาก่อน หญิงนั้นย่อมรู้สึกขัดแย้งกับบทบาทที่กำลังจะเกิดขึ้นของตนเอง ดังนั้นเมื่อการตั้งครรภ์ของตนไม่เป็นไปตามแบบอย่างหรือตามความคาดหวังของสังคม ย่อมทำให้เกิดการปิดบังซ่อนเร้นหาทางออกให้กับตนเอง เพื่อไม่ให้สังคมรับรู้โดยการตัดสินใจทำแท้ง แต่ถ้าการทำแท้งไม่ประสบความสำเร็จก็ต้องอยู่อย่าง หลบๆ ซ่อนๆ เพื่อรอคลอด และเมื่อคลอดแล้วอาจรู้สึกขัดแย้งกับบทบาทความเป็นแม่ จนทำให้เกิดความรู้สึกต่อต้านไม่ยอมรับบุตรของตน และทอดทิ้งบุตรของตนหลังคลอด ไปในที่สุด ซึ่งการทอดทิ้งบุตรนั้นมารดาทุกคนมีความรู้สึกเสียใจที่เลี้ยงบุตรเองไม่ได้แต่เพราะความจำเป็นจึงตัดสินใจทอดทิ้งบุตร

๕.3 การยอมรับจากครอบครัวเดิมของมารดานอกสมรส

การตั้งครรภ์นอกสมรสนอกจากฝ่ายชายจะปฏิเสธความรับผิดชอบ และได้รับความกดดันจากสังคมเนื่องจากการละเมิดบรรทัดฐานทางสังคมแล้ว มารดานอกสมรสนักขาดการยอมรับจากครอบครัวเดิม คือพ่อแม่ พี่น้อง เป็นต้น เพราะครอบครัวยึดมั่นตามบรรทัดฐานทางสังคม และคิดว่าการตั้งครรภ์นอกสมรสเป็นพฤติกรรมที่น่าอับอายแก่เพื่อนบ้านและคนในสังคม ทำให้พ่อแม่รู้สึกผิดหวังเสียใจกับการตั้งครรภ์นอกสมรส และไม่ให้การยอมรับ มารดานอกสมรสจึงจำเป็นต้องแบกรับภาระแต่เพียงลำพัง ต้องอดทนต่อความอับอาย ที่สังคมประณามว่าเป็นคนเลว เป็นผู้หญิงใจง่ายสำหรับคนมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ทำให้มารดานอกสมรสเกิดความกดดันจากสภาพแวดล้อมดังกล่าว จึงพยายามทุกวิถีทางที่จะทำให้ตนเองหลุดพ้นจากภาวะดังกล่าวโดยการทำแท้ง แต่เมื่อการทำแท้งไม่ประสบความสำเร็จและมีการตั้งครรภ์ต่อ จึงทำให้มารดานอกสมรสเลือกที่จะทอดทิ้งบุตร เพื่อความอยู่รอดปลอดภัยของบุตร และตัวมารดานอกสมรส ดังเช่นกรณีของ จันทร ซึ่งเธอเล่าให้ฟังว่า พ่อเธอเป็นคนดุและเข้มงวดมากในเรื่องนี้ เธอกลัวมาก มารดาของเธอ ก็กลัวพ่อเธอจะทำร้ายจึงให้ทิ้งลูกไว้

พ่อหนูเข้มงวดมากในเรื่องนี้ เขารับไม่ได้ รู้สึกอับอายญาติพี่น้องถ้าหนูรับลูกไปเลี้ยงดูเค้าไม่ให้เข้าบ้านหนูกับลูกก็จะลำบาก เพราะหนูยังเรียนไม่จบ ไม่มีรายได้ ทำ หนูจึงคิดทอดทิ้งบุตรไว้ที่โรงพยาบาล เพราะคิดว่าถ้ามีคนมาขอไปเลี้ยงลูกหนู ก็จะได้สบายกว่าอยู่กับหนู

กรณีของ ฟาร์ เป็นหญิง อายุ 14 ปี เธอถูกแฟนของแม่ข่มขืนในขณะที่แม่ออกไปขายปลาตอนเช้ามืด และได้ข่มขืนไม่ให้บอกใคร และมักจะเข้าหาเธอประจำ จนตั้งครรภ์และแม่เธอก็รับไม่ได้กับเหตุการณ์ดังกล่าว เพราะกลัวญาติพี่น้องจะรู้ จึงพาเธอไปทำแท้งแต่ไม่สำเร็จ จึงให้เธอทิ้งบุตรไว้ที่โรงพยาบาล เธอเล่าให้ฟังว่า

แม่หนูเค้าบอกว่า คลอดแล้วยกให้ประสาธน์เพราะหายไปเลยไม่ต้องรับกลับมา และจะให้หนูเรียนต่อที่กรุงเทพฯ นี่เลยไม่ต้องกลับไปอยู่ที่ต่างจังหวัดอีก เค้าไม่อยากให้คนทางบ้านรับรู้ เค้าอายุเพื่อนบ้าน กลัวญาติๆ จะรู้และถูกต่อว่า และเค้ากลัวเพื่อนชายของแม่คนนั้นมายุ่งเกี่ยวอีก

นอกจากนี้ ยังมีมารดานอกสมรสที่ ขาดการยอมรับจากครอบครัวเดิม เช่น กรณีของ ด้อย (นามสมมุติ) เธอเล่าว่า เธอมีครอบครัวและมีลูกแล้ว แต่สามีทำร้ายจิตใจเธอจึงหนี ออกมาอยู่กับแม่ และมาพบกับผู้ชายคนหนึ่ง มีเพศสัมพันธ์กันจนกระทั่งตั้งครรภ์ แต่แม่ของเธอ ไม่ให้การยอมรับและให้เธอทำแท้งเพราะเธอมีสามีแล้ว และบอกให้เธอกับไปอยู่กับสามีของเธอ หลังคลอดลูก ฝ่ายชายก็ไม่รับผิดชอบในตัวเธอ เธอรู้สึกสับสน

หนูมีเพื่อนชายและเที่ยวด้วยกันทำให้ใกล้ชิดกันสนิทสนมกันและมีเพศสัมพันธ์กัน จนตั้งครรภ์ ตอนแรกแม่ไม่รู้ แต่หนูทำแท้งไม่สำเร็จก็เลยบอกแม่ แม่ไม่โหมมากและ ใ้หนูไปทำแท้งอีกแต่หนูกลัวก็เลยไม่ไป แม่ไม่ยอมรับและให้ทิ้งไว้ที่โรงพยาบาล และให้หนูกลับไปอยู่กับสามี

สรุป จากการศึกษา พบว่า การที่ครอบครัวขาดการยอมรับ เพราะการตั้งครรภ์นั้นไม่มีการสมรสอย่างถูกต้องตามประเพณี จึงเป็นเรื่องที่ซิงสุกก่อนห้าม และถือคติที่ว่าผู้หญิงคนใด แต่งงานแล้วต้องรักและซื่อสัตย์ต่อสามีเพียงคนเดียว ห้ามไปมีความสัมพันธ์ทางเพศกับชายอื่น เพราะถือว่าผิดศีลธรรมอย่างร้ายแรง (มานพ คณะโต. 2541 : 32) ฉะนั้นการมีเพศสัมพันธ์ นอกสมรสจึงเป็นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนบรรทัดฐานทางสังคม เป็นเรื่องที่น่าอับอายเสื่อมเสีย ชื่อเสียง เป็นผลทำให้มารดานอกสมรสหาทางออกโดยการทอดทิ้งบุตรหลังคลอด เพื่อเป็นการ ป้องกันครอบครัวไม่ให้เกิดความอับอาย หรือถูกตำหนินินทาว่าร้ายว่าบุคคลในครอบครัวเป็น คนใจง่าย ไม่รักษาพรหมจรรย์ มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนจากบรรทัดฐานทางเพศที่สังคมกำหนด ท้องไม่มีพ่อ การทอดทิ้งบุตรก็คือการปกปิดตนเองจากการถูกลงโทษจากสังคมดังกล่าว และไม่ ยอมรับบทบาทของการเป็นมารดานอกสมรส

๕.4. ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดู

ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่กำหนดแบบแผนความสัมพันธ์ทางสังคมในด้านต่าง ๆ ของมนุษย์เริ่มตั้งแต่ แบบแผนการสมรส อำนาจในครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู ตลอดจน กฎเกณฑ์ที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างชายและหญิง ความสัมพันธ์ที่ดีของครอบครัว ย่อมเป็นเครื่องมือในการป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะ บุคคลในครอบครัวย่อมเป็นแบบอย่างที่ดีหล่อหลอมความรู้สึกนึกคิดพฤติกรรมตลอดจนจิตสำนึก ของความเป็นมนุษย์ การที่ครอบครัวขาดคนใดคนหนึ่งไปย่อมหมายถึงว่าการขาดแบบอย่าง

บางอย่างในการหล่อหลอมพฤติกรรม มานพ คณะโด. (2541 : 64-65) นักจิตวิทยาเด็กกล่าวว่า ความจำเป็นที่จะต้องมีทั้งพ่อและแม่เนื่องจาก เด็กหญิง ชาย จะต้องเห็นแบบอย่างของผู้ใหญ่ชายและหญิง เพื่อจะได้เรียนรู้ว่าบทบาทของสามีภรรยาหรือพ่อแม่เป็นอย่างไร พ่อต้องมีความรับผิดชอบอย่างไรบ้าง เด็กชายจะได้ทราบว่า เมื่อโตขึ้น เขาจะปฏิบัติตัวอย่างไร เด็กผู้หญิงก็จะได้เรียนรู้กับบทบาทของผู้ชาย และหัดปรับตัวให้เข้ากับบทบาทของผู้ชาย พ่ออาจจะช่วยปลูกฝังลักษณะทั่วไปของชายแก่ลูกทั้งชายหญิง คือความเข้มแข็ง บึกบึน แข็งแรง ความเป็นหัวหน้าครอบครัวและความรับผิดชอบต่อครอบครัว ให้ลูกเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจและอยากปฏิบัติเช่นนั้นบ้าง ส่วนแม่ก็เป็นแบบอย่างของความอ่อนโยน ความสงบ มีความยืดหยุ่นมีหน้าที่ในการอบรมสั่งสอน คอยดูแลให้ลูกได้เรียนรู้ปฏิบัติตาม กฎระเบียบแบบแผนทางสังคมเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุตรชายและบุตรหญิง

เพศสัมพันธ์และความปรารถนาจะมีเพศสัมพันธ์เป็นปรากฏการณ์ตามธรรมชาติสำหรับมนุษย์ทุกคนในสังคมวัฒนธรรม แต่ภายในสังคมทุกสังคมก็มักสร้างกฎเกณฑ์ข้อบังคับ เพื่อควบคุมการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ได้แต่งงาน เพื่อให้มนุษย์อยู่กันอย่างปกติสุขโดยกำหนดเป็นบรรทัดฐานทางสังคมและถ่ายทอดปลูกฝังผ่านการขัดเกลาทางสังคม โดยใช้สถาบันครอบครัวเป็นตัวแทนในการปลูกฝังความเชื่อและค่านิยมต่างๆ ในเรื่องเพศ แต่ถ้าครอบครัวขาดความพร้อมในการทำหน้าที่ดังกล่าวย่อมหมายถึงว่า สมาชิกในสังคมถูกปล่อยปละละเลยในเรื่องการเรียนรู้เกี่ยวกับเพศไปด้วย ซึ่งอาจทำให้เกิดการเบี่ยงเบนฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามบรรทัดฐานทางสังคม

จากการศึกษาพบว่า มารดานอกสมรสส่วนใหญ่พ่อแม่แยกทางกัน มีอยู่ 2 รายที่พ่อแม่อยู่ด้วยกันแต่การเลี้ยงดูจะเป็นลักษณะเข้มงวด พ่อมีอำนาจในบ้าน มารดาอ่อนแอไม่เป็นตัวของตัวเองยอมทำตามเพราะต้องพึ่งพาพ่อตลอด มารดานอกสมรสจะมีลักษณะขาดความเชื่อมั่นในตนเอง แก้ปัญหาเองไม่ได้ แม่จะคอยแก้ไข และแม่มักเก็บความลับไม่ค่อยได้ มีอะไรก็จะบอกกับพ่อหมด ทำให้มารดานอกสมรสไม่กล้าเล่าอะไรหรือขอคำปรึกษาใดๆ เช่น กรณีของจันทร์ (ชื่อสมมุติ) เธอบอกว่าพ่อเธอดีมาก ไม่ค่อยปล่อยให้ไปไหนคนเดียว

หนูจะกลัวพ่อมากไม่ค่อยสนิทกัน จะสนิทกับแม่มากกว่า แต่แม่ก็มักต้องทำตามที่พ่อต้องการ หนูจึงรู้สึกห่างเหิน ไม่ค่อยกล้าปรึกษา เพราะแม่จะเก็บความลับไม่อยู่ และมักเผลอพูดให้พ่อรู้ หนูเลยไม่กล้าพูดกับแม่และพ่อเพราะกลัวถูกดูเวลามีปัญหา ก็มักเก็บไว้ไม่รู้จะไปปรึกษาใคร

ในส่วนของคนรอบครัวแตกแยก มารดานอกสมรสมักอยู่กับแม่ พ่อไม่เคยเข้ามาร่วมรับผิดชอบ และมารดามีหน้าที่ในเรื่องของการหาเลี้ยงชีพ ไม่ค่อยมีเวลาที่จะดูแลในเรื่องของการอบรมเลี้ยงดูปลูกฝังความเชื่อ และค่านิยมในระบบบรรทัดฐานทางเพศของสังคม ปลดปล่อยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง แสวงหาความสุขนอกบ้าน จนเกิดปัญหาการตั้งครรภ์นอกสมรสขึ้น ดังเช่นกรณีของ ต้อย (ชื่อสมมุติ) เป็นหญิงอายุ 27 ปีได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ในครอบครัวของเธอว่า เธอมีพี่น้อง 2 คน ก็สนิทกันบ้าง แต่ไม่ค่อยได้ปรึกษาอะไรกัน เพราะมีวัยใกล้เคียงกันมาก ต่างคนต่างเที่ยว ส่วนแม่ก็ไม่ค่อยมีเวลา เพราะต้องออกขายข้าวแกงแต่เช้าจนทำให้ต้อยบางครั้งรู้สึกเหงาจึงออกเที่ยวคบเพื่อน ซึ่งแม่ก็ไม่มีเวลามาใส่ใจอะไรมากนัก

พ่อกับแม่แยกทางกันตั้งแต่หนูได้ 3 ขวบ ตอนก่อนพ่อกับแม่จะแยกทางกัน หนูจำได้ว่า พ่อกับแม่มักทะเลาะกันรุนแรงเป็นประจำ หนูกับพี่จะหนีขึ้นไปในห้องนอน และนอนคลุมโปงเงียบอยู่อย่างนั้น หลังจากนั้นแม่ก็พาพวกหนูเข้ามากรุงเทพฯ แม่ขายข้าวแกง ส่วนบิดาก็อยู่ที่เก่าและมีครอบครัวใหม่ ไม่เคยส่งเสียเงินทอง ไม่ได้มาดูแล...เท่าที่จำได้นะแม่เคยบอกให้หนูไปขอค่าเทอมจากพ่อ แต่พอบอกว่าไม่มี ตั้งแต่นั้นหนูก็ไม่เคยไปหาพ่ออีกเลย.... แม่หากินคนเดียว” แม่จะไม่ค่อยมีเวลาเอาใจดูแลมากนักและไม่เข้มงวด เราจะดูแลกันเองระหว่างพี่น้อง หนูมักชอบออกเที่ยว แม่ก็ไม่ให้ความสนใจเท่าใด แม่จะรักพี่สาวมากกว่า

นอกจากนี้ยังมีกรณีที่คล้ายคลึงกัน เช่น ดาว อายุ 27 ปี สามีติดคุก และมีบุตรแล้ว 1 คน ครอบครัว แตกแยก ตั้งแต่เธอเรียนอยู่ ม. 2 ตามปกติแล้วเธอเล่าให้ฟังว่าพ่อเธอเป็นคนเจ้าชู้ แม่จะคอยติดตามพ่อไปทำงานด้วยเสมอๆ พวกเธอพี่น้องจะอยู่บ้านและดูแลกันเอง แต่ตัวเธอจะไม่ค่อยสนิทกับพี่น้องนักเพราะตอน อายุ 9 ขวบเธอถูกส่งไปอยู่กับคนอื่น นานประมาณ 5 ปี พ่อแม่จึงมารับไปอยู่รวมกันทำให้เธอรู้สึกห่างเหินกับพี่น้องและคนในครอบครัว

หนูไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ตั้งแต่ อายุ 9 ขวบ หนูจะถูกส่งไปอยู่กับภารโรงโรงเรียนที่หนูเรียน เป็นคนช่วยเมียเจ้าของและดูแลลูกเจ้าก่อนไปโรงเรียน พ่อแม่รับหนูมาอยู่ด้วยตอนเรียนจบ ป.6 และมาเรียนต่อม.1 หลังจากนั้นพ่อแม่ก็แยกทางกันตั้งแต่ หนูอยู่ ม. 2 ทำให้หนูเรียนไม่จบ ม.2 เพราะแม่หนีไปอยู่ทางใต้ พ่อก็ไม่ค่อยสนใจ

ลูกๆ เพราะพ่อกำลังมีผู้หญิงคนใหม่ หนูจึงห่างเหินกับพ่อแม่มาก การเลี้ยงดูก็แบบปล่อยๆ หนูออกจากโรงเรียนแล้วไม่รู้จะทำอะไร เลยหนีไปอยู่บ้านเพื่อนและสมัครงานโรงงานทำได้ 6 เดือน แม่ก็ขึ้นมาจากใต้ และส่งให้พี่ๆน้องๆ เรียนหนังสือส่วนตัวหนูแม่ให้ไปทำงานที่ได้ หนูกับพี่น้องไม่ค่อยสนิทกันเท่าไรเพราะหนูไปอยู่กับคนอื่นเกือบ 5 ปี พ่อแม่ก็ไม่ค่อยสนใจในตัวหนูเท่าไร หนูจำได้ว่าหนูต้องทำงานตั้งแต่ยังเด็กอยู่กับ คนอื่นเค้าก็ให้ทำแต่งงาน ไม่ได้อบรมสั่งสอนอะไร ไม่ได้บอกอะไร หนูทำไม่ได้ เค้าก็ตำ บางครั้งก็ตี บางครั้งหนูรู้สึกน้อยใจทำไมพ่อแม่ไม่รัก หนูคิดเสมอว่าพ่อกับแม่ไม่รัก ทอดทิ้งให้หนูอยู่คนเดียว

นอกจากกรณีดังกล่าวแล้ว มารดานอกสมรสบางคน ตั้งแต่เกิดมายังไม่เคยเห็นหน้าพ่อแม่เลย เธออาศัยอยู่กับพ่อแม่บุญธรรมตั้งแต่เกิด เช่น กรณีของนารี (ชื่อสมมุติ) เป็นหญิงไทยอายุ 18 ปี เล่าว่า อยู่กับพ่อแม่บุญธรรมตั้งแต่เกิด พ่อแม่เป็นใครไม่รู้ มารู้อีกครั้งเมื่อตอน อายุ 15 ปี เนื่องจากพ่อบุญธรรมจะข่มขืนจึงบอกกับแม่บุญธรรมและพ่อบุญธรรมไล่ออกจากบ้าน แม่บุญธรรมจึงได้บอกกับเธอว่าเธอไม่ใช่ลูกและได้เอาที่อยู่ของแม่เธอมาให้ เธอจึงหนีออกจากบ้านมาและไปตามหาแม่ที่เชียงใหม่

พ่อแม่เป็นใครไม่รู้ หนูมารู้ตอน หนูอายุ 15 ปี เรียนอยู่ ม.3 พ่อบุญธรรมเข้าหาหนูจะล่วงเกินหนู หนูจึงไปฟ้องแม่ แต่แม่ไม่เชื่อหาว่าหนูโกหกและตีหนูด้วย และเค้าก็บอกว่าหนูไม่ใช่ลูกเค้า เค้าเอารูปแม่มาให้หนูดูบอกว่าอยู่เชียงใหม่ หนูเลยหนีมาเชียงใหม่และตามหาจนเจอแม่ และแม่พาไปที่บ้านเค้าแต่ทางญาติแม่ไม่มีใครยอมรับ แม่พาไปเข้าห้องและบอกว่าจะส่งเสียให้หนูเรียนแม่ส่งเสียให้เรียนอยู่ประมาณ 3 เดือน แล้วแม่ก็หายไปเลย หนูก็ไม่อยากตาม เลยนั่งรถจากเชียงใหม่เข้ามากรุงเทพฯ มาหาเพื่อน

ส่วนกรณีของวี จะมีลักษณะคล้ายกับ นารี มารดานอกสมรส อายุ 18 ปี อาศัยอยู่กับยาย เธอเล่าว่า พ่อแม่เธอแยกทางกันตั้งแต่เธออยู่ในท้อง เมื่อแม่คลอดเธอก็เอาเธอมาฝากไว้กับยายตั้งแต่แรกคลอด และไม่เคยมาดูแลเธอเลย และยายก็มีฐานะยากจน เธอจึงเรียนหนังสือจบแค่ชั้น ป.6 ยายก็ให้การเลี้ยงดูแบบตามมีตามเกิด และเลี้ยงดูแบบปล่อยให้อยู่อย่างอิสระ ให้อิสระขาดการเอาใจใส่

หนูอยู่กับยายมาตั้งแต่เล็ก บิดามารดาแยกทางกันและเอาหนูมาทิ้งไว้ที่บ้านยาย ยายก็เลี้ยงดูแบบชาว บ้านทั่วไป คือปล่อย อยากรทำอะไรก็ทำ หนูเรียนจบ ป.6 เป็นพนักงานเสริมหอาหารบางครั้งก็ร้องเพลงด้วย และก็คบเพื่อน ออกเที่ยวไม่ค่อย กลับบ้าน ไปนอนค้างบ้านเพื่อนบ้าง เพื่อนหนูมีหลายคนมีทั้งผู้หญิงผู้ชาย ยายไม่ค่อย สนใจก็เลี้ยงแบบปล่อยๆ หนูก็ท่องเที่ยวกับเพื่อนนะ เพื่อนไม่รับผิดชอบและไม่รู้ หายไปไหนแล้วไม่มารับผิดชอบ

จากการศึกษาในส่วนของความสัมพันธ์ภายในครอบครัวจะพบว่า มารดานอกสมรสส่วนใหญ่มีครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ ชาติพ่อหรือแม่และบางคนชาติทั้งพ่อและแม่ที่เป็นแบบอย่างในการแสดงบทบาท ทำให้เรียนรู้ในบทบาทที่ผิดพลาด จากผลศึกษาของ อัจฉรา อักษรวิทย์ (2529 : 135) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการและไม่ต้องการบุตรของมารดานอกสมรส พบว่าการที่บิดามารดาหย่าร้างกันหรือแยกทางบุตรมักอยู่กับมารดา ซึ่งมีผลกระทบต่อบุคลิกภาพของเด็ก เพราะปกติบิดามารดาจะเป็นผู้อบรมเด็ก และเด็กก็จะเรียนรู้บทบาทจากบิดามารดา เพื่อนำมาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตเมื่อถึงวัยผู้ใหญ่ แต่ถ้าครอบครัวเหลือแต่บิดาหรือมารดาเพียงฝ่ายเดียว บทบาทหรือแนวทางความประพฤติที่เหมาะสมกับเพศ อาจเกิดขึ้นได้ยาก เด็กที่บิดามารดาแยกทางกัน มักรู้สึกว่ามีบิดามารดาไม่รักตน พยายามผลักดันให้ไปอยู่อีกฝ่ายหนึ่งทำให้เกิดการทำลายความรู้สึกมั่นคงทางอารมณ์ของเด็กอย่างมาก นอกจากนี้ยังพบว่าอารมณ์ของเด็กผู้หญิงที่ชาติพ่อ พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาในการสร้างสัมพันธภาพในเพศชาย คืออาจมีความกังวลเกี่ยวกับเพศชายอย่างรุนแรง ไม่กล้าสร้างสัมพันธภาพด้วย ดังนั้นการที่มารดานอกสมรสบางรายได้รับการเลี้ยงดูในวัยเด็กที่ชาติบิดาหรือมารดาก็ทำให้ขาดการเรียนรู้เกี่ยวกับบทบาททางเพศ เพื่อนำมาเป็นแบบฉบับในการดำเนินชีวิต และจากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่าการแก้ปัญหาของมารดานอกสมรส จะใช้การหลบหนีหรือเจียบเจี้ยบไม่ปรึกษากับใคร และไม่รู้ว่าจะจัดการอย่างไรกับตนเอง ดังตัวอย่างมารดานอกสมรส ฟาร์ (ชื่อสมมุติ) อายุ 14 ปีที่ถูกข่มขืน เล่าว่า หลังจากถูกข่มขืนแล้วเธอก็ยังพักอยู่ที่บ้าน ไม่ได้บอกใครแม้แต่แม่ พยายามคิดว่าไม่มีอะไรเกิดขึ้น “ปกติหนูจะเป็นคนเจียบๆ ไม่กล้าพูด กลัวแม่ไม่เชื่อ พยายามหลบๆ แม่ ไม่ให้แม่เห็น จนท้องใหญ่ผิดปกติ จนแม่รู้เองว่าหนูท้อง แม่พาไปตรวจ”

นอกจากนี้ก็ยังพบมารดาที่มีลักษณะของการแก้ปัญหาที่คล้ายๆ กันเช่นกรณีของ ดาว (ชื่อสมมุติ) จากการสัมภาษณ์ พบว่า เวลามีปัญหาเธอจะออกจากบ้านทุกครั้ง และเธอจะไปอยู่ตามบ้านเพื่อน เช้าบ้านอยู่บ้าง หาเงินเลี้ยงตัวเอง บางครั้งพ่อแม่อีกตาม บางครั้งก็ไม่ตาม เมื่อจิตใจดีขึ้นก็จะกลับบ้าน

เวลาหนูมีปัญหาหรือไม่พอใจอะไรก็จะใช้วิธีการเงียบ และจะหนีออกจากบ้านทุกครั้ง ครั้งนี้ก็เหมือนกัน หนูหนีออกมาอยู่กับเพื่อนมาร้องเพลง และหนูก็ไม่คิดว่าหนูจะถูกข่มขืน หนูไม่ได้บอกใครรู้สึกอายที่ถูกข่มขืน ตอนนั้นก็ยังไม่รู้ พี่สาวก็ไม่ได้ออก เพราะคิดว่าพี่สาวคงรับไม่ได้และอาจไม่ให้เข้าบ้าน ซึ่งตอนนี้หนูกำลังลำบากมาก ลูกอีกคนกำลังจะเข้าโรงเรียนต้องการเข้าไปอยู่ในบ้าน

ส่วนกรณีของนารี พบว่า เธออยู่กับครอบครัวบุญธรรม ซึ่งตอนหลังครอบครัวนี้มีบุตรของตนเอง จึงทำให้ครอบครัวบุญธรรมขาดการเอาใจใส่ดูแลเธอ เธอรู้สึกน้อยใจ เวลาที่มีเรื่องไม่สบายใจหรือมีปัญหาในบ้านเธอจะหนีไปอยู่ตามบ้านเพื่อนเสมอ และตอนหลังพ่อบุญธรรมก็คิดไม่ดีกับเธอ พยายามข่มขืนเธอ เธอจึงบอกแม่ แต่แม่ก็ไม่ได้เข้าข้างเธอ และได้บอกความจริงกับเธอว่าไม่ใช่ลูกและเอารูปแม่เธอมาให้ดู

เวลาที่มีเรื่องไม่สบายใจหรือมีปัญหาเกี่ยวกับทางบ้านหนูไม่รู้จะปรึกษาใคร มักจะหลบไปอยู่ตามบ้านเพื่อน ออกเที่ยวเตร่ ซึ่งหนูเคยติดยาแต่ตอนนี้เลิกแล้ว ครั้งนี้หนูก็หนีออกมาตามหาแม่ที่แท้จริงที่เชียงใหม่ เจอแล้วเค้าก็ไม่ค่อยสนใจหนูเท่าไร ญาติเค้าไม่ยอมรับ เขาก็เลยเข้าบ้านให้อยู่และส่งให้หนูเรียนต่อ แต่ให้เงินหนูใช้ แค่ 3 เดือนแล้วก็หายไปเลย หนูก็ไม่ได้ตาม ปล่อยให้ตามเวรตามกรรมมา หนูก็เลยนั่งรถเข้ากรุงเทพมหานครมาเพื่อนและคิดว่าจะกลับไปขออาศัยอยู่กับพ่อแม่บุญธรรมตามเดิม แต่มาทำกระเป๋าสตางค์หายและถูกหลอกข่มขืน

การที่ครอบครัวขาดความสัมพันธ์กันทางสังคม อย่างรุนแรง บิดามารดาทอดทิ้งไม่ยอมรับหรือการเลี้ยงดูแบบเข้มงวดมากเกินไป ควบคุมมากเกินไป มักทำให้เด็กไม่เห็นคุณค่าในตนเองมีพฤติกรรมแบบพึ่งพาผู้อื่น ขาดความสามารถในการปรับตัวทางสังคม ไม่รู้จักรับผิดชอบ ขี้ตัวโต ตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์ที่ถูกบิดามารดาทอดทิ้งตั้งแต่เด็กให้อยู่กับยาย เป็นหญิงอายุ 18 ปี เล่าว่า เธอไม่เคยเห็นหน้าพ่อแม่เลย โตมากับยาย เวลายายดูค่าก็มักค่าไปถึงพ่อแม่ด้วย พ่อแม่ไม่รับผิดชอบ

ยายว่าหนูเป็นภาระที่ยายต้องเลี้ยงดู พ่อแม่ไม่ดี ทำให้ยายเดือดร้อน และไม่เคยมาดูแล ยายก็ดูแลแบบปล่อยปละละเลย เอ็งจะไปไหนก็ไปไม่ได้สนใจ พ่อหนูเรียน

จบชั้นประถม 6 อยากเรียนต่อแต่ไม่มีใครส่ง จึงไปรับจ้างร้องเพลงที่ร้านอาหาร เป็นเด็กเสริฟอาหารบ้าง คบทั้งเพื่อนผู้ชายผู้หญิงและออกเที่ยวด้วยกันกับเพื่อน หนูคงท้องกับเพื่อน..... และหนูก็ไม่ต้องการเด็ก หนูไม่รู้ว่าจะเลี้ยงอย่างไร ไม่มีเงิน ด้วย ไม่มีรายได้ ยายก็ว่าเป็นภาระ

จากตัวอย่างจะเห็นว่า มารดานอกสมรสไม่ได้รับการดูแลอบรมสั่งสอนเท่าที่ควรเพราะขาดความสัมพันธ์กับครอบครัวและเครือญาติอย่างรุนแรง ทำให้ขาดการเรียนรู้ในบทบาททางเพศ ทำให้ขาดความรับผิดชอบต่อการมีเพศสัมพันธ์ เมื่อมีบุตรก็ไม่สามารถยอมรับบุตรได้ เนื่องจากไม่เข้าใจในบทบาทการเป็นมารดา

ในส่วนของกรณีที่ พ่อแม่อยู่ด้วยกัน พบปัญหาว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นแบบการใช้อำนาจในการปกครอง จึงทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ลูกห่างเหิน เช่นกรณีของ จันทร (ชื่อสมมุติ) เป็นหญิง อายุ 19 ปี กำลังศึกษาอยู่ พ่อเธอเป็นคนดุและเข้มงวดมาก ส่วนแม่ก็จะกลัวพ่อ มีอะไรก็บอกพ่อหมด แม่มีลักษณะที่อ่อนแอพึ่งพาพ่อตลอด พ่อจะเข้มงวดมากเกินไป และใช้อำนาจบังคับในการเลี้ยงดู

หนูจะไม่ค่อยได้ไปไหนกับเพื่อน ถ้าไปก็ต้องแอบไป” พ่อจะไม่ให้ไปไหน พ่อหนูสอบได้ที่เทคนิคในตัวเมือง และหนูต้องไปอยู่หอพัก ตอนแรกพ่อจะไม่ให้ไปเรียน แต่หนูอยากเรียน และพ่อบอกว่าถ้าอยากเรียน ก็อย่าไปยุ่งเกี่ยวกับผู้ชายตั้งใจเรียนให้จบ ถ้าท้องไม่มีพ่อมากูจะฆ่ามึง.....ตอนท้องหนูกลัวมากไม่กล้าบอกใคร พ่อแม่รู้ก็พาไปตรวจและหนีพาหนูมาฝากท้องในกรุงเทพฯ โดยโกหกพ่อว่าหนูเป็นเนื้องอกในมดลูกหมอให้มารักษาตัวในกรุงเทพฯ และดร้อปการเรียนไว้ คลอดแล้วแม่บอกให้ทางโรงพยาบาลส่งเด็กเข้าสถานสงเคราะห์ไปเลยเอากลับไปไม่ได้ หนูก็สงสารลูกแต่ก็ไม่รู้จะทำอย่างไร

ลักษณะของผู้ให้สัมภาษณ์จะเป็นแบบพึ่งพิงมารดาจะเป็นคนตัดสินใจให้ และบิดามีความเข้มงวดเกินไป ทำให้เด็กขาดความมั่นใจในตนเอง ขาดการเรียนรู้ในการเอาตัวรอด เชื่อคนง่าย ไม่รู้จักปฏิเสธเห็นได้และยังไม่กล้าบอกพ่อแม่ให้รับรู้ถึงปัญหาของตนเองจากการที่ ครั้งแรกเพื่อนมาหลอกชวนไปงานวันเกิดเพื่อนผู้ชายและถูกข่มขืน และหลังจากนั้นก็ยอมเต็มมาตลอด เพราะคิดว่าเค้าจะรับผิดชอบ

กล่าวโดยสรุป ลักษณะของครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู และความสัมพันธ์ในครอบครัว เป็นเงื่อนไขหนึ่งที่สำคัญ ที่ส่งผลกระทบต่อ การตัดสินใจทอดทิ้งบุตร เพราะพ่อแม่เป็นผู้ที่มีความสำคัญในการปลูกฝังให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น และพฤติกรรมในด้านต่างๆ และช่วยสรรสร้าง จิตลักษณะหรือลักษณะทางจิตใจที่เหมาะสม ถ้าความสัมพันธ์ภายในครอบครัวไม่ดีย่อมส่งผลให้ เด็กมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนได้ง่าย การเลี้ยงดูแบบเข้มงวดเกินไป คู้ ลงโทษ ลูกเสมอๆ ลูกก็จะ เป็นคนขี้อาย กังวล มีปมด้อยยอมให้คนอื่นเอาใจเปรียบ และแสวงหาความรักที่ไม่เคยได้รับ หรือกรณี ที่แสดงความรักที่ไม่เท่าเทียมกัน จะทำให้เด็กเกิดความอิจฉาแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกัน ระหว่างพี่น้อง และการเลี้ยงดูที่เด็กรู้สึกว่าคุณแม่ไม่รัก มักกังวล อารมณ์อ่อนไหว เป็นเด็กดื้อเจ้า อารมณ์และเต็มไปด้วยความรู้สึกชิงชังคนอื่น เด็กจะเรียนรู้บทบาทการเป็นพ่อแม่จากความ สัมพันธ์ในครอบครัว บุคคลในครอบครัว และประสบการณ์จากครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญในการที่ จะช่วยให้เด็กปรับตัว และมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม ฉะนั้นการทอดทิ้งบุตรของมารดานอกสมรส อาจกล่าวได้ว่ามารดานอกสมรสมีความล้มเหลว ในแง่ของการไม่ได้รับความรักความอบอุ่นใน ครอบครัวตั้งแต่เยาว์วัย จึงมีผลต่อการพัฒนาการทางอารมณ์ และจิตใจ ทำให้ไม่สามารถ ถ่ายทอดความรักที่มีต่อบุตรของตนได้ และปฏิเสธบุตรของตนไปในที่สุด ฟรอยด์ (Freud, Anna 1970 : 376-386) ในการเรียนรู้บทบาทของครอบครัวว่าบิดามารดามีบทบาทหน้าที่จะต้องเลี้ยง ดูบุตรให้เจริญเติบโตเป็นคนดีมีผลต่อบุคลิกภาพของเด็กในวัยผู้ใหญ่ เด็กจะเรียนรู้บทบาทจาก บิดามารดา และแบบอย่างที่ดีจากบิดามารดาจะเป็นต้นแบบแรกของเด็ก เพื่อนำไปเป็นแบบ ฉบับ ในการดำรงชีวิตเมื่อถึงวัยผู้ใหญ่ ถ้าไม่มีแบบอย่างที่ดีเด็ก ก็ไม่สามารถเรียนรู้บทบาท การเป็นพ่อแม่ที่ดีได้เมื่อมีลูกจึงไม่อาจยอมรับความเป็นแม่ได้และเกิดการตัดสินใจทอดทิ้งบุตร ขึ้น สุธีรา นุ้ยจันทร์ (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. 2536 : 192 ; อ้างอิงจาก สุธีรา นุ้ยจันทร์. 2530 : 19) ได้กล่าวไว้ว่าความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวช่วยเสริมสร้างความผาสุก ความราบ รื่น ความมั่นคง และความเป็น ปึกแผ่นให้แก่ประเทศชาติ เพราะความราบรื่นจะเป็นเครื่องมือ ที่สำคัญในการป้องกันปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นกับเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการศึกษาของ โคลท์เบทและคณะ (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. 2536 : 195 ; อ้างอิงจาก Koestbet, Franz and Weinberger, 1990 : unpaped) ได้ทำการศึกษา พบว่า ผู้ใหญ่ที่มีความสามารถในการร่วมรู้สึก (empathic concern) ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เอื้อประโยชน์แก่สังคม มักมา จากครอบครัวที่อบอุ่นบิดามารดาเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่ดูแลและคาดหวังในตัวเด็กตามความ เป็นจริง ไม่มีพฤติกรรมก้าวร้าว และพอใจในบทบาทการเป็นมารดาของตนเอง ในขณะที่ ครอบครัวที่ผู้ใหญ่ในบ้านไม่มีความเป็นผู้ใหญ่ เห็นแก่ตัว ขาดความรับผิดชอบ ไม่ลงรอยกันไม่ ไว้วางใจกัน ไม่มีความรู้สึกทางอารมณ์ร่วมกันหรือครอบครัวแตกแยกเด็กจะมีพฤติกรรมและ มีพัฒนาการทางบุคลิกภาพไปในทางลบและมีปัญหาทางพฤติกรรม

๔. เหตุผลของมารดานอกสมรสในการตัดสินใจทอดทิ้งบุตร

จากการสัมภาษณ์มารดาในกลุ่มตัวอย่าง พบว่ามารดานอกสมรส ขาดความพร้อมในการรับภาระเลี้ยงดูบุตรของตนเอง ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ มีความจำเป็นต้องตัดสินใจทอดทิ้งบุตรโดยการยกให้สถานสงเคราะห์หรือผู้อุปการะเป็นบุตรบุญธรรม เพราะมารดานอกสมรสไม่สามารถรับกลับไปเลี้ยงดูได้ ถ้ารับกลับไปย่อมก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา เพราะครอบครัวเดิมไม่ให้การยอมรับ ตัวมารดาเอง จากการสัมภาษณ์ ความรู้สึกของมารดานอกสมรสเมื่อเห็นหน้าบุตรครั้งแรกมีความสับสนต้องการเอาบุตรกลับไปเลี้ยงเอง แต่การรับบุตรกลับไปก่อให้เกิดปัญหาทั้งตัวบุตร และตัวมารดาเอง มารดานอกสมรสจึงเลือกการทอดทิ้งบุตร โดยให้ทางโรงพยาบาลนำส่งเข้าสถานสงเคราะห์ หรือจัดหาผู้อุปการะให้ เพราะมารดาคิดว่า การที่ลูกได้อยู่สถานสงเคราะห์ย่อมดีกว่าอยู่กับมารดา ซึ่งไม่พร้อมในการให้การดูแลจำเป็นต้องทิ้งบุตรให้ผู้อื่นดูแลแทน โดยแต่ละคนให้เหตุผลที่แตกต่างกันไปตามสถานการณ์และความรู้สึกของตนเอง

สรุปได้ว่า การให้เหตุผลของมารดานอกสมรส คำนึงถึงสภาพปัญหาของตนเอง การไม่รู้สึกผูกพันเป็นเพราะว่ามารดานอกสมรสเกิดภาวะเครียดในระหว่างตั้งครรภ์ ต้องหลบซ่อนตนเอง เนื่องจากการตั้งครรภ์ครั้งนี้เกิดจากความไม่ตั้งใจ ถูกข่มขืน มีความรู้สึกว่าเป็นเด็กในท้อง ทำให้มารดาพบกับความลำบาก อับอาย จึงไม่สนใจต่อการตั้งครรภ์ไม่บำรุงรักษาและพยายามทำแท้ง และเมื่อคลอดจึงไม่รู้สึกผูกพัน มารดาบางคนประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ ไม่มีรายได้พอเลี้ยงชีพ เมื่อบุตรเกิดมามีฐานะที่ยากจน จะสามารถให้การดูแลได้ และคิดว่าสถานสงเคราะห์หรือผู้อุปการะจะให้การดูแลที่ดีกว่าตนเอง บุตรจะมีอนาคตที่ดีกว่าตนเองคงไม่มีปัญหาส่งเสียเลี้ยงดูบุตรให้โตได้ บางรายที่ให้เหตุผลว่าอับอาย เสื่อมเสียชื่อเสียง เป็นเพราะว่าการเกิดบุตรนอกสมรสเกิดขึ้นจากการไม่ยินยอมของมารดา และครอบครัวการถูกข่มขืนเป็นผลให้มารดานอกสมรสประสบปัญหาทางอารมณ์ และจิตใจอย่างรุนแรงมารดาไม่อาจทำใจยอมรับบุตรที่เกิดได้ เพราะคิดว่าบุตรที่เกิดมาทำให้ตนเอง และครอบครัวเกิดความอับอายต่อคนในสังคมญาติพี่น้อง และบุคคลใกล้ชิด ฝ่ายชายก็ขาดความรับผิดชอบท้องไม่มีพ่อทำให้มารดานอกสมรสตัดสินใจทอดทิ้งบุตรหรือยกบุตรให้ผู้อื่นเลี้ยงดู ซึ่งผลจากการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ ปริญญา ตีตัง (2543 : 64) ที่ทำการศึกษาเรื่อง “เหตุผลเชิงจริยธรรมของมารดานอกสมรสที่มีแนวโน้มทอดทิ้งบุตร” พบว่า มารดาในกลุ่มนี้ไม่มีความพร้อมในหลายๆ ด้าน จึงจำเป็นต้องทิ้งบุตร ถึงแม้จะมีความรู้สึกว่าการยกบุตรให้กับผู้อื่นเป็นการกระทำที่เจ็บปวด ให้เหตุผลที่หลากหลายแตกต่างกันไป ซึ่งสามารถสรุปผลของการศึกษาได้ดังนี้ 5 ข้อ คือ สงสารและเป็นห่วงอนาคตของบุตร ความไม่ปลอดภัยของบุตรเป็นภาระที่เกินเลย ความอับอายญาติพี่น้องในครอบครัวและคนในสังคม และไม่รู้สึกผูกพันกับบุตรที่คลอดจึงมีแนวโน้มในการทอดทิ้ง

บทที่ 5

สรุปผลวิจัยและข้อเสนอแนะ

การตัดสินใจทอดทิ้งบุตรของมารดานอกสมรส เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นได้ในทุกสังคม และเชื่อมโยงมาจากระบบของการตั้งครภักดิ์ไม่พึงปรารถนา และบางรายเข้าสู่ขั้นตอนของการตัดสินใจทำแท้งมาแล้วแต่ไม่สำเร็จ เพราะฉะนั้นกระบวนการของการตัดสินใจยังคงอยู่และดำเนินต่อไป จนกระทั่งคลอดบุตร เพราะในข้อมูลทางสังคมไม่ค่อยยอมรับและไม่เปิดโอกาสให้หญิงตั้งครภักดิ์นอกสมรส จึงทำให้ผู้หญิงต้องตัดสินใจเลือก เพื่อจัดการกับปัญหาและหาทางออกให้กับตนเองและบุตรที่เกิด แต่ไม่ว่าหญิงจะเลือกและตัดสินใจอย่างไรก็ตาม ย่อมขึ้นอยู่กับพื้นฐานทางครอบครัว ทั้งในด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจ การอบรมเลี้ยงดู สาเหตุของการตั้งครภักดิ์ รวมทั้งระบบบรรทัดฐานทางสังคมของสังคมนั้นๆ ด้วย ซึ่งในสังคมไทยเรามีระบบบรรทัดฐานทางเพศที่ฝ่ายชายมักเป็นผู้ได้เปรียบฝ่ายหญิงเสมอ การปลูกฝัง ค่านิยม และความเชื่อ ความไม่เสมอภาคระหว่างชายกับหญิงนี้ ทำให้เกิดแนวความคิดที่ว่าถ้าชายมีประสบการณ์ทางเพศมากกลับได้รับการยอมรับจากสังคม และมองว่าเป็นพฤติกรรมที่เป็นปกติ ในขณะที่ฝ่ายหญิงกลับได้รับการยอมรับในขอบเขตที่จำกัด ถูกเข้มงวดกวดขันขัดเกลาให้รู้จักสำรวมควบคุมตนเองให้อยู่ในกรอบประเพณีมากกว่าชาย โดยให้การยอมรับเฉพาะเพศสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในสถาบันครอบครัวเท่านั้น หากผู้หญิงคนใดฝ่าฝืนหรือละเมิดบรรทัดฐานโดยการมีเพศสัมพันธ์นอกสมรส และเกิดการตั้งครภักดิ์นอกสมรสขึ้น ผลที่ตามมาคือสังคมให้การประณามและลงโทษฝ่ายหญิงแต่เพียงฝ่ายเดียวและถือว่าเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบน (deviance behavior)

นอกจากนี้สังคม ยังกำหนดบทบาทภาระหน้าที่ ในความรับผิดชอบให้ฝ่ายหญิงเป็นผู้เลี้ยงดูบุตรซึ่งสังคมถือว่าเป็นการแสดงออกถึงความเป็นแม่ที่ดี ถ้าหากหญิงใดละเลยต่อบทบาทความเป็นแม่ละทิ้งหน้าที่ไม่ปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคม ย่อมถูกประณามกล่าวโทษโดยขาดการไต่สวนมูลเหตุข้อเท็จจริง ทำให้ผู้หญิงเกรงกลัว และพยายามหาทางออกที่ทำให้ตนเองพ้นข้อกล่าวหา โดยการทำแท้งหรือทอดทิ้งบุตร และต้องรับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในขณะที่ฝ่ายชายสังคมกลับเปิดโอกาสให้ผู้ชายเลือกที่จะยอมรับหรือไม่ยอมรับบุตรที่อยู่ในครรภ์ของผู้หญิง ผู้หญิงจึงตกอยู่ในสถานภาพที่เสียเปรียบฝ่ายชาย

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา การพบเห็นเด็กถูกทอดทิ้งไว้ตามสถานที่ต่างๆ มากมายเช่น โรงพยาบาล ข้างถนน ถึงขยะ และอีกหลายๆ ที่ บางคนก็เป็นข่าว บางคนก็ไม่ใช่ข่าว ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความไม่พร้อมที่จะรับผิดชอบในการเลี้ยงดูของมารดาบางคน และตามบรรทัดฐานของสังคมก็มีความเห็นว่ามารดาเหล่านี้ ล้วนเป็นมารดาที่ใจยักษ์ โดยไม่มีการมองไปถึง

เพศชายว่าต้องมีส่วนรับผิดชอบ และการทอดทิ้งบุตรในครั้งนั้นเกิดจากสาเหตุอันใด ซึ่งจริงๆ แล้วการที่แม่ทิ้งลูกนั้น มิใช่ความผิดของแม่แต่เพียงลำพัง มันเป็นผลพวงเชื่อมโยงมาจากหลายสาเหตุ โดยเฉพาะค่านิยม บรรทัดฐานทางสังคม และการปลูกฝัง ความเชื่อที่ว่าผู้หญิงดีคือผู้ที่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์นอกสมรส การมีเพศสัมพันธ์ต้องอยู่ในระบบครอบครัวเท่านั้น รวมไปถึงการที่สังคมกำหนดว่าผู้หญิงไม่ควรรับรู้เรื่องเพศ ทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องกับเพศที่ถูกต้อง และในปัจจุบัน จะพบว่าในโลกแห่งทุนนิยมที่เต็มไปด้วยการแข่งขัน ผู้หญิงบางคนต้องออกไปหางานทำนอกบ้าน พ่อแม่ปล่อยลูกไว้ตามลำพัง ครอบครัวขาดความอบอุ่น เกิดการหย่าร้าง ครอบครัวเหลือเพียง แม่หรือพ่อ จึงเกิดความเหงาเข้าเกาะกุมจิตใจ ประกอบกับวิวัฒนาการของสื่อต่างๆ มีมากมาย รวมทั้งสื่อบางอย่างแฝงด้วยสิ่งกระตุ้น และปลูกเร้าอารมณ์ทางเพศ จึงทำให้เพศหญิงและเพศชายมีเพศสัมพันธ์กันง่ายขึ้น จนทำให้มองเห็นว่าเป็นความมกง่ายในเรื่องเพศ โดยเฉพาะเพศหญิงที่มักถูกประณามจากสังคม โดยไม่มองว่าผู้ชายมีส่วนเกี่ยวข้อง การขาดความรับผิดชอบจากฝ่ายชาย ผู้หญิงจะรู้สึกเป็นทุกข์ใจ เครียด วิตกกังวล จนต้องหาทางออกโดยการทำแท้ง ซึ่งบางคนก็พบอุปสรรคในการทำแท้งจนต้องเก็บครรภ์ไว้ และตั้งครรภ์ต่อจนคลอดบุตร และก็ทอดทิ้งเด็กไปในที่สุด เพราะไม่อาจยอมรับบทบาทของการเป็นมารดาได้

การศึกษาครั้งนี้ เพื่อการมองมารดาที่ชัดเจน จึงได้ใช้วิธีวิจัย ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) โดยการสัมภาษณ์และให้มารดาได้เล่าประวัติชีวิตต่างๆที่ผ่านมา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหา ซึ่งการทำผลมาวิเคราะห์จะได้ชัดเจนมากขึ้น

ผลการศึกษา

จากการศึกษา พบว่า เงื่อนไขของการทอดทิ้งบุตรของมารดานอกสมรสนั้นมีเงื่อนไขอยู่หลายประการ และการตัดสินใจทอดทิ้งบุตรมักเกิดขึ้นก่อนการคลอด เพราะมารดาส่วนใหญ่เคยหาวิธีที่จะทำแท้งมาแล้ว เมื่อคลอดบุตรจึงไม่สามารถยอมรับบุตรที่เกิดได้ เพราะบรรทัดฐาน ค่านิยม ความเชื่อทางสังคม ไม่ให้การยอมรับมารดาที่ตั้งครรภ์นอกสมรส และและให้การเลี้ยงดูบุตรโดยปราศจากสามี ซึ่งพอสรุปผลของการศึกษาได้ดังนี้

ประการแรก สาเหตุของการตั้งครรภ์มีส่วนในการผลักดันให้เกิดการตัดสินใจทอดทิ้งบุตร การศึกษาพบว่า สาเหตุของการตั้งครรภ์ของมารดาที่ตัดสินใจทอดทิ้งบุตรส่วนใหญ่เกิดจากการถูกข่มขืน การรู้เท่าไม่ถึงการณ์และขาดความรับผิดชอบ การตั้งครรภ์นอกชีวิตสมรสกับชายอื่นที่ไม่ใช่สามีตนเอง เมื่อเกิดการตั้งครรภ์ขึ้นฝ่ายชายตีตัวออกห่างไม่ให้ความสนใจ ขาดความรับผิดชอบ และบางคนก็ถูกข่มขืนเพียงครั้งเดียวก็เกิดการตั้งครรภ์ขึ้น ซึ่งทำให้มารดา กลุ่มนี้เกิดความวิตกกังวล เครียด และไม่ยอมรับการตั้งครรภ์ พยายามหาทางออกให้กับตนเอง

จนกระทั่งคลอด จึงทำให้ไม่มีความผูกพันกับบุตรที่เกิด เมื่อคลอดแล้วก็ไม่สามารถปรับตัวให้ยอมรับบทบาทการเป็นมารดา ทำให้เกิดการตัดสินใจทอดทิ้งบุตรภายหลังคลอดของมารดานอกสมรส

ประการที่สอง สภาวะทางจิตสังคม การที่มารดาเกิดการตั้งครรภ์นอกสมรส ก่อให้เกิดภาวะทางจิตสังคมอยู่ 4 ประการ คือ

1. ความไม่พร้อมในการเป็นมารดา จากการศึกษาพบว่า การตัดสินใจทอดทิ้งบุตรของมารดานอกสมรส เกิดจากการไม่พร้อมในการเป็นมารดา ทั้งทางร่างกาย จิตใจและสังคม ผลการศึกษาพบว่า มารดาที่มีอายุน้อยยังขาดในเรื่องของวุฒิภาวะทางอารมณ์ ไม่สามารถตัดสินใจเองได้ พ่อแม่ผู้ปกครอง เลือกแนวทางให้ว่าจะจัดการอย่างไร เป็นผลให้ได้รับแรงกดดันทั้งภายในและภายนอก ไม่ว่าจะเป็นการตั้งครรภ์ครั้งนั้นจะมีเงื่อนไขใดก็ตาม จนไม่อาจปรับตัวสู่บทบาทของการเป็นมารดาได้อย่างเหมาะสม และการตั้งครรภ์ในครั้งนั้นทำเสียโอกาสในการศึกษา และมารดาทุกคนที่อยู่ในวัยเรียนมีความคิดที่ว่าจะกลับไปเรียนต่อหลังคลอดบุตรแล้ว ซึ่งบางคนไม่ได้ประสบปัญหาแต่เรื่องเรียนเท่านั้น แต่ยังต้องรับภาระในการเลี้ยงดูบุตรให้เจริญเติบโตในขณะที่ตนเองยังไม่พร้อม ไม่สามารถหารายได้เลี้ยงตนเองได้ ยังต้องพึ่งพาอาศัยพ่อแม่ และบุคคลในครอบครัว ย่อมทำให้หญิงนั้นตัดสินใจเลือกการทอดทิ้งบุตร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุชาดา รัชชกุล (2541: 79) ที่ทำการศึกษา ถึงการตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนา และการตัดสินใจทำแท้ง ที่พบว่า หญิงวัยรุ่นที่มีสถานภาพเป็นนักเรียนหรือนักศึกษา เมื่อเกิดการตั้งครรภ์ขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเพราะเหตุใดก็ตาม เป็นผลทำให้ขาดโอกาสในการศึกษาเรียนต่อให้จบเท่ากับว่าอนาคตของตนเองต้องเปลี่ยนแปลงไปโดยสิ้นเชิง ไม่เพียงแต่ไม่สามารถไปเรียนได้เท่านั้น แต่ต้องตั้งครรภ์ต่อจนคลอดและต้องรับภาระเลี้ยงดูบุตรให้เจริญเติบโต ในขณะที่ตนเองยังไม่ได้ประกอบอาชีพอะไรหรือยังไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งเป็นผลทำให้มารดาในกลุ่มนี้ตัดสินใจทำแท้ง แต่บางคนประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ เกิดความกลัว อายุครรภ์มากหรือเหตุผลใดๆก็แล้วแต่ที่ทำให้ไม่ประสบความสำเร็จในการทำแท้ง และเป็นผลที่ทำให้ต้องตั้งครรภ์ต่อเมื่อคลอดแล้วก็มักเกิดการทอดทิ้งบุตร

2. ความรู้สึกที่มีต่อตนเองและบุตร จากการศึกษาพบว่า การตัดสินใจทอดทิ้งบุตรของมารดานอกสมรสมีผลมาจากความรู้สึกต่อตนเองว่าเป็นคนไม่ดี ทำผิดพลาด ทำให้ญาติพี่น้องและคนในครอบครัวเกิดความอับอาย รู้สึกว่าตนเป็นที่รังเกียจของสังคมรอบข้าง เกิดภาวะเครียด อับอายต่อตนเองและสังคม และรู้สึกว่าบุตรที่เกิดเป็นภาระที่เกินเลย ไม่มีความผูกพันต่อบุตร เพราะระหว่างการตั้งครรภ์นั้นมารดาขาดความสนใจและใส่ใจต่อบุตรในครรภ์ คิดเพียงว่าจะทำอย่างไรในช่วงภาวะวิกฤตินี้ที่จะหาทางออกให้กับตนเองและบุตรได้ เพราะทุกคนยึดมั่นในบรรทัดฐานทางสังคมที่ไม่ให้การยอมรับการตั้งครรภ์นอกสมรสและการคลอดบุตรนอกสมรส จนเกิดความกลัว ความเครียด เกิดความอับอายต่อครอบครัวและคนในสังคม เพราะคิดว่าบุตรที่เกิดมานั้นทำให้ตนอับอาย เป็นภาระที่จะต้องให้การดูแลเลี้ยงดูในขณะที่ตนเองยังไม่ได้ ประกอบอาชีพอะไร จนทำให้เกิดการตัดสินใจทอดทิ้งบุตรขึ้น

3. การขาดการยอมรับจากครอบครัวเดิม จากการศึกษาพบว่า มารดาในกลุ่มตัวอย่างขาดการยอมรับจากครอบครัวเดิม เมื่อเกิดการตั้งครรภ์นอกสมรสขึ้น เพราะครอบครัวมีความรู้สึกว่าเป็นความอับอาย สังคมรอบข้างดูถูกเหยียดหยาม และประณามว่าคนในครอบครัวตั้งครรภ์นอกสมรส เป็นคนใจง่าย ลำอ่อน มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม จึงทำให้มารดานอกสมรสเกิดความเครียด วิตกกังวล ไม่รู้จะปรึกษาใคร จึงตัดสินใจทอดทิ้งบุตรหลังคลอด เพียงเพื่อหวังให้ครอบครัวไม่ได้รับความอับอายและถูกประณามจากสังคมและให้บุตรได้มีผู้เลี้ยงดูที่ดี เพราะตนเองไม่สามารถนำกลับไปเลี้ยงดูได้

4. ความสัมพันธ์ในครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดู พบว่า มารดานอกสมรสส่วนใหญ่มีครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ ขาดพ่อหรือแม่และบางคนขาดทั้งพ่อและแม่ที่เป็นแบบอย่างในการแสดงบทบาท ทำให้เกิดการเรียนรู้ในบทบาทที่ผิดพลาด จากผลศึกษาของ อัจฉรา อักษรวิทย์ (2529 : 135-139) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการและไม่ต้องการบุตรของมารดานอกสมรส พบว่า การที่บิดามารดาหย่าร้างกันหรือแยกทางบุตรมักอยู่กับมารดา ซึ่งมีผลกระทบต่อบุคลิกภาพของเด็ก เพราะปกติบิดามารดาจะเป็นผู้อบรมเด็ก และเด็กก็จะเรียนรู้บทบาทจากบิดามารดา เพื่อนำมาเป็นแบบอย่างฉบับในการดำเนินชีวิตเมื่อถึงวัยผู้ใหญ่ แต่ถ้าครอบครัวเหลือแต่บิดาหรือมารดาเพียงฝ่ายเดียว บทบาทหรือแนวทางความประพฤติที่เหมาะสมกับเพศอาจเกิดขึ้นได้ยาก เด็กที่บิดามารดาแยกทางกัน มักรู้สึกว่าบิดามารดาไม่รักตน พยายามผลักไสไล่ส่งให้ไปอยู่อีกฝ่ายหนึ่ง ทำให้เกิดการทำลายความรู้สึกมั่นคงทางอารมณ์ของเด็กอย่างมาก นอกจากนี้ยังพบว่าอารมณ์ของเด็กผู้หญิงที่ขาด พ่อ ส่วนใหญ่มักมีปัญหาความก้าวร้าว ความรุนแรงทางอารมณ์และบางรายมีปัญหาในการสร้างสัมพันธภาพกับเพศตรง คืออาจมีความกังวลเกี่ยวกับเพศชายอย่างรุนแรง ไม่กล้าสร้างสัมพันธภาพด้วย

ดังนั้นการที่มารดานอกสมรสบางรายได้รับการเลี้ยงดูในวัยเด็กที่ขาดบิดาหรือมารดาก็ทำให้ขาดการเรียนรู้เกี่ยวกับบทบาททางเพศที่เหมาะสมของการเป็นพ่อเป็นแม่ที่ดีในการนำมาเป็นแบบฉบับในการดำเนินชีวิต และจากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่าการแก้ปัญหาของมารดานอกสมรส จะใช้การหลบหนี หรือเจียบเฉยไม่ปรึกษากับใครและไม่รู้ว่าจะจัดการอย่างไรกับตน ซึ่งเป็นแบบฉบับของบุคลิกภาพชนิดหนึ่งที่เป็นผลมาจากการเลี้ยงดู จากการศึกษาพบว่า มารดาส่วนใหญ่มักได้รับการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หรือไม่ก็เข้มงวดเกินไป จึงทำให้มารดานอกสมรสมีบุคลิกภาพแบบเก็บกด โรเจอร์ (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2539 : 117-135 ; อ้างอิงจาก Carl Rogers. 1902-1985) อธิบายว่าบุคลิกภาพของมนุษย์ ถูกหล่อหลอมและผลักดันจากประสบการณ์ของบุคคลตั้งแต่แรกเกิดเป็นต้นมาและตลอดไปจนจบชีวิต จึงอาจกล่าวได้ว่าประสบการณ์ของบุคคลเป็นแกนนำบุคลิกภาพ เป็นสิ่งที่บุคคลสำนึกรู้เฉพาะตน พฤติกรรมใดๆ ที่บุคคลแสดงออกมาจะอยู่ภายใต้ประสบการณ์เฉพาะตัวของเขามากกว่าข้อเท็จจริง โดยเฉพาะบรรยากาศในครอบครัวที่ขาดความรักความผูกพันต่อกัน การเลี้ยงดูแบบเข้มงวดมากเกินไปหรือการเลี้ยงดูแบบทิ้งๆ ขว้างๆ จากพ่อแม่ จนทำให้เด็กขาดโอกาสใน

การพัฒนาทางด้านอารมณ์และจิตใจ ชาวอุษาคเนย์ในการยอมรับตนเองและผู้อื่น รู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า มีปัญหาในการปรับตนเองให้เข้ากับผู้อื่น หรือการไม่ยินดียินร้ายกับอะไรๆ และใครๆ ทั้งสิ้น ซึ่งลักษณะของครอบครัวและความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นเงื่อนไขหนึ่ง ที่มีส่วนผลักดันให้เกิดการตัดสินใจทอดทิ้งบุตรขึ้น เพราะเด็กจะเรียนรู้บทบาทการเป็นพ่อแม่ก็จากครอบครัวประสบการณ์จากครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญในการที่จะช่วยให้เด็กปรับตัวและมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม เด็กจะเรียนรู้บทบาทจากบิดามารดาเพื่อนำไปเป็นแบบฉบับในการดำรงชีวิตเมื่อถึง วัยผู้ใหญ่ แต่ถ้าหากเด็กขาดแบบอย่างที่ดี และเมื่อเห็นแบบอย่างที่ไม่ถูกต้องเหมาะสมก็จะปฏิบัติตามได้ เช่น เมื่อเห็น เพื่อนๆ หรือบุคคลอื่นๆ ที่มีการดำเนินชีวิตเหมือนตัวเขาหรือประสบปัญหาเหมือนตนเอง เช่น ถูกข่มขืน ได้กระทำการทอดทิ้งบุตร เด็กก็ปฏิบัติตาม หรือ เลียนแบบตามดังนั้น ถ้าหากเด็กมีการเลี้ยงดูที่ดีมีสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว มีความรัก ความอบอุ่น ความเอื้ออาทรภายในครอบครัว โดยพ่อแม่เป็นแบบอย่างที่ดี ให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา และเมื่อเด็กประสบปัญหา พ่อแม่ให้การยอมรับและให้คำปรึกษาแนะนำที่ดี ก็ทำให้เด็กมีจิตสำนึกที่ดีไม่เกิดการทอดทิ้งบุตรเมื่อต้องตกอยู่ในสภาพของมารดานอกสมรส ฉะนั้นการทอดทิ้งบุตรของมารดานอกสมรส อาจกล่าวได้ว่า มารดานอกสมรสมีความล้มเหลว ในแง่ของการไม่ได้รับความรักความอบอุ่นในครอบครัวตั้งแต่เยาว์วัย จึงมีผลต่อการพัฒนาการทางอารมณ์และจิตใจ ทำให้ไม่สามารถถ่ายทอดความรักที่มีต่อบุตรของตนได้ และปฏิเสธบุตรของตนไปในที่สุด (ฟรอยด์ 1970 : 376-386)

ประการที่สาม ความคิดเห็นต่อการตัดสินใจทอดทิ้งบุตรของมารดานอกสมรส พบว่า มารดานอกสมรส แสดงความคิดเห็นที่หลากหลาย และแต่ละคนมีหลายความคิดเห็น ซึ่งส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า การรับบุตรกลับไปเลี้ยงเองเป็นภาระ และมีความรู้สึกอับอาย ไม่ต้องการให้คนในครอบครัวและสังคมรับรู้ เนื่องจากกระหว่างตั้งครรภ์ได้ปกปิด ซ่อนเร้น ไม่มีใครรู้ว่าตั้งครรภ์ และคิดว่าบุตรควรอยู่ในที่ที่ดีกว่า เพราะมีความรู้สึกที่ตนเองไม่สามารถให้การเลี้ยงดูบุตรได้ ขาดความพร้อมในการให้การเลี้ยงดู ต้องเรียนหนังสือ ไม่มีอาชีพ หรือบางรายต้องรับภาระบุตรคนอื่น ๆ หรือบางรายการตั้งครรภ์ครั้งนั้นเป็นการตั้งครรภ์กับผู้อื่นที่ไม่ใช่สามีซึ่งสังคมไม่ยอมรับ ในสถานภาพและถือว่าเป็นเรื่องของการผิดศีลธรรม จริยธรรม จึงทำให้ต้องตัดสินใจทอดทิ้งบุตร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ปริญดา ตีตัง (2543 : 64) ที่ทำการศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรมของมารดานอกสมรสที่มีแนวโน้มในการทอดทิ้งบุตร พบว่า มารดานอกสมรสให้เหตุผลไว้ 5 ข้อ คือ สงสารเป็นห่วงอนาคตของบุตร ความไม่ปลอดภัยของบุตร บุตรเป็นภาระที่เกินเลย ความอับอายญาติพี่น้องในครอบครัวและคนในสังคม และไม่รู้สึกรู้สึกับบุตร

ประการที่สี่ ในส่วนของบรรทัดฐานทางสังคม ที่กำหนดความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องเพศขึ้นมาควบคุมชายหญิงที่แตกต่าง ซึ่งให้การยอมรับการมีเพศสัมพันธ์นอกสมรสของชายมากกว่าเพศหญิง ทำให้ฝ่ายชายแสวงหาความสุขทางเพศนอกสมรสกับฝ่ายหญิงโดยไม่ต้องกังวลและขาดความรับผิดชอบ เมื่อฝ่ายหญิงเกิดการตั้งครรภ์ขึ้นจึงเป็นความผิดของฝ่ายหญิงแต่เพียง

ฝ่ายเดียวที่ขาดการรักษาวนตัว ไม่ปกป้องตนเอง และถูกประณามว่าเป็นคนไม่ดี ใจง่าย โดยปราศจากการสอบสวน ทำให้ฝ่ายหญิงต้องหาทางออกให้พ้นจากการเป็นมารดานอกสมรส จากการศึกษาของ สุปาจริย์ วิชัยโรจน์. (2530 : 93) ที่ทำการศึกษา เกี่ยวกับการยอมรับ พฤติกรรมทางเพศของสตรี ได้พบว่า การควบคุมพฤติกรรมหญิงชาย ไม่ให้มีการละเมิด บรรทัดฐานทางเพศนั้น ส่วนใหญ่กฎเกณฑ์ต่างๆจะเน้นและควบคุมเข้มงวดในเพศหญิงมากกว่า เพศชายเพราะสังคมให้การยอมรับในพฤติกรรมทางเพศที่แตกต่างกัน โดยยึดเกณฑ์ประเมิน มาตรฐานซ้อน (double standard) ทำให้เพศชายหญิงถูกพิจารณาตัดสินอย่างแตกต่างกันใน พฤติกรรมเดียวกัน จากการศึกษาที่ยึดเกณฑ์ดังกล่าวทำให้ฝ่ายชายแสวงหาความสุขทางเพศ โดยเน้นความพึงพอใจของตนและความสุขทางกายโดยขาดความรับผิดชอบ เมื่อฝ่ายหญิง ตั้งครรภ์ขึ้น จึงต้องปิดบัง ซ่อนเร้น เพราะบรรทัดฐานเป็นตัวกำหนดและควบคุมพฤติกรรม ทางเพศดังกล่าว

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นมารดานอกสมรสที่ ตัดสินใจทอดทิ้งบุตร มาขอรับบริการที่โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า วิธีการเก็บข้อมูลใช้วิธีการ สัมภาษณ์เชิงลึก และการเล่าประวัติชีวิตเท่าที่จำได้ในวัยที่ที่ผ่านมามาของมารดานอกสมรส ที่ตัดสินใจทอดทิ้งบุตร และนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาจัดเรียงหมวดหมู่ แยกวิเคราะห์ ตามหัวข้อที่ทำการศึกษา ผลการศึกษา พบว่า การตัดสินใจทอดทิ้งบุตรของมารดานอกสมรส ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายๆ องค์ประกอบที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน โดยเริ่มตั้งแต่ ความสัมพันธ์ ภายในครอบครัว ลักษณะของการอบรมเลี้ยงดู สาเหตุของการตั้งครรภ์เพราะการเลี้ยงดูที่ด้อยอม เป็นเกราะป้องกันการถูกเอารัดเอาเปรียบทางเพศ หรือเป็นตัวควบคุมไม่ให้เด็กๆ ออกไปแสวง หาความรักนอกบ้านซึ่งนำไปสู่การตั้งครรภ์นอกสมรสก่อนวัยอันควร การอบรมสั่งสอนให้เด็กมี ศีลธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบในการกระทำของตนเอง ยอมทำให้เด็กที่รับการอบรม สั่งสอน เมื่อกระทำผิดพลาด พร้อมที่จะรับผิดชอบไม่ก่อให้เกิดปัญหาแก่สังคม โดยเฉพาะการ มีเพศสัมพันธ์นอกสมรสและการทอดทิ้งบุตร นอกจากองค์ประกอบดังกล่าวแล้ว องค์ประกอบ ทางบรรทัดฐานทางสังคม บรรทัดฐานทางเพศ ค่านิยมที่ไม่ยอมรับการตั้งครรภ์นอกสมรสและ การเลี้ยงดูบุตรของมารดาที่ขาดสามี โดยเฉพาะครอบครัวและญาติพี่น้อง ยอมทำให้ผู้หญิงรู้สึก ว่าตนเองไม่เป็นที่ต้องการ เป็นคนเลว มักง่าย เกิดความกดดันจึงมีผลทำให้ขาดความเอาใจใส่ ต่อการตั้งครรภ์เมื่อคลอดจึงไม่รู้สึกรู้สีกนัก ถ้าครอบครัวให้การยอมรับและให้อยู่ในความพลาด พลังมีความเห็นอกเห็นใจยอมรับ ยอมทำให้มารดานอกสมรสเกิดความรู้สึกที่ดีและสามารถให้ การดูแลและรับบุตรกลับไปเลี้ยงดูได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 การศึกษาการตัดสินใจทอดทิ้งบุตรของมารดานอกสมรสนั้น พบว่ามารดากลุ่มนี้จะไม่ยอมเปิดเผยตนเอง และอยู่อย่างหลบซ่อน เพื่อปิดบังตนเองไม่ให้สังคมรับรู้การตั้งครรภ์ จึงทำให้ขาดโอกาสในการหาที่ปรึกษา กอปรกับมารดาไม่รู้ว่าจะไปรับคำปรึกษาจากสถานที่ใด หน่วยงานของรัฐก็ยังไม่ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มากนัก ถ้ามีสถานที่ให้คำปรึกษาปัญหาการตั้งครรภ์นอกสมรสและไม่พร้อมมีบุตร เพิ่มขึ้นและมีการประชาสัมพันธ์ให้คนทั่วไปได้รู้ อาจช่วยให้มารดาหาทางออกได้ดีกว่าการทอดทิ้งบุตร

1.2 ในการเกิดการตั้งครรภ์นอกสมรสนั้นส่วนใหญ่เป็นเพราะมารดานอกสมรสขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของเพศศึกษา และขาดทักษะในการปกป้องตนเอง ดังนั้นสถาบันครอบครัวควรให้ความสำคัญโดยเฉพาะพ่อแม่ที่มีลูกในวัยที่กำลังศึกษาเล่าเรียนและอยู่ในช่วงของการเป็นวัยรุ่น ควรให้คำปรึกษาแนะนำและให้ความรู้ในเรื่องเพศศึกษากับเด็ก โดยเฉพาะเด็กผู้หญิงก็ควรให้รู้จักการวางตัวให้เหมาะสม รู้จักการปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้ไปเที่ยว 2 ต่อสอง การเที่ยวกลางคืน ความเป็นกุลสตรีและการรับรู้ถึงความไม่พร้อมในการมีเพศสัมพันธ์และการมีบุตรก่อนวัยอันควร นั้นจะเกิดปัญหาใดตามมบ้าง ให้เล้ารู้จักรักตนเอง รู้จักป้องกันตนเองไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของเพศตรงข้ามที่ไม่ปรารถนาดี สำหรับเด็กผู้ชายก็ควรให้เรียนรู้ว่าเพศหญิงเป็นเพศที่ต้องให้เกียรติและสำนึกเสมอว่าเพศหญิงเป็นเพศที่อ่อนแอ และไม่ควรประพฤติในทางที่ไม่เหมาะสมกับเพศหญิง เพราะจะทำให้เสียอนาคตทั้งชายและหญิง ซึ่งการขัดเกลาหรือปลูกฝังให้เด็กเกิดความรับผิดชอบและอยู่ในกรอบของศีลธรรม สถาบันครอบครัวและคนในครอบครัวมีความสำคัญอย่างมากที่จะช่วยแก้ไขปัญหาในการตัดสินใจทอดทิ้งบุตรของมารดานอกสมรส ครอบครัวควรให้ความสำคัญกับเด็ก ให้ความรักความอบอุ่น มีเวลาในการดูแลบุตรหลานให้คำปรึกษาแนะนำเมื่อเด็กมีปัญหา ไม่ควรดูต่ำว่ากล่าว และพยายามหากิจกรรมที่สร้างสรรค์เพื่อเบี่ยงเบนความสนใจในเรื่องเพศ และเมื่อเกิดการผิดพลาดก็ควรให้อภัยและพยายามช่วยเหลือหาทางแก้ไขในทางที่เหมาะสม

1.3 ระบบการศึกษาควรหันมาให้ความสนใจและสร้างสรรค์หลักสูตร และควรเปิดเป็นศูนย์สุขภาพให้คำปรึกษาแนะนำในเรื่องเพศ เพื่อให้เด็กเกิดความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องตามหลักวิชา รวมทั้งความรู้เท่าทันในเรื่องเพศและการป้องกันตนเอง และพร้อมที่จะรับผิดชอบต่อถ้าเกิดปัญหาตามมาภายหลัง

1.4 กระทรวงสาธารณสุข ความมีนโยบายการให้บริการเกี่ยวกับการคุมกำเนิดให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย และสามารถไปรับบริการได้สะดวก และควรจัดให้มีหน่วยงานให้คำปรึกษาก่อนการสมรสหรือก่อนการมีครอบครัว

1.5 รัฐบาลควรออกกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองเพศหญิง ในกรณีที่ถูกรุมข่มขืนควรกำหนดบทลงโทษผู้กระทำความผิดที่ชัดเจนและรวดเร็วขึ้น และถ้าพิสูจน์ได้ว่าถูกรุมข่มขืนจริง

หญิงควรทำแท้งได้ตามกฎหมายไม่ต้องรอศาลตัดสินเพราะอาจทำให้ภาวะของการตั้งครรภ์เจริญเติบโตขึ้นจนไม่สามารถทำแท้งได้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อทั้งตัวแม่และเด็ก

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาถึงความรู้สึกในเพศชายที่มีต่อการมีเพศสัมพันธ์นอกสมรส เพื่อเปรียบเทียบว่าผู้ชายไทยส่วนใหญ่คิดอย่างไรกับการมีเพศสัมพันธ์นอกสมรส

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทอดทิ้งบุตรของมารดานอกสมรสในเขตเมืองและเขตชนบท

2.3 ควรมีการศึกษาซ้ำโดยการเก็บตัวอย่างให้มากขึ้นและมีระยะเวลาในการศึกษาให้มากกว่านี้ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเข้าใจในแง่มุมต่างๆ ที่เกี่ยวกับมารดานอกสมรสที่ทอดทิ้งบุตรมากขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลวรรณ เปรมวิชัย. (2541). *การบริการในสถานบริการสำหรับสตรีที่เป็นมารดานอกสมรส*.
วิทยานิพนธ์ สด.ม.(สังคมสงเคราะห์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร
- กองสงเคราะห์เด็กและบุคคลวัยรุ่น. (2542,มกราคม). *"รายงานสถานการณ์เด็กถูกทอดทิ้งใน
ช่วงภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ"*. กรุงเทพฯ : กรมประชาสงเคราะห์.
- กองคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก. (2540). *"การจัดสวัสดิการทางสังคมแก่เด็กถูกทอดทิ้ง"*.
กรุงเทพฯ : กรมประชาสงเคราะห์
- กองสงเคราะห์เด็กและบุคคลวัยรุ่น กรมประชาสงเคราะห์. (2543). *"รายงานประจำปีของ
กองสงเคราะห์เด็กและบุคคลวัยรุ่น"*. กรุงเทพฯ : กรมประชาสงเคราะห์.
- กองวางแผนครอบครัวและประชากร กรมอนามัย. (2544,สิงหาคม). *"ปัญหายุติการตั้งครรภ์"
เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์และเงื่อนไข
ยุติการตั้งครรภ์*. กรุงเทพฯ : กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.
- กรมประชาสงเคราะห์. (2544). *"รายงานการสำรวจเด็กถูกทอดทิ้งของกรมประชาสงเคราะห์"*.
กรุงเทพฯ : กรมประชาสงเคราะห์
- กิตติพัฒน์ นนทปัทมคุลย์. (2529). *"ครอบครัวที่มีคุณภาพ"*. เอกสารประกอบการบรรยาย
เรื่องครอบครัวกับปัญหาสังคม. กรุงเทพฯ : กรมประชาสงเคราะห์.
- กิตติพัฒน์ นนทปัทมคุลย์. (2535). *"ทฤษฎีการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์เฉพาะราย"* เอกสาร
ประกอบการบรรยาย วิชาสังคมสงเคราะห์จุลภาค1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- กัญญารัตน์ จิรจินดา. (2540). *การศึกษาการให้บริการสวัสดิการสังคมแก่เด็กในสถานแรกรับ
เด็กหญิงพญาไท*. วิทยานิพนธ์ สด.ม (สังคมสงเคราะห์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
หัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. ถ่ายเอกสาร
- จิราภรณ์ เมนะพันธุ์. (2538). *การศึกษาสาเหตุ กระบวนการและผลกระทบของการเป็น
มารดาวัยรุ่น*. วิทยานิพนธ์ สด.ม.(สังคมสงเคราะห์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร
- ตริงเนตร พรรณดวงเนตร. (2538). *การบริการสังคมสงเคราะห์ที่หญิงตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนา
ต้องการ*. วิทยานิพนธ์ สด.ม.(สังคมสงเคราะห์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร

- ทศพร มณีศรีชา. (2545). การสร้างความเป็นอันหนึ่งให้กับเกย์. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ด. (พัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- นิภา จีรภัทร์. (2539). การควบคุมเรื่องเพศในผู้หญิงไทยปัจจุบัน: กรณีศึกษาการควบคุมเรื่องเพศในวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ สด.ม (สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร
- นพมาศ ธีรเวดิน. (2540). ทฤษฎีบุคลิกภาพและการปรับตัว. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- นภาพรณ พะวานนท์. (2538). "การตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์ : ประเด็นท้าทายการให้บริการทางด้านสาธารณสุขของรัฐ" เอกสารการประชุมระดับชาติเรื่องการจัดตั้งครรรภ์ไม่พึงประสงค์. กรุงเทพฯ : โรงแรม ปริ้นซ์พาเลส, 7 ธันวาคม 2538.
- เบญญา ยอดดำเนิน และคนอื่นๆ. (2536). การศึกษาเชิงคุณภาพ : เทคนิคการวิจัยภาคสนาม. โครงการเผยแพร่ข่าวสารและการศึกษาด้านประชากร สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2536.
- ปริญาดา ตีตัง. (2543). การศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรมของมารดานอกสมรสที่มีแนวโน้มในการทอดทิ้งบุตร. วิทยานิพนธ์ อ.ม.(จริยศาสตร์ศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ฝน แสงสิงแก้ว. (2529) ."ความหวาดกลัวในระยะตั้งครรรภ์". สารศิริราช. กรุงเทพฯ : โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยา.
- ฝน แสงสิงแก้ว. (2510). "โรคขาดแม่" วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย.
- ภัทรา สาริชีวิน. (2544). ผลการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยืดหยุ่นบุคคลเป็นศูนย์กลางเพื่อลดความเครียดที่มีต่อการดำเนินชีวิตของมารดานอกสมรสในระยะตั้งครรรภ์. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.(การแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- มณฑิรา เลิศพานิช. (2541). การศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการพยายามฆ่าตัวตายของผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาลสังกัดรัฐบาล ส่วนกลาง ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.(การแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถ่ายเอกสาร.
- มานพ คณะโต. (2541). "พฤติกรรมทางเพศ" ทบทวนองค์ความรู้ สถานการณ์และปัจจัยที่เกี่ยวข้องภายใต้โครงการสืบสานวัฒนธรรมไทยสู่สุขภาพที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาวิชาการแพทย์ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข.

- ระพีพรรณ คำหอม. (2540, พุทธศักราช). "การประยุกต์ใช้แนวคิดครอบครัวเป็นฐานในการให้บริการสวัสดิการของสังคมไทย". กรุงเทพฯ : วารสารคณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ระพีพรรณ ภูมิกาพันธ์พงษ์. (2539). การยินยอมให้มีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงาน และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยินยอมให้มีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงาน. วิทยานิพนธ์ สด.ม (สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร
- ลัดดาวัลย์ เกษมเนตรและคณะ. (2543). รูปแบบการแสดงความรักของมารดาที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพและพัฒนาการทางอารมณ์สังคมของเด็ก. สถาบันวิจัยพฤติกรรมสังคม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วัลลภ ดังคณานุรักษ์. (2535). "เด็กที่ถูกกลืนในสังคมไทย". พิมพ์ครั้งแรก. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์รุ่งแสง.
- วันทนี วาสิกะสิน. (2526). ปัญหาพฤติกรรมทางเพศของมนุษย์กับงานสังคมสงเคราะห์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วันทนี วาสิกะสิน. (2529). นักสังคมสงเคราะห์กับงานสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วันทนี วาสิกะสิน และคณะ. (2541). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิวัน เข่งคุ้ม. (2542). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านมารดาและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมกับความผูกพันต่อทารกในครรภ์ของมารดานอกสมรส. วิทยานิพนธ์ สด.ม.(สังคมสงเคราะห์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร
- ศิริพร หนูนวล. (2541). บริการที่พึงประสงค์สำหรับหญิงตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนาในทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์. วิทยานิพนธ์ สด.ม.(สังคมสงเคราะห์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร
- ศติพัฒน์ ยอดเพชร. (2536). สถาบันครอบครัวในมุมมองของนักสวัสดิการสังคม. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : คณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2539). ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน
- สุภางค์ จันทวานิช. (2536). "วิธีการเก็บข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ," สถาบันวิจัยและพัฒนา : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุชาดา รัชกุล. (2541). การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์และการตัดสินใจทำแท้ง. วิทยานิพนธ์

- กศ.ด.(พัฒนศึกษาศึกษาศาสตร). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2529). ทฤษฎีทางสังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์.
- สุปาศรีย์ วิชัยโรจน์. (2530). "การยอมรับพฤติกรรมทางเพศของสตรี." วารสารสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุพิตรา ไบสมุท. (2543). การประยุกต์ใช้แนวคิดการสนับสนุนทางสังคมต่อการให้บริการสำหรับมารดานอกสมรส: ศึกษาเฉพาะกรณีสหทัยมูลนิธิ. วิทยานิพนธ์ สค.ม. (สังคมสงเคราะห์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร
- สุริรัตน์ ก้านบัวแก้ว. (2542). การจัดสวัสดิการ สังคมแก่เด็กถูกทอดทิ้งในทัศนะของนักสังคมสงเคราะห์. วิทยานิพนธ์ สค.ม.(สังคมสงเคราะห์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร
- สุพิตรา สุภาพ. (2541). ปัญหาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สุภาวดี สวัสดิ์มงคล. (2535). สภาวะทางสังคมและจิตใจของมารดานอกสมรสที่มีผลต่อแนวโน้มในการทอดทิ้งบุตร : ศึกษาเฉพาะกรณี โรงพยาบาลภูมิพลอดุลยเดช. วิทยานิพนธ์ สค.ม.(สังคมสงเคราะห์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร
- สุพร เกิดสว่าง. (2528). "การทำแท้งในวัยรุ่น". ประชากรและพัฒนา. กรุงเทพฯ : ธีระการพิมพ์
- สกล บุญคำ. (2540). "เด็กถูกทอดทิ้งกับพัฒนาการที่ก้าวไกล: วิเคราะห์ปัญหาการพัฒนาเด็กถูกทอดทิ้งในสถานสงเคราะห์เด็กสังกัดกรมประชาสงเคราะห์". กรุงเทพฯ : กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม.
- โสภา ชูพิกุลชัย. (2542). "พัฒนาดนเอง: ทางเลือกที่คุ้มค่าในยุคสังคมวิกฤต" กรุงเทพฯ : พิมพ์โดยมูลนิธิโสภาธารน้ำใจเพื่อพัฒนาสังคมไทย.
- อัจฉรา อักษรวิทย์. (2529). การศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีส่วนสนับสนุนความต้องการและความไม่ต้องการของมารดานอกสมรส :ศึกษาเฉพาะกรณีโรงพยาบาลราชวิถี. วิทยานิพนธ์ สค.ม.(สังคมสงเคราะห์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร
- Cheasty,M. and others. (1998). "Relation between sexual abuse in childhood and adult depression : Case-control study." British Medical Journal. 316(7126)
- Freud,Anna. (1970). " The concept of the Rejecting mother ".*Parenthood, It's Psychology* ed.l.
- Gill,Derek. (1977). *Illegitimacy sexuality and the status of women*. London : Basil

Blackwell.

Henshaw,S.K. (1994) "Induced Abortion : A World Review", *Family Planning Perspectives*. 22(2) : 76-89

Kinsey, Alfred's and other. (1953). *Sexual Behavioral in the Human Female*. Philadelphia : W.P.Saunders Ca.

Lauderdale and Boyle. (1994). (Premarital Mother).(Online). Available :Literature review ; www.birthpsychology.com

Pinotti,J.A and a" Faundes. (1984). "Unwanted Pregnancy: Challenges For health Policy." *International Journal of Gynecology and Obstetrics*. Supplement 3 : 97-101; 1989.Mead,Margaret. "Unwanted Pregnancy," *Journal of sociology*. 32 (3) : 24-25June, 1983. Smith,

Strean,Herbert.S (1983). "The Unmarried Mother" *Differential Diagnosis and Treatment in Social Work*.New York ; A divisions of Macmillan Publishing Co. Inc.

Vincent,Clark.E. (1964). *Unmarried Mothers and The adoption market : Mothers who Kept and Mothers who gave up their babies*. New York : The Free Press of Glencoe Inc.

ภาคผนวก

ตารางแสดงรายละเอียดข้อมูลทั่วไปของมารดานอกสมรส
ที่ตัดสินใจทอดทิ้งบุตร
รายละเอียด (กรณีศึกษา)

ตารางแสดงรายละเอียดข้อมูลทั่วไปของมารดาคนอภิสมรที่ตัดสินใจทอดทิ้งบุตร

ลำดับที่	อายุ	การศึกษา	อาชีพ	สถานภาพ	อาชีพพ่อ	สถานภาพพ่อแม่	บุตรคนที่	สาเหตุของการตั้งครรภ์	สาเหตุที่ตัดสินใจทอดทิ้งบุตร	เหตุผลที่จำเป็นในการทอดทิ้งบุตร
1	14	ม.2	นักเรียน	โสด	ขายปลา	แยกทางกัน	1	ถูกข่มขืน	อายุครรภ์มาก ไม่รู้จักสถานทีและกลัวอันตราย	ต้องการกลับไปเรียนหนังสือ และต้องการให้ใครรู้ว่าสิบุตรไม่ใช่ลูกผูกพัน เพราะถูกข่มขืนและอับอายถ้ามีคนรู้
2	18	ม.3	ว่างงาน	โสด	ค้าขาย	แยกทางกัน	1	ถูกข่มขืน	ไม่มีเงินและไม่รู้จักสถานที่	ต้องการกลับไปอยู่กับพ่อแม่บุตรชรา ไม่มีเงินเลี้ยงดูเพราะยังไม่มีงานทำ บุตรเป็นภาระที่เกินเลย ลูกอยู่กับคนอื่นจะดีกว่าอยู่กับเรา
3	18	ป.6	นักเรียน	โสด	ไม่รู้ อยู่กับยายตั้งแต่เกิด	แยกทางกัน	1	ถูกล่วงให้ดื่มเหล้า ไม่ได้คาดการณ	ไม่รู้แหล่งบริการ เคยทำแท้งเองแต่ไม่สำเร็จ	บุตรเป็นภาระ ที่เกินเลยเพราะยังไม่มีงานทำ และต้องดูแลยายที่อายุมากแล้ว รายได้น้อย ลูกได้ไปอยู่กับคนอื่นอาจดีกว่าอยู่กับเรา
4	18	ปวส.	นักเรียน	โสด	รับจ้าง	แยกทางกัน	1	เชื่อว่าฝ่ายชายข่มขืนแล้ว จึงไม่ได้กินยาคุม	ทำแท้งแต่ไม่สำเร็จ	ยังเรียนหนังสือด้วยกันทั้งคู่ กรอบครัวยังไม่ทราบ กลัวพ่อแม่พี่น้องอับอาย
5	19	ปวส.	นักเรียน	โสด	รับจ้าง	อยู่ด้วยกัน	1	ถูกข่มขืน อายไม่กล้าไปซื้อยาคุม และเชื่อว่าฝ่ายชายว่า จะรับผิดชอบ	ทำแท้งแต่ไม่สำเร็จ	กรอบครัวไม่ให้การยอมรับ กลัวอับอายญาติพี่น้อง และต้องการเรียนหนังสือให้จบ
6	27	ม.2	นักเรียน	แยกทาง	รับจ้าง	แยกทางกัน	2	ถูกข่มขืน	ทำแท้งด้วยตนเอง แต่ไม่สำเร็จ	ลูกเป็นภาระเพราะต้องเลี้ยงลูกคนแรกด้วยและไม่ผูกพันเนื่องจากถูกข่มขืน
7	27	ปริญญาตรี	ค้าขาย	แยกทาง	รับจ้าง	แยกทางกัน	2	ถูกข่มขืน	ทำแท้งด้วยตนเอง แต่ไม่สำเร็จ	ท้องนอกสมรสกับชายอื่นที่ไม่ใช่สามีและตนเองยังไม่ได้หย่าขาดจากสามี กลัวคนอื่นรู้
8	34	ป.6	รับจ้าง	แยกทาง	ทำสวน	อยู่ด้วยกัน	3	ถูกข่มขืน	ทำแท้งแต่ไม่สำเร็จ	ท้องนอกสมรสกับชายอื่นที่มีการยาแล้วและยังไม่คลอด มีลูกอยู่ 2 คนแล้วเป็นภาระที่ต้องดูแลคนเดียว อับอาย ลูกอยู่กับคนอื่นจะดีกว่า

กรณีศึกษาที่ 1 ฟาร์ (ชื่อสมมุติ)

ระยะเวลาการเก็บข้อมูล

วันที่ 11 พฤศจิกายน 2545 เวลา 10.30 -11.15 น. มารดานอกสมรสได้เข้ามาพบพร้อมแม่ที่ห้องสังคมสงเคราะห์ ซึ่งขณะนั้นตั้งครรภ์ได้ประมาณ 6 เดือน แจ้งความประสงค์ว่าไม่ต้องการบุตร เพราะยังเรียนหนังสือ และในระหว่างรอคลอดขอพักอาศัยอยู่ในสถานสงเคราะห์เป็นการชั่วคราว เนื่องจากไม่มีที่พัก ส่วนตัวแม่ของเธอต้องกลับไปที่บ้านเดิมเพื่อค้าขายและดูแลน้องอีก 2 คน ทางสังคมสงเคราะห์จึงได้ดำเนินการชักประวัติ และนำส่งบ้านพักเกร็ดตระการเป็นการชั่วคราวจนกว่าจะคลอด และในระหว่างนั้นได้นัดให้มารดานอกสมรสมาพบเป็นระยะตามที่แพทย์นัด หรือตามความต้องการของมารดานอกสมรส

วันที่ 9 ธันวาคม 2545 มารดานอกสมรสมาตามแพทย์นัด และได้มาพบผู้วิจัยตามที่ได้นัดไว้ เวลา 11.25 – 12.15 น. ผู้วิจัยได้พยายามสร้างความคุ้นเคย ให้คำปรึกษาแนะนำในเรื่องการดูแลครรภ์และพูดคุยในเรื่องทั่วไปเกี่ยวกับตัวฟาร์ รวมทั้งแสดงท่าทีให้มารดานอกสมรสได้รู้สึกว่าเราพร้อมให้ความช่วยเหลือในทุกๆเรื่อง เพื่อให้เกิดความไว้วางใจและยอมเปิดเผยตนเอง

วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2546 ได้มาคลอดบุตร น้ำหนักแรกคลอด 2400 กรัม ผู้วิจัยได้ขึ้นไปเยี่ยม เวลา 13.30 – 14.00 น.เพื่อให้กำลังใจและพยายามโน้มน้าวให้รับบุตรกลับไปดูแล แต่มารดานอกสมรส และแม่ของเธอยังคงยืนยันการยกบุตรเข้าสถานสงเคราะห์ไม่เปลี่ยนใจ ผู้วิจัยจึงให้เธอพักผ่อน และได้นัดให้เธอไปพบที่ห้องสังคมสงเคราะห์ หลังจากอาการดีขึ้นพร้อมที่จะกลับบ้านได้

วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2546 คุณหมอให้กลับบ้าน มารดานอกสมรสได้มาพบที่ห้องสังคมสงเคราะห์ ได้พูดคุยและให้คำปรึกษาให้เธอเห็นคุณค่าในตนเองและยอมรับกับปัญหาที่เกิดขึ้น เธอบอกว่าเธอจะกลับไปเรียนต่อ และอาศัยอยู่กับป้าในกรุงเทพฯ คงรับบุตรกลับไปไม่ได้เพราะไม่มี ใครรู้ว่าเธอท้อง ลูกไปอยู่กับเธอก็คงเลี้ยงไม่ได้เพราะไม่มีรายได้ เธอสงสารบุตร ส่วนมารดาของเธอก็ไม่ยอมรับ เธอจำเป็นต้องทิ้งบุตรให้โรงพยาบาลดำเนินการส่งเข้าสถานสงเคราะห์

ประวัติทั่วไปและประวัติครอบครัว

มารดานอกสมรส อายุ 14 ปี กำลังเรียนหนังสืออยู่ชั้น ม.2 สถานภาพโสด นับถือศาสนาพุทธ คลอดบุตรคนแรก เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2546 มีพี่น้อง 3 คน เธอเป็นพี่คนโต พ่อแม่แยกทางกัน แม่มีแฟนใหม่ พ่อก็มีแฟนใหม่ แม่อาชีพขายปลาสด พ่อมีอาชีพประมง พ่อชอบดื่มสุราและทะเลาะกับแม่เป็นประจำ เวลาทะเลาะกันแม่มักออกจากบ้านไปค้างบ้านเพื่อนเสมอๆ ส่วนตัวเธอก็ต้องดูแลน้อง เพราะพ่อก็เมา อาละวาดชอบทุบตีเธอกับน้องเสมอ

ปัจจุบัน มารดานอกสมรสอาศัยอยู่กับแม่และน้อง พ่อไม่เคยมาดูแล ฐานะปานกลาง แม่จะเป็นคนชอบเที่ยวมากทั้งให้เธอ และน้อง ๆ อยู่กันตามลำพัง ไม่ค่อยให้ความสนใจ

สาเหตุการตั้งครรภ์

เกิดจากแฟนใหม่ของแม่ข่มขืน ขณะที่แม่ไปขายปลาที่ตลาด และถูก ช่มชู้ไม่ให้น้ำเรื่องนี้ไปบอกใคร ถ้าบอกจะฆ่าให้ตาย ทำให้ มารดานอกสมรสเกิดความกลัวไม่กล้าบอกกับแม่ หลังจากนั้นเวลาแม่ออกไปขายปลาที่ตลาดก็มักเข้ามาข่มขืนเสมอจนกระทั่งตั้งครรภ์ ซึ่งเธอเองก็ไม่ว่าตนเองตั้งครรภ์จนแม่เห็นผิดสังเกต จึงคาดคั้นจนทราบความจริงและพาไปตรวจ พบว่าตั้งครรภ์ได้ประมาณ 5 เดือนแล้วหมอบอกว่าไม่สามารถทำแท้งได้เพราะจะเป็นอันตราย แม่จึงพาขึ้นมากรุงเทพฯ เพื่อคลอดที่โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า หลังคลอดแม่บอกยกให้สถานสงเคราะห์ เพราะไม่สามารถยอมรับเด็กที่เกิดได้

สภาวะทางจิตสังคม

ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดู

ครอบครัวแตกแยก ความสัมพันธ์ห่างเหิน เพราะแม่มีอาชีพค้าขายไม่มีเวลาดูแล บิดาแยกไปอยู่กับภรรยาใหม่ไม่ให้การดูแล ก่อนตั้งครรภ์พักอยู่กับแม่ เธอมีหน้าที่ดูแลน้อง ปกติเธอจะเป็นคนเฉย ๆ เวลามีปัญหามักใช้วิธีการเงียบไม่พูดไม่จากับใคร การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ทำให้ขาดการขัดเกลา

ความพร้อมในการเป็นมารดา

ต้องการกลับไปเรียนหนังสือต่อ มีอายุน้อยขาดวุฒิภาวะในการเป็นแม่ ยังไม่มีอาชีพขาดรายได้เลี้ยงตัวเอง

ความรู้สึกล่อต้อนตนเองและบุตร

รู้สึกเสียใจและเป็นความผิดพลาดที่ไม่รู้จักป้องกันตนเอง ลูกเป็นสิ่งที่ทำให้อายขาดโอกาสในการเรียนหนังสือ

การยอมรับของครอบครัวเดิม

แม่ของมารดานอกสมรสไม่ให้การยอมรับ เพราะคิดว่าเป็นสิ่งน่าละอาย กลัวบุคคลรอบข้างจะรู้พยายามปิดบังด้วยการย้ายที่อยู่ใหม่เมื่อคลอดแล้วมารดานอกสมรสจะกลับไปเรียนและพักอยู่กับป้าในกรุงเทพฯ

รูปร่างบุคลิกลักษณะ

บุคลิกภาพ สูงประมาณ 150 ซม. ตัวเล็กบาง ผิวคล้ำ จะดูเฉย ๆ ไม่ค่อยพูด เวลาพูดเสียงเบา ๆ พูดช้า นิ่งก้มหน้าไม่ค่อยสบตา ตามคำตอปป้า

เหตุผลในการตัดสินใจทอดทิ้งบุตร

แม่ต้องการปกปิดไม่ให้คนทางบ้านรู้ เพราะถูกข่มขืน รู้สึกอาย และเธอต้องไปอยู่กับป้าเพื่อเรียนต่อ เธอบุตรกลับก็ไม่สามารถเลี้ยงได้ ขาดรายได้ แต่เธอก็รู้สึกสงสารบุตร

กรณีศึกษาที่ 2 นารี (ชื่อสมมุติ)

ระยะเวลาการเก็บข้อมูล

เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2546 ได้รับแจ้งจากพยาบาลประจำตึกว่ามีมารดาคลอดบุตรมีแนวโน้มในการทอดทิ้งบุตรหลังคลอดเนื่องจากมีอาการเหม่อลอยและในประวัติไม่ปรากฏว่ามีจึงดำเนินการเยี่ยมมารดานอกสมรสดังกล่าว เวลา 14.30 น. ได้สอบถามประวัติเบื้องต้นและให้คำปรึกษา แนะนำในเรื่องทั่วไป เพื่อสร้างสัมพันธภาพ ผู้ให้สัมภาษณ์ มีความต้องการจะยกบุตรให้ สถานสงเคราะห์ เนื่องจากมีปัญหาที่อยู่อาศัยและปัญหาทางเศรษฐกิจ ออกจากโรงพยาบาลแล้วยังไม่รู้ว่าจะไปอยู่ที่ไหน

วันที่ 26 เมษายน 2546 เวลา 11.20 น. ได้พูดคุยเกี่ยวกับปัญหาของ นารีอีกครั้งพร้อมทั้งให้คำปรึกษาแนะนำให้คิดถึงผลดีผลเสียในการส่งเด็กเข้าสถานสงเคราะห์และแนวทางในการดำเนินชีวิตให้เขามองเห็นคุณค่าในตนเองและพยายามให้ได้สัมผัสเด็กบ่อยๆ ซึ่งจากการสังเกตพบว่า นารีรู้สึกเศร้าและเสียใจที่ตัดสินใจทอดทิ้งบุตร แต่ก็ไม่เปลี่ยนใจ ผู้วิจัยจึงได้ติดต่อประสานงานกับศูนย์สงเคราะห์สตรีบ้านเกร็ดตระการ เพื่อนำส่งเข้ารับการสงเคราะห์และฝึกอาชีพให้มารดา ส่วนเด็กส่งเข้าสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ด และนัดทำการสัมภาษณ์เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2546

วันที่ 25 มิถุนายน 2546 เวลา 9.30 -11.00 น. นารีได้มาพบและได้เล่าถึงความเป็นอยู่ในสถานสงเคราะห์ และบอกว่าอาทิตย์หน้าจะกลับบ้านที่ต่างจังหวัดเพื่อกลับไปอยู่กับครอบครัวบุญธรรม ผู้วิจัยพยายามโน้มน้าวให้เธอรับบุตรกลับไป ซึ่งให้เห็นข้อดีข้อเสียของการส่งเด็กเข้าสถานสงเคราะห์ และให้เกิดการยอมรับและแก้ไขปัญหาก็ถูกทางและเหมาะสม แต่เธอยังคงยืนยันเช่นเดิม เพราะเธอไม่มีที่อยู่ และขาดรายได้เอาลูกไปก็จะลำบาก และการกลับไปอยู่กับพ่อแม่ บุญธรรมก็ไม่รู้ว่าจะเป็นอย่างไรบ้าง และได้ทำการสัมภาษณ์รายละเอียดเพิ่มเติม

ประวัติทั่วไปและประวัติครอบครัว

นารี อายุ 18 ปี สถานภาพโสด นับถือศาสนาพุทธ มีพี่น้องต่างบิดามารดา 2 คน นารีเป็นพี่คนโต เรียนจบ ม.3 ปัจจุบันว่างงาน คลอดบุตรคนแรก เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2546 สถานภาพของพ่อแม่แยกทางกันตั้งแต่เธอเกิด แม่ของเธอได้ยกเธอให้เป็นบุตรบุญธรรมกับครอบครัวครอบครัวหนึ่ง จนเธออายุได้ประมาณ 3 ขวบ พ่อแม่บุญธรรมก็มีบุตรของตนเอง คนแรกเป็นผู้ชาย ซึ่งตัวเธอเองตอนนั้นยังไม่รู้ว่าเป็นลูกบุญธรรม พ่อแม่ก็ยังคงรักใคร่เธอดีอยู่ ซึ่งตอนเด็กๆ เธอจะติดตามพ่อบุญธรรมไปมาเลเชียและเรียนหนังสือที่นั่น ซึ่งพ่อจะฝากไว้กับคนรู้จัก พ่อบุญธรรมจะไป ๆ มา ๆ จนอายุได้ 5 ขวบ ก็มาเรียนที่เมืองไทย ต่อมาพ่อแม่บุญธรรมก็มีลูกอีกคนหนึ่งเป็นผู้หญิง ในระหว่างนี้เธอรู้สึกห่างเหินจากพ่อแม่ และเธอมักถูกทำโทษเสมอ ซึ่งเวลามีปัญหาเธอก็จะหนีไปอยู่บ้านเพื่อน และมีอยู่ช่วงหนึ่งเธอติดยาเสพติด ตอนนั้นอายุประมาณ 12

ปี แม่ก็เสียใจและขอร้องให้เลิกซึ่งเธอก็ยอมเลิก พ่อบุญธรรมเริ่มห่างเหิน ไม่ค่อยพูดคุยด้วย จนเธอรู้สึกเสียใจว่าพ่อไม่รัก ส่วนแม่ก็มักว่ากล่าวเธอเสมอ เวลามมีปัญหาพี่น้องเธอมักถูกทำโทษคนเดียว เธอรู้สึกสับสน จนเธออายุได้ 15 ปี พ่อบุญธรรมก็มี พฤติกรรมแปลกๆกับเธอ ชอบใกล้ชิด ถูกเนื้อต้องตัว มีอยู่วันหนึ่ง ไม่มีใครอยู่บ้าน พ่อบุญธรรมได้เข้าไปหาในห้องนอน ทำท่าจะลวนลาม แต่บังเอิญแม่มาเสียก่อน ซึ่งตอนนั้นเธอไม่ได้คิดอะไรจึงไม่ได้บอกแม่ หลังจากนั้นไม่นาน พ่อบุญธรรมก็ทำอีก เธอจึงบอกแม่ แต่แม่ไม่เชื่อคำว่าเธอหาว่าเธอโกหก และพ่อบุญธรรมก็ทุบตีเธอ แม่บุญธรรมจึงบอกว่าเธอไม่ใช่ลูก และเอารูปแม่ที่แท้จริงมาให้ดู เธอจึงหนีออกจากบ้านไปหาเพื่อน และแม่บุญธรรมก็ไปตามกลับมา เธอจึงขอไปตามแม่ที่เชียงใหม่ เธอเจอแม่ที่เชียงใหม่แต่ทางญาติของแม่ที่นั่นไม่มีใครต้อนรับเธอ แม่จึงพามาเช่าบ้านอยู่และส่งเสียให้เธอเรียนต่อ แต่เธอเรียนได้ประมาณ 1 ปี แม่ก็ไม่ส่งเงินมาให้เธอไปตามที่บ้านญาติของแม่ก็ไม่เจอ เธอจึงออกจากโรงเรียน และหางานทำเช่าบ้านอยู่ แต่เงินไม่พอใช้จึงคิดกลับไปหาพ่อแม่บุญธรรม แต่มาเจอเหตุการณ์ดังครรภ์เสียก่อน

สาเหตุของการตั้งครรภ์

เกิดจากการถูกข่มขืน ตอนที่เธอตัดสินใจกลับบ้าน เพื่อไม่หาพ่อแม่บุญธรรม เธอลงรถไฟที่หัวลำโพง และทำกระเป๋าสตางค์หาย เธอจึงเดินไปเรื่อยๆ ไปนั่งอยู่ในสนามกีฬา ตอนนั้นประมาณ 5 โมงเย็น สักพักก็มีผู้ชายเข้ามาถามว่าจะไปไหน เธอบอกจะไปหาเพื่อนแต่ทำกระเป๋าสตางค์หาย ผู้ชายคนนั้นจึงอาสาพาไปส่ง และออกไปซื้อน้ำมาให้กิน เธอก็กิน และลูกเดินตามผู้ชายคนนั้นไป และก็ไม่รู้สึกตัว จนกระทั่งเช้า เธอไม่รู้ว่าถูกข่มขืน เพราะตัวเธอยังใส่เสื้อผ้าอยู่ก็ไม่คิดอะไร และผู้ชายคนนั้นก็ไปส่งเธอที่ป้ายรถเมล์ให้สตางค์เธอมา 50 บาท และให้นั่งรถไปเอง ช่วงนั้นไปพักอยู่กับเพื่อน จนท้องใหญ่ขึ้นเพื่อนเห็นผิดปกติก็เลยไปตรวจพบว่าตนเองท้อง รู้สึกสับสน งงมาก ๆ ไม่รู้ว่าตนเองท้องได้อย่างไร ก็พยายามไม่ให้เพื่อนรู้

สภาวะทางจิตสังคม

ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดู

ตอนเด็กๆ เธอจะถูกดูแลอย่างดีเอาใจใส่ พ่อแม่ตามใจ หลังจากมีน้องเธอเริ่มไม่เป็นที่สนใจ ถูกปล่อยปละละเลย บ้างครั้งถูกตีโดยไม่มีเหตุผล โดยเฉพาะพ่อมักไม่ค่อยพูดคุยด้วย จนเธอรู้สึกน้อยใจเสียใจ และออกไปคบเพื่อนไม่จริงจังคิดยาเสพติด แต่ก็สามารถเลิกได้ ครอบครัวเดิมแตกแยก เธอถูกทอดทิ้ง การเลี้ยงดูของพ่อแม่บุญธรรมเป็นการให้ความรักแบบฉาบฉวย

ความรู้สึกต่อตนเองและบุตร

รู้สึกว่าตนเองผิดพลาดที่ไม่รู้จักป้องกันตนเอง และไม่รู้ว่าจะตนเองถูกข่มขืนขาดความรู้ความเข้าใจในระบบสืบพันธุ์ รู้ว่าท้องเมื่อมันหายไปแล้วทำแท้งไม่สำเร็จ รู้สึกสงสารลูกที่เกิดขึ้นในช่วงที่ไม่พร้อม ลูกทำให้รู้สึกเจ็บปวด

ความพร้อมในการเป็นมารดา

ยังไม่พร้อมเนื่องจากไม่มีที่อยู่และขาดรายได้ ตัวมารดานอกสมรสเองยังไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ถ้ารับบุตรกลับไปต้องรับภาระในการเลี้ยงดู จะทำให้เกิดความยากลำบาก การยอมรับจากครอบครัว

จากรับบุตรกลับไปมารดานอกสมรสกลัวว่าพ่อแม่บุญธรรมจะไม่ยอมรับและไม่ให้เข้าบ้านซึ่งตอนนี้เธอต้องการกลับไปขออาศัยอยู่กับพ่อแม่บุญธรรมเพราะเธอไม่รู้ว่าจะไปไหน

รูปร่างลักษณะบุคลิกภาพ

ตัวใหญ่ ผิวคล้ำ มีบุคลิกคล้ายทอม พูดห้วน ๆ เสียงแข็งไม่สບตา ขาดความมั่นใจในตนเอง ไม่ค่อยพูด มีลักษณะของความดื้อรั้น

เหตุผลในการตัดสินใจทอดทิ้งบุตร ไม่มีที่อยู่ ขาดรายได้ และต้องกลับไปอาศัยอยู่กับพ่อแม่บุญธรรมตามเดิม ถ้าเอาลูกกลับไปอาจไม่ได้เข้าไอยู่และจะลำบาก ลูกก็จะลำบากไปด้วย ลูกอยู่สถานสงเคราะห์ปลอดภัยกว่า

กรณีศึกษาที่ 3 วิ (ชื่อสมมุติ)

ระยะเวลาการเก็บข้อมูล

วันที่ 20 กันยายน 2545 ทางผู้วิจัยได้รับแจ้งจากทางตึกหลังคลอดว่ามีมารดามาคลอดบุตรแล้วหลบหนีไปโดยไม่แจ้งให้พยาบาลได้รับทราบ ผู้วิจัยได้พยายามติดตามมารดานอกสมรสเพื่อค้นหาปัญหาในการทอดทิ้งบุตร

วันที่ 17 พฤศจิกายน 2545 13.30-15.30 ได้ติดตามเยี่ยมบ้าน และนัดให้มาพบที่โรงพยาบาลเพื่อหาทางแก้ไขปัญหา ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ได้มาตามนัดและพูดคุยถึงปัญหาและความพร้อมในการเลี้ยงดูบุตร มารดาอ้างว่าไม่มีเงิน ตอนนี้ว่างงานและพ่อของเด็กไม่รับผิดชอบขอให้หาผู้อุปการะให้ด้วย ผู้วิจัยให้ขึ้นไปดูบุตรแต่มารดานอกสมรสปฏิเสธ ยังไม่พร้อมที่จะไปดูแลลูก ผู้วิจัยจึงให้คำปรึกษาแนะนำให้เห็นถึงปัญหาและยอมรับปัญหาที่เกิดขึ้น และพยายามให้มองถึงข้อดีข้อเสียของการทอดทิ้งบุตรให้ไปอยู่กับคนอื่น มารดานอกสมรสกลับไปคิดดูก่อนก่อนกลับผู้วิจัยพยายามสร้างสัมพันธภาพที่ดีและให้มารดานอกสมรสรู้สึกว่ามีคนพร้อมให้การช่วยเหลือ และนัดให้มาพบอีกครั้งในวันที่ 22 พฤศจิกายน 2545 เพื่อสัมภาษณ์และจะดำเนินการส่งเด็กเข้าสถานสงเคราะห์ถ้าไม่เปลี่ยนใจ

วันที่ 22 พฤศจิกายน 2545 มารดานอกสมรสมาตามนัดหมาย และแจ้งว่าไม่เปลี่ยนใจ เพราะถ้ารับลูกไปอยู่ด้วยลูกก็จะลำบาก เพราะเธอมีรายได้ไม่แน่นอน ฝ่ายชายก็ไม่รับผิดชอบ ผู้

วิจัยจึงพาเธอไปเยี่ยมบุตรที่ตึก และได้ดำเนินการส่งเข้าสถานสงเคราะห์ ซึ่งเธอก็รู้สึกเสียใจ แต่จำเป็นต้องทิ้งบุตร เพราะไม่อาจให้การเลี้ยงดูได้ และขอทำการสัมภาษณ์รายละเอียดเพิ่มเติม ประวัติทั่วไปและประวัติครอบครัว

มารดานอกสมรส อายุ 18 ปี จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สถานภาพโสด นับถือศาสนาพุทธ คลอดบุตรคนแรก สถานภาพของพ่อแม่แยกทางกัน มารดานอกสมรสอาศัยอยู่กับยายตั้งแต่แรกเกิด ไม่มีพี่น้องเป็นบุตรคนเดียว ยายเล่าให้ฟังว่าหลังจากแม่เอามาฝากเลี้ยงไว้ก็ไม่เคยมาเยี่ยมอีกเลย จนกระทั่งปัจจุบันเธอไม่เคยเห็นหน้าพ่อแม่ ตามยายก็ไม่รู้และมักทำให้ฟังเสมอและต่อว่าเป็นภาระที่แม่นำมาให้ดูแล ฐานะทางบ้านยากจน เธอจึงได้เรียนแค่ประถมศึกษาปีที่ 6 ก็ต้องออกจาก โรงเรียนมาช่วยยายรับจ้าง แต่เธอชอบหนีเที่ยวทำให้ยายโกรธบ่อยๆ เธอมักไปเที่ยวกับเพื่อน ขอบไปนั่งตามร้านคาราโอเกะร้องเพลง และบ้างที่ก็รับจ้างเสริมหอาหาร เธอคบทั้งเพื่อนผู้หญิงและเพื่อนผู้ชาย และเพื่อนชอบทานเหล้ากันเธอก็ทานด้วย

สาเหตุของการตั้งครรภ์

ถูกเพื่อนชายหลอกให้ทานเหล้าและแอบนอนด้วย เธอเล่าว่าเธอชอบเที่ยวกับเพื่อนกินเหล้ากัน เธอเมามากเพื่อนชวนไปนอนที่บ้านเพื่อน ซึ่งเธอเห็นว่าไปกันหลายคนเธอจึงไปด้วย พอไปถึง เธอก็เข้านอนกับเพื่อนผู้หญิง ซึ่งเธอเมามากจึงหลับไม่รู้เรื่อง ตื่นมาอีกทีก็มีเพื่อนคนหนึ่งมานอนทับอยู่บนตัวเธอ ซึ่งตอนแรกเธอรู้สึกตกใจแต่ก็ปล่อยเลยตามเลย ซึ่งเธอก็นอนกับเพื่อนชายคนนั้นเพียงครั้งเดียว เพื่อนชายก็หายหน้าไปไม่มาอีกเลย เธอคิดว่าคงไม่เป็นไรและไม่คิดว่าจะท้อง มา รู้อีกทีก็หลายเดือนแล้วเธอพยายามทำแท้งแต่ไม่สำเร็จจึงตั้งครรภ์ต่อรอจนคลอดแล้วก็หนี เพราะคิดว่าตนเองเลี้ยงไม่ได้ ยายก็ต่อว่าไม่ยอมรับ รู้สึกเสียใจที่ฝ่ายชายไม่รับผิดชอบ ตนเองเป็นคนใจง่ายเกินไป

สภาวะทางจิตสังคม

ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดู

มารดานอกสมรสมีครอบครัวที่แตกแยก บิดามารดาทอดทิ้งไม่เคยใส่ใจซึ่งตัวมารดานอกสมรสยังไม่เคยเห็นหน้าพ่อแม่เลย ยายเลี้ยงแบบขว้างขว้างทั่วไป ไม่ได้เอาใจใส่ดูแลมากนัก ถึงเวลากินก็กินไม่มีใครใส่ใจ ยายชอบตีและชอบด่า เวลาด่าก็มักด่าไปถึงพ่อแม่และคิดว่า ตัวเธอเป็นภาระที่แม่เธอนำมาให้และไม่เคยมาดูแล ยายต้องเป็นผู้หาเลี้ยงดู แต่เวลายายไม่มาไหนก็จะใจดี เธอไม่ชอบอยู่บ้านเพราะอยู่ข้างนอกสนุกกว่า

ความรู้สึกต่อตนเองและบุตร

รู้สึกว่าได้เกิดมาเป็นภาระไม่อาจให้การเลี้ยงดูได้ เป็นความผิดพลาดของตนเองที่ปล่อยให้เหตุการณ์เช่นนั้นเกิดขึ้น จนตั้งครรภ์

ความพร้อมในการเป็นมารดา

มีปัญหาทางการเงิน เพราะครอบครัวฐานะไม่ค่อยดี และมีการศึกษาน้อยทำให้ขาดวุฒิภาวะในการเป็นแม่

การยอมรับจากครอบครัว

ขาดการยอมรับจากยายและคนในครัวครัวเพราะคิดว่าถ้านำเด็กกลับไปเลี้ยงเป็นการเพิ่มภาระให้กับตนเองจึงให้มารดานอกสมรสทิ้งบุตร

รูปร่างลักษณะบุคลิกภาพ

รูปร่างผอมสูง ผิวดำแดง ท่าทางกระโดดกระเดก พูดคุ้ยคลอด ถามอะไรก็ตอบไม่ค่อยใส่ใจกับปัญหาที่เกิดขึ้น

เหตุผลในการตัดสินใจทอดทิ้งบุตร

บุตรเป็นภาระ ทางบ้านฐานะยากจนไม่มีรายได้ที่แน่นอนและยายอายุมากแล้ว คิดว่าลูกอยู่กับคนอื่นจะดีทว่าอยู่กับตนเอง

กรณีศึกษาที่ 4 ดวง (ชื่อสมมุติ)

ระยะเวลาการเก็บข้อมูล

วันที่ 2 ตุลาคม 2545 ได้รับแจ้งจากทางตึกว่ามีมารดาแจ้งความจำนงค์ว่าไม่ต้องการบุตร และต้องการทราบรายละเอียดเกี่ยวกับสถานสงเคราะห์ ผู้วิจัยจึงให้ลงมาพบที่ห้องสังคมสงเคราะห์และได้พูดคุยและสอบถามถึงสาเหตุที่ไม่ต้องการบุตร เธอบอกว่ายังเรียนหนังสือ และทางบ้านไม่มีใคร รั เธอไม่สามารถเลี้ยงดูได้ ผู้วิจัยจึงให้คำปรึกษาแนะนำข้อมูลเกี่ยวกับสถานสงเคราะห์และให้รับลูกกลับไปดูแลเองที่บ้านก่อน 1 เดือน ในระหว่างนี้จะหาเงินทุนค่าครองชีพชั่วคราว จัดหานมผงให้ ถ้ายังต้องการยกลูกให้สถานสงเคราะห์ ผู้วิจัยยินดีให้การช่วยเหลือจัดหาที่อยู่ให้กับเด็ก

วันที่ 20 ตุลาคม 2545 ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมมารดานอกสมรสที่หอพักเพื่อดูความเป็นอยู่ และการดูแลบุตร ซึ่งเป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ให้มารดานอกสมรสเกิดความไว้วางใจยอมเปิดเผย ข้อมูลที่เป็นสาเหตุและปัญหาของการทอดทิ้งบุตรที่แท้จริง

วันที่ 25 ตุลาคม 2545 มารดานอกสมรสโทรศัพท์มาและแจ้งว่า แม่จะมาเยี่ยมเธอที่หอพักตอนสิ้นเดือน เธอต้องการให้ส่งเด็กเข้าสถานสงเคราะห์ให้เธอ ผู้วิจัยชี้แนะให้เธอบอกกับแม่ของเธอ ถ้าไม่สามารถบอกได้ก็ให้พาแม่มาพบที่ห้องสังคมสงเคราะห์ แต่เธอไม่ยอมบอกเพราะกลัวแม่จะเสียใจและไม่ยอมให้เธอเรียนต่อ ขอให้ทางผู้วิจัยดำเนินการให้ด้วย เมื่อเธอพร้อมกว่า

นี่เธออาจจะมารับบุตรกลับไปดูแลเอง จึงได้ติดต่อประสานงานกับสถานสงเคราะห์เด็กอ่อนปากเกร็ดและให้เธออุ้มเด็กมาในวันที่ 28 ตุลาคม 2545

วันที่ 28 ตุลาคม 2545 เวลา 11.20 – 12.30 น. ได้ทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติม พร้อมทั้งให้คำปรึกษาแนะนำ เพื่อให้เกิดการยอมรับในปัญหาที่เกิดขึ้น ข้อดีข้อเสียของการส่งเด็กเข้าสถานสงเคราะห์โดยเฉพาะผลกระทบที่เกิดกับเด็กและตัวมารดานอกสมรสเอง

ประวัติทั่วไปและประวัติครอบครัว

มารดานอกสมรสอายุ 18 ปี สภาพภาพของมารดานอกสมรสเป็นโสด นับถือศาสนาพุทธ เป็นบุตรคนเดียวของครอบครัว สภาพภาพของพ่อแม่แยกทางกันตอนเธออายุได้ 6 ขวบ เธอรู้สึกเสียใจและคิดถึงพ่อมาก แต่พ่อไม่ค่อยได้มาหาเธอเท่าไร เพราะพ่อมีครอบครัวใหม่ ส่วนแม่ของเธอไม่มี ตัวเธออาศัยอยู่กับแม่ จนเรียนจบ ม.3 เธอก็เข้ามาเรียนต่อในกรุงเทพฯ และมาเช่าหอพักอยู่ตามลำพัง

สาเหตุของการตั้งครรภ์

เกิดจากการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ คิดว่าฝ่ายชายจะรักจริงและ รับผิดชอบ ซึ่งเธอเล่าว่าเธอพักอยู่หอพัก และเรียนหนังสืออยู่ เธอพบหากับเพื่อนชายคนหนึ่งในฐานะแฟน ซึ่งเธอคิดว่าเค้ารักเธอจริง จึงยอมเป็นของเค้าโดยครั้งแรกไม่เต็มใจแต่เพราะถูกล่อลวงให้หลงเชื่อเธอจึงยินยอม และก็ให้มีเพศสัมพันธ์กันมาเรื่อยๆ โดยไม่ได้กินยาคุมกำเนิดแต่ใช้วิธีการคุมกำเนิดแบบธรรมชาติ เพราะเธออายุไม่กล้าไปซื้อยาคุมมากิน จนเธอตั้งครรภ์ แฟนก็ให้ไปทำแท้งเธอรู้สึกกลัวและสับสนมากกลัวแม่รู้จึงไปทำแท้ง แต่ไม่สำเร็จเธอจึงเก็บครรภ์ไว้โดยพยายามไม่ให้ใครเห็น ซึ่งช่วงแรกๆแฟนก็ยังคงมาหาแต่ต่อมาก็ค่อยๆหายไป ซึ่งตัวเธอเองก็ไม่กล้าไปตามที่บ้านแฟน เธอรู้สึกเสียใจและคิดว่าตนเองไม่น่าที่จะทำแบบนี้เลย เธอผิดที่ไม่คิดให้รอบครอบก่อนทำ

สภาวะทางจิตสังคม

ความสัมพันธ์ในครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดูเลี้ยงดู

หลังจากพ่อแม่แยกทางกันแล้วแม่ก็ต้องหางานทำเพื่อเลี้ยงครอบครัว จึงเอาเธอไปอยู่กับยาย ยายก็ใส่ใจดี แต่เธอคิดถึงแม่ต้องการไปอยู่กับแม่รู้สึกว่าคุณเองถูกทอดทิ้ง แม่จะมาเยี่ยมทุกอาทิตย์ จนเธอจบประถม 6 เธอจึงย้ายกลับมาอยู่กับแม่ แต่แม่ก็ไม่ค่อยมีเวลาดูแลเท่าไรเพราะต้องทำงาน ทำผิดก็ดี อบรมสั่งสอนบางบางครั้ง เวลาเธอจะไปไหนแม่จะให้สตางค์และเธอก็จะไปเที่ยวกับเพื่อน

ความพร้อมในการเป็นมารดา

ยังไม่พร้อมเพราะยังเรียนหนังสือและแม่ของมารดานอกสมรสยังไม่รู้ ฝ่ายชายขาดความพร้อมเพราะยังเรียนหนังสือ

ความรู้สึกต่อตนเองและบุตร

รู้สึกว่าคุณเองเชื่อกันเกินไปไม่คิดให้รอบครอบ เป็นความผิดพลาด ลูกเป็นสิ่งที่ทำให้เธอเสียโอกาสในการเรียนถ้าทางโรงเรียนรู้ ถ้าแม่รู้ก็จะเสียใจ แต่ก็สงสารลูกที่เกิดแต่ไม่รู้ว่าจะรับไปเลี้ยงอย่างไร

การยอมรับจากครอบครัว

มารดานอกสมรสคิดว่าแม่คงรับไม่ได้จึงพยายามปิดบังไม่ต้องการให้แม่รู้

รูปร่างลักษณะบุคลิกภาพ

มารดานอกสมรสตัวเล็กสูงประมาณ 150 ซม. ผิวขาว หน้าตาดี ลักษณะการพูดคุยน้ำเสียงราบเรียบ สบตา มีความมั่นใจ

เหตุผลในการทอดทิ้งบุตร

กำลังเรียนหนังสือ ครอบครัวยังไม่มีใครรู้ว่ามียุติ กลัวแม่ต้อง อับอาย เธอรู้สึกอับอายเพื่อน ๆ ต้องการปิดบังไม่ให้ใครรู้ว่าเธอมีบุตร และเธอไม่มีรายได้ในการให้การเลี้ยงดู และคิดว่าบุตรอยู่สถานสงเคราะห์ ปลอดภัยกว่าที่จะอยู่กับเธอ

กรณีศึกษาที่ 5 จันทร์ (ชื่อสมมุติ)

ระยะเวลาการเก็บข้อมูล

วันที่ 14 ตุลาคม 2545 ทางสังคมสงเคราะห์ได้รับแจ้งจากห้องตรวจ ANC ด้วยปัญหาว่ามีผู้รับบริการไม่ต้องการบุตรหลังคลอด และได้ส่งต่อนักสังคมสงเคราะห์ดำเนินการเมื่อแรกเข้ามาพบผู้ศึกษา ผู้รับบริการตั้งครรภ์ได้ 8 เดือน มีกำหนดคลอด ประมาณวันที่ 10 พฤศจิกายน 2545 บุตรเป็นเด็กชาย น้ำหนักแรกคลอดประมาณ 2,800 กรัม สุขภาพทั่วไปแข็งแรงดี หลังจากคลอดแล้วได้ให้คำปรึกษาแนะนำอีกครั้งแต่ ผู้รับบริการยืนยันว่าเธอกลับไปไม่ได้ เนื่องจากบิดาไม่ให้การยอมรับและเข้มงวดกับการตั้งครรภ์นอกสมรสมาก และยังไม่ทราบว่ามารดา นอกสมรสตั้งครรภ์ ส่วนมารดาได้รับทราบปัญหาดี ผู้ศึกษาจึงขอพูดคุยกับมารดาของ อีกครั้ง มารดาของ จันทร์ แจ้งความประสงค์เดียวกับ จันทร์ คือไม่ต้องการเด็กกลับไปเลี้ยงดู เนื่องจากว่าถ้ารับเอาเด็กไปจะต้องเกิดปัญหาขึ้นในครอบครัวแน่นอน ขอให้ทางสังคมสงเคราะห์ดำเนินการนำส่งเข้าสถานสงเคราะห์เด็กอ่อน ทางสังคมสงเคราะห์จึงแนะนำผู้อุปการะคุณท่านหนึ่งที่มีความประสงค์ต้องการเด็กไปเป็นบุตรบุญธรรม และได้ติดต่อประสานงานโดยให้พูดคุยและดำเนินการตกลงกันเอง ซึ่งผู้รับบริการยินยอมให้เป็นบุตรบุญธรรมและไปดำเนินการที่ประชาสงเคราะห์จังหวัด หลังจากที่คุณรับบริการได้ดำเนินการยกบุตรให้กับผู้ขอ

อุปการะแล้ว ทางผู้ศึกษาจึงได้เสนอโครงการวิจัยให้ผู้รับบริการได้พิจารณาและขอสัมภาษณ์เก็บข้อมูล ซึ่งทางมารดานอกสมรสยินดีให้ความร่วมมือแต่ขอเป็นหลังจากสอบเสร็จแล้ว วันนี้จะขอกลับไปเรียนหนังสือให้จบเทอมก่อน เมื่อสอบเสร็จปิดภาคเรียน จะขึ้นมาทำงานทำในกรุงเทพฯ

วันที่ 14 ตุลาคม 2545 เวลา 10.25 น. – 11.15 น. ผู้ศึกษา ได้พบกับผู้รับบริการครั้งแรก โดยส่งต่อมาจากแผนกฝากครรภ์ เพื่อขอคำปรึกษาแนะนำในเรื่องบุตรที่จะเกิด ซึ่งผู้รับบริการ มากับมารดา ขณะแรกได้รับสังเกตพบว่า มารดานอกสมรสและแม่อยู่ในภาวะซึมเศร้า ร้องไห้ตลอดเวลา ผู้ศึกษา จึงยังไม่ได้กล่าวถึงปัญหามากนักและได้ดำเนินการเบื้องต้นดังนี้

1. สร้างสัมพันธภาพที่ดี ยิ้มแย้ม เชื้อเชิญและกล่าวสวัสดิ์ เพื่อให้ผู้รับบริการคลายกังวล คุ้นเคยและไว้วางใจ เกิดความอบอุ่น สร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลาย แสดงออกถึงความจริงใจและพร้อมที่จะให้การช่วยเหลือโดยการสื่อสารด้วยท่าทาง และคำพูดทักทาย แนะนำตนเอง พูดคุยถึงเรื่องทั่วๆ ไปยังไม่เข้าสู่ประเด็นปัญหา เมื่อผู้รับบริการเริ่มผ่อนคลายแล้ว จึงเริ่มด้วยคำถามว่า การที่ มารดานอกสมรสมาพบผู้วิจัยในวันนี้ต้องการให้ช่วยอะไร เราพร้อมให้การช่วยเหลือถ้าสามารถช่วยได้ ถ้าเกินขีดความสามารถเรายินดีติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่สามารถให้การช่วยเหลือได้เช่น ประชาสงเคราะห์จังหวัด ให้ผู้รับบริการรู้ถึงเครือข่ายการช่วยเหลือทางสังคม นอกจากที่โรงพยาบาลแล้วยังมีหน่วยงานอื่นๆอีกเพื่อให้มารดานอกสมรสเกิดความสบายใจ ลดความวิตกกังวล ความเครียด กระตุ้นให้การสนทนาดำเนินไปเรื่อยๆโดยเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการสนทนาในเรื่องที่สะดวกใจ

2. เริ่มนำเข้าสู่ประเด็นปัญหา โดยพยายามดึงเรื่องราวต่างๆที่ผู้รับบริการได้บอกเล่าเข้าสู่ประเด็นของปัญหา และความต้องการการช่วยเหลือ ให้ผู้รับบริการได้พูดและแสดงออกอย่างอิสระ

3. ประเมิน สภาพปัญหาและวางแผนการให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น จากการพูดคุยกันครั้งแรก ผู้ศึกษา จะใช้ทักษะการสังเกต ด้านอารมณ์ พฤติกรรม การสื่อสาร เพื่อนำมาประเมินวิเคราะห์สภาพปัญหาของผู้รับบริการ รวมกับข้อมูลที่ได้

4. สัมภาษณ์ซักประวัติ ตรวจวินิจฉัยเบื้องต้น เพื่อค้นหาข้อมูล เก็บรวบรวมเพื่อนำมาวิเคราะห์สภาพปัญหา และหาแนวทางในการช่วยเหลือ

วันที่ 22 ตุลาคม 2545 เวลา 10.30- 11.30 น. ได้พบกับมารดานอกสมรสครั้งที่ 2 มารดานอกสมรสได้มาตรวจครรภ์ตามแพทย์นัด และได้พบนักสังคมสงเคราะห์เพื่อขอคำปรึกษาแนะนำ วันนี้พบว่าผู้รับบริการคลายกังวลลงแต่ยังคงมีความเศร้าแฝงอยู่ วันนี้มารดาติดตามมาด้วยเช่นเคย นักสังคมสงเคราะห์ได้ดำเนินการให้คำปรึกษา กระตุ้นให้ผู้รับบริการได้พูดคุยถึงปัญหาต่างๆที่ผู้รับบริการประสบอยู่และความต้องการของผู้รับบริการ ในการขอความช่วยเหลือให้การสนับสนุนและฟื้นฟูสภาพจิตใจ

10 พฤศจิกายน 2545 เวลา 14.11 น. มารดานอกสมรสมาตลอด ดึกหลังคลอดได้แจ้งให้ผู้วิจัยทราบ และได้ขึ้นไปเยี่ยมให้กำลังใจ จากการสังเกตพฤติกรรม ของมารดานอกสมรส พบว่า มีท่าทีให้ความสนใจเอาใจใส่ต่อบุตรดี ผู้วิจัยได้พยายามชี้ให้แม่และป้าของมารดานอกสมรสเห็นถึงสภาพจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมของมารดานอกสมรสที่ผู้วิจัยได้ประเมินและวินิจฉัยไว้เพื่อให้แม่และป้าของมารดานอกสมรสได้ทบทวนแนวทางในการแก้ปัญหาใหม่ ซึ่งให้เห็นข้อดีและข้อเสียของการเลือกวิธีการแก้ปัญหาโดยการยกบุตรให้คนอื่นเลี้ยงดู แม่และป้ายืนยันว่าไม่สามารถนำเด็กกลับไปเลี้ยงดูได้ถึงแม้ว่ามารดานอกสมรสจะเปลี่ยนใจเหตุผลเพราะว่าพ่อของมารดา นอกสมรสไม่ยินยอม และรู้สึกอายชาวบ้านที่บุตรสาวตั้งครรภ์นอกสมรส เด็กเกิดมาไม่มีพ่อ ผู้วิจัยได้พยายามให้เห็นถึงปัญหาเด็กถูกทอดทิ้ง ความแออัดในสถานสงเคราะห์ เพื่อให้เกิดความคิดใหม่ แต่แม่ของมารดานอกสมรสยังให้คำยืนยันตามเดิม

14 พฤศจิกายน 2545 เวลา 13.30 น. ผู้วิจัยได้ขึ้นไปเยี่ยมมารดานอกสมรสอีกครั้ง เพราะวันนี้หมออนุญาตให้กลับบ้านได้ คำรักษาพยาบาลไม่มีปัญหา ผู้วิจัยนัดหมายให้มารดานอกสมรสลงไปพบอีกครั้งที่ห้องสังคมสงเคราะห์ ได้ลงไปตามนัดหมาย ผู้วิจัยแจ้งให้ทราบว่า มีผู้สนใจขอบุตรไปเป็นบุตรบุญธรรม ซึ่งมารดานอกสมรสยินดียกให้ หลังจากที่ได้นำดำเนินการยกบุตรให้กับผู้ขอรับเป็นบุตรบุญธรรมเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นัดหมายให้มาพบที่ห้องสังคมสงเคราะห์อีกครั้งเพื่อขอสัมภาษณ์เพิ่มเติม ซึ่งทางมารดานอกสมรสยินดีให้ความร่วมมือแต่ขอเป็นหลังจากสอบเสร็จแล้ว วันนี้จะขอกลับไปเรียนหนังสือก่อน

วันที่ 15 เมษายน 2546 เวลา ประมาณ 13.30 ภายหลังจากที่ผู้รับบริการได้กลับไปเรียนจนจบแล้วได้ขึ้นมาพบผู้วิจัยอีกครั้ง เมื่อวันที่ 15 เมษายน 2546 เพื่อสัมภาษณ์เพิ่มเติม ซึ่งปัจจุบันมารดานอกสมรสหันมาทำงานทำและพักอาศัยอยู่กับป้าที่จังหวัดนนทบุรี จากการสังเกตพบว่าผู้รับบริการมีท่าทางแจ่มใสขึ้น ลักษณะการพูดจามีความเชื่อมั่นมากขึ้น แต่งกายสะอาดดูสวยงาม ผู้รับบริการแจ้งว่าบุตรของผู้รับบริการอยู่ดีกินดี และตัวเธอรู้สึกสบายใจ เมื่อผู้วิจัยถามว่าต้องการรับบุตรกลับไปเลี้ยงดูเองหรือไม่ มารดานอกสมรสตอบว่าไม่ ต้องการลืมเหตุการณ์ในอดีตให้หมด ไม่ต้องการรับรู้

ประวัติทั่วไปและประวัติครอบครัว

เป็นหญิงไทย อายุประมาณ 19 ปี เป็นบุตรคนแรกในจำนวนพี่น้อง 2 คน มีน้องสาวอายุประมาณ 15 ปี เรียนอยู่ชั้น ม. 3 สถานภาพ ของมารดานอกสมรสเป็นโสด นับถือศาสนาพุทธ กำลังศึกษาระดับ ปวส. ปีสุดท้าย มีบ้านพักอยู่ต่างจังหวัดทางใต้ ปัจจุบันพักอาศัยอยู่กับป้าเพื่อรอคลอดที่ จังหวัดนนทบุรี เมื่อคลอดเสร็จแล้วก็จะกลับไปเรียนหนังสือตามเดิม สถานภาพของพ่อแม่อยู่ด้วยกัน พ่อมีอาชีพทำสวนยาง และขับมอเตอร์ไซด์รับจ้าง อายุประมาณ 45 ปี แม่เป็นแม่บ้านอายุประมาณ 40 ปี มี น้องสาว 1 คน กำลังเรียนหนังสืออยู่ชั้น ม. 3 อายุ 15 ปี บิดาของมารดานอกสมรส เป็นคนเข้มงวดและดุ ไม่โห่ร้าย เอาแต่ใจตนเอง และเป็นผู้ควบคุมดูแลทุกคนภายในบ้าน ความคิดตนเองเป็นใหญ่ มักไม่ให้ผู้รับบริการไปเที่ยวไหนคนเดียว เวลา

ไปไหนมารดาจะไปด้วยทุกครั้ง ผู้รับบริการจึงสนิทกับมารดาเวลามีปัญหามักจะไปปรึกษากับมารดาเสมอ ส่วนบิดาไม่ค่อยสนิทกันมากนักไม่กล้าเข้าไปปรึกษา บิดาจะเป็นคนรับผิดชอบครอบครัว ไม่เที่ยวเตร่ ไม่กินเหล้าสูบบุหรี่ รักลูกมาก ฐานะทางเศรษฐกิจที่บ้านปานกลาง มีกินมีใช้ไม่เดือดร้อนมารดาจะเชื่อฟังบิดาเสียเป็นส่วนใหญ่ ไม่ค่อยมีปากมีเสียงกับบิดา ยอมทำตามที่บิดาบอก และมีเรื่องอะไรก็จะเล่าให้บิดาฟัง ไม่กล้าปิดบัง เพราะถ้าบิดารู้ที่หลังมักอาละวาดใส่มารดาเสมอ มารดาจะให้การดูแลผู้รับบริการเป็นอย่างดี และมักไม่ให้ผู้ป่วยได้ทำอะไรเอง มารดาจะเป็นผู้เลือกและตัดสินใจในช่วงตอนเด็ก ๆ ผู้รับบริการจะอยู่กับบิดามารดา บิดาจะเข้มงวดมากเหมือน บินบังคับทำให้ผู้รับบริการรู้สึกอึดอัด บ้านจะอยู่ใกล้กับบ้านญาติของบิดา ผู้รับบริการกับญาติพี่น้องสนิทสนมกันดี ในช่วงนี้จะเรียนหนังสือที่โรงเรียนใกล้บ้าน บิดามักไปรับไปส่งเสมอ จนจบม.3 ผู้รับบริการมีเพื่อนน้อยมากเนื่องจากบิดาจะไม่ค่อยให้ออกจากบ้าน เพื่อนๆ ก็ไม่กล้ามาบ้านเนื่องจากบิดาเป็นคนดุ เคยหนีไปเที่ยวครั้งหนึ่ง กลับมาถูกบิดาตีอย่างหนัก บิดาจะสั่งห้ามคบเพื่อนผู้ชาย เพราะกลัวทำตัวไม่ดี อับอายชาวบ้าน และญาติพี่น้อง ถ้าเห็นคบเพื่อนผู้ชายผู้รับบริการจะถูกตีทุกครั้ง เมื่อจบ ม.3 ผู้รับบริการได้ขออนุญาตเข้าไปสอบเทคนิคในเมือง ครั้งแรกบิดาไม่ยินยอมให้ไปสอบ แต่ผู้รับบริการกับมารดาขอร้องเพราะอยากเรียนหนังสือต่อ บิดาจึงยินยอมให้ไป หลังจากสอบเข้าแล้ว เรียนได้ ประมาณ 1 ปี ผู้รับบริการก็ย้ายออกไปอยู่หอพักกับเพื่อนใกล้โรงเรียนเนื่องจาก ระยะทางจากบ้านไปโรงเรียนต้องใช้เวลานานเดินทางหลายชั่วโมง บิดามักพูดเสมอว่าให้ไปเรียนหนังสือ ห้ามคบกับเพื่อนผู้ชายเด็ดขาด ห้ามเที่ยว ถ้าทำตัวไม่ดี ท้องก่อนเรียนจบจะตีให้ตายและไล่ออกจากบ้านไปเลย บิดาจะให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มากรวมทั้งญาติพี่น้องของบิดาด้วย ไม่ต้องการให้ใครมาดูถูก ส่วนมารดาแนวคิดมักจะเป็นไปตามที่บิดาต้องการ ผู้รับบริการรู้สึกกลัวและสับสนเนื่องจากในวิทยาลัยเพื่อนๆ มักมีเพื่อนชายกันเกือบทุกคนและไปเที่ยว ด้วยกันเสมอ บางครั้งชวนผู้รับบริการไปด้วย ผู้รับบริการไม่กล้าปฏิเสธก็จะไปด้วย และเพื่อนๆ ก็แนะนำเพื่อนผู้ชายให้รู้จัก รู้สึกสับสนใจหนึ่งก็คิดว่าไม่เห็นเป็นอะไรแต่อีกใจหนึ่งก็กลัวบิดามาก บิดาจะบังคับให้กลับบ้านทุกอาทิตย์ แต่ต่อมาผู้รับบริการก็เริ่มห่างไกลโดยโกหกบิดาว่าต้องอยู่ทำรายงานกับเพื่อน

สาเหตุของการตั้งครรภ์

วันนั้นเพื่อนที่พักอยู่หอเดียวกันกับมารดานอกสมรสได้มาชวนไปงานวันเกิดของเพื่อนรุ่นพี่ที่เป็นผู้ชายซึ่งเรียนอยู่ที่เดียวกันใกล้จบแล้ว ตอนแรกเธอก็ไม่ยอมไป แต่เพื่อนบอกว่าให้ไปเป็นเพื่อนกัน เธอจึงยอมไปด้วยโดยไม่คิดว่าจะเกิดเหตุการณ์ไม่ดีขึ้น เมื่อไปถึงที่งานวันเกิดเพื่อนที่ชวนก็ไม่ได้สนใจผู้รับบริการทำอะไรและมักจะไปนั่งคุยกับแฟน ทั้งให้เธออยู่กับเพื่อนชายที่เป็นเจ้าของวันเกิด มีการพูดคุยกันเรื่องต่างๆ ไป และได้เอน้ำส้มมาให้มารดานอกสมรสดื่ม หลังจากนั้นก็ไม่รู้สึกตัวอีกเลย มารู้ตัวอีกทีก็เห็นว่ามานอนอยู่ในห้องนอนในสภาพที่ไม่ใส่เสื้อผ้ากับเพื่อนชายคนดังกล่าวแล้ว เพื่อนๆ ก็กลับกันไปหมดแล้ว ผู้รับบริการรู้สึกเสียและสับสนนอนร้องไห้เสียใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แต่ก็ทำอะไรไม่ได้ เค้าบอกว่าชอบมานานแล้วและจะรับผิดชอบ

ชอบในสิ่งที่เกิดขึ้น เรียนจบมีงานทำแล้วจะให้พ่อแม่ไปขอ หลังจากวันนั้น เขาก็จะมาดักกรอผู้รับบริการหลังเลิกเรียนเป็นประจำ ถ้าผู้รับบริการไม่ไปเขาก็จะบอกเพื่อน ให้ทุกคนรู้ว่าผู้รับบริการมีอะไรกัน ผู้รับบริการรู้สึกอายและกลัวเรื่องรู้ไปถึงบิดาจึงยอมไปด้วย และทุกครั้งที่พาไปก็จะพาไปที่บ้านฝ่ายชาย ซึ่งพ่อแม่ฝ่ายชายก็รับรู้ ในระหว่างที่มีอะไรกัน ผู้รับบริการไม่ได้คุมกำเนิดเพราะไม่กล้าไปซื้อและฝ่ายชายอ้างว่าหลังข้างนอกไม่ทำให้ท้อง ผู้รับบริการหลงเชื่อ มาอยู่อีกที่ก็เมื่อตั้งครรภ์ได้ 3 เดือน ตอนนั้นรู้สึกว่าตนเองเวียนหัวและไม่สบายบ่อยจึงไปหาหมอที่คลินิกหมอบอกว่าท้องได้ 3 เดือน เมื่อรับรู้ตอนแรกรู้สึกงงทำอะไรไม่ถูก สับสน เครียดไม่รู้จะไปปรึกษาใคร เมื่อเพื่อนชายมารับก็ได้บอกเพื่อนชายว่าท้อง พ่อเคารู้เคื่อก็บอกให้ไปทำแท้ง ผู้รับบริการรู้สึกว่าคุณเองคิดอะไรไม่ออกไม่รู้จะทำอย่างไร หลังจากวันที่บอกว่าท้อง เพื่อนชายคนดังกล่าวได้หายหน้าไปไม่มารับอีกเลย ผู้รับบริการรู้สึกเครียด นอนร้องไห้ทุกคืน เพื่อนที่อยู่ด้วยกันก็แนะนำให้ไปทำแท้ง แต่ผู้รับบริการไม่กล้ารู้สึกกลัว จึงตัดสินใจไปที่บ้านของเพื่อนชายแต่ไม่พบ พบพ่อกับแม่ของเค้าแต่พ่อกับแม่ของเค้าไม่รับรู้ด้วยไม่ให้ความสนใจ ผู้รับบริการรู้สึกว่าตนเองไม่มีค่าอะไรเลย สิ้นหวังครั้งแรกคิดฆ่าตัวตาย คิดว่าตนเองคงหมดอาอานาคด ถ้าทางโรงเรียนจะต้องไล่ออก ยิ่งถ้าบิดามารดาารู้คงโกรธและอับอายญาติพี่น้องและต้องถูกไล่ออกจากบ้าน คิดวนเวียนอยู่นานจึงตัดสินใจไปซื้อยาขับเลือดมากินแต่ก็ไม่สำเร็จ ตอนที่เรียนอยู่ก็พยายามปกปิดไม่ให้ใครรู้ว่าท้อง จนกลับมาบ้านมารดาเห็นผิดปกติจึงเรียกเข้าไปคุย มารดาตกใจและกลัวว่าพ่อจะรู้ จึงบอกให้ผู้รับบริการกลับไปอยู่หอพักก่อน มารดาจะโทรมาหาป้าที่กรุงเทพฯ หลังจากนั้นมารดาก็มารับที่โรงเรียนและแจ้งกับทางโรงเรียนว่าผู้รับบริการเป็นน้องจะต้องขึ้นมาผ่าตัดที่กรุงเทพฯ และมารดาก็ได้บอกพ่อไว้ว่าจะพาผู้รับบริการเข้ามารับการรักษาตัว เมื่อมาอยู่กับป้าแล้ว ป้าได้พาไปทำแท้งที่คลินิก แต่ทำไม่ได้เนื่องจาก อายุครรภ์มากแล้ว ซึ่งตอนนั้นอายุครรภ์ประมาณ 6 เดือน ป้าก็แนะนำให้ให้ตั้งครรภ์ต่อ เมื่อคลอดแล้วก็ยกให้โรงพยาบาลส่งเข้าสถานสงเคราะห์ มารดาจึงพามาติดต่อกับโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า

สภาวะทางจิตสังคม

ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดู

พ่อจะเข้มงวดมาก และให้การเลี้ยงดูแบบเข้มงวด และไม่ปล่อยให้ไปเที่ยวไหนตามลำพัง พ่ออบรมสั่งสอนให้เชื่อฟังผู้ใหญ่ห้ามเถียง แม่ของมารดานอกสมรสจะกลัวพ่อและเกรงใจพ่อมาก ให้การดูแลดีและมักจะปล่อยให้มารดานอกสมรสได้ทำอะไรเอง จะคอยช่วยเหลือตลอด ทำให้มารดานอกสมรสไม่กล้าที่จะทำอะไร พ่อปกครองแบบใช้อำนาจจึงทำให้เกิดความห่างเหิน ขาดความสุข

ความพร้อมในการเป็นมารดา

ขาดความพร้อมเพราะต้องการเรียนหนังสือต่อ ไม่มีรายได้เลี้ยงตัวเอง อาศัยอยู่กับพ่อแม่พี่น้อง และบิดาไม่ให้การยอมรับในการตั้งครรภ์นอกสมรส

ความรู้สึกต่อตนเองและบุตร

รู้สึกว่าเป็นคนไม่ดี ผิดพลาด ทำให้ลูกเกิดมาลำบาก และลูกเป็นภาระที่เกิดความสามารถที่จะเลี้ยงดูได้

การยอมรับจากครอบครัว

ครอบครัวไม่ให้การยอมรับ เพราะกลัวความอับอายและสร้างปัญหาให้กับครอบครัวจึงตัดสินใจทอดทิ้งบุตร

รูปร่างลักษณะบุคลิกภาพ

เป็นคนรูปร่างค่อนข้างเล็ก สูงประมาณ 154 ซม. ผิวสองสี สุขภาพทั่วไปดี ลักษณะการพูดคุยช้าๆ ไม่ค่อยมั่นใจในตนเอง เรียบร้อย ตามคำตอปปคำและมักมีแม่คอยตอปปคำถามให้เสมอ ช่วงที่พบนักสังคมสงเคราะห์มีภาวะเศร้าซึม สุขภาพทั่วไปแข็งแรงดี

เหตุผลในการตัดสินใจทอดทิ้งบุตร

ยังไม่พร้อม เพราะต้องการเรียนหนังสือให้จบ เธอและแม่ของเธอกลัวพ่อจะรู้ ถ้าพ่อรู้เธอจะถูกไล่ออกจากบ้านไม่ได้เรียนต่อ และลูกก็จะลำบากเพราะเธอคงไม่มีรายได้ในการเลี้ยงดูบุตร และแม่ก็ไม่สามารถพูดให้พ่อยอมรับได้ การเอาเด็กกลับไปทำให้เป็นปัญหากับครอบครัวเดิมของมารดานอกสมรส และฝ่ายชายไม่รับผิดชอบ

กรณีศึกษา ที่ 6 ดาว (ชื่อสมมุติ)

ระยะเวลาการเก็บข้อมูล

ได้รับแจ้งจากทางตึก แผนกเด็กอ่อน เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2545 ว่ามีเด็กป่วยหลังคลอด เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2545 พ่อแม่ไม่เคยมาเยี่ยม เด็กคลอดก่อนกำหนดขณะนี้แพทย์ได้ทำการรักษาอาการดีขึ้นแล้ว ต้องการให้ติดตามแม่มาดูแล เพราะเด็กจะกลับบ้านได้ ต่อมาทางสังคมสงเคราะห์ได้ติดตามจนพบมารดาของเด็กเมื่อวันที่ 26 กันยายน 2545 โดยติดตามเยี่ยมบ้าน และนัดให้มาพบที่ โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า ห้องสังคมสงเคราะห์ มารดานอกสมรสได้โทรศัพท์เข้ามาและแจ้งว่า ยังไม่สามารถเข้าไปรับเด็กได้ ทางสังคมสงเคราะห์ได้สอบถามถึงปัญหาและให้มาพูดคุยกันที่ห้องสังคมสงเคราะห์ ซึ่งมารดานอกสมรส เข้าใจและจะมาพบ ในวันที่ 15 ตุลาคม 2545

วันที่ 15 ตุลาคม 2545 เวลา 11.30 น มารดานอกสมรสได้มาตามนัดหมาย ที่ห้องสังคมสงเคราะห์ และได้นำบุตรคนโตมาด้วย ลักษณะการแต่งตัว ไม่ค่อยเรียบร้อย และอ้างว่า ขอนายจ้างมาแป็บเดียวต้องรีบกลับวันนี้ยังไม่พร้อมรับบุตรกลับไป แล้วจะกลับมาใหม่

วันที่ 4 พฤศจิกายน 2545 เวลา 9.30 น. หลังจากผู้รับบริการได้พูดคุยในวันที่ 15 ตุลาคม 2545 แล้วก็ยังไม่ยอมติดต่อกลับมาอีก ผู้วิจัยจึงโทรไปแจ้งกับมารดานอกสมรสว่าจะดำเนินการ ส่งเด็กเข้าสถานสงเคราะห์แล้ว มารดานอกสมรสมาพบผู้วิจัยได้หรือไม่ เพื่อที่จะได้หาทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน มารดานอกสมรสรับปาก

วันที่ 15 ธันวาคม 2545 ผู้รับบริการได้มาตามนัด เวลา ประมาณ 10.00 น. มาพร้อมกับ บุตรสาว อีกคน มารดานอกสมรสอ้างว่าที่ไม่มาพบเพราะต้องทำงานและเลี้ยงลูกอีกคนหนึ่ง ผู้วิจัยพยายามสร้างสัมพันธภาพที่ดี และแสดงออกให้มารดานอกสมรสรู้ว่าผู้วิจัยอยู่เคียงข้าง และพร้อมให้การช่วยเหลือ และได้ทำการสัมภาษณ์เชิงประวัติเก็บข้อมูลเบื้องต้น ซึ่งมารดานอกสมรสให้ความร่วมมือดี หลังจากสัมภาษณ์แล้วผู้วิจัยได้ชวนมารดานอกสมรสขึ้นไปเยี่ยมเด็กที่ ตึกแต่มารดานอกสมรสไม่ยินยอม และบอกว่าไม่ต้องการเห็นลูกเพราะสงสาร ให้นำส่งเข้าสถาน สงเคราะห์ และทางผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์เพิ่มเติม ในวันที่ 17 ตุลาคม 2545

ประวัติทั่วไปและประวัติครอบครัว

มารดานอกสมรส เป็นหญิงไทย อายุประมาณ 27 ปี นับถือศาสนาพุทธ มีบ้านพักอยู่ใน จังหวัดนนทบุรี ปัจจุบันอาศัยอยู่กับคนรู้จักที่ร้านขายก๋วยเตี๋ยว และรับจ้างล้างจาน สามีติดคุก คดียาเสพติด ไม่ได้จดทะเบียนสมรส มีบุตรด้วยกัน 1 คน เป็น ผู้หญิง อายุ 4 ปี มารดา นอกสมรสเลี้ยงเอง อีกคนที่มีปัญหาไม่ใช้ลูกกับสามีคนที่ติดคุก สถานภาพของพ่อแม่แยกทาง กัน มีพี่น้องทั้งหมด 6 คน ตัวเธอเป็นคนพี่ 3 มีพี่สาว 2 คน มีครอบครัวแยกไปอยู่ต่างจังหวัด 1 คน อีกคนอยู่ที่บ้าน ทำงานบริษัท คนที่หนูจะให้เล่าส่งเสียให้ลูกหนูเรียน ส่วนน้องสาวอีกคน ได้สามีต่างชาติ และย้ายไปอยู่กับสามีที่ต่างประเทศ น้องชาย 2 คน กำลังเรียน..ส่วนแม่มีสามี ใหม่ไปอยู่ต่างประเทศ และมีบุตรอีกหนึ่งคน ส่วนพ่อหลังจากแยกทางกับแม่ก็ไม่ได้มาดูแลลูกๆ อีกเลย พ่อแม่แยกทางกันตอนที่มารดานอกสมรสเรียนอยู่ ม 2 และแม่ได้หนีไปอยู่ทางใต้ ที่ น้องรวมทั้งตัวเธอจึงไม่ได้เรียนต่อ เพราะพ่อกำลังคิดผู้หญิงไม่ได้สนใจ ตามปกติพ่อเป็นคน เจ้าชู้ แม่จะต้องคอยติดตามไปทำงานรับจ้างด้วยเสมอ จึงมักปล่อยให้ลูกๆ อยู่ตามลำพัง พ่อมี อาชีพรับเหมาก่อสร้าง ส่วนแม่ถ้าไม่ไปทำงานกับพ่อก็จะขายอาหารตามสั่ง แม่หนีไปอยู่ได้ ประมาณ 6 เดือน ซึ่งในระหว่างนี้ มารดานอกสมรสก็หนีออกจากบ้านไปทำงานและพักอยู่กับ เพื่อนจนพ่อตามเจอก็รับกลับบ้าน ถูกตีและคุดว่ากล่าว ซึ่งเธอรู้สึกเสียใจและคิดว่าตนเองไม่ผิด อะไร เพราะเธอแค่ออกไปทำงาน ต่อมาแม่ขึ้นมาและก็ส่งเสียให้พี่น้องได้เรียนแต่ตัวเองกลับ ไม่ได้เรียนและแม่ให้ไปช่วยขายของที่ได้ เธอก็ไปและอยู่ที่นั่นประมาณ 3 ปี แม่ก็มีสามีใหม่เป็น ฝรั่ง เธอจึงกลับมาอยู่บ้านสักพักเธอก็ออกไปอยู่คอนโดเป็นพนักงานรับโทรศัพท์ ต่อมาหนูก็ได้รู้ จักกับผู้ชายคนหนึ่งเป็นช่างอยู่ในคอนโดนั้น รู้จักกันได้ประมาณ 3 เดือนก็อยู่ด้วยกัน และก็มีลูก กับเค้าคนหนึ่ง มารู้อีกทีหลังว่าแฟนติดยาบ้า และมีอยู่ช่วงหนึ่ง ตอนที่หนูไม่รู้ว่าเป็นแฟนติดยา เค้า หนีหายไปไหนเสียสติคือวันนั้น มารดานอกสมรสเล่าว่า รับเวรเพื่อนมาอยู่แทนทั้งกลางวันและ กลางคืนไม่ได้นอน ก็ให้แฟนไปซื้อกระทิงแดงมาให้ดื่มหลังจากกินแล้วรู้สึกตัวมันแข็งนอนไม่

หลับไป 2 วัน 2 คืน จึงก็ตามแฟนว่าเอาอะไรให้กิน แฟนบอกยาบ้า เคี้ยวก็หาย วันหลังเอามาใช้ในห้องเค้าก็ชวนให้ลองก็ลอง แต่ไม่คิดเพราะไม่ใช้ก็ไม่เห็นมีอาการอะไร เพราะไม่ได้ใช้ตลอด แต่ตอนหลังๆนี้แฟนคิดมากขึ้น และเป็นผู้จำหน่ายด้วย ก็เลยย้ายออกจากคอนโดไปอยู่บ้าน ซึ่งตอนนั้นกำลังท้องก็เลยกลับไปอยู่บ้าน และในช่วงนั้นแฟนคิดยามากขึ้นและก็ขายด้วยเธอก็จำรวจก็เลยกลับไปอยู่บ้าน แม้รู้จักให้เลิกกับแฟน แต่ไม่เลิกก็เลยไปอยู่ที่บ้านแฟนพักหนึ่ง แต่แฟนเมายาแล้วทุบตีหนู.....หนูก็กลับไปอยู่กับพี่สาวอีก เค้ามามาหา พ่อคือนั้นแม่มาจากต่างประเทศ แม่ไม่ให้เค้าเข้าบ้าน..... เค้าโมโห.....ปีนหลังคาบ้านแม่ก็เลยแจ้งตำรวจ.มาจับ ตอนนี้อยู่คนเดียว

สาเหตุของการตั้งครรภ์

ถูกข่มขืน ซึ่งจำได้ว่า ประมาณ คี 3 เดินทางกลับจากการร้องเพลงที่ร้านอาหาร ตามทางเดินเข้าบ้านมันเปลี่ยวมากและมีคนมากด้วย แต่เส้นทางนั้น ก็เดินประจำอยู่แล้วซึ่งส่วนใหญ่ก็จะกลับบ้านมากับเพื่อนคนหนึ่งก็ร้องเพลงด้วยกัน แต่วันนั้นเป็นวันโชคร้ายของเธอเพื่อนหนูเกิดไม่สบายก็เลยไม่ได้ไปร้องเพลงด้วยทำให้ต้องเดินเข้าบ้านคนเดียว ระหว่างทางก็เห็นแล้วว่ามีคนยืนอยู่ ก็ประมาณ 3-4 คน พอพวกนั้นเห็นเธอเดินมาก็วิ่งกรูเข้ามาเอามือล็อกคอปิดปากไม่ให้ร้องและลากเข้าไปข่มขืนในป่าข้างทาง หลังจากนั้นก็กลับที่พักและไม่ได้ออกให้เพื่อนทราบ เธอรู้สึกกลัวมากไม่รู้ว่าใคร และก็ไม่ได้แจ้งความ และคิดว่าตนเองคงไม่ต้องเพราะเหตุ เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว มารู้อีกประมาณ 2 เดือน และก็พยายามทำแท้ง โดยเอาแปร่งสีฟันแย่งเข้าไปบาง ใช้ยาเสพติดบ้างเพื่อให้มันออกแต่ก็ไม่สำเร็จ และก็ไม่มีเงินพอที่จะไปทำแท้ง เคยติดต่อ.....แต่มันต้องใช้เงินถึง 5,000 บาท ก็เลยไม่ทำ

สภาวะทางจิตสังคม

ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดู

เนื่องจากพ่อเป็นคนเจ้าชู้มารดาจึงต้องตามไปทำงานด้วยเสมอ มารดานอกสมและพี่น้องมักต้องอยู่กันตามลำพัง แม่และพ่อจึงพาไปอาศัยอยู่กับบ้านญาติ ส่วนตัวมารดานอกสมจะถูกแยกให้ไปทำงานที่บ้านการโรงโรงเรียน ส่วนพี่น้องได้อยู่รวมกันที่บ้านป้า จนทำให้มารดานอกสมรู้สึกโดดเดี่ยว พี่น้องก็ไม่มีใครมาหาต่างคนต่างอยู่ทั้งที่มันก็ไม่ไกลกันเท่าไร เวลาแม่มาหาแม่ก็มาแค่บ้านป้า และก็ซื้อของมาให้พี่น้อง ส่วนตัวมารดานอกสมมักไม่ได้รับความสนใจจากครอบครัวเท่าไร บางครั้งถ้ารู้ว่าแม่มาก็ต้องขออนุญาตบ้านการโรงก่อนถึงจะมาหาแม่ได้ แต่ส่วนมากมักไม่ค่อยได้มา ถึงมาหาแม่ ก็รู้สึกเฉย ๆ เพราะไม่ได้รับการเอาใจใส่ เหมือนตัวคนเดียว การอยู่ที่บ้านการโรงต้องช่วยเค้าทำงานบ้านเสร็จแล้วจึงจะพาไปโรงเรียน จนจบชั้นประถม 6 พ่อแม่ถึงได้มารับกลับไปและย้ายเข้ามาอยู่กรุงเทพฯ และให้เรียนต่อ ม. 3 ช่วงที่กลับมาอยู่กับพ่อแม่ พี่แม่จะทะเลาะกันทุกวัน บางครั้งมารดานอกสมก็ไม่อยากรับรู้ก็จะหนีไปอยู่บ้านเพื่อน ความสัมพันธ์แบบห่างเหิน ครอบครัวแตกแยก การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

ความพร้อมในการเป็นมารดา

ขาดปัจจัยด้านการเงินในการเลี้ยงดู และต้องรับผิดชอบบุตรอีกคนหนึ่งเนื่องจากสามีติดคุก ไม่ยอมรับผิดชอบที่เกิดขึ้น

ความรู้สึกต่อตนเองและบุตร

รู้สึกว่าตนเองผิดพลาดที่ไม่คิดว่าจะท้องเลยไม่ได้ป้องกันเอาไว้ก่อนทำให้เกิดการตั้งครรภ์ขึ้น รู้สึกสงสารที่ถูกเกิดจากคนเลวๆ ไม่อยากให้เค้ารับรู้

การยอมรับจากครอบครัว

ไม่ให้การยอมรับ เพราะอายและทำให้ต้องรับภาระเพิ่ม

รูปร่างลักษณะบุคลิกภาพ

มีรูปร่างผอมบาง สูง ผิวสองสี สุขภาพทั่วไปแข็งแรงดี ลักษณะการพูดเร็ว พูดเก่ง คล่องตัว มีความตื้อรั้นไม่ค่อยเชื่อฟัง

เหตุผลในการตัดสินใจทอดทิ้งบุตร

หลังจากถูกข่มขืนแล้วก็ไม่ได้ไปร้อง มารับจ้างล้างจานได้วันละ 50 บาท กินอยู่กับเค้าและต้องเลี้ยงลูกอีกคน ทำให้ไม่สามารถรับบุตรกลับไปดูแลได้ ตอนนั้นลูกคนโตก็ต้องเรียนหนังสือ จึงต้องกลับไปอยู่อยู่กับพี่สาว และทางบ้านไม่รู้ว่ามีลูกจากการถูกข่มขืน และมารดานอกสมรสก็ไม่ต้องการให้ใครรับรู้ และคิดว่ารับลูกกลับไปก็ลำบากเพราะไม่มีคนเลี้ยงและตัวเธอต้องหางานทำเพื่อดูแลลูกอีกคน และให้ระหว่างตั้งครรภ์เธอเครียดมากจึงทำให้รู้สึกไม่ผูกพันกับบุตร ถ้าลูกเข้าสถานสงเคราะห์จะดีกว่าอยู่กับเธอ

กรณีศึกษาที่ 7 ด้อย (ชื่อสมมุติ)

ระยะเวลาการเก็บข้อมูล

เมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2546 เวลา 9.30 น. ได้รับแจ้งกับทางหอผู้ป่วยว่ามีมารดามาคลอดบุตรและทิ้งบุตรไว้ที่หอผู้ป่วย ให้ดำเนินการติดตามญาติมารับ เด็กที่คลอดเป็นเด็กชาย น้ำหนัก 2400 กรัม ร่างกายแข็งแรงดี ไม่ได้เจ็บป่วยใดๆ

วันที่ 5 มีนาคม 2546 ได้ติดตามจนพบมารดานอกสมรส และนัดให้มาพบที่ห้องสังคมสงเคราะห์ ซึ่งมารดานอกสมรสมาตามนัด พร้อมแฟนที่เป็นพ่อของเด็ก และแจ้งว่าไม่สามารถรับลูกกลับไปได้ เพราะทางบ้านไม่มีใครรู้ และพ่อแม่แฟนไม่ยอมรับตัวเธอ ให้แฟนเลิกกับเธอ และกลับไปอยู่บ้านถ้าไม่ไปก็จะไม่ให้เข้าบ้าน เธอรู้สึกสับสนก็เลยหนีกลับหลังคลอด ขอฝากเด็กไว้ก่อนแล้วจะมารับ

วันที่ 20 มีนาคม 2546 เวลา 15.20 น. แม่ของมารดานอกสมรส ได้มาติดต่อขอรับเด็ก บอกว่าจะไปเลี้ยงเอง แต่ไม่มีคนเลี้ยง ต้องการจ้างพยาบาลเลี้ยง ทางตึกจึงให้เด็กกลับไป และนำไปฝากเลี้ยงที่บ้านของน้องพยาบาลคนหนึ่ง เลี้ยงอยู่ประมาณ ประมาณ 2 เดือน ก็ไม่ได้รับค่าจ้างและทิ้งไว้กับคนเลี้ยงไม่มาดูแล น้องพยาบาลจึงให้ติดต่อมารดานอกสมรสมารับบุตรไปเลี้ยงเองและแจ้งเกิดให้กับเด็กด้วย

วันที่ 12 มิถุนายน 2546 13.30 น. จึงออกเยี่ยมบ้าน เพื่อติดตามตัวมารดานอกสมรส และเพื่อค้นหาข้อมูล สภาพปัญหาเพื่อดำเนินการช่วยเหลือต่อไป ผู้วิจัยได้พบมารดานอกสมรส และได้สอบถามถึงปัญหาซึ่งมารดานอกสมรสเล่าว่า ไม่อาจให้การดูแลได้เนื่องจากเธอมีสามีอยู่แล้วที่รับกลับมาตอนแรกคิดว่าแม่จะช่วยเลี้ยง เธอบอกว่าต้องการยกลูกให้คนอื่น ผู้วิจัยจึงพยายามให้คำปรึกษาแนะนำให้มารดานอกสมรสได้มองเห็นสภาพของปัญหา เกิดการยอมรับ และสามารถที่จะ ตัดสินใจในทางที่ถูกและเหมาะสม ให้มองเห็นถึงข้อดีข้อเสียของการยกบุตรให้ผู้อื่นเลี้ยงดูเพื่อการพิจารณาที่รอบครอบ และผู้วิจัยยินดีให้ความช่วยเหลือถ้าต้องการ หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงแจ้งให้ผู้เลี้ยงดูเด็กทราบ และผู้เลี้ยงดูคนดังกล่าวต้องการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมเอง ซึ่งมารดานอกสมรสยินดีและไปดำเนินการที่ประชาสงเคราะห์จังหวัด ผู้วิจัยจึงได้นัดหมายให้ไปพบที่ห้องสังคมสงเคราะห์ และขอสัมภาษณ์เพิ่มเติมหลังจากดำเนินการยกเด็กเป็นบุตรบุญธรรมให้กับผู้ขออุปการะแล้ว

วันที่ 18 กรกฎาคม 2546 เวลา 15.30- 16.45 น. มารดานอกสมรสมาพบและทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติมพร้อมและในระหว่างทำการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ให้คำปรึกษาและเสนอแนะแนวทางในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม

ประวัติทั่วไปและประวัติครอบครัว

เป็นหญิงไทย สูงประมาณ 170 ซม. ผิวขาว ปัจจุบันมี อายุ 27 ปี มีพี่น้องสองคน มารดานอกสมรสเป็นบุตรคนที่ 2 มีพี่สาว 1 คน ปัจจุบันแต่งงานแยกครอบครัวไปแล้ว มารดานอกสมรสจบการศึกษาระดับปริญญาตรี ที่วิทยาลัยครูแห่งหนึ่ง สมรสแล้วกับนายตำรวจมีบุตรด้วยกัน 1 คน ปัจจุบันแยกกันอยู่ นับถือศาสนาพุทธ มาตลอดบุตรคนที่ 2 ไม่มีประวัติฝากครรภ์ คลอดแล้วหนึ่งกลับ สถานภาพของพ่อแม่แยกทางกัน แม่ขายข้าวแกงและอาหารตามสั่ง พ่ออาชีพรับจ้าง อยู่ต่างจังหวัด พ่อมีภรรยาใหม่มีบุตรอีก 3 คน ส่วนแม่ไม่มี มารดานอกสมรสและพี่สาวพักอยู่กับแม่ ตอนเด็กๆ บ้านเดิมอยู่ที่จังหวัดอยุธยา พ่อมีอาชีพรับเหมาก่อสร้าง ส่วนแม่ก็ทำอาหารขาย พ่อจะเป็นคนเจ้าชู้มาก มักทะเลาะกับแม่เรื่องผู้หญิงเป็นประจำ จนพ่อไปมีเมียอีกคนหนึ่งและเกิดมีลูกขึ้นมา แม่รับไม่ได้ก็ขอเลิกกับพ่อและเข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ พ่อกับแม่แยกทางกันตั้งแต่มารดานอกสมรสมีอายุได้ 3 ขวบ จำได้ว่าวันที่แม่จะขอเลิกกับพ่อ พ่อกับแม่ทะเลาะกันรุนแรง พ่อทำร้ายแม่ ตัวเธอกับพี่สาว กลัวมากหนีขึ้นไปนอนคุดไปรงอยู่บนบ้านเจียนเลยไม่กล้าลงมา หลังจากนั้น แม่ก็เข้ามาเช่าบ้านอยู่ในกรุงเทพฯ และได้เช่าที่ขายของในกรมตำรวจ แม่ทำกินคนเดียว พ่อตอนแรกๆ ก็ส่งให้บางตอนหลังมักอ้างว่ามีลูกต้องรับผิดชอบ

ชอบอีก 3 คน ตัวเธอกับพี่สาวก็เลยไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับเธอ เธอจำได้ว่าไปเอาเงินพอครั้งสุดท้าย ตอนเปิดเรียน ชั้น ม.1 แม่ให้ไปขอค่าเทอม พอไปถึงพ่อก็รีบบอกเลยว่าไม่มีเงิน และให้บอกแม่ ด้วยว่าพ่อไม่ค่อยมีเงิน มารดานอกสมรส รู้สึกเสียใจ ก็เลยกลับบ้านมาบอกแม่ หลังจากนั้นก็ไม่เคยไปขออีกเลย แม่ก็ทำกินคนเดียวไม่ค่อยมีเวลา และก็มีมักจะกลับบ้านดึก แม่ต้องออกซื้อของ ขายของไม่ค่อยมีเวลากับลูกมากนักหรอก ออกไปก็เข้ามืด เย็นก็กลับมาถึงบ้านที่ 1—2 ทุ่ม บ้างที่เหนื่อยๆ แม่ก็อาบน้ำนอนเลยไม่ได้พูดคุยกับลูกๆ แล้วจะสนิทกับพี่สาวมาก เพราะพี่สาว จะเป็นคนดูแลแทนแม่ เวลาแม่ไปขายของก็ปล่อยให้อยู่กับพี่สาวตามลำพัง บางที่แม่ก็ไป เป็นแม่ครัวให้กับร้านอาหารมีคนมาสั่งโต๊ะจีนไปจัดงานเลี้ยง ก็จะอยู่กับพี่สาว 2 คน จะสนิทกับพี่สาว พอโตขึ้นมาหน่อยก็จะหนีเที่ยวกลางคืนเวลาแม่ไม่อยู่ ส่วนญาติคนอื่น ๆ ส่วนใหญ่ก็จะเป็น ญาติข้างแม่ ก็ไปมาหาสู่กัน แม่จะไม่ค่อยมีเวลาและบางครั้งก็ขึ้นชมแค่พี่สาว หนูจะโดนต่อว่า ประจำ เวลาจะถามอะไร แม่ก็บอกว่าเอาไว้ก่อน ตอนนี้อายุเพิ่งมาอยู่ ยังไม่ว่าง ไหนๆก็ไปหา พี่สาวแก่ไหน มักจะเป็นแบบนี้ประจำ แต่ก็เข้าใจนะว่าแม่ต้องหาเงินคนเดียว ไม่ได้คิดอะไรมาก เวลาทำอะไรแม่ก็ไม่ค่อยขัด ก็จะให้เงินและไปจัดการกันเอง บางทีก็แอบหยิบเอาในกระเป๋า ของแม่ ช่วงที่มาอยู่กรุงเทพฯ ขายข้าวแกงส่งให้เธอเรียนจนจบแล ตอนอายุ 22 ปี ตอนนั้นก็ยัง ช่วยแม่ขายข้าวแกงอยู่และได้รู้จักกับนายตำรวจคนหนึ่งและแต่งงานกัน ซึ่งบ้านเค้าอยู่จังหวัด สุพรรณบุรี เธอจึงต้องย้ายไปอยู่กับสามีที่นั่น ก็อยู่บ้านพ่อแม่สามี สามีก็ย้ายไปประจำที่นั่น อยู่ด้วยกันประมาณ 3 ปี ก็ตั้งครรภ์ ก่อนการตั้งครรภ์ก็มีความสุขดี แต่หลังจากตั้งครรภ์แล้ว สามีก็ ต้องเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ ระหว่างนั้นก็ไป ๆ มา ๆ และให้หนูอยู่ที่บ้านกับแม่เค้า เค้าบอกว่า เข้าไปช่วยราชการแค่ 6 เดือนเดียวก็กลับ แรกๆก็กลับทุกอาทิตย์ มาหลังๆก็ไม่ค่อยกลับและ มักอ้างว่าติดราชการ หนูกับสามีก็เริ่มทะเลาะกันบ่อย ทำอะไรให้ก็ไม่ค่อยถูกใจ มีอยู่วันหนึ่งได้ แอบติดตามเค้าไป ก็ไปพบเค้าอยู่กับผู้หญิงคนใหม่ มารดานอกสมรสรู้สึกช็อก ทำอะไรไม่ถูก จึง ได้เข้าไปต่อว่าผู้หญิงคนนั้น (ร้องไห้) แต่เค้ากลับเข้าข้างผู้หญิงคนนั้น ตอนนั้นจำได้ว่าหนูอาลา วาด ตำผู้หญิงคนนั้น สามีเข้ามาทำร้ายทั้งที่กำลังท้องและบอกให้กลับไปรอที่บ้าน แล้วเค้าก็ขึ้น รถไปกลับผู้หญิงคนนั้นหนู รู้สึกเสียใจและแค้นใจมาก หลังจากวันนั้นก็ทะเลาะกันเป็นประจำ จน เธอคลอดลูกได้สามเดือน ก็ประชดสามีด้วยการออกเที่ยวไม่ค่อยสนใจลูก.....ไปกับยาเลียงหลาน ไป สามีก็พาผู้หญิงคนนั้นเข้ามาอยู่ในบ้านด้วย พ่อแม่เค้าก็เฉยๆ หนูไม่รู้จะทำอย่างไร ก็โทรไป คอยให้พี่สาวฟัง พี่สาวก็ให้กลับไปอยู่กับแม่ก่อน จึงหนีกลับไปอยู่กับแม่โดยที่ไม่ได้บอกแม่สามี แม่ก็พยายามให้เธอกลับไปพูดคุยกับสามีให้เข้าใจ แต่ยังไม่อยากกลับ แม่ก็เลยให้อยู่ และช่วยแม่ขายของ ในระหว่างนั้น ก็ออกเที่ยวกับเพื่อนและไปพบผู้ชาย คนหนึ่งเป็นรุ่นน้อง และหนูก็มีอะไรกับเค้า หนูไม่รู้ตอนนั้นรู้สึกเหงาและแค้นสามีมากที่ทำกับหนูแบบนี้

สาเหตุของการตั้งครรภ์

ตั้งครรภ์กับชายอื่นที่ไม่ใช่สามี หลังจากทะเลาะกับสามีแล้วก็หนีมาอยู่กับแม่และช่วย แม่ขายของ และความแค้นสามีก็เลยอยากประชดด้วยการออกเที่ยวกลางคืนกับเพื่อนๆ จนไปรู้

จักกับผู้ชายคนหนึ่ง ตอนที่เกี่ยวกับเพื่อน เพื่อนก็แนะนำให้รู้จัก เป็นรุ่นน้องอ่อนกว่าหนู 5 ปี กำลังเรียนหนังสือ ก็คบกันและเกี่ยวกับกันประมาณ 4-5 เดือน หนูก็ได้เสียกับเค้าบ่อยๆ ตอนนั้นเรารู้สึกเหงาและคันสามีมากที่กำกับเธอแบบนั้น หลังจากที่เธอก็ออกจากบ้านแม่มาอยู่ด้วยกันที่บ้านเช่าประมาณ 3 เดือนก็ท้อง ซึ่งเธอบอกว่าคุมกำเนิด ไม่คิดว่าจะท้อง ก็พยายามทำแท้งแต่ก็ไม่สำเร็จ ผู้ชายเค้า ให้ไปทำแท้งเพราะเค้าก็กลัวแม่เค้ารู้เพราะเค้ายังเรียนไม่จบ แต่เธอกลัว และไม่รู้ว่าจะไปทำที่ไหน ก็พยายามทำแท้งเองแต่ไม่สำเร็จ แม่หนูก็ไม่รู้ว่าท้อง รอจนคลอด และก็ทิ้งลูกไว้ที่โรงพยาบาล ยังไม่ได้หย่ากับสามีคนแรก กลัวเค้ารู้ เอาลูกไปเลี้ยงไม่ได้ ตอนที่แม่เธอบอกว่า พ่อแม่ทางโน้นเค้ามาตามให้กลับไปบ้านให้กลับไปอยู่กับสามี...ถ้าเอาลูกกลับไปด้วย สามีต้องฟ้องหย่ากับแน่ เธอต้องการกลับไปดีกับสามี

สภาวะทางจิตสังคม

ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดู

พ่อแม่แยกทางกันทำให้เธอห่างเหินกับพ่อและพ่อก็ไม่รับผิดชอบ ส่วนแม่ก็ไม่ค่อยมีเวลาดูแลเพราะต้องทำงานหาเงินคนเดียว ก็ให้พี่น้องดูแลกันเอง ซึ่งมารดานอกสมรสรู้สึกเหงาและแอบหนีเที่ยวกลางคืนเสมอ ปกติหนูจะเป็นคนชอบเที่ยว มีเพื่อนมาก ชอบหนีไปเที่ยวตามผับ ชอบฟังเพลง เดินร่ำ การเลี้ยงดูจึงเหมือนถูกปล่อยปละละเลย

ความพร้อมในการเป็นมารดา

ขาดความพร้อมทางด้านสังคมเนื่องจากการท้องนอกสมรสครอบครัว เป็นเรื่องของการผิดศีลธรรม จริยธรรม กลัวสามีและบุคคลในสังคมจะรับรู้

การยอมรับจากครอบครัว

ไม่ยอมรับเพราะต้องการให้กลับไปอยู่กับสามีและเป็นเรื่องที่ผิดศีลธรรม ไม่ต้องการให้คนในสังคมรับรู้

รูปร่างลักษณะบุคลิกภาพ

เป็นคนผิวขาว ค่อนข้างผอมสูง ผอมสาว หน้าสวย รูปร่างผอมบาง แต่งตัวแบบวัยรุ่น ตามสมัยนิยม ลักษณะเป็นคนที่มีมั่นใจในตนเอง

เหตุผลของการตัดสินใจทอดทิ้งบุตร

กลัวสามีรู้ ต้องการปกปิด เพราะเธอตั้งครรภ์นอกสมรสกับชายอื่นที่ไม่ใช่สามีตนเอง ต้องการกลับไปขอคืนดีกับสามีและเลี้ยงดูบุตรอีกคน

กรณีศึกษาที่ 8 มะลิ (ชื่อสมมุติ)

ระยะเวลาการเก็บข้อมูล

เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2545 ได้รับแจ้ง จากทางหอผู้ป่วยสูดกรรม ด้วยปัญหา มารดา ทอดทิ้งบุตรหลังคลอด เป็นเด็กผู้ชาย คลอดเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2545 น้ำหนักแรกคลอด 2800 กรัม มีสุขภาพทั่วไปแข็งแรงดี ได้ติดตาม และพบ มารดานอกสมรสเมื่อ วันที่ 15 พ.ย 2545 โดยการเยี่ยมบ้าน ซึ่งครั้งแรกมารดานอกสมรสปฏิเสธไม่ยอมรับว่าเป็นบุตร จึงได้นัดหมายให้มาพบ ที่ห้องสังคมสงเคราะห์ ในวันที่ 20 พ.ย 2545 ซึ่งมารดานอกสมรสไม่ได้มาตาม ที่นัดหมาย

วันที่ 12 ธันวาคม 2545 เวลา 14.00 – 15.00 น.มารดานอกสมรสได้มาพบ และยืนยันว่าไม่ใช่แม่เด็ก ทางสังคมสงเคราะห์จึงได้ให้ดูหลักฐานที่แสดงถึงข้อเท็จจริงซึ่งต่อมาจึงได้ยอมรับและได้ทำการสัมภาษณ์ซักประวัติไว้เบื้องต้น

วันที่ 26 ธันวาคม 2545 หลังจากที่ได้สัมภาษณ์ครั้งแรกแล้วผู้รับบริการก็มาดูลูกอีก แต่ไม่ได้มาพบนักสังคมสงเคราะห์ ซึ่งทางตึกแจ้งให้ทราบ

วันที่ 27 ธันวาคม 2545 เวลา 13.30- 14.30 น.มารดานอกสมรสมาพบ และได้พูดคุยกัน อีกครั้งเกี่ยวกับลูกและการเลี้ยงดู ซึ่งเธอไม่ต้องการรับเด็กกลับไป ผู้วิจัยจึงแนะนำผู้ที่ต้องการ รับบุตรบุญธรรมและได้ดำเนินการรับบุตรบุญธรรมที่ประชาสงเคราะห์จังหวัด ผู้วิจัยจึงขอ สัมภาษณ์เก็บข้อมูลเพิ่มเติม

ประวัติทั่วไปและประวัติครอบครัว

มีพี่น้องทั้งหมดคนมีทั้งหมด 6 คน เธอเป็นคนที่ 4 ปัจจุบันนับถือศาสนาอิสลามตามสามี เรียนหนังสือจบชั้นประถม 6 เพราะไม่มีเงิน พี่น้องแยกย้ายไปมีครอบครัวหมดแล้ว พ่อเสียชีวิต แล้ว ส่วนแม่อยู่กับพี่สาวคนโต รับจ้างทำสวน เธอแต่งงานมาอยู่บ้านสามี มีบุตรด้วยกัน 2 คน แต่สามีเธอมีเมียน้อย และได้ออกไปอยู่กับเมียน้อย เธอต้องอยู่กับครอบครัวสามี ช่วงเด็กๆ จะก็สนิทกับแม่ ส่วนพ่อจะเป็นคนดุ ไม่ค่อยพูดเล่นกับลูก ก็เลยไม่ค่อยสนิท เวลาจะไปไหนก็จะขอแม่ พ่อกับแม่รับจ้างทำงานทั่วไป และก็ทำนา ก็ไม่ค่อยมีเวลามาดูแล เธอก็จะวิ่งเล่นกันแถวบ้านกับพี่กับน้อง ถึงเวลากินก็กิน ฐานะก็พออยู่ได้ตอนนั้น พ่อโตขึ้นหน่อยหลังจากจบ ป. 6 แล้วก็ต้องออกทำงานช่วยพ่อแม่ เวลารับจ้างทำนาก็จะไปด้วยกันพี่น้องๆ เวลามีงานวัดก็จะเที่ยวด้วยการ ก็สนุกดี แต่หนูจะชอบหนีเที่ยวตลอด เคยหนีเที่ยวและกลับมาช้า แม่ก็ดุ จำไม่ได้ว่าตีหรือเปล่า แต่พ่อแม่ก็ไม่ใส่ใจอะไรมากนัก เพราะต้องออกรับจ้าง เธอก็ไม่ค่อยกลัว ก็จะทำบ่อยๆ จนอายุ ประมาณ 17 ปีได้ เธอก็มีแฟน และไปอยู่กับเค้า ครั้งแรกพ่อแม่ก็ตาม แต่ทางฝ่ายชาย เค้ารับผิดชอบมาขอขมา ก็อยู่กับเค้าได้ 3 ปี เค้าชอบกินเหล้าไม่ค่อยทำงาน ก็เลยกลับมาอยู่

บ้านและก็แยกทางกัน พ่อแม่ก็ให้กลับมา กลับมาอยู่บ้าน ก็รับจ้างทั่วไป บังเอิญข้างบ้านเค้า ชวนไปทำงานโรงงาน ก็เลยตามเค้าไปสมัครงาน และก็ทำงานที่นี้ ประมาณ 2 ปี ก็รู้จักกับสามีที่เป็นอิสลาม ก็มาบอกกับพ่อแม่ว่าจะแต่งงาน แต่เป็น อิสลามต้องเข้ากับศาสนาอิสลามด้วย พ่อแม่ไม่เห็นด้วย แต่รักเค้าก็เลยอยู่ด้วยกันและเข้าอิสลาม แต่ก็ไม่หาพ่อแม่ได้ แต่ห้ามร่วมทำบุญกับทางครอบครัว ช่วงนี้ก็เลยห่างจากครอบครัว เวลามีปัญหาไม่อยากจะรบกวนกับทางครอบครัว เหมียลูกกับสามีอิสลาม 2 คน แต่ช่วงหลังๆ เค้าติดยาไม่ทำงานโรงงานแล้ว และก็ไม่มีเมียอีกคน ย้ายไปอยู่ด้วยกันและให้เธออยู่กับลูกอยู่กับพ่อแม่เค้า การมีเมียน้อยนี้ทางศาสนาอิสลามเค้าบอกไม่ถือว่ามันผิด เพราะเค้าอนุญาตให้ฝ่ายชายมีเมียได้ถึงสี่คน แต่ทางฝ่ายหญิงต้องซื่อสัตย์กับสามี ห้ามไปมีชายอื่น เค้าจะถือมากและต้องอยู่ปรนนิบัติพ่อแม่พี่น้องของสามีไปตลอด หนูเข้าอิสลามแล้วก็เลยต้องทนเพราะมีลูกต้องรับผิดชอบอีก 2 คน ปูย่าเค้าก็ช่วยรับผิดชอบ สามีหนูไม่ค่อยรับผิดชอบเท่าไร บ้างทีก็มาขอแม่เค้าแล้วก็ไป ไม่ค่อยสนใจหนูกับลูก

สาเหตุของการตั้งครรภ์

สามีไปอยู่กับเมียน้อยนานๆจะกลับมาบ้านเสียที กลับมาก็ไม่ค่อยสนใจเธอกับลูก ทำให้เธอรู้สึกเหงา ว่าเหว เธอทำงานโรงงาน แบบว่ามีกะกลางคืน ทำให้รู้จักและสนิทสนมกับผู้ชายคนหนึ่งทำงานที่เดียวกัน เวลาอยู่กะกลางคืนก็มักพบและกับบ้านมาทางเดียวกันตลอด แรกๆก็เป็นเพื่อนที่เข้าใจกันเค้าก็พูดถึงครอบครัวเค้า หนูก็เล่าเรื่องหนูให้เค้าฟัง ก็เห็นอกเห็นใจกัน และสามีหนูก็ไม่ค่อยมาหาหนูเลย หนูรู้สึกเหงา.ที่แรกก็ไม่คิดอะไรหรอก อาจเป็นเพราะรู้สึกเหงาที่สามีไม่มาหา ก็เลยพลาดพลั้งยอมเป็นของเค้าและปล่อยให้เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นบ่อย ๆจนตั้งครรภ์ขึ้น และไปทำแท้งแต่ไม่สำเร็จก็เก็บครรภ์ไว้เพื่อรอคลอด ในระหว่างนั้นหนูพยายามปกปิดตนเองใส่เสื้อตัวใหญ่ให้ดูอ้วนเพื่อไม่ให้ใครรู้ รู้สึกเครียดและสับสน ฝ่ายชายก็มีเมียแล้วไม่สามารถรับผิดชอบได้

สภาวะทางจิตสังคม

ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดู

แม่จะเลี้ยงดูแบบปล่อยให้อิสระ ส่วนพ่อจะค่อนข้างดุ แต่ก็ไม่เข้มงวดมากเท่าไร ให้ทำมาหากิน เพราะฐานะทางบ้านไม่ค่อยมีเงินมาก พ่อแม่ก็ต้องออกรับจ้างไม่มีเวลามาดูแล เลี้ยงแบบให้อิสระไม่มายุ่งเกี่ยวกันมากนัก

ความพร้อมในการเป็นมารดา

ขาดความพร้อมทางสังคมเป็นเรื่องน่าละอาย เพราะมีครอบครัวอยู่แล้ว กลัวสามีล่วงรู้

การยอมรับจากครอบครัว

ครอบครัวไม่ให้การยอมรับ เพราะกลัวว่าจะรู้ไปถึงครอบครัวสามีและทำให้เกิดปัญหาครอบครัวตามมา และมีปัญหาด้านการเงินที่จะเลี้ยงดูบุตรอีก 2 คน เพราะตอนนี้ครอบครัวสามีดูแลให้ ถ้ารู้เรื่องนี้อาจทำให้ไม่มีคนรับผิดชอบ ลูกทั้งสองคน

รูปร่างลักษณะบุคลิกภาพ

ค้อนข้างอ้วน ผิวดำกร้าน ผมหยิก บุคลิกลักษณะเป็นคนเรื่อย ๆ ไม่ใส่ใจ พูดเสียงเบา ๆ ช่วงแรกไม่ยอมรับว่าเป็นบุตรเป็นคนตื้อรั้น

เหตุผลในการตัดสินใจทอดทิ้งบุตร

เนื่องจากมารดานอกสมรสมีสามีอยู่แล้วและอาศัยอยู่กับบ้านพ่อแม่ของสามี และมีภาระต้องเลี้ยงดูบุตรอีก 2 คน ทำให้ไม่สามารรถรับไปดูแลได้เพราะทางบ้านสามีรับรู้ คงจะอยู่บ้านสามีไม่ได้ลูกๆก็จะลำบาก และเด็กก็จะเป็นปัญหากับทั้งตัวเธอและครอบครัวของฝ่ายชาย ซึ่งฝ่ายชายก็มีภรรยาอยู่แล้ว เธอจึงตัดสินใจทอดทิ้งบุตรเพื่อตัดปัญหาต่างๆ

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ-นามสกุล	นางสมปอง มีสินทานนท์
สถานที่เกิด	อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี
วันเดือนปีเกิด	23 กรกฎาคม 2506
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 22/24 ซอยสหกรณ์ 3 ถนนติวานนท์ ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โทร. 02-9642623 E-mail somgin_53@hotmail.com
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	นักสังคมสงเคราะห์ ระดับ 6
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงพยาบาลพระนั่งเกล้า งานสังคมสงเคราะห์ ศูนย์ประกัน สุขภาพ
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2530 วิทยาศาสตร์บัณฑิต (จิตวิทยาสังคม) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
	พ.ศ. 2547 การศึกษามหาบัณฑิต (การแนะแนว) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ